

Prireditve, ki obvezujejo

Teden Komunistična v Ribnici
— spodbuda občanom

Prav te dni poteka v ribniški občini teden Komunistična, ki bo trajal vse do ponedeljka. Ribniški občinski moške so v sodelovanju z ostalimi družbenopolitičnimi in kulturnimi dejavniki občine pripravili vrsto prireditvev, od katerih bo najpomembnejša jutrišnja skupna seja zborov občinske skupščine in skupščina kulturne skupnosti.

Ze v ponedeljek so slavnostno odprli nove prostore knjižnice v domu JLA, ki je bila na voljo obiskovalcem že pred tem dogodkom, v torek pa so ustanovili prepotrebno Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij in organizirali razgovor o nadaljnjem razvoju kulture v tej občini. Isti dan je bila tudi otvoritev razstave akademskega kiparja Staneta Jarma iz Kočevja v prenovljenih prostorih Petkove galerije ribniškega gradu.

Včeraj so na seji OK ZKS temeljito pretresli vprašanja nadaljnjega razvoja občine, v večernih urah pa je KUD Polhov Gradec pripravilo v domu JLA igro Mateja Bora Raztrganci. Zaključek akcije, ki bi naj s temi prireditvami spodbudila občane Ribnice k večjemu zanimanju in delovanju na področju kulture, bo jutri s svečano akademijo v domu JLA, združeno s proslavo ob dnevu republike.

O vseh prireditvah in proslavah bomo obširneje pisali v naši naslednji številki, kajti vse to je le del programa tedna Komunistična, ki mu enak skrb posvečajo tudi v ostalih krajevnih središčih občine.

PRIZNANJA PIONIRJEVCEM — Ob 30-letnici SGP Pionir Novo mesto so izročili posebna priznanja osmim delavcem, ki so v podjetju že od ustanovitve. Po delu najstarejši pionirjevi so: Marija Hren, Anica Pleskovic, Žan Gornik, Jože Štrugar, Anton Tekstor, Stane Renuša, Marjan Kos in Sergej Sekač. (Foto: J. Pavlin)

V širši jugoslovanski prostor

Janez Barborič ob 30-letnici Pionirja: „Prihodnost ni v monopolnih podjetjih, pač pa v gibljivih in za vse potrebe uporabnih sestavljenih organizacijah združenega dela“

„30 let razvoja in dela vaše delovne organizacije niso samo tri desetletja plodnega in uspešnega dela vrste delavcev, ki so združevali in še združujejo svoje delo pri vas, so pomemben delovni jubilej slovenskih gradbincev, so več, so živo pričevanje in dokaz uspešnosti našega socialistično in samoupravno organiziranega gospodarstva,“ je poudaril na proslavi 30-letnice novomeškega gradbenega podjetja Pionir predsednik slovenskih sindikatov Janez Barborič.

Med drugim je Barborič še dejal: „Vaša delovna organizacija je član dveh velikih in pomembnih sestavljenih organizacij združenega dela: GIPOSS v Sloveniji in Adriagrađenj na Hrvaškem. Pravilno ste razumeli, da prihodnost ni v velikih in administrativnih aparatih preobloženih in monopolnih podjetjih, pač pa v gibljivih in za vse potrebe uporabnih in prilagodljivih sestavljenih organizacijah združenega dela. Če prvo združenje, katerega član ste, še nekako ne zaživite, je temu vzrok predvsem napačno razumevanje njegove vloge in nalog. V Adriagrađenju pa ste z delom svoje proizvodne dejavnosti stopili prav iz gospodarskih pobud in s hrvaškimi gradbenimi organizacijami sodelujete pri delu, ki je za vas še posebno zanimivo. Z njim stopate v širši jugoslovanski prostor in po-

drugi strani, ki je za vas še posebno zanimivo. Z njim stopate v širši jugoslovanski prostor in po-

SPOROČILO BRALCEM

Naslednja, 49. številka Dolenjskega lista bo zaradi praznikov ob dnevu republike izšla šele 9. decembra in bo prav tako kot današnja obogatena s Prilogo, tako da bo obsegala 32 strani oziroma celo 35, če upoštevamo obe pokrajinski izdaji.

Praznik občine Metlika

Občani so dobili nov prizidek zdravstvenega doma — V Rosalnicah Novolesov obrat — 20-letnica Beti

Jutri praznuje svoj praznik občina Metlika. 26. november so si metliški občani izbrali za praznik v spomin na ta dan pred 34 leti, ko je 13. proletarska brigada napadla belogardiščno postojanko na Suhorju, jo uničila in tako pospešila konec belogardizma v Beli krajini.

Za letošnji praznik so občani dobili nov, sodobno urejen prizidek zdravstvenega doma. V kratkem bodo v Rosalnicah pri Metliki odprli Novolesov obrat za izdelavo sanitarne opreme in akrilnih gradbenih elementov. V njej bodo dobili delo predvsem moški, za katere je bilo sedaj v občini premalo delovnih mest. Ob občinskem prazniku slavi 20-letnico obstoja Beti, največja delovna organizacija v občini.

Letos so občani še posebno veliko sami naredili: s samopriskom

in z lastnim delom so posodabljali ceste, obnavljali električno omrežje, napeljevali vodovode, kar zgovorno kaže, da so skrb za napredek vzeli v svoje roke. Več o Metliki objavljamo še na srednjih straneh.

Muzej končuje slavje

Miloš Poljanšek bo jutri odprl v Dolenjski galeriji razstavo del 6. dolenjske slikarske kolonije

Dolenjska slikarska kolonija, ki jo od ustanovitve financira Novoteks, spet razgrinja svoje sadove. Razstavo del letošnjih udeležencev bo jutri ob 18. uri v zgornji dvorani Dolenjske galerije odprl Miloš Poljanšek, predsednik skupščine republiške kulturne skupnosti.

V spodnji galerijski dvorani bo hkrati odprta posebna razstava iz izbora prvih petih Dolenjskih slikarskih kolonij, ki bo iz Novega mesta začela pot po Dolenjski, Sloveniji in nekaterih bratskih republikah kot prva potujoča razstava sodobnih krajevnih prizadevanj na Dolenjskem. Obe razstavi je strokovno postavil prof. Andrej Pavlovec, ravnatelj Loškega muzeja iz Skofje Loke.

S tema razstavama, ki sta posvečeni tudi dnevu republike, Dolenjski muzej končuje prireditve ob svojem četrtem stoletnem jubileju, ki ga praznuje letos. Pred tem je v počastitev 25-letnice ustanovitve izdal zbornik oziroma kulturnozgodovinski vodnik „Novo mesto“, odprl prenovljeno krajevno muzejsko zbirko v Dolenjskih Toplicah in priredil razstavo „Nove pridobitve arheološkega oddelka“. Od otvoritve leta 1965 je bilo v Dolenjski galeriji 129 razstav,

ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE

Krška tovarna brez zamud

V soboto svečana otvoritev rekonstruirane tovarne

Rekonstrukcija tovarne celuloze in papirja v Krškem je zaključena. Zmogljivosti so povečali za dvojnopolkrat, hkrati pa so posodobili tehnologijo proizvodnega procesa. Papirni stroj obratuje od aprila lani. Tedaj so zasadili prvo lopato za novo tovarno magnetne celuloze, ki jo bodo svečano odprli pred dnevom republike 27. novembra.

Tovarna je v pogonu že od avgusta letos. Kljub temu da je bil rok izgradnje izredno kratek, ni bilo zamud, seveda pa ni šlo brez podražitev. Od predračunske vrednosti 6,9 milijona dinarjev so se stroški povečali za 30 odstotkov in narasli na 9,3 milijona dinarjev brez kakršne-

koli dodatne opreme. Nanesli so jih višji prispevki, nov odnos med dinarjem in dolarjem, večja carina in večji stroški domačih proizvajalcev.

Letna proizvodnja celuloze in papirja v krški tovarni „Djuro Salaj“ bo posledje 260 tisoč ton, kar predstavlja dve tretjini tovrstne proizvodnje v Jugoslaviji.

Za sedanjí obseg proizvodnje bodo v Krškem potrebovali milijon kubikov lesa na leto. Približno četrtino te količine bodo dobivali iz Madžarske. Iz jugoslovanskih virov imajo zagotovljeno le oskrbo z listavci, zato so iskali možnosti za nabavo lesa v tujini in 1974 sklenili pogodbo z Madžari. Z njo so si zagotovili tudi tržišče, saj bodo 20 let izvažali na Madžarsko po 40 tisoč ton celuloze na leto. To predstavlja precejšen skok v izvozu.

Za rekonstrukcijo bo kolektiv prispeval 1,22 milijona dinarjev lastnih sredstev, iz združenih sredstev Ljubljanske banke so dobili 2,6 milijona, slovenske papirnice pa so prispevale 970 tisoč dinarjev. Tujih kreditov je bilo za okoli 4,64 milijona. Hitro uresničenje investicijskega programa je uspeh vseh sodelujočih pa tudi posledica zavzetosti celotnega kolektiva.

JOŽICA TEPPEY

KOŠARKARSKI POKAL REPUBLIK IN POKRAJIN 76 BO V NOVEM MESTU

Novomeška medobčinska košarkarska zveza bo skupaj s športno dvorano pripravila 27., 28. in 29. novembra mladinski tradicionalni košarkarski turnir „Pokal republik in pokrajin“. V novomeški dvorani se bodo v treh dneh pomerile mladišne ženske vrste iz Srbije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Slovenije. Tekme se bodo začele v soboto ob 17. uri, v ponedeljek ob 15. in v nedeljo ob 15. Organizatorji bodo v nedeljo pripravili tudi mladinski ples, na katerem bo igrala novomeška rock skupina „Rudolfovo“.

19.000 izvodov občanovega VODNIKA

Naklada prve publikacije iz založniškega programa ČZP Dolenjski list bo presegla vsa pričakovanja: občanov VODNIK bo tiskan v 19.000 izvodih, od katerih jih je bilo do torka s prednaročili vnaprej prodanih že nekaj manj kot 18.000.

Po prednaročniški ceni 19 din za izvod ga lahko delovne organizacije, sindikati, podjetja in ustanove naroče še do vključno 27. novembra s pisмено naročilnico na naslov: ČZP Dolenjski list (za Vodnik 3K) 68001 NOVO MESTO, p. p. 33. V prosti prodaji bo stal izvod Vodnika 25 din, zanjo pa je namenjeno le manjše število izvodov.

I. Z.

Danes sprejem „male ustave“

Darilo dnevu republike: zakon o združenem delu

Danes pričakujemo novico dneva iz Beograda, kjer bo zvezna skupščina še zadnjič pretehtala zakon o združenem delu in ga sprejela. Napovedano je, da bo imel ob sprejemu ekspozice predsednik skupščine Kiro Gligorov.

Ni naključje, da se to dogaja na sam „predvečer“ trinajsetega rojstnega dne republike, saj pomeni sprejetje tako pomembnega zakona za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja in medčloveških odnosov malone enako pomembno dejanje, kot so bile revolucionarne odredbe in odloki 29. novembra 1943 v Jajcu še v času, ko so od nazizma in fašizma podjarmljena Evropa in z njo kajpak še posebej narodi in narodnosti Jugoslavije še vedno bili krvav boj za osvoboditev. Zato zakon o združenem delu ni le primerno, ampak tudi najlepše darilo za praznik v takih okoliščinah porojene zares nove Jugoslavije.

Čas razpravljanja, načelnega iskanja rešitev, demokratične izmenjave mnenj, pripomb in predlogov je minil. Zdad se moramo vsi potruditi, da bomo vsebinsko in duha več kot 600 členov naše nove „male ustave“ prelili iz knjige v življenje.

Zakon o združenem delu prinaša še več prostora za odločilno besedo delovnih ljudi v družbi, s sprejetjem nastajajo nove družbene razmere v naši državi, ki bodo pomagale graditi novo družbeno zavest in oblikovati nove ljudi. Zakon bo srce samoupravne ustvarjalnosti v tem novem poletu.

Do „male ustave“ je vodila dolga in prav nič lahka pot, na kateri je bilo nujno premagati konservativni odpor, trdovratno upiranje starega, nerazumevanje nadaljnjih smeri v izgradnji družbe. Ze med pripravljanjem osnutka je bila zavrnjena teza o delovni organizaciji kot podjetju. Uveljavil se je koncept temeljne organizacije združenega dela kot izvir vseh družbenih odnosov, kot temeljna družbena celica, ki stopa v središče celotne družbene reprodukcije, z njo pa seveda delovni človek, organiziran v združenem delu.

Kajpak se moramo hkrati zavdati, da novih dohodkovnih in medčloveških odnosov, ki jih narekuje ta zakon, ne bo čez noč in tudi sami od sebe ne bodo prišli. Če je bilo v prejšnjem obdobju še kaj površnosti pri proučevanju zakona, zavlačevanja in izmikanja, bi morale biti od danes dalje drugače. Administrativni ukrep naj bi bil pri uveljavljanju res zadnje sredstvo, ki bi se ga poslužili.

KOČEVJE: DANES PROSLAVA

Svečana akademija v počastitev dneva republike bo v Kočevju danes, 25. novembra, ob 19. uri v Šekovem domu. V kulturnem delu svečanosti bodo nastopili moški pevski zbor DKUD „Svoboda“ Kočevje, recitatorji MKUD „Matej Bor“ iz gimnazije Kočevje in učenci kočevske osnovne šole.

UREDNIŠTVO V GOSTEH

Za uredništvo v gosteh je spet na vrsti metliška občina. V sredo, 1. decembra, se bodo naši novonarji odpravili na

BOŽAKOVO

Prebivalce vseh vasi te krajevne skupnosti vabimo, da od 17. ure naprej pridejo v osnovno šolo na Božakovem in nam povedo o svojih uspehih, željah, potrebah. Pohvalite, kar je vredno pohvale, in pograjte, kar se vam ne zdi v redu. V sredo se torej vidimo na Božakovem.

VREME

V drugi polovici tedna bo nad naše kraje še dotekal hladen zrak s severnimi vetrovi, zato bo prevladovalo suho in hladno vreme.

115 KLUBOVCEV OZN — Republiška konferenca klubov OZN je konec minulega tedna pripravila v Dolenjskih Toplicah tridnevni seminar za vodstvene kadre klubov OZN na srednjih šolah in DO, za mentorje osnovnih in srednjih šol, ter vodstvene kadre OK klubov OZN. Na sliki: med predavanjem. (Foto: J. Pezelj)

Za začetek novici, ki na prvi pogled nimata nič skupnega:

— V Ženevi so se sovjetski in ameriški strokovnjaki pogovarjali uro in petinštirideset minut v okviru že več let trajajočih razgovorov o omejevanju oborožitvene tekme na področju strateškega orožja. To je bilo že 177. srečanje predstavnikov obeh delegacij na to temo.

— Nekako istočasno pa je v Washingtonu ameriški predsednik Ford (ki se bo umaknil iz Bele hiše 20. januarja) odobril izdelavo nadaljnjih 60 strateških raket (oboroženih z jedrskimi nabojji) tipa minuteman. Tako jih bodo Združene države Amerike imele poleg 550 — za Sovjetsko zvezo pa ni podatkov... pogovori ne prinašajo nobenega zasluzka, izdelava raket pa precejšnje...

— Medtem pa je prišla iz Kalifornije novica, da je hčerka znamenitega (in bogatega) časopisnega mogotca Patricia Hearst, obsojena pred meseci na dolgotrajno ječo zaradi sodelovanja pri terorističnih napadih tako imenovane simbiotične armade — sedaj že na svobodi. Njeni starši so namreč položili kavčijo v znesku 500.000 dolarjev. Hčerka živi v izjemno dobro zastraženi hiši, ker se bojijo, da jo utegnejo napasti: izjavila je namreč, da bo pričala proti nekdanjim sodelavcem, ki še niso prišli pred sodišče... z denarjem si je mogoče (vsaj začasnno) kupiti tudi svobodo...

In še ena novica iz ZDA: uradno so sporočili, da skoraj vsak drug pripadnik ameriških oboroženih sil (natančneje: 47 odstotkov vseh vojakov) uživa mamila. Večina uživa sicer milejša mamila (na primer marihuano), toda nekateri so že povsem zastrupljeni narkomani... čudna vojska...

In prav tako čudna »demokracija« — v Čilu, kjer so minuli teden sicer izpustili iz zaporov (bolje rečeno koncentracijskih taborišč) več sto zapornikov, kjer pa jih je ostalo zaprtih po neuradnih podatkih še okrog pet do deset tisoč. In vendar je general Pinochet, čilski diktator, dejal: »To je dokaz naše humanosti...« vse pod narekovaji...

Neposredno pred našim največjim praznikom, dnevom republike, bomo letos sprejeli v zvezni skupščini zakon o združenem delu. To je nedvomno pomemben razredni dokument, ki pomeni v bistvu mnogo več od zakona, čeprav se tako formalno imenuje, saj smo mu že v samem osnutku neuradno nadeli ime »mala ustava«.

Množica predlaganih členov, ki so nastajali skozi razmeroma dolgo obdobje razčiščevanj posameznih pojmov in tehtanj najrazličnejših konkretnih rešitev, ki jih je že v mnogočem potrdila praksa, je prišla pod pravi kritični drobnogled delavcev v organizacijah združenega dela in občanov v krajevnih skupnostih. Velika naklada tiskanega gradiva in številni razlagalci so nas spodbudili, da smo vsi razmišljali o predlaganih rešitvah, zasnovali nekaj tisoč dopolnil in predlogov, od katerih so nekateri obogatili predlog zakona, predvsem pa smo se že v tem obdobju snovanja obrnili k samim sebi. V večini delovnih in življenjskih okoliščin smo tako kritično in temeljito analizirali našo lastno samoupravno organiziranost. Prav te analize pa so spodbudile ne le kritično presojo razmer, temveč hkrati prispevale, kar je zagotovo še bolj pomembno, dobro podlago za spreminjanje odnosov in seveda tudi samoupravnih aktov, ki jih bo treba prilagoditi novemu zakonu. In s tem se začnjenja uresničevati tretji, poglobitveni in vsekakor najpomembnejši in zagotovo tudi najbolj dolgotrajen del celovitega procesa uresničevanja ustave in zakona o združenem delu.

O tem, da nam pri uveljavljanju ustave še marsikaj škripa, verjetno ni treba posebej govoriti. Že prve ugotovitve tako imenovane »Akcije 120«, ki jo je sprožil izvršni komite predsedstva CK ZKS, so javno pokazale, da je treba marsikje ne le s samoupravnimi akti spreminjati določila, temveč predvsem tudi zavest in uveljavljati nova spoznanja. Še zdaleč nimamo urejenih dohodkovnih odnosov, v delegatskem sistemu so še zakoreninjeni elementi predstavniških razmerij, oblike nagrajevanja so ponekod še precej daleč od načela delitve po delu, samoupravno načrtovanje in sporazu-

mevanje ter družbeni nadzor pojmujejo še po starem, kadrovska politika je mnogokje še vse preveč v rokah posameznikov ali ožjih skupin, družbenopolitične organizacije še nimajo tiste vloge, ki jo od njih zahteva ustava in tako naprej. Toda take samokritične ugotovitve nas nikakor ne morejo razorožiti, temveč predvsem spodbujati. Že samo dejstvo, da vemo, kje so slabosti, je veliko. Zakon, ki ga sprejemamo na predvečer dneva republike, je razumsko nadaljevanje poti, na katero smo v snovanju nove družbe krenili na 2. zasedanju AVNOJ. Prav zato je v bistvu nov in smel korak v prihodnost.

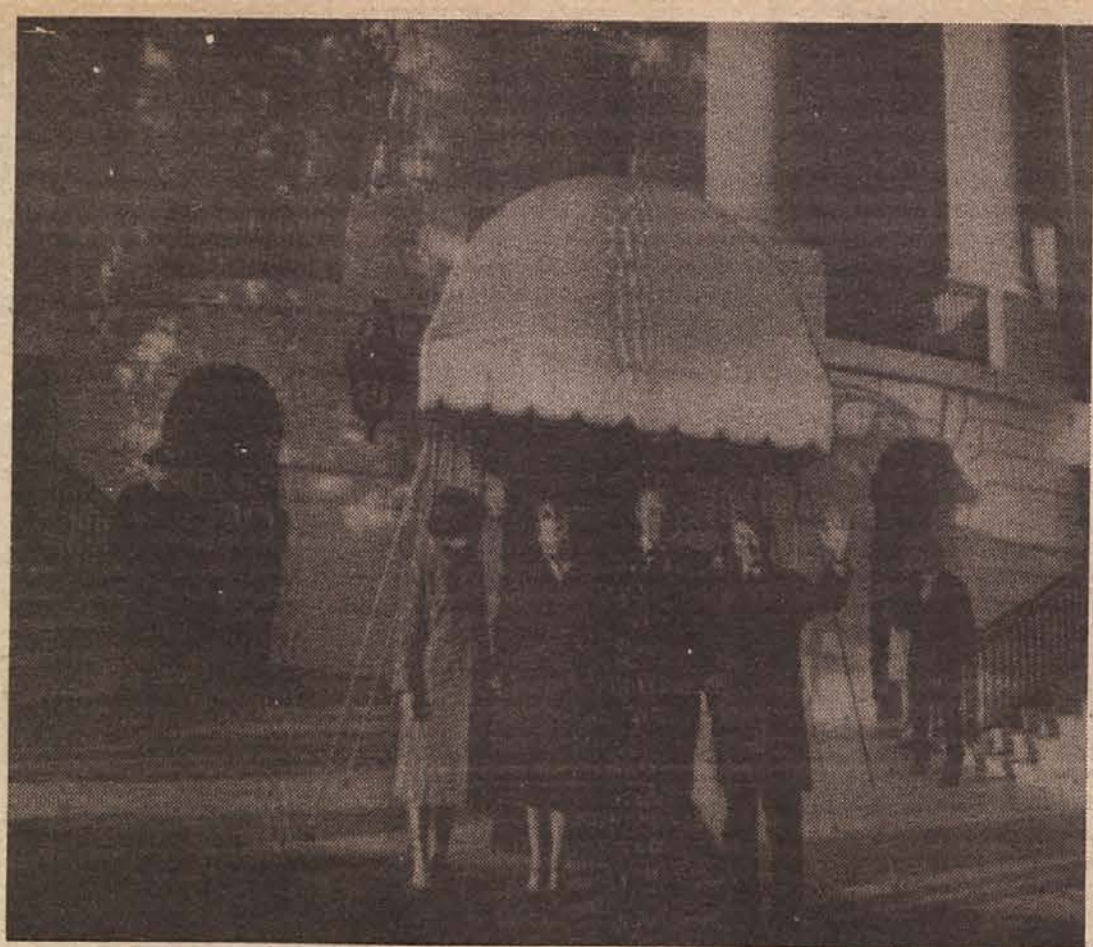
JANEZ KOROŠEC

TELEGRAMI

DUNAJ — Organizacija držav izvoznic nafte je zaničala govorice, da je njena ekonomska komisija predlagala ministrskemu zasedanju te organizacije, naj podraži nafto za 20 odstotkov. Ekonomska komisija je po podatkih iz informativnega oddelka organizacije priporočila več cen, vendar pa informativni oddelk noče povedati, kakšne naj bi bile. Ministrska konferenca je napovedana za 15. december.

BRUSELJ — Kot kažejo nekateri podatki, se Američani trudijo na hitro opremiti sile pakta NATO v Evropi z najmodernejšim orožjem. Ni še namreč minilo deset dni od takrat, ko so napovedali, da bodo zahodnoevropske letalske sile okrepili z najsodobnejšimi lovci in bombniki ameriške proizvodnje, že so začeli govoriti o opremljanju sil pakta NATO z zelo modernimi ameriškiimi raketami, ki lahko nosijo tudi jedrske naboje. V paktu NATO pravijo, da to počno zato, ker tudi vzhodnoevropske države krepe svojo raketno moč v okviru varšavske zveze.

PARIZ — Kot so sporočili v pariški bolnišnici, se je zdravje znanega francoskega pisatelja Andrea Malrauxa zelo poslabšalo. Pisatelja so pred tednom dni zaradi pljučnice sprejeli v bolnišnico.

WASHINGTON — V Združenih državah Amerike se pripravljajo na prenos oblasti, ko bo 20. januarja sedanji predsednik Gerald Ford zapustil Belo hišo in odstopil predsedniško mesto novoizvoljenemu predsedniku Jimmyju Carterju. Na sliki: soprogi sedanjega in novoizvoljenega predsednika Geralda Forda in Jimmyja Carterja in sedanji ter bodoči šef Bele hiše pred vhodom na južni strani rezidence ameriškega predsednika. Jimmy Carter in soproga sta prišla na neuraden ogled svojega bodočega domovanja. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Član predsedstva SFRJ in predsedstva centralnega komiteja ZKJ Edvard Kardelj je na Brionih sprejel urednika avstrijskega tednika »Profil« dr. Roberta Buchacherja in mu odgovoril na vrsto vprašanj o položaju naših narodnostnih skupin v Avstriji ter o jugoslovansko-avstrijskih odnosih.

Pravni temelji jugoslovanskega angažiranja izhajajo predvsem iz vrste mednarodno-pravnih dokumentov, ki pravno

za svojo manjšino v Južni Tirolski.

Drugi zelo konkreten in trdno opredeljen pravni temelj jugoslovanskega angažiranja za slovensko oziroma hrvaško narodnostno manjšino na Koroškem, Štajerskem in Gradiščanskem pa je državna pogodba o vzpostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije, samo da Avstrija ni storila več kot terjajo določene državne pogodbe, se pravi to, kar danes terja sodobna demokratična vest človeštva, ampak ni izpolnila niti samih določb te pogodbe. Že s tem pa se ta problem zastavlja tudi kot problem mednarodno-pravnih obveznosti neke države — da izpolni mednarodno pogodbo, ki jo je podpisala. Jugoslavija ima pravico vztrajati pri izpolnitvi teh obveznosti.

Da, trdno sem prepričan, da ima Jugoslavija tudi moralno pravico angažirati se v tem vprašanju. Za Slovence in Hrvatve v Avstriji nočemo nič drugega kot tisto, kar je Jugoslavija pripravljena dati in kar dejansko daje »svojim« narodnostnim manjšinam.

Tako imenovani avstrijski »prastrah« pred takimi jugoslovanskimi pretenzijami so si pravzaprav izmislili kot ideološko orožje za prikrivanje politike denacionalizacije.

To je napačna interpretacija. Mi v resnici sploh nismo proti normalnemu statističnemu popisu, saj ima od tega pravico vsaka država na svetu in tudi mi v Jugoslaviji to delamo. Vsekakor tudi Avstriji ne oporekamo njene suverene pravice, da naredi popis. Toda naše stališče je, da na

osnovi števila pripadnikov manjšin ni mogoče določiti njihovih pravic. Mi smo na primer v Istri dosledno postavili oznake v obeh jezikih tudi v tistih krajih, kjer živi le en odstotek ali še manj Italijanov. Preprosto upoštevamo prostor, na katerem manjšina živi. Zaradi tega tudi kritiziramo preštevanje v Avstriji. V Bolgariji pa je položaj obrnjen: še pred desetimi leti so v Bolgariji popisali 170.000 Makedoncev, zdaj pa trdijo, da jih sploh ni več. Poleg tega ima makedonsko vprašanje v Bolgariji še en aspekt. Bolgarija namreč navaja tezo, po kateri so tudi Makedonci, ki žive v Jugoslaviji, pravzaprav Bolgari. Zato je to vprašanje vendarle povsem drugačno od tistega na Koroškem.

Solstvo, je nadaljeval Kardelj, ni edino področje, kjer se tako izrazito razodeva takšna avstrijska manjšinska politika. Podobno pa celo še slabše, je tudi na drugih področjih manjšinskih pravic in zaščite, ki jih je določil 7. člen državne pogodbe. Državna pogodba izrecno predvideva uporabo slovenskega ali hrvaškega jezika v pravu in vodstvu hrvaščina in slovenščina sta poleg nemščine uradna jezika. Vendar so oba jezika zožili na položaj pomožnega jezika; na Koroškem je slovenščina omejena na tri izmed devetih sodnih okrajev, medtem ko hrvaščina glede tega sploh ni dobila pravice do obstoja.

Pri nas noben zakon ali drug predpis ne povezuje pravic manjšin s številom njenih članov. Samo to in nič drugega ne pričakujemo tudi od Avstrije. Če ne bi bilo povezovanja in postavljanja pravic manjšin v odvisnost od odstotka, mi ne bi postavljali kot problem vprašanja popisa v Avstriji, je dejal Edvard Kardelj.

Pravice manjšine

ali vsaj zelo močno moralno zavezujejo vse dežele, vstevši Avstrijo in Jugoslavijo, je dejal Edvard Kardelj. Tu mislim na take dokumente, kot so ustanovna listina Združenih narodov, mednarodna konvencija za preprečevanje vseh oblik razne diskriminacije, mednarodni akti o državljanjskih in političnih pravicah ipd. V neki meri pa spada v kategorijo takšnih listin tudi sklepna listina konference o evropski varnosti in sodelovanju. Avstrija in Jugoslavija sta podpisali vse te in podobne listine in se torej s tem zavezali, da jih bosta tudi izvajali. To sicer tako Jugoslavija kot Avstrija zahtevata tudi od drugih. Na vse to se je avstrijska vlada sklicevala tudi takrat, ko je upravičeno zahtevala ugoden položaj

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski not

PRAZNIK SAMOUPRAVE

Osem slovenskih občin se je minulo nedeljo odločilo za uvedbo samoprispjevka. Pet ljubljanskih, litijska, šmarska in ptujska. Mnogo več kot tri četrtine občanov je glasovalo pritrilno, ko se je bilo potrebno naglo in učinkovito odločiti za načine, ki naj le še obogatijo naš skupni družbeni standard.

Menda bi lahko rekli samoprispjevku, vsakemu, ne le tem, ki jih omenjamo, praznik samouprave, dan solidarnosti. Praznik samouprave zato, ker o njem odloča najširši možni avditorij delovnih ljudi in občanov, odloča samostojno in po lastnem premisleku, praznik solidarnosti zato, ker se je med ljudmi, v naši praksi, že močno vkoreninilo spoznanje, da je

NEPOSREDNO ODLOČANJE DELAVCA

Ob 30-letnici tovarne Lek, ki je danes prerasl v farmacevtskega giganta (v evropskem merilu), je na priložnostni svečanosti govoril podpredsednik slovenskega izvršnega sveta Roman Albreht, ki se je predvsem dotaknil nekaterih značilnosti zakona o združenem delu, pri tem pa dejal, da bo njegova uresničitve pripomogla k temeljiti družbeni preobrazbi. K odnosom torej, ko bo delavec še bolj neposredno odločal o pogojih in rezultatih svojega dela.

SFRJ: OPRTI NA SVOJE MOČI

Delegatom zvezne skupščine je bilo posredovano poročilo predsedstva SFRJ, v katerem so obdelani najpomembnejši pojavi sedanjega družbenega trenutka, najsi gre za gospodarstvo, varnost, kulturo, vzgojo, izobraževanje itd.

Sklepna ugotovitev je slejkoprej sledeča: Jugoslavija se lahko razvija le pod pogojem, če bo še vnaprej oprta na svoje lastne razvojne možnosti ter če bo slonela na zaupanju v delovne ljudi in občane, ki so že doslej mnogokrat izkazali vse zaupanje in samoupravljanje ter neuvrčenost.

12-ODSTOTNO ZVIŠANJE OD

V Sloveniji je dosežen sporazum, po katerem se lahko zvišajo osebni dohodki prosvetnih delavcev za 12 odstotkov. Korektura OD je bila nujna, saj so prosvetni delavci že zaostajali pri izplačilu osebnih dohodkov za vrsto drugih poklicev.

35-LETNICA VOS

V Ljubljani je potekal posvet, ki je bil posvečen 35-letnici ustanovitve Varnostno obveščevalne službe, ki je odigrala v času narodnoosvobodilnega boja in revolucije pomembno vlogo, njene tipalke pa so segle celo do okupatorjevih vrhov.

Na otvoritveni slovesnosti je govoril Franc Šetinc, sekretar IK P CK ZKS, ki je izrekel vse priznanje VOS za njeno delo in sedanji prispevek h gradnji humanih družbenih odnosov.

MILAN MEDEN

Poanta tedna

mogoče le vzajemno razreševati celo vrsto problemov od otroškega varstva do šolanja otrok.

Ljudje vedno radi prispevajo svoj dinar za posamično in družbeno blagostanje, če vedo, kam so »investirali« in če je obračun dela narejen pošteno in javno. To pa sta določili, brez katerih samoprispjevka ne bi bil možen...

MLADE PESTI GOVORJENJE

Iztekel se je prvi mandat republiške konference zveze socialistične mladine Slovenije, izvoljeno je novo mladinsko vodstvo, narejen je obračun dela, postavljene so smernice za prihodnjo aktivnost slovenske mladine.

Mladi ugotavljajo, da jih še vedno preveč pesti forumski način dela, opazna pa je tudi neangažiranost pri delu. Seveda pa le tam, kjer je delo zastavljeno načelno, togo, kjer so cilji megleni in zaviti v politično frazeologijo. Številna udeležba slovenske mladine v brigadah pa je dokaz, da so mladi povsod tam, kjer kipi življenje, umanjkali pa bodo povsod tam, kjer se bo zgolj »govorilo...«

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

— Kaže, da je vaša usoda v vaših rokah!

AKM

NOVOGRAD V POSOČJU – Ladra in Smast pri Kobaridu sta kraja, kjer pomagajo obnavljati prizadeto Posočje gradbinci novomeškega NOVOGRADA. Od začetka oktobra je na gradbišču povprečno 25 delavcev z vsa potrebno mehanizacijo, doslej je zgradili 9 objektov do prve plošče. V Drežniških Ravnah na pobočju Krna pa so te dni začeli obnavljati več poslopj.

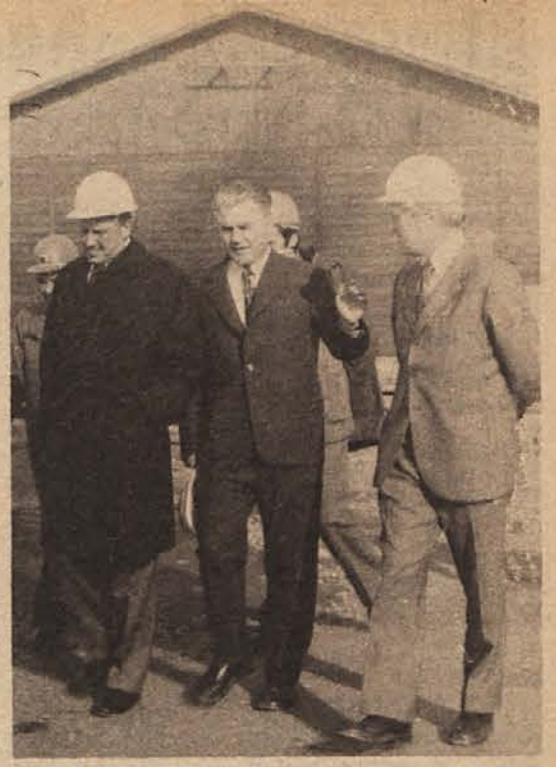

SREČANJE STAROSTNIKOV V ŠKOCJANU – „Oj mladost ti moja...“ je skupaj s pionirji osnovne šole zapelo 120 starostnikov iz KS Škocjan. Čeprav že v letih, so se ob zvokih Henčkove harmonike zabavali vse sobotno popoldne. Srečanje sta organizirali KO SZDL in RK. (Foto: Janez Pavlin)

ZBOR BORCEV – Iniciativni odbor 1. bataljona VDV je minuli teden pripravil v Novem mestu sestanek, na katerem so se dogovorili, da bodo poskušali zbrati čimveč gradiva o borcih in življenju njihovega bataljona. Na sliki: odbor pri delu.

(Foto: Janez Pezelj)

GOSTJE V JEDRSKI – Predsednik CK ZK Slovenije France Popit (prvi z leve) si je minuli teden med obiskom v jedrski elektrarni v Krškem ogledal gradbišče. S težavami pri gradnji objekta so ob tej priložnosti seznanili tudi Milko Planinc in Veselina Djuranovića. (Foto: Jožica Teppey)

SZDL O ORGANIZIRANOSTI ZASEBNIH LASTNIKOV GOZDOV

V ponedeljek je medobčinski svet SZDL za Posavje v Sevnici pripravil posvetovanje o bodoči samoupravni in poslovni organiziranosti zasebnih lastnikov gozdov z območja Gozdnega gospodarstva Brežice. Slednje pokriva upravno območje devetih občin. Na posvetovanju so se dogovorili o pripravi gradiva za javno razpravo, ki ga bodo službe brežiškega gozdnega gospodarstva pripravile do 10. decembra. Organiziranje zasebnih gozdnih posestnikov na tem območju je težavno: število gozdnih posestnikov znaša 24.306, medtem ko je povprečna letna blagovna proizvodnja majhna. O vrsti značilnosti tega gozdnega območja (Posavje, del Dolenjske vse do Litije in Kozjanskega) bomo še poročali.

Zdravstvo: zategovanje pasu ni dovolj...

Regionalno zdravstveno skupnost za Dolenjsko čaka precej črn in razburljiv konec poslovnega leta, saj bo potrebno ob zaključnem računu za leto 1976 knjižiti nič manj kot 17 milijonov dinarjev primanjkljaja. Tolikšen minus se v skladih kaže zdravstvenih delovnih organizacij. O težavnem položaju naj bi zlasti razpravljali v vsaki občini posebej, s tem da bi sindikati organizirali posvete z delovnimi organizacijami in delavci ter po tej poti iskali rešitev. Devetmesečni podatki kažejo, da ravnovesje med dohodki in izdatki najbolj rušijo odli v druge zdravstvene regije in izdatki za zdravila ter injekcije, čeprav ne gre podcenjevati še vedno prevelikega bolniškega staleža. Pri tem je zanimivo, da se je število izdanih zdravil v primerjavi z lanskim letom zmanjšalo, vrednost pa je za tri odstotke večja. Med črne točke, ki negativno vplivajo na končno bilanco, je treba šteti tudi še vedno preslabo plačevanje prispevkov za zdravstveno zavarovanje kmetov.

— Glej Franceta, kako hiti! Danes se mu izteka bolniška.

(Karikatura: B. Medak, Požeški list) kljub močnemu zategovanju pasu, ki se je začelo z uvedbo ukrepov splošnega varčevanja že ob polletju. Plat zvona, ki so ga začeli biti zadnje dni, ima predvsem namen opozoriti na resno stanje, ki je še bolj kritično zaradi tega, kar trenutno še ni odgovora, kako izravnati bilanco in kje dobiti sredstva za kritje. Skupnost dolenjskih občin meni, da teh sredstev ni mogoče iskati v neto osebnih dohodkih zavarovancev, ampak v samih zdravstvenih skupnostih in notranjih rezervah

Vse to stanje delajo še bolj kritično sami delegati regionalne zdravstvene skupščine, saj se je minuli petek spet zgodilo, da se zaradi prevelike odsotnosti delegatov sklic skupščine ni posrečil. Tako ravnanje delegatov je vredno kritike, saj z neudeležbo na sejah odlagajo razpravo o zadevah, ki povzročajo glavobol in delajo sive lase.

I. Z.

so številke za lansko in predlansko leto, ki prinašajo nekaj zanimivih ugotovitev in primerjav. Po rasti narodnega dohodka v zasebnem kmetijstvu v zadnjih dveh letih je na prvem mestu ribniška občina: povečala ga je kar za 39 odstotkov. Na drugem mestu je Trebnje, izrazito kmetijska občina, ki je imela lani za 31,3 odst. večji narodni dohodek kot leta 1974. Tretja je Sevnica (25,5 odst.), četrto Kočevje (23,2), peto Brežice (22,2), šesto Novo mesto (21,9), sedmi Črnomelj (18,0), osmo Krško (15,3) in zadnja Metlika (5,5 odst.). Če bi hoteli ugotoviti rast kmetijske proizvodnje, bi seveda morali upoštevati še stopnjo inflacije, rast cen. Tudi brez tega pa si vseeno lahko na podlagi naštetih jstevilk ustvarimo vtis, kako je s kmetijstvom v posamezni občini, pri čemer je treba previdno upoštevati še, da je vzeto dokaj kratko primerjalno obdobje.

M. L.

življenjskih stroškov in pospešile korak za osebnimi dohodki. Socialni položaj nekaterih skupin upokojenec bo popravil tudi posebni varstveni dodatek po 50 dinarjev za november in december. Izplačali ga bodo skupaj z decembrsko pokojnino, po sklepu republiške skupnosti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje že pred 29. novembrom. Medtem ko se bo z najnovejšo odločitvijo popravilo socialno stanje okoli 200.000 „delavskih“ upokojenec, bo sklep o povečanju kmečkih pokojnin prišel predvidoma decembra, pripraviti pa ga mora za to pristojna skupnost starostnega zavarovanja kmetov. Po načelu, da mora kmečka pokojnina doseči vsaj tretjino najnižjega pokojninskega zneska iz delavskega zavarovanja, je pričakovati povečanje za okoli 100 dinarjev na mesec, tako da bi bila kmečka pokojnina prihodnje leto približno 510 dinarjev. Sicer pa je rast tovrstnih pokojnin določena z zakonom.

I. Z.

Sejmišča

NOVO MESTO: kljub slabemu vremenu je bil ponedeljkov sejem zelo živahen, cene pujskov pa nekoliko višje kot sicer. Naprodaj je bilo 406 pujskov in 46 nad tri mesece starih praščev. Prodanih je bilo skupno 348; pujski so bili po 600 do 840 din, starejši praščiči pa po 850 do 1.150 din.

BREŽICE: prodajalci so pripeljali na sobotni sejem 487 praščev, od tega 24 starejših od tri mesece. Prodali so jih skupno 348. Pujski so veljali okrog 35, starejši praščiči pa od 24 do 25 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Smrt preži tudi v silosu

Svež je še prezgodnji grob pomurskega kmeta, ki se je zadušil v silosu. Z življenjem – ne prvim – je spet plačan opomin, kakšno nevarnost prinaša gradnja silosov, zlasti stolpnih.

Opozorila zato niso odveč. Silos je mlad polnjenjem, predvsem pa ob odpiranju življenjsko nevaren zaradi ogljikovega dvokisa, ki se sprošča pri vrenju silaže in ki zaradi svoje večje teže ne spuhiti v zrak, marveč se zadržuje v silosu in predstavlja življenjsko nevarnost za tistega, ki ne pozna njegove zahrbtnosti.

Pri prvem odpiranju silosa, to je nekako poldrugi mesec po polnjenju, je nevarnost največja. Vsaj dva dni poprej, preden nameravamo prvič v silos po kisal, je treba pokrov silosa odpreti, in če se da, tudi najvišja vratca za polnjenje, da se ogljikov dvokis razgubi. Šele potem smemo v silos, varnost pa lahko poprej preizkusimo z gorečo svečo, ki ugasne, če ni dovolj kisika. Enako je treba paziti tudi pri postopnem polnjenju silosa; najprej s puhalnikom izpihati zrak nad že natlačeno silažo in šele potem nadaljevati polnjenje.

In še besedo, dve o odvzemanju silaže. Idealno, brez škode bi bilo, če bi vsilo silažo maso pokrmili naenkrat. To je seveda nesmiselno govoriti, dejstvo pa je, da se ob majhnih enkratnih odvzemih silaže skvari precej te dragocene krme zaradi tega, ker se silaža razrahlja in pride v stik z zrakom. Velja pravilo, da je treba odvzeti naenkrat (na dan) vsaj 10 cm debel sloj silaže, in to tako, da preostalo silažo pustimo kar najbolj pri miru.

Siliranje in krmljenje s silažo zahteva obilo težkega dela, če ni mehanizirano. Medtem ko so si kmetje polnjenje že precej olajšali s puhalniki, praznijo silose še ročno. V svetu so se že zelo razširile posebne naprave, ki, montirane na silosu, strojno odrežejo zeleno količino silaže in jo po transporterju spravijo v hlev, v jasli. V tem primeru je opisana nevarnost zadušitve mnogo manjša, pa tudi silaže gre manj v kvar.

Inž. M. L.

Naša „plus ena“

Končni seštevek je, kot je dejal republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano inž. Milovan Židar na proslavi 90-letnice grmske kmetijske šole: plus ena. Namreč: v minulem srednjeročnem obdobju se je slovenska kmetijska proizvodnja povečevala za en odstotek na leto, kar je sicer manj, kot je bilo predvideno, vendar še vedno uspeh, če upoštevamo, kaj vse se je v teh letih dogajalo v kmetijstvu in na vasi sploh. To je bil čas silovitega preliva delovnih moči v nekmetske dejavnosti, v tem času je dokončno odpovedalo kmečko sadjarstvo, propadlo je planšarstvo, po drugi strani pa so se v kmetijstvu začele uveljavljati nekatere sodobne tehnološke rešitve. Pravi zmagoviti pohod je naredila kmetijska mehanizacija. Kako se je ta končni PLUS ENA kazal na našem območju, v naših občinah, nimamo ustreznih podatkov. Pač pa si lahko ustvarimo približno sliko iz primerjav družbenega dohodka in narodnega dohodka, kar po posameznih občinah obravnava republiški statistični zavod. Pri roki

Brez besed

Večje pokojnine

Od „sto ugank“, ki se napovedujejo za prihodnje leto, je ena že rešena: od 1. januarja bodo na naslove starostnih, invalidskih in družinskih upokojenec v Sloveniji prihajale za 12 odstotkov „debelejše kuverte“. Za enak odstotek bodo večje tudi pokojnine borcev NOV. „Odebelile“ se ne bodo le pokojnine, pri katerih pomeni leto 1976 zadnje leto zavarovanja.

To je nujen ukrep, da bi zvečane pokojnine vsaj nekoliko ujele rast

— Izvoli ti naprej!

(Karikatura: Marjan Bregar)

...vredno je zapisati...

Franc Setinc:

Nič posebno dramatičnega in tragičnega se ni zgodilo, da bi si morali prav zdaj zastaviti vprašanje: kako je z našo odgovornostjo? To je neločljiva sestavina vsakodnevnega boja za krepitev družbenoekonomskega položaja našega delovnega človeka. To je najtrdnjši temelj, na katerega se opirata politična in ekonomska stabilnost naše družbe. In to je hkrati že naskok na jutrišnji dan.

Vprašanje odgovornosti kot neprestani in pereči problem sedanjega trenutka bi kdo utegnil obrniti tudi drugače. Rekel bi: samoupravljanje ni opravilo izpita, kar zadeva odgovornost. Red in disciplina sta klic časa, ki se mu lahko uspešno odzove le vsemogočna država ali večstrankarski sistem. Inflacijo, letalsko nesrečo, žrtve pri Preserju in še marsikaj, kar nas vznemirja vsak dan, bi kdo poskušal zlonamerno povezovati s samoupravljanjem kot edino možnim krivcem, kakor da inflacija in nesreče pestijo samo našo družbo.

Odgovornost

Razumeti odgovornost tega trenutka pomeni razumeti sedanjico bitko za socializem in socialistično samoupravljanje, ki poteka na globalni fronti in na nešteti posameznih prizoriščih našega življenja, v vseh celicah naše družbe in na vseh ravneh hkrati. To je bitka, katere trdizivost in doslednost se stopnjujeta in ki bo dolgotrajna, saj bo segala tudi še v čas jutrišnjih generacij. Toda že sedanjik mora prinesiti delavcu bistvene spremembe; okrepiti mora njegov položaj v družbi in njegov odločujoč vpliv, ki mora segati od tozda in krajevne skupnosti prek delegatskih razmerij in z aktivnostjo v družbenopolitičnih organizacijah vse do republik in federacije.

Merilo za takšno odgovornost ni samo nekakšna abstraktna socialistična družbena zavest, odtrgana od tisoč in več konkretnih razmerij, od nešteti oblik konkretnega dela in konkretnih postopkov. Tudi formalnopravni samoupravni akti, veliko število družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, vznesenih gesel in priseg, ki so brez povezave s svojo vsebino, brez dejanske volje in zavesti pa pripravljeno za spreminjanje stanja, niso prava mera za stopnjo družbene odgovornosti v naši družbi. Pravo merilo je odgovor na vprašanje, do kam sega resnična oblast delovnega človeka v vseh oblikah združenega dela in v širši družbi. (Iz zadnje „Teorije in prakse“)

M. LEGAN

Drugi del sanacije Kanižarice

V solidarnostni akciji zbrali za kanižarski rudnik 6.240.000 din — Druga faza, izčrpanje vode iz rudnika, bo pokazala, če je bil prvi del sanacije uspešen

Ravno v sredo, 17. novembra, ko je republiški svet zveze sindikatov pripravil v Črnomlju pogovor o solidarnosti s kanižarskimi rudarji, so v Kanižarici začeli drugo, odločilno fazo pri sanaciji rudnika.

„Zapiranje vdornega mesta vode v jamo smo uspešno opravili, sedaj je na vrsti izčrpanje. Ta druga faza bo tudi pokazala, če je bil prvi del sanacije uspešen. Madžarski strokovnjaki, ki so vodili dela pri zapiranju vdornega mesta, pravijo, da so med 80:20 da sanacija uspe in da rudnik spet začne obratovati.“ je povedal direktor rudnika, inž. Tomislav Plečko. „Če bo šlo vse po sreči, upamo, da bomo lahko začeli spet delati prihodnje poletje, radi bi začeli na dan rudarjev 3. julija.“

Prvotne ocene za sanacijo rudnika so omenjale 150 milijonov dinarjev, vendar so se medtem pokazali dodatni stroški. Do sedaj je Kanižarica dobila 22 milijonov kot premostitveni kredit iz sklada skupnih rezerv, končna oblika financiranja pa bo znana, ko bo izdelan natančen projekt popolne rekonstrukcije rudnika. Za sedaj je najpomembnejše, da je zagotovljen denar tudi za drugo fazo sanacije.

Ko je marca letos voda zalila jamo, je bil to hud udarec ne le za 400-članski kolektiv kanižarskega rudnika, marveč za črnomaljsko občino v celoti. V občini je zaposlenih okoli 5.200 ljudi in kanižarski rudnik je ustvaril 12 odstotkov narodnega dohodka. V Kanižarici so na leto nakopali okrog 120 tisoč ton premoga, kar sicer tega rudnika ne uvršča med velike, je pa v današnji energetske krizi ta izpad proizvodnje boleč za vso Slovenijo.

Po sedanjih ocenah zadoščajo zaloge kanižarskega premoga za dvajset let, če bi vsako leto izkopali 150 tisoč ton premoga. V pogovoru za okroglo mizo pa so večkrat poudarili, da je vsaka tona domačega premoga dragocena, saj sedaj za naše potrebe nakoplujemo doma le 40 odst. premoga; zato tudi ni bilo nikoli vprašanje, ali sanacijo začeti ali opustiti vsaka prizadevanja za rešitev rudnika. Pri vdoru je voda zalila

tudi veliko opreme: rešili so je le za okoli 5 milijonov, večji del, vreden okoli 60 milijonov dinarjev, pa je je ostalo v jami.

V solidarnostni akciji za pomoč kanižarskim rudarjem se je zbralo 6.240.000 dinarjev; v črnomaljski občini so zbrali 820 tisočakov, dolenska regija je skupaj prispevala 3.988.000 dinarjev, v akciji, ki jo je vodil republiški odbor sindikata delavcev, zaposlenih v energetiki in premogovništvu Slovenije, pa so zbrali 2.550.000 dinarjev. Ta denar je namenjen za zagotovitev osebnih dohodkov kanižarskih delavcev, za odpiranje novih delovnih mest, iz tega sklada so delavcem izplačali regres za dopust ter organizirali letošnje praznovanje dneva rudarjev.

Trenutno je na spisku kanižarskih delavcev 337 ljudi. Nekaj se jih je takoj po nesreči, ki je prizadela rudnik marca, upokojilo, mlajši so odšli na služenje vojaškega roka. Od teh 337 jih dela v velenjskem rudniku 71, na Senovem okoli 20, pri režijskih delih v Kanižarici jih dela 32, v delavnici za vzdrževanje opreme 15, v obratih IMV in Ele v Kanižarici 32, v avtoparku 17, opekarni 49, precej jih je začasno našlo delo pri komunalnih delih v občini, nekaj v črnomaljskih delovnih organizacijah itd. Skratka, sedaj je poskrbljeno za vse, seveda pa žele, da bi bilo kolektiv čimprej spet skupaj.

Obenem pa si rudnik in občina prizadevata, da bi v Kanižarici razvili dodatno industrijsko dejavnost, ki

naj bi sčasoma prerasla v osnovno. Le tako bodo res lahko zagotovili perspektivo kanižarskemu kolektivu. Na pogovoru smo zvedeli, da je denar za večje investicije v Sloveniji zagotovljen, le z načrti in izdelanimi programi je treba priti.

A. BARTELJ

RAZSTAVA ROČNIH DEL IN DEKORATIVNIH PREDMETOV

V novomeški zdravstveni šoli, so odprli izredno zanimivo razstavo ročnih del in dekorativnih predmetov, ki so jo pripravile dijakinje novomeške zdravstvene šole pod vodstvom mentorice Helene Mrzikarjeve.

Namen razstave je, da pri mladih dekletih zbujajo čut za estetsko oblikovanje in opremljanje stanovanj, zlasti kar zadeva barvno skladnost. Dijakinje so se predstavile z ročnimi deli, dekorativnimi predmeti, glino, izdelki za otroke v vzgojno-izobraževalnih in zdravstvenih ustanovah itd. Prikazana je tudi tehnika izdelave vse od starih časov do današnjih dni. Skratka: gre za izredno skrbno pripravljeno in zanimivo razstavo, ki bo v spodnjih prostorih zdravstvene šole odprta do sobote in je vredna ogleda. Prav je, da si jo ogledajo učenci in dijaki, saj bo marsikoga spodbudila, da se bo lotil takšnih opravil.

S. D.

V ZADOVOLJSTVO POTROŠNIKOV — Novo samopostrežno trgovino je minul četrtlet odprl predsednik občinske skupščine Janko Rebernik, prodaja pa se je v njej začela v petek.

Daleč ni take

V Sevnici nova samopostrežna trgovina s 300 metri prodajne površine

Od minulega petka prodaja sevnisko Trgovsko podjetje na Trgu svobode v novi samopostrežni trgovini, ki ji prav gotovo ni para v Posavju in vsem Dolenjskem. Preureditev in novogradnja sta doprinesli kar 1.100 kvadratnih metrov prostora.

Sama samopostrežna trgovina ima 300 kvadratnih metrov čiste prodajne površine. 720 kvadratnih metrov odpade na skladišče in priročne prostore. Ob trgovini je poslej tudi večji bife, nekdanja trgovina s tekstilom bo imela poslej na voljo večji lokal v delu stavbe, kjer je bila prej samopostrežna. V samopostrežni trgovini je sedem hladilnih vitrin, v skladiščnem prostoru so kar tri hladilnice (za meso, sveže salame in zelenjavo). Kletni prostori so povezani s pritličjem z dvema dvigalom. Nova stavba ima tudi po vseh predpisih zgrajeno zaklonišče, česar nima nobena druga zgradba v mestu. Trgovsko podjetje je naložba veljala 8,5 milijona dinarjev. Ker je sevnisko Trgovsko podjetje v sestavi celjske SOZD Dobrina, so pri naložbi sodelovale tudi štiri članice s 26 odst. naložbenih sredstev (Hmezd, Tehnomerktor, Tkanina in Merx).

Kot je dejal pri otvoritvi minul četrtlet direktor sevniskega Trgovskega podjetja Jože Drenek, je nova trgovina dokaz, da tudi manjši lahko napredujejo. Do leta 1980 namerava Trgovsko podjetje zgraditi še več kot 1.000 kvadratnih metrov prodajnih in skladiščnih površin v predvideni vrednosti 17,6 milijona dinarjev.

A. ŽELEZNIK

MED PRAZNIKI BO PROMET OMEJEN

Ker pričakujejo med prazničnimi dnevi ob 29. novembru spet velik promet na cestah, bo veljala odredba o omejitvi prometa za tovornjake nad 5 ton na magistrali Ljubljana — Zagreb. Omejitve se začne že 26. novembra ob 15. uri in velja do 20. ure, enako velja za 27. november. Medtem ko 28. in 29. novembra glede prometa ni posebnih določil, pa velja omejitev spet 30. novembra od 15. do 22. ure. Razen tega naj vozniki upoštevajo vremenske razmere in naj vozijo skrajno previdno, da se prazniki ne bodo žalostno končali.

JANEZ PAVLIN

Zmagovalna 6-članska ekipa ZSMS iz Metlike s pokalom na petkovem regionalnem kviz tekmovalju „ARMADA ZMAGE—ARMADA SVOBODE“ (Foto: Janez Pavlin)

Zmagali mladinci Metlike

2000 ljudi na kvizu „Armada zmage — armada svobode“

V počastitev 35-letnice vstaje jugoslovanskih narodov in ustanovitve JLA sta pretekli petek organizirala OK ZSMS in VP 1394 Novo mesto regionalno kviz tekmovalje ARMADA ZMAGE—ARMADA SVOBODE.

Zaradi izvedbe in poudarka na kulturnem programu so del kviza izvedli že v dopoldanskem času. Sodelovali so ekipe Črnomlja, Metlike, Sevnice, Trebnjega, Brežic, Krškega in Novega mesta. Največ znanja o zgodovinskem razvoju in družbeni vlogi JLA v samoupravni socialistični družbi sta pokazali ekipi iz Metlike in Novega mesta, ki sta se uvrstili v zaključni del tekmovalja.

Sportno dvorano Marof je zasedlo nad 2000 obiskovalcev, kar je za kulturne prireditve v Novem mestu

prava redkost. Kulturni program je marsikoga presenetil in je bil zanimivo vpleten v tekmovalje. Mnogi so navdušeno pozdravili pevke zbere iz osnovnih šol Grm, Stopiče in Črnomelj, vojaška zborja iz Bršljina in Poganc ter deklinski zbor gimnazije iz Črnomlja. Za pestrost je poskrbela folklorna skupina iz Sevnice ter harmonikarski zbor novomeške glasbene šole. V zaključnem delu so nastopili pevec popevk Sonja Gaberšček in Braco Koren ter solist na elektronski harmoniki Silvester Mihelčič.

Po zanimivem merjenju znanja obeh ekip je imela več uspeha ekipa OK ZSMS iz Metlike, ki so jo sestavljala dekleta poklicne tekstilne šole Beti in vojaki iz Črnomlja. Zmagovalna ekipa je prejela pokal iz rok podpolkovnika Rade Petrovića in bo nastopila na republiškem tekmovalju v Ljubljani.

JANEZ PAVLIN

Titova šola vse bolj priljubljena

Delegati na 6. seji RK ZSM Slovenije: „Poslej več mladinskih delovnih akcij — Mladinski tisk zastavljen — Predsednik RK ZSMS še naprej Ljubo Jasnič, sekretar Vito Habjan

Republiška konferenca Zveze socialistične mladine je pripravila prejšnji petek in soboto svojo šesto sejo. Prvi dan so delegati republiške konference poslušali oceno o letošnjih mladinskih akcijah in o informiranju v ZSMS, v soboto pa so imeli volilno in programsko konferenco.

Takoj po oceni mladinskih delovnih brigad so delegati poudarili, da je prostovoljno delo med mladimi vse bolj priljubljeno in da so akcije postale konkretna pomoč nerazvitemu območju, nepogrešljiva šola bratstva in enotnosti ter samoupravljanja; ni pa bilo govornika, ki ne bi pograjal tudi slabe strani akcij. Mnogi so na delovniških pogrešali študente, ti pa so povedali, da jim ne mara kratki udeležbo v „Titovi šoli“ — preprečiti delovne organizacije, ki jim brigadirske ure nočejo priznati za prakso. Nekateri so predlagali tudi novosti: poslej naj bi mladi vihteli krampe v štirinajstih izmenah, namesto regijskih naj bi rajje pripravljali občinske brigade itd.

bo v drugem mandatnem obdobju po IX. kongresu ZSMS Vito Habjan. JANEZ PEZELJ

„REVOLUCIJA IN GLASBA“ V BREŽICAH

V počastitev dneva republike bo sta danes v domu JLA v Brežicah dva pevska koncerta. Popoldne ob 16. uri bodo nastopili mladinski pevski zbori iz Zagorja, Velenja, Kopra, Ljubljane in Maribora, ob 19.30 pa se bodo predstavili odrasli zbori iz Kranja, Maribora, Kopra, Ljubljane in Ajdovščine. Oba nastopa sodita v letošnji program festivala „Revolucija in glasba“, ki ga organizirajo kulturna skupina in zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije ter občinske družbenopolitične organizacije iz Brežic, Ajdovščine in Zagorja ob Savi.

Na podlagi 11. in 12. člena zakona o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča (Ur. l. SRS št. 42/66 in št. 20/71) ter 11., 14. in 15. člena odloka o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča na območju občine Novo mesto (Skupščinski Dol. list št. 10/68)

RAZPISUJE

podjetje Dominvest Novo mesto, TOZD Urejanje stavbnih zemljišč Novo mesto, po sklepu komisije za urejanje in oddajanje stavbin zemljišč pri izvršnem svetu Sob Novo mesto

JAVNI NATEČAJ

I. za oddajo delno urejenega stavbnega zemljišča v Gor. Straži za gradnjo 24 vrstnin stanovanjskih hiš po zazidalnem načrtu Straža — nau pošto in sicer:

1. lokacija št. 18, parc. št. 293/18 v velikosti 306 m²,
2. lokacija št. 19, parc. št. 293/19 v velikosti 262 m²,
3. lokacija št. 20, parc. št. 293/20 v velikosti 291 m²,
4. lokacija št. 21, parc. št. 293/21 v velikosti 280 m²,
5. lokacija št. 22, parc. št. 293/22 v velikosti 252 m²,
6. lokacija št. 23, parc. št. 293/23 v velikosti 244 m²,
7. lokacija št. 24, parc. št. 293/24 v velikosti 242 m²,
8. lokacija št. 25, parc. št. 293/25 v velikosti 450 m²,
9. lokacija št. 26, parc. št. 293/26 v velikosti 491 m²,
10. lokacija št. 27, parc. št. 293/27 v velikosti 232 m²,
11. lokacija št. 28, parc. št. 293/28 v velikosti 220 m²,
12. lokacija št. 29, parc. št. 293/29 v velikosti 221 m²,
13. lokacija št. 30, parc. št. 293/30 v velikosti 231 m²,
14. lokacija št. 31, parc. št. 293/31 v velikosti 236 m²,
15. lokacija št. 32, parc. št. 293/32 v velikosti 288 m²,
16. lokacija št. 33, parc. št. 293/33 v velikosti 426 m²,
17. lokacija št. 34, parc. št. 293/34 v velikosti 360 m²,
18. lokacija št. 35, parc. št. 293/35 v velikosti 410 m²,
19. lokacija št. 36, parc. št. 293/36 v velikosti 422 m²,
20. lokacija št. 37, parc. št. 293/37 v velikosti 375 m²,
21. lokacija št. 38, parc. št. 293/38 v velikosti 380 m²,
22. lokacija št. 39, parc. št. 293/39 v velikosti 383 m²,
23. lokacija št. 40, parc. št. 293/40 v velikosti 383 m²,
24. lokacija št. 41, parc. št. 293/41 v velikosti 425 m².

Izključna cena stroškov komunalne ureditve za eno lokacijo znaša 113.513,00 din. Odkodnina za zemljišče znaša 17,00 din za 1 m².

II. za oddajo delno urejenega stavbnega zemljišča po zazidalnem načrtu Bršljin — severni del:

- a) za gradnjo 34 individualnih stanovanjskih hiš, in sicer:
 1. lokacija št. 71, parc. št. 646/9 v velikosti 604 m²,
 2. lokacija št. 72, parc. št. 646/8 v velikosti 728 m²,
 3. lokacija št. 73, parc. št. 646/1 v velikosti 998 m²,
 4. lokacija št. 74, parc. št. 646/15 v velikosti 554 m²,
 5. lokacija št. 75, parc. št. 646/14 v velikosti 953 m²,
 6. lokacija št. 76, parc. št. 646/13 v velikosti 857 m²,
 7. lokacija št. 77, parc. št. 646/12 v velikosti 812 m²,
 8. lokacija št. 78, parc. št. 646/11 v velikosti 718 m²,
 9. lokacija št. 79, parc. št. 646/10 v velikosti 755 m²,
 10. lokacija št. 80, parc. št. 645/22 v velikosti 679 m²,
 11. lokacija št. 81, parc. št. 645/21 v velikosti 616 m²,
 12. lokacija št. 82, parc. št. 645/20 v velikosti 624 m²,
 13. lokacija št. 87, parc. št. 645/19 v velikosti 820 m²,
 14. lokacija št. 88, parc. št. 648/2 v velikosti 630 m²,
 15. lokacija št. 89, parc. št. 648/3 v velikosti 678 m²,
 16. lokacija št. 90, parc. št. 648/4 v velikosti 769 m²,
 17. lokacija št. 91, parc. št. 648/5 v velikosti 931 m²,
 18. lokacija št. 92, parc. št. 648/6 v velikosti 720 m²,
 19. lokacija št. 93, parc. št. 648/7 v velikosti 638 m²,
 20. lokacija št. 94, parc. št. 648/8 v velikosti 991 m²,
 21. lokacija št. 95, parc. št. 648/9 v velikosti 800 m²,
 22. lokacija št. 96, parc. št. 648/10 v velikosti 698 m²,
 23. lokacija št. 97, parc. št. 651/4 v velikosti 651 m²,
 24. lokacija št. 98, parc. št. 654/5 v velikosti 777 m²,
 25. lokacija št. 99, parc. št. 654/6 v velikosti 1179 m²,
 26. lokacija št. 100, parc. št. 651/3 v velikosti 647 m²,
 27. lokacija št. 101, parc. št. 651/2 v velikosti 786 m²,
 28. lokacija št. 102, parc. št. 511/1 v velikosti 761 m²,
 29. lokacija št. 103, parc. št. 511/2 v velikosti 495 m²,
 30. lokacija št. 104, parc. št. 511/3 v velikosti 1027 m²,
 31. lokacija št. 105, parc. št. 511/4 v velikosti 958 m²,
 32. lokacija št. 106, parc. št. 511/5 v velikosti 848 m²,
 33. lokacija št. 107, parc. št. 514/1 v velikosti 824 m²,
 34. lokacija št. 108, parc. št. 514/2 v velikosti 647 m².

- b) za gradnjo 22 vrstnin stanovanjskih hiš, in sicer:
 1. lokacija št. 109, parc. št. 515/8 v velikosti 493 m²,
 2. lokacija št. 110, parc. št. 515/9 v velikosti 395 m²,
 3. lokacija št. 111, parc. št. 515/10 v velikosti 420 m²,
 4. lokacija št. 112, parc. št. 515/11 v velikosti 431 m²,
 5. lokacija št. 113, parc. št. 515/12 v velikosti 455 m²,
 6. lokacija št. 114, parc. št. 515/13 v velikosti 377 m²,
 7. lokacija št. 115, parc. št. 515/14 v velikosti 361 m²,
 8. lokacija št. 116, parc. št. 515/15 v velikosti 349 m²,
 9. lokacija št. 117, parc. št. 515/16 v velikosti 342 m²,
 10. lokacija št. 118, parc. št. 515/17 v velikosti 425 m²,
 11. lokacija št. 119, parc. št. 515/2 v velikosti 396 m²,
 12. lokacija št. 120, parc. št. 515/3 v velikosti 397 m²,
 13. lokacija št. 121, parc. št. 515/4 v velikosti 395 m²,
 14. lokacija št. 122, parc. št. 515/5 v velikosti 383 m²,
 15. lokacija št. 123, parc. št. 515/6 v velikosti 357 m²,
 16. lokacija št. 124, parc. št. 515/7 v velikosti 558 m²,
 17. lokacija št. 125, parc. št. 654/10 v velikosti 448 m²,
 18. lokacija št. 126, parc. št. 654/9 v velikosti 570 m²,
 19. lokacija št. 127, parc. št. 654/8 v velikosti 566 m²,
 20. lokacija št. 128, parc. št. 654/7 v velikosti 586 m²,
 21. lokacija št. 129, parc. št. 654/4 v velikosti 624 m²,
 22. lokacija št. 130, parc. št. 652/3 v velikosti 664 m².

Izključna cena stroškov komunalne ureditve za eno lokacijo znaša 150.404,00 din. Odkodnina za zemljišče znaša 17,00 din za 1 m².

Nadaljevanje razpisa na 5. strani.

Po novem letu: sozd Mercator

Na novo samoupravno organiziranost (združitev v sestavljeno organizacijo združenega dela) se pripravljajo ljubljanski Mercator. Nova SOZD naj bi začela v začetku leta 1976, še pred tem pa naj bi se opravile številne integracije. Te so ponekod že v teku, nekatere pa so bile pred kratkim. Med udeleženci razgovorov za združitev z Mercatorjem je tudi več delovnih organizacij s področja Dolenjske.

17. novembra so se za integracijo na referendumu odločili delavci Turist hotela „Sremič“ iz Krškega. Od skupno 75 zaposlenih — toliko jih je tudi glasovalo — se je za združitev izreklo 72 delavcev, Turist hotel „Sremič“ v Krškem ima v svojem sestavu šest delovnih enot: hotel „Sremič“, obrat družbene prehrane, gostilno „Cetin“ in bife „Mini“ v Krškem ter restavracijo „Pod Gorjanci“ v Kostanjevici in gostilno „Grafka klet“ v gradu Kostanjevica. Tu je bila pred kratkim odprta tudi stalna vinoteka. Vse delovne enote Turist hotela „Sremič“ razpolagajo z 800 sedeži in 96 ležišči.

V sestavi SOZD Mercator bo Turist hotel „Sremič“ deloval kot enovita delovna organizacija. MILE BITENC

Nadaljevanje razpisa s 4. strani.

III. za oddajo delno urejenega stavbnega zemljišča po zazidalnem načrtu Dvor—jugovzhodni del za gradnjo 4 individualnih stanovanjskih niš, in sicer:

1. lokacija št. 22, parc. št. 99/36 v velikosti 465 m²,
2. lokacija št. 23, parc. št. 99/35 v velikosti 472 m²,
3. lokacija št. 30, parc. št. 99/28 v velikosti 450 m²,
4. lokacija št. 31, parc. št. 99/27 v velikosti 484 m².

Izključna cena stroškov priprave stavbnega zemljišča znaša za eno lokacijo 18.771,00 din.
Odkodnina za zemljišče znaša 15,00 din za 1 m².

IV. za oddajo delno urejenega stavbnega zemljišča po zazidalnem načrtu „Na sejmišču“ v Šentjerneju, za gradnjo 10 individualnih stanovanjskih hiš, in sicer:

1. lokacija št. 54, parc. št. 595/4 v velikosti 560 m²,
2. lokacija št. 55, parc. št. 597/7 v velikosti 690 m²,
3. lokacija št. 49, parc. št. 597/6 v velikosti 1061 m²,
4. lokacija št. 48, parc. št. 597/5 v velikosti 742 m²,
5. lokacija št. 47, parc. št. 597/4 v velikosti 1096 m²,
6. lokacija št. 42, parc. št. 595/2 v velikosti 1064 m²,
7. lokacija št. 43, parc. št. 525/19 v velikosti 851 m²,
8. lokacija št. 38, parc. št. 525/22 v velikosti 893 m²,
9. lokacija št. 39, parc. št. 594/8 v velikosti 1039 m²,
10. lokacija št. 41, parc. št. 596/2 v velikosti 750 m²,
11. lokacija št. 40, parc. št. 597/2 v velikosti 1096 m².

Izključna cena stroškov komunalnega urejanja znaša za eno lokacijo 111.435,00 din.
Odkodnina za zemljišče znaša 17,00 din za 1 m².

V. za oddajo delno urejenega stavbnega zemljišča v Mirni peči za gradnjo 7 individualnih stanovanjskih hiš (izven zazidalnega načrta), in sicer:

1. lokacija št. 5, del parc. št. 572/2 v velikosti cca 500 m²,
2. lokacija št. 6, del parc. št. 572/2 v velikosti cca 500 m²,
3. lokacija št. 7, del parc. št. 572/1 v velikosti cca 500 m²,
4. lokacija št. 8, del parc. št. 572/1 v velikosti cca 450 m²,
5. lokacija št. 9, del parc. št. 572/1 v velikosti cca 450 m²,
6. lokacija št. 10, del parc. št. 572/1 v velikosti cca 450 m²,
7. lokacija št. 11, del parc. št. 572/1 v velikosti cca 450 m².

Izključna cena stroškov priprave stavbnega zemljišča znaša za eno načrto „Na sejmišču“ v Šentjerneju za gradnjo 10 individualnih stanovanjskih hiš
Odkodnina za zemljišče znaša 17,00 din za 1 m².

VI. za oddajo delno urejenega stavbnega zemljišča:

- a) v Žužemberku pod Cvibljem za gradnjo individualne stanovanjske hiše, po zazidalnem načrtu št. 24, parc. št. 327/3 v velikosti 788 m².
Izključna cena stroškov priprave stavbnega zemljišča znaša 7.809,00 din.
Odkodnina za zemljišče znaša 15,00 din za 1 m².
- b) v Dol. Toplicah za gradnjo individualne stanovanjske hiše — lokacija po zazidalnem načrtu št. 21, del parc. št. 351/1 v velikosti cca 400 m².
Izključna cena stroškov priprave stavbnega zemljišča znaša 19.919,00 din.
Odkodnina za zemljišče znaša 17,00 din za 1 m².
- c) v Gotni vasi po zazidalnem načrtu Jedinščica za gradnjo individualne stanovanjske hiše — lokacija št. 59, parc. št. 456/9 v velikosti 447 m².
Izključna cena stroškov priprave stavbnega zemljišča znaša 41.385,00 din.
Odkodnina za zemljišče znaša 17,00 din za 1 m².
- d) v Žabji vasi — lokacija za gradnjo individualne stanovanjske hiše, parc. št. 313/16 v velikosti 445 m².
Izključna cena stroškov priprave stavbnega zemljišča znaša 35.000,00 din.
Odkodnina za zemljišče znaša 24,40 din za 1 m².

VII. za oddajo urejenega stavbnega zemljišča za gradnjo trgovine dnevne preskrbe na lokaciji med blokom št. 4 in stolpičem št. 5 na Mestnih njivah v Novem mestu, in sicer na delu parc. št. 457/11 in št. 463/3.

Izključna cena stroškov komunalne ureditve skupaj z odkodnino za zemljišče znaša 250.000,00 din.

Ostali pogoji natečaja:

1. Izključno ceno stroškov komunalne ureditve in odkodnino za zemljišče plača najugodnejši ponudnik ob podpisu pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča.
2. Najugodnejši ponudnik mora objekt zgraditi vsaj do tretje gradbene faze v petih letih po podpisu pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča.
3. V odkodnino za zemljišče ni vračunan prometni davek in ne davek zaradi spremembe namembnosti zemljišča, katerega mora plačati najugodnejši ponudnik.
4. Fizično posest pridobljenega stavbnega zemljišča nastopi najugodnejši ponudnik z dnem podpisa pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča.

Nadaljevanje razpisa na 10. strani.

MISLI O DOMOVINI

Domovina je neprecenljivo bogastvo; brez nje si kot steblo brez cveta, kot reka brez življenja, kot gozd brez ptic. Brez domovine si človek brez sreče in zadovoljstva.

Svet je poln lepot, ob katerih človeku zastaja dih, vendar je domovina samo ena, pa če je še tako majhna in nepomembna v svetu.

Domovina je velika hiša, v kateri smo varni.

Je bister studenec, iz katerega vre naša ljubezen.

Ce bi izgubil materin jezik, bi izgubil domovino.

Je edina kot mati; je dom, v katerem svobodno živim.

Je roža življenja, ki raste in cvete v mojem srcu.

Kdor zataji domovino in materin jezik, je ničvrednež.

Ljubim jo in jo spoštujem, zato jo želim spoznati še bolj.

Zapisi učenci sedmih razredov in učenci 5. c OŠ Bršljin

TUDI V DIJAŠKEM DOMU NOVINARSKI KROŽEK

Število novinarskih krožkov v dolenskih metropoli raste iz dneva v dan. Tako so letos tudi v Dijaškem domu Majde Silc ustanovili novinarski krožek, v katerem sodeluje 13 članov. Sestanke imajo enkrat na teden, nanje pa vabijo tudi novinarje Dela, Dolenjskega lista, RTV in Radia.

Do sedaj so dosledno izpolnili začetni program, saj so redno dopisovali v Delo, TV 15, Nedeljski dnevnik, Dolenjski list in Radio. Največ zaslug za uspešno delo krožka ima tov. Jože Tratar, ki tudi samredno dopisuje v številne časopise.

DENAR ZA TOLMINSKO

Ko je učencem na Tolminskem in v okolici močan potres porušil šole, smo se pionirji na osnovni šoli Žužemberk odločili, da bomo prostovoljno prispevali denar za obnovo porušenišolskih objektov. Vsak učenec je v povprečju prispeval 5 dinarjev; vsi skupaj smo tako zbrali 4120 dinarjev. Ta denar smo poslali osnovni šoli Podbela pri Breginju.

ANKA BRULEC
OŠ Žužemberk

Pionirji - filmski ustvarjalci

17. in 18. decembra bo v Ljubljani XII. republiško srečanje pionirjev, najmlajših filmskih ustvarjalcev Slovenije. Srečanje organizira Zveza prijateljev mladine Slovenije, Združenje filmskovzgojnih delavcev in ZKPO Slovenije. Republiško srečanje se vključuje v jugoslovanske pionirske igre, ki potekajo pod geslom „Narava, zdravje, lepota“.

Srečanja se lahko udeležijo skupinsko ali posamezno pionirji in mladinci osnovnih šol do 15. leta starosti. Prijavite lahko neomejeno število filmov (8 ali 16 mm), posneti pa so lahko na temo igar ali pa po prosti izbiri. Črno-bele ali barvne filme, ki morajo biti ozvočeni na poseben magnetofonski trak ali imeti naneseno magnetno sled na filmskem traku, morate prijavit najkasneje do 1. decembra na naslov: Pionirski dom, oddelek za filmsko vzgojo, Ljubljana, Trg VII. kongresa ZKJ 1.

Zdomska „trgatev“ za Posočje

Začasno zaposleni v Stuttgartu in okolici so za prizadeto Primorsko, Posočje in Benečijo zbrali 8.312,84 nemških mark

Takoj ko je rušilni potres prizadel Posočje, so začeli zbirati denar za prizadete tudi slovenski zdomci, slovensko kulturno-umetniško društvo Triglav iz Stuttgarta pa se je na predlog začasno zaposlenih odločilo, da čisti dobiček svoje tradicionalne prireditve „Vinska trgatev“ — organizirali so jo 16. oktobra v Ausstellungshalle v Sindelfingenu — odstopi Slovenskemu Rdečemu križu. Tako so slovenski zdomci s področja Baden Wuertemberga za obnovo Primorske, Posočja in Benečije zbrali samo s „trgatevjo“ 8.312,84 DM.

Tradicionalna „Vinska trgatev“ je ena od štirih letnih prireditev, s pomočjo katerih društvo črpa sredstva za svoje delo. Priprave na jesensko prireditve so v Triglavu (Stuttgart) in v podružnicah v Reutlingenu, Nagoldu in Sindelfingenu potekale s posebno pozornostjo, kajti organizatorji so za prizadete želeli zbrati kar največ denarja. Zavaljo tega so prav vsi, ki pri prireditvi sodelujejo, sklenili, da bodo vse opravili brezplačno in da vsa dela, ki so potrebna, opravijo člani društva, strokovnjaki na svojih delovnih področjih, sami. Tako so okrasili dvorano, poskrbeli za kuhinjo, dobro strežbo, srečelov, pri katerem so uporabili skoraj izključno darine dobrotke jugoslovanskih trgovcev in zastopstev, prošnji organizatorjev pa so se odzvali JAT, Inex Adria, Iskra, Jugobanka, Ljubljanska banka, vrsta zasebnikov in zbrali so več kot 800 dobitkov.

Odljučna organizacija in dobro delo so rodili uspeh. Na srečanje Slovencev ni še nikoli prišlo toliko obiskovalcev. Ob odlični strežbi, dobri hrani, vinu in zvokih domačih melodij — goste je zabaval Planinski kvartet pod vodstvom Stanka Ptičarja so bili gostje zelo razpoloženi, organizatorji pa z uspehom na moč zadovoljni, kajti s pomočjo Triglava so Slovenci, začasno zaposleni v

Stuttgartu in okolici, nakazali na račun Slovenskega Rdečega križa 8.312,84 nemških mark. Od srečanja so dobili 3.744,50 DM, od prireditve 3.443,34 DM in od prostovoljnih prispevkov 1.125,00 DM. S svojimi prispevkom so še enkrat dokazali, da je v slogi moč kajti čeprav so daleč od doma, so po svojih močeh pomagali prizadetim rojakom.

JOSIP FRLJUŽEC
Stuttgart

ZADOVOLJNI ORGANIZATORJI — Slovensko kulturno-umetniško društvo Triglav iz Stuttgarta je minuli mesec pripravilo tradicionalno prireditve „Vinska trgatev“, njen dobiček pa je namenilo za obnovo Primorske, Posočja in Benečije. Na sliki: zadovoljni organizatorji. (Foto: Josip Frljužec)

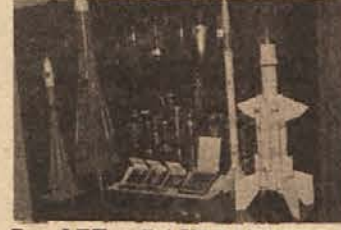
Mlade „race“ v Mariboru

Petek, sobota in nedelja so bili dnevi, ki jih marsikateri mlad dopisnik ne bo pozabil

Minuli vikend je pomenil za 10 dolenskih pionirjev, ki so se udeležili VIII. srečanja pionirjev dopisnikov iz vse Slovenije, nepozabno doživetje. Za svoje pridno in zvesto dopisovanje v Dolenjskem listu so obiskali Maribor, svoje vrstnike, ki so jim v dneh od 19. do 21. novembra nudili prenočišče in še marsikaj, kar ni bilo v programu srečanja. Nad 200 pionirjev iz cele Slovenije je v teh dneh spoznalo marsikaj novega, njihovi mentorji pa so dobili številna navodila za novinarsko usmerjanje mladega kadra tudi v prihodnje.

Mladi novinarji so dneve v Mariboru temeljito izkoristili. Tako so si ogledali potek nastajanja časopisa v prostorih tiskarne CGP Večercer, izmenjali medsebojne „izkušnje“ pri pisanju in nenazadnje preživeli tudi zanimivo uro v razgovoru z uredniki časopisov, v katerih sodelujejo. Zanimalo jih je prav vse: od izobrazbe, ki jo potrebuje novinar, in števila prostih delovnih mest za ta poklice pa vse do številnih prigod, ki jih v novinarskem poklicu ni malo.

Zadnji dan srečanja je potekal ob podelitvi številnih nagrad in priznanj vsim sodelujočim iz vse Slovenije. Izmed 142 glasilo so nagrade dobili: Iljzraz (OŠ Hraštnik), Trate (OŠ Cvetko Golar iz Škofje Loke), Mladost pod Pohorjem (OŠ Vuženica);

7 LET RAKETARSKEGA KLUBA — V Ljubljani so sedmo obletnico ustanovitve raketarskega kluba „Vladimir K. Komarov“ počastili z otvoritvijo razstave, na kateri so razen osvojenih pokalov razstavili tudi več modelov in maket razihih raket. Klub je znan tudi Dolenjcem, saj se je večkrat udeležil številnih prireditev v dolenskih krajih.

Otroci svobode (OŠ Bratov Polančič iz Maribora) in glasilo Zavoda za slepo in slabovidno mladino iz Ljubljane. Dolenski učenci so tokrat ostali prazni rok. Naj bo to obveza za aktivnejše sodelovanje in izdajo šolskih glasil, za katerimi naj stoji interesi učencev in pionirske organizacije. Vsi ostali naj postanejo v takih primerih brezpomembni, poti za njihovo reševanje pa se naj iščejo drugje.

Filatelistični kotichek

Tihe priče - poštni žigi

Znani filatelista, predvsem pa zbiralec in poznavalec poštinih žigov Milan Govekar, ki je tudi tajnik Filatelistične zveze Slovenije, je v neki razpravi o poštinih žigih napisal tole misel: „Tudi krajevna imena, gravirana v poštinih žigih, odsevajo politiko do narodov in narodnosti, ki žive na območju, kjer so ti žigi v uporabi.“

To me je spodbudilo, da napišem nekaj o položaju manjšin pri nas, kakor se kaže na poštinih žigih, še posebno, ker vemo kaj se z našo manjšino godi na avstrijskem Koroškem.

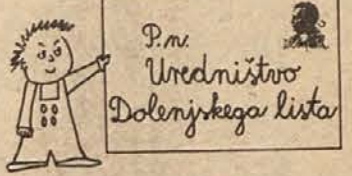
Glavar Koroške Wagner vabi člane sindikatov naših gospodarstev, naj si pridemo na Koroško ogledat „demokracijo“, ki jo uživajo naši rojaki onkraj Karavank. To demokracijo dobro poznamo po kaži-potih, na katerih so slovenske oznake za kraje odtrgane. To so opozorilni znaki, ki kažejo strpnost in kulturo tistih, ki želijo Slovencev na Koroškem samo „dobro.“

Strpnost in sožitje jim lahko Slovenci in vsi Jugoslovani dokazemo, ne da bi jih vabili v Jugoslavijo. To jim bodo pokazali mali poštni žigi iz krajev, kjer pri nas žive manjšine. Poštni znaki so dvojezični.

Tovariši, če bomo obiskali take kraje, pišimo koroškim veljakom v pozdrav razglednice! Morda se bodo nad dvojezičnimi poštinih žigi zamislili in prepričali, da pri nas ni tako, kot zlobno trdijo. Morda jim bo poštni žig v slovensko-italijanski oznaki Ankaran-Ancarano ali v slovensko-madžarski Lendava-Lendva ali katerikoli drugi iz krajev, kjer v jugoslovanski skupnosti žive narodne manjšine, dovolj zgovoren.

Pravi čas je, da tudi filatelisti povemo svoje, ker bo moral boj za uveljavljanje pravic slovenske manjšine na Koroškem pripeljati do tega, da bodo nekateri poštni uradi po več kot petih desetletjih na avstrijskem Koroškem spet dobili žige, v katerih bo izpisano tudi slovensko krajevno ime.

A. ARKO

GROZDJE IN PES

Jesen je obarvala naravo s skratnimi barvami. Listje odpada, živali se pripravljajo na zimo, kmete je čakal vinograd. Tudi naša družina je šla v trgatve. Dela je bilo veliko in vsi smo se razveselili vabila h kosilu. Siti smo se potem ponovno lotili obiranja. Vinograd ni bil velik in gorazda je bilo v sodih do mraka. Takrat nas je čakalo presenečenje. Ko smo posedli k mizi, nam je gospodinja povedala, da je del večerje pojedel pes, lačne želodce pa je prav hitro potolažila dobra potica.

JOLANDA KOJEK
OŠ Kočevje

PRIJATELJSKE VEZI ŽIVE

Pionirji osnovne šole Grm v Novem mestu že dolgo časa sodelujemo z beograjsko osnovno šolo „Aleksa Šantič“. Ker se nam prijatelji po združitvi s šolo Vladislava Ribarja dolgo časa niso oglasili, smo menili, da je sodelovanje pretirano. Močno pa smo se razveselili beograjskega vabila, naj nekaj naših učencev obišče Beograd in njihovo šolo, in sicer ob dnevu osvoboditve našega glavnega mesta. V Srbijo je odpotovalo deset boljših učencev in v dveh dneh so jim vrstniki in njihovi učitelji pokazali vse znamenitosti.

ANDREJA PLENICAR
OŠ GRM, Novo mesto

V JESENSKEM GOZDU

Lepega dne sem se odločila, da obiščem gozd. Po tleh so ležali zlato rumeni listi, v mogočnih krošnjah so prepevale ptice, nekje blizu pa je žuborel potoček. Rahljo je zapihlil veter in se poigraval z mojimi lasmi. Prišla sem do potočka. Skakljaj je prek kamenčkov. Počepnila sem in se dotaknila prijetno hladne vode. Narava me je tako očarala, da nisem opazila temnih oblakov, in močno premočena sem pritekla domov ter sklenila, da gozd ponovno obiščem.

BRANKA BLAŽEVIĆ
OŠ Kočevje

JESENSKA NEDELJA

Bilo je lepo pedeljsko jutro in odločil sem se, da obiščem gozd, ki je postal čedalje bolj živahen. Na smreki je sedela veverica in v močnim zobmi trla lešnike. Ko sem se premaknil, se je skrila v goščavo. Odpravil sem se naprej. Vse je bilo tiho in turobno. Predramilo me je trkanje po visoki smreki. Zolna je iskala žuželke. Njen glas je pretrgalo sračje kričanje. V grmovju je skrivnostno zašumelo. Spustil sem se v dir, kajti skrivnostni glasovi so me prestrašili.

RAJKO ŠTIMEC
OŠ Kočevje

PROTEST DIJAKOV

V petek, 12. novembra, smo na osnovni šoli Grm eno uro posvetili koroškim Slovencev in njihovim problemom. Po kratki kulturni prireditvi je predsednik OO ZSMS prebral, kaj zahtevamo od Avstrije:

1. da izpolni vse obveznosti iz državne pogodbe in zagotovi koroškim Slovencev pravice, ki jim pripadajo,
2. da prepove delovanje fašističnih sil,
3. da zaščiti Slovence in njihove narodne pravice pred nasiljem.

S tem smo tudi mi mladi, ki nismo bili priče divljanja fašizma v drugi svetovni vojni, postavili zahtevo do tistih, ki skušajo zatreti slovensko besedo na avstrijskem Koroškem.

LILIJANA KAPŠ
OŠ Grm, Novo mesto

NEPOZABEN DAN PRI TONETU SVETINI

Tone Svetina je eden najbolj znanih slovenskih pisateljev, njegovi knjigi Ukana in Ugaslo ognjišče pa med najbolj brani. Prav zaradi tega sem si večkrat zaželela, da bi Svetino поблиže spoznala.

Zelja se mi je kmalu uresničila. Tone Svetina in moj oče sta prijatelja in nekega dne sva se z očetom odpravila k njemu na obisk. Med tem, ko sta se onadva pogovarjala, sem si jaz ogledovala številne zanimivosti, razstavljene v sobi. Ni bilo težko ugotoviti, da je Tone Svetina tudi kipar, lovec in zbiratelj okrasnih predmetov (ribje okamenine in slonov okel). Tudi po gorah rad pleza in nemalokrat zaide tudi na najnevarnejše vrhove naših planin.

Zal je čas ob prijateljem kramljanju s pisateljem prehitro minil. Z željo, da ga kmalu ponovno obiščeva, sva se z očetom poslovila.

VITOSLAV LESKOVEC
7.1. OŠ MIRNA
novinarski krožek

k smučarski opremi sodijo tudi čeki Ljubljanske banke

K smučarski opremi sodijo tudi čeki Ljubljanske banke

Zimske počitnice so pred vrati. O tem, kje, za koliko denarja boste smučali, razmišljajo turistične agencije; o tem, koliko vas bodo stale smuči, hlače, čevlji in vse drugo, kar sodi k zimskemu veselju, pa bi najbrž morali razmisliti sami. Zato vam bo gotovo veliko lažje, če boste pri tem sodelovali z Ljubljansko banko. Prvi korak boste morali storiti sami, kajti na vas je, da obiščete najbližjo poslovno enoto Ljubljanske banke in si odprete tekoči račun. Potem pa bo vaše finančno poslovanje prevzela Ljubljanska banka.

Najprej: sedem in pol odstotne obresti v vašo korist

Tisti trenutek, ko postanete imetnik tekočega računa in nanj prenesete svoje prejemke, se začne vaš denar obrestovati. In čeprav je varno naložen, lahko z njim vsak trenutek nemoteno razpolagate, saj lahko vedno plačate s čekom. Torej vam tečejo obresti od dneva, ko je vaš denar priteknel na tekoči račun, pa vse do trenutka, ko s čekom plačate nakup, storitev itd. Imetnik tekočega računa je resnično dober gospodar: denar nosi s seboj, pa se mu kljub temu obrestuje! Obrestna mera pa je sedem in pol odstotna . . .

En sam obrazec

Pri vsem tem je postopek za odprtje tekočega računa povsem enostaven. Treba je stopiti v najbližjo poslovno enoto Ljubljanske banke in vzeti potreben obrazec. V svoji delovni organizaciji zahtevajte, naj vam osebnih dohodkov ne izplačujejo več v gotovini niti naj vam jih ne prenašajo na hranilno knjižico, marveč naj na obrazcu potrdijo, da vam jih bodo v bodoče nakazovali na tekoči račun. V Ljubljanski banki pa se lahko dogovorite tudi tako, da boste na tekoči račun polagali denar kar sami — s splošno položnico. Na tekoči račun lahko prejimate tudi vse ostale prejemke: potne stroške, invalidnino in sploh katerekoli stalne prejemke. Tudi prejemke, ki ste jih dolžni prejemanj na žiro račun, vam Ljubljanska banka na vašo željo avtomatično prenese na tekoči račun. Ko je na tekočem računu zabeležen prvi znesek, vam Ljubljanska banka izroči čekovne lističe in čekovno karto in tako oboroženi se lahko podaste v svet brezgotovinskega plačevanja.

Ljubljanska banka plačuje vaše stroške

Če imate tekoči račun, lahko banki poverite, da prevzame nekaj vaših skrbi nase. Na primer plačevanje stalnih stroškov, ki se ponavljajo vsaj nekaj mesecev zapored: naročnino za radio, televizijo, časnike; obroke za nakup knjig, zavarovalne premije, preživitino itd. In če ste za zimske počitnice dobili pri turistični agenciji posojilo, lahko tudi odplačevanje obrokov za to posojilo prepustite Ljubljanski banki. Vse te ugodnosti so za imetnike tekočih računov brezplačne.

Dovoljena prekoračitev sredstev

Kljub še tako skrbnemu gospodarjenju pa se včasih le zgodi, da zmanjka nekaj tisočakov (novih seveda). Ponavadi se to zgodi ravno takrat, ko se nam ponudi dobra priložnost za manjši nakup ali pa pred počitnicami in za vse stroške ni dovolj denarja. Včasih si je bilo treba sposojati pri prijateljih, dvigovati denar iz blagajne vzajemne pomoči v podjetju ali pa se znajti kako drugače. Imetnik tekočega računa si s tem ne bo belil glave. Zaprošil bo Ljubljansko banko, naj mu dovoli prekoračiti sredstva na tekočem računu in mu na ta način omogoči potrošiti nekaj tisočakov več, kot jih ima. Koliko in za koliko časa, o vsem tem se bo podrobno domenil v tisti poslovni enoti Ljubljanske banke, kjer ima odprt tekoči račun. Tako pridobljena sredstva so dobrodošla predvsem pred zimskimi počitnicami, ko ni dovolj, da plačate le pot in hotelske stroške, ampak je treba skoraj vsako leto zamenjati vsaj del smučarske opreme.

S čekom plačate vse

Imetniku tekočega računa olajša mnoga plačila že banka sama. Kot smo videli, prevzame plačevanje stalnih mesečnih stroškov. Toda tudi sam ček prinaša celo vrsto prednosti pred plačilom z gotovino. Ena od takih prednosti je, da se vam doma ni treba odločati, koliko denarja boste porabili med počitnicami. Ni vam treba razmišljati, kam boste denar spravili, kako ga boste prenašali. Povsem dovolj je, da imate s seboj čeke. Hotelski račun, zapitek, žičnica, skratka vse, kar plačujete med počitnicami, lahko poravnate s čekom. Če boste odšli na pot z avtomobilom, vam bodo čeki prišli prav tudi pri nakupu bencina, olja, snežnih

verig in drugih avtomobilističnih potrebščin. Če morate pred odhodom opraviti še tehnični pregled in podaljšati registracijo, potem bo nadvse praktično, če boste tudi te stroške plačali s čekom. Skratka, imetnika tekočega računa ne more nikoli presenetiti nobeno plačilo. Saj mu ni treba drugega, kot izpolniti ček in že ima v rokah zakonito plačilno sredstvo.

Varno in koristno

Čeki pa nas varujejo tudi pred izgubo ali krajo gotovine. Izgubljenih ali ukradenih čekov ne more vnovčiti nihče, saj lahko s čekom plača samo tisti, ki ima čekovno karto, na kateri se podatki ujemajo z osebno izkaznico imetnika tekočega računa. Torej je ček tudi najbolj varna oblika denarja. In tako prenašate s seboj droben šop lističev, ki so vredni toliko, kolikor hočemo, to je, toliko, kolikor nanje napišemo. Zaradi vseh teh prednosti, ki jih prinaša natančno poznavanje brezgotovinskega plačevanja, je družina imetnikov tekočih računov, torej „ljudi s čeki“, iz dneva v dan večja. Sodoben človek si ne more več zamisliti brezskrbnega potovanja brez čekov, saj se mu ne more nikoli zgoditi, da bi kje ostal brez denarja in da obenem doma ne bi bili plačani stalni mesečni stroški, kot so stanovanjska najemnina, električna, časopisi . . . Nazadnje pa je treba reči še nekaj. Imetniki tekočih računov imajo pri Ljubljanski banki povsem iste pravice kot varčevalci s hranilnimi knjižicami. Ugodnosti pa neprimerno večje. Ljubljanska banka daje te ugodnosti zato, ker brezgotovinsko plačevanje pomeni obliko hranjenja in ker tako zbran denar koristno obrača. S tekočim računom torej ne pomagajte v vsakdanjem življenju le sebi, marveč celotnemu gospodarstvu.

LJUBLJANSKA BANKA

Varuh dolenjske dediščine slavi

Ob 25-letnici hrani Dolenjski muzej 10.692 muzealij ter 594 slik in plastik – 172 najraznovrstnejših razstav v muzeju in galeriji ter zbirke obiskalo 350.000 ljudi

Med ustanove, ki so bile rojene v letih obnove po drugi svetovni vojni, šteje tudi Dolenjski muzej v Novem mestu. Letos mineva četrto stoletje, kar so ga ustanovili na pobudo obnovljenega muzejskega društva. Pobude, da bi tudi dolenjska metropola prišla do svoje muzejske Novega mesta v letu 1865. Že tedaj so ugotavljali, da bi moralo arheološko Novega mesta v letu 1965. Že tedaj so ugotavljali, da bi moralo arheološko in narodopisno bogastvo, ki ga je bila Dolenjska od nekdanj bogata, biti shranjeno pod domačo streho.

Prof. Janko Jarc, ki je bil ravnatelj dolgi dve desetletji, bo gotovo pritrnil, da muzejski dejavnosti v Novem mestu ni bilo dano hoditi pod uglajeni poti. Precej časa je moralo preteči, da so Dolenjskemu muzeju dokončno določili življenjski in dejavnostni prostor v nekdanji muzej ni mogel čez noč opraviti tistega, kar so od njega pričakovali, je muzej ni mogel čez noč opraviti tistega, kar so od njega pričakovali, je njegova dejavnost vendarle rasla, to pa ga je vključevalo med pomembne kulturnozgodovinske dejavnike v tem delu Slovenije.

Leta 1961 je imel Dolenjski muzej kulturnozgodovinski oddelek, oddelek NOB, etnološki in arheološki oddelek ter arhivsko službo. Sprva je bilo vse gradivo pod eno streho, potem so za oddelek NOB preuredili

Ropasovo hišo. Veliko pridobitev je pomenila nova in leta 1965 odprta Dolenjska galerija, saj je mogla v njej razstavna dejavnost šele tedaj zaživeti tako, kot so že dolgo želeli. Lani so dokončno dozorele možnosti za zgraditev novih prostorov oddelka NOB, in kot kaže, bodo ta objekt začeli graditi spomladi 1977.

Dolenjski muzej je nedvomno opravil izredno pomembno in družbeno koristno delo pri zbiranju in ohranjanju kulturnozgodovinske dediščine. Tako ima v jubilejnem letu zbranih 10.692 predmetov in muzealij, 594 umetniških slik in plastik ter strokovno knjižnico z okoli 5.000 knjigami. Do zdaj je pripravil oziroma izdal 12 samostojnih knjižnih publikacij (od tega v lastni založbi 8), 11 obsežnejših razstavnih katalogov

in založil 9 razglednic. Ves čas delovanja je opravljal delo kulturno-vzgojne ustanove ter svojo dejavnost prilagajal kulturnim in političnim potrebam. To potrjujejo številna predavanja, obsežna publicistična dejavnost, 172 raznovrstnih razstav ter ne nazadnje podatek, da si je muzejske zbirke in razstave ogledalo več kot 350.000 obiskovalcev.

I. Z.

Domski recitali

Kulturna dejavnost dijaške mladine v novomeškem Domu Majde Silc ni brez tradicije. Vsako leto se zvrsti tudi nekaj literarnih večerov. Letos so poleg Prešerna počastili tudi Cankarja in Ketteja. Recital Kettejevih pesmi so pripravili za občinski praznik, na njem pa sta izmenoma nastopala domska dramsko-recitacijska skupina in Dolenjski oktet. Naj ob tem poudarim, da vključujejo dijaki v to dejavnost tudi dela s partizansko tematiko, kar je še posebno pomembno za spoznavanje in obujanje tradicij iz narodnoosvobodilnega boja.

Člani literarnega krožka in druga domska mladina pa se hkrati že pripravljajo na srečanje s skupino dolenjskih književnikov, ki bodo v Domu Majde Silc gostovali v decembru v okviru prireditev ob tednu Komunistov. Srečanje bo za dijake priložnost, da bodo поблиže spoznali ustvarjalce in njihovo kulturno delovanje na Dolenjskem. To pa ne bo zadnja letošnja prireditev te vrste, saj pripravljajo recitacijska skupina poseben nastop, ki bo že v kratkem v počastitev dneva republike.

Kajpak je treba med oblike kulturne delovanja šteti tudi izdajanje domskega glasila „Mi mladi v domu“, ki prinaša zanimive sestavke dijakov in vzgojiteljev o življenju in delu v Domu Majde Silc.

MARJAN TRATAR

FILMSKI ČETRTEK

V četrtek, 25. novembra, bo v Novem mestu na sporedu celovečerni igrani film režiserja Miroslava Jokića „Štiri dni do smrti“. Predvajanje filma, ki pripoveduje o zadnjih dnevih in herojski smrti revolucionarja Djura Djakovića, je organiziral odbor za filmsko vzgojo pri ZKPO občine Novo mesto v počastitev tedna Komunistov. Po filmski predstavi se bo obiskovalcem predstavil glavni igralec filma Bert Sotlar.

KULTURNIKI V FARO

V počastitev dneva republike bo v soboto, 27. novembra, Klub kulturnih delavcev iz Kočevja organiziral kulturno prireditev v Faru.

F. BRUS

Medalje in ženski liki

V Tacnu pri Ljubljani sta razstavljala akademska kiparja Vladka in Vladimir Stoviček, hči in oče iz Krškega

V šolskem centru republiškega sekretariata za notranje zadeve v Tacnu pri Ljubljani sta razstavljala svoja dela akademska kiparja Vladka in Vladimir Stoviček. S to razstavo je šolski center počastil 80-letnico Vladimira Stovička, nestorja slovenskih megaljerjev.

Medalje Vladimira Stovička se odlikujejo po jasnosti, čistosti in delujejo mirno, elegantno. Antika in renesansa sta njegova vodilna ideala, vendar na tej podlagi ustvarja samostojno. Medalje njegovih zgodnjih let so nežne, krhke in šele svetloba poudari reliefno plastiko. Relief mu postaja bolj dodelan, a je še vedno zaznati mehko zgodnjih let, posebno pri dekliških in ženskih portretih. Naj portretira otroke, prijateljce, politike, heroje po vzorcu ali živim modelu, ostaja zadržan in umirjen. Odlikuje ga poseben čut za čisto in ponekod v klasičnem toku umirjeno risbo. V Stovičkovem umetniškem razvoju je opaziti nenehno prizadevanje za preprosto in enovito, zato pa izrazno bogatejšo in oblikovno prečiščeno kompozicijo.

Z Vladimirom Stovičkom je razstavljala tudi njegova hči, akademska kiparka Vladka Stoviček, ki sicer v očetovem ateljeju nadaljuje tradicijo medaljerstva, vendar se je tokrat predstavila s plastiko, kar pomeni dopolnilo očetovemu medaljerstvu. S podedovanim talentom in pridobljenim znanjem skuša kiparka najti svoj izraz v figuraliki, predvsem tiste mikavnosti ženskega telesa, ki

so že od nekdanj predmet umetniške domišljije in ustvarjalnosti. Njene ženske plastike, posebno akti, so polne čutnosti in lirike. Kot portretistka je vezana na resnično upodobitev človeka, zato obdeluje svoj model natančno in ga proučuje s poznavanjem značajnih in psiholoških posebnosti.

V. P.

Mali kulturni barometer

JAKI TREBNJEMU – Znani slovenski umetnik Joža Horvat – Jaki je s svojimi podarjenimi deli že večkrat obogatil zbirko Galerije likovnih samorastnikov v Trebnjem. Ko je zvedel, da v tem kraju pripravljajo za 10. jubilejni tabor – ta bo junija 1977 – razširitev razstavnih prostorov, je poslal 13 svojih del za zbirko. Na prošnjo vodstva tabora je umetniško oblikoval tudi odličja, ki jih bodo umetnikom in drugim zaslužnim za nastanek in razvoj tabora podelili na slovesnosti ob zaključku jubilejnega 10. tabora in otvoritvi 4. salona likovnih samorastnikov Jugoslavije.

RAST DOLENJSKE SLIKARSKE KOLONIJE – Dolenjska slikarska kolonija, ki jo od začetka financira tovarna Novoteks, deluje že šest let. Po dve leti je bil njen sedež v Dolenjskih Toplicah, Smarjških Toplicah in v Novem mestu. Do zdaj se je udeležilo 64 umetnikov oziroma 37 avtorjev iz Slovenije, dru-

kultura in izobraževanje

Načrt za šolo ne sme po vodi

V Artičah so se letos komaj izognili tretji izmeni

Na artiški osnovni šoli se je od lani do letos štivilo učencev zmanjšalo od 284 na 274 in število oddelkov od 14 na 12. Čeprav je učencev in oddelkov manj, se je šola komaj izognila tretji izmeni, saj ima na voljo le šest učilnic in še dve od teh sta prirejani za pouk. Prostorska stiska se je povečala po ukinitvi podružnic v Sromljah in Pečicah, od koder vozijo zdaj učence s šolskim avtobusom in kombijem. V takih razmerah ne morejo v celoti organizirati niti dopolnilnega niti dodatnega pouka, poleg tega pa se vozači ne morejo udeleževati dejavnosti številnih krožkov, ki delujejo na šoli kljub pomanjkanju dolgega prostora.

Anton Čančer: „Zatržno upamo.“

Kot pravi ravnatelj Anton Čančer, upajo tudi v tem kraju na boljše čase. Artiče so namreč na vrsti za zgraditev take šole, ki bo zagotovila sodoben enozimski pouk, omogočila podaljšano bivanje učencev in organizacijo celodnevnih šol. In ne samo to: pod šolsko streho želijo urediti tudi vrtec, saj je varstva potrebnih čedalje več otrok. Nedavno smo na uredništvu v gosteh v tem kraju zvedeli, da sodi artiška krajevna skupnost med tiste v breziški občini, kjer se število zaposlenih in število rojstev povečujeta.

Ravnatelj Čančer je prepričan, da Artičani upov za novo šolo ne zidajo na pesku, čeprav črnogledi razglašajo, da bo „denarja zmanjkalo še prej, preden bodo položili prvi zidak“. Meni, da so družbi dovolj jasno in prepričljivo nakazali svoje potrebe, še posebej pa so z artiški načrti seznanjene izobraževalna in druge samoupravne interesne skupnosti.

ČEHOSLOVAŠKO ODKRITJE – Iz Kaira je prišla presenetljiva novica, da so čehoslovaški raziskovalci egiptologi odkrili grobnice Kekeretnepti, hčerke kralja Djedkara Iseji iz pete dinastije starega egiptovskega kraljestva v kraju Abu Sir. Grobnice, katere oče je vladal pred 4,5 tisoč leti, so v preteklosti izropali, vendar je večje število dragocenih predmetov v njem ostalo.

Zbirka za vsak žep

V zbirki Prešernove družbe za 1977 je šest knjig

Kakor je že dolgo v navadi, prihaja tudi redna zbirka Prešernove družbe za leto 1977 na knjižni trg že novembra in – to velja posebej podčrtati – po tradicionalno nizki ceni, saj stane šest knjig vsega 80 oziroma 140 dinarjev (vezanih v platno). S tako ceno in seveda z vsebino so te knjige tudi letos na najboljše poti, da množično obogatijo domače knjižne police tudi pri bralcih, ki sicer niso redni naročniki.

Tudi zbirka, o kateri pišemo, je nastala po preizkušenem konceptu, ki zahteva poleg običajnega koledarja in priložnika še izbrane primere iz sodobne in klasične slovenske literature ter vsaj eno delo iz prevodnega slovstva. Smoter je že dolgo jasan, zbirka mora biti nadvse popularna, hkrati pa naj posega na različna področja s posebnim posluhom za aktualnost in kajpak za berljivost.

Zbirko „začenja“ Prešernov koledar za leto 1977, poln aktualnih družbenopolitičnih sestavkov in literarnih odlomkov, opremljen pa z vrsto fotografij in reprodukcijami slikarskih del bratov Janeza in Jurija Šubica. Leposlovnih del izpolnjujejo Kettejevi verzi, nove pesmi Toneta Pavčka, troje na koroško temo ubranih Menartovih pesmi in novela „Divja raka“ Miška Kranjca. Slovencem onstran Karavank je posvečenih „Nekaj poglavij iz zgodovine Koroških Slovencev“ izpod peresa Boga

Grafenauerja. Več sestavkov posega na področje zgodovine KPS in narodnoosvobodilnega boja, drugi pa poučijo bralca o slovenski politični emigraciji, kmečkem stavbarstvu v Beneški Sloveniji, muslimanstvu v BiH, Slovenski akademiji znanosti in umetnosti in podobnem.

Iz leposlovnega dela zbirke naj najprej omenimo partizanski roman „Mrtvi odred“ iz zapuščine že umrle pisateljice Manice Lobnik, spis, ki ga je Ivan Potrč označil za eno najbolj neposrednih pričevanj o slovenskem partizanstvu. Druga slovenska noviteta v letošnji zbirki je fantastična in humorno napisana povest „Leteči krožnik“ izpod peresa plodovitega romanopisca, novelista in dramatika Smiljana Rozmana. Slovensko klasiko zastopa Cankarjev „Martin Kačur“, „življenjski idealista“, s katerim Prešernova družba nadaljuje proslavljanje stoletnice rojstva tega pisatelja. Prevedeno delo je tokrat z angleškega jezika prevodil področja – roman „Carobni piskač“ angleškega pisatelja Nevila Shuta.

Praktični priročnik Vlade Marcon je posvečen „modi s pletilko, kvačko in iglo“. Knjiga, namenjena predvsem nežnemu spolu, daje množico primerov in nasvetov, kako lahko ženske, ki imajo veselje do pletenja, same skrojijo in izdelajo oblačilne, pregrinjne in druge pletenine po vzorcih, ki ilustrirajo ta priročnik.

I. Z.

Zakaj se v kulturi zatika?

Ob podpori republiške skupščine poslej manj težav na kulturnem področju?

Slovensko kulturo pretresajo po dolgem in počez malone na las enake težave, pa naj imamo v mislih kulturo v občinah, regijah ali v republiki. Težave, ki se

gajo od nesklepčnosti sej, objektivno oviranega sodelovanja delegatov pri obravnavi pomembnih vprašanj, nezadovoljivega gmotnega položaja kultur-

nih dejavnosti in kulturnih delavcev do, denimo, kratkih stikov pri sami organiziranosti kulturnih skupnosti, so poslane tako pereče in kričeče, da je moralo priti do izmenjave mnenj in pogledov na vrhu. Pri tem imamo v mislih posvet prejšnji teden v Ljubljani, kjer so za isto mizo sedli predstavniki republiške skupščine s predsednikom dr. Marijanom Brecljem in vodilni iz kulturne skupnosti Slovenije.

Prenekateri zapletljivi s posledicami ima korenine v preslabotno razvitem delegatskem sistemu, saj, kakor je podčrtal dr. Breclj, ta niti približno ne živi tako, kot smo mu zaželeli ob rojstvu. Ena od posledic je prav gotovo v tem, da še nismo nikjer razvili tako imenovane svobodne menjave dela, kar pomeni, da kulturni programi ne nastajajo ob sodelovanju delavcev v tozdih in krajevnih skupnostih. Izboljšanje stanja vidijo nekateri v ustanovitvi posebnih delegacij za kulturo, češ da bi na ta način naredili črto vsak čez dvome, ali se kulturne samouprave „udeležujejo“ pravi in dovolj zainteresirani ljudje ali ne.

Dr. Marijan Breclj je sam priznal, da gre marsikateri težava v kulturi tudi na račun skupščinskih organov, ki da se zlasti niso dovolj ukvarjali s finančnimi vprašanji kulturnega področja. Posebno prenikli osebni prejemki delavcev v kulturi bodo, kot kaže, poslej precej zapostavili ta ali oni organ republiške skupščine. Že kmalu pa je pričakovati „sprostitve“ dela denarja kulturne skupnosti Slovenije za reševanje najbolj perečih gmotnih zadev v kulturi.

I. Z.

PEDAGOGŠKI KOTIČEK

KAKO OTROK DOŽIVLJA BOLEZEN

Pri otrocih, ki so dalj časa bolni in se med boleznijo dolgočasijo, se pojavijo različne nezaželene razvade. V času otrokove bolezni večina staršev popusti pri vzgoji in nekateri otroci tudi potem, ko ozdravijo, niso pripravljani opustiti prednosti, ki jim jih je dajala bolezen.

Kako bo otrok doživljal svoje obolenje, je v veliki meri odvisno od tega, kako doživljajo bolezen njegovi starši. Čezmerno zaskrbljeni starši prenesejo svoje bojzani tudi na otroka ter ga po nepotrebnem prestrašijo. Starši, ki posvečajo preveč pozornosti najmanjšim bolezenskim znamenjem ter se pretirano ukvarjajo z otrokovim zdravstvenim stanjem, večkrat vzgojijo otroka, ki se tudi sam pretirano ukvarja s svojim zdravjem in počutjem; tak otrok se lahko razvije v hipohondrično osebnost.

NEGA BOLNEGA OTROKA

Pri negi bolnega otroka moramo paziti na to, da se bo otrok v času bolezni duševno in telesno čim bolj počutil. S tem da otroku uredimo prijetno okolje ter ga skrbno negujemo, mu olajšamo prebolevanje bolezni, obenem pa pokazemo ljubečo pozornost.

Bolnega otroka naj starši nikar po nepotrebnem ne omejujejo glede gibanja, bivanja na svežem zraku in drugih aktivnosti. Siliti bolnega otroka s hrano je nesmiselno, ker otrok v času akutne bolezni prehodno izgubi apetit...

Ob otroku, ki ni discipliniran glede izvajanja zdravniških navodil, je treba upoštevati, da je otrokovo doživljanje bolezni drugačno od doživljanja odraslega. Otrok veliko težje prenaša omejitve, ki jih nosi s seboj njegovo obolenje. Dostikrat ne more razumeti pravega smisla in smotra teh omejitev...

V času bolezni se morajo starši več ukvarjati z otrokom kot sicer. Pomagajo naj mu premagati dolgčas, ki je za bolnega otroka neprijetna nadloga.

Dr. Anica Kos-Mikus:
Kako otrok doživlja bolezen, str. 6–8

NOVA TOVARNA CELULOZE

NOVA TOVARNA CELULOZE V KRŠKEM

V soboto, 27. novembra, bodo v Tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj v Krškem slavili pomembno delovno zmago. Odprli bodo novo tovarno celuloze, ki bo pomenila dvakratno povečanje proizvodnje ter zmanjšanje proizvodnih stroškov, obenem pa bodo z novo tehnologijo poskrbeli, da bodo onesnaževanje okolja zmanjšali na minimum.

Novi objekti v TOZD Celuloza predstavljajo zaključeno celoto. 70 % investicij je že v pogonu — to so oddelki, ki jih imenujemo v celuloznem žargonu: linija vlaknin — od kuhanja, pranja, luženja, sortacije in beljenja. Poskusno obratovanje poteka že dva meseca in dobri rezultati so že vidni. Zadnja faza pogona — to je lužni kotel — bo izpeljana v zadnjih dneh pred otvoritvijo. Pri tem je pomembno omeniti, da lužni kotel trenutno kurijo z mazutnim oljem, v končni fazi zagona pa bodo prešli iz mazutnega olja na kurjenje z odpadnimi lužinami. To bo zadnja stopnja prehoda na novo tehnologijo — prehod s kalcijevega bisulfitnega na magnefitni postopek. Priprava lesa že obratuje od junija.

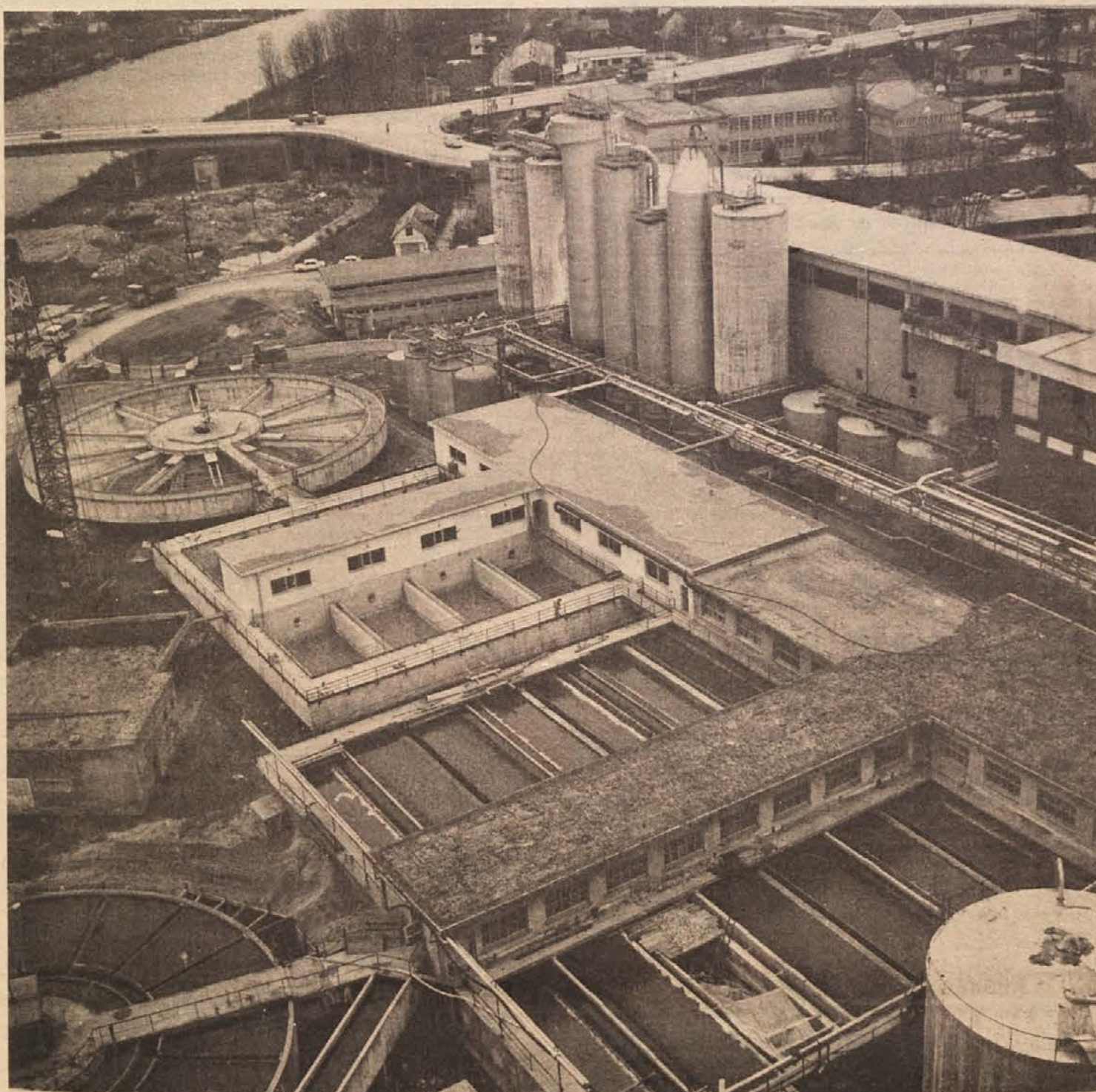
S prejšnjimi kapacitetami so v Krškem proizvedli dnevno okoli 150 ton zračno suhe celuloze (zračno suha celuloza vsebuje 88 % suhih substanc), z razširitvijo in prehodom na novo tehnologijo pa se bo proizvodnja povečala na 450 ton celuloze na dan. To pomeni velik skok v količinskem pogledu, enako velik korak pa tudi v kvalitativnem pogledu. Z novo tehnologijo bo namreč kakovost celuloze znatno višja, večji bodo izkoristki surovin — lesne mase, zelo važen faktor pri novi tehnologiji pa je manjše onesnaževanje okolja, ker bodo odpadno lužino, ki so jo doslej spuščali v Savo, sežigali in s tem izkoristili okoli 50 % lesne mase za pridobivanje nove energije (pare in elektrike), izkoristili pa bodo tudi anorganske substance — magnezij in žveplo, ki ju bodo uporabili pri proizvodnji kemikalij za kuhanje.

Povečanje proizvodnje je ne samo jugoslovanskega temveč celo evropskega pomena. Za primer naj povemo le to, da je lužni kotel v Krškem največji v Evropi, celotna tovarna pa največja v srednji Evropi. Magnefitnih tovarn je zelo malo, ena taka je v Avstriji, nekaj pa jih je na Švedskem, kjer so tudi najprej prešli na novo tehnologijo. Take tovarne gradijo trenutno še v nekaterih zapadnih državah. Ker je z novo tehnologijo proizvodnje magnefitne celuloze možno vpeljati regeneracijo in s tem ne le prihraniti ogromno energije, temveč tudi varovati čisto okolje, po vzoru krških celulozarjev že marsikje opuščajo stari način pridobivanja kalcijeve bisulfitne celuloze. Vendar s tem vprašanje onesnaževanja okolja še ne bo popolnoma rešeno. Dokončna rešitev bo v posebnih bioloških čistilnih napravah, na katere bodo priključene vse obremenjene vode, vključno tudi mestne odpadne vode, ki se sedaj izteka v reko Savo. Pogoj za ta način prečiščevanja pa je, da te vode ne bodo kemijsko obremenjene, to pa je z novim projektom in z novo tehnologijo že zagotovljeno.

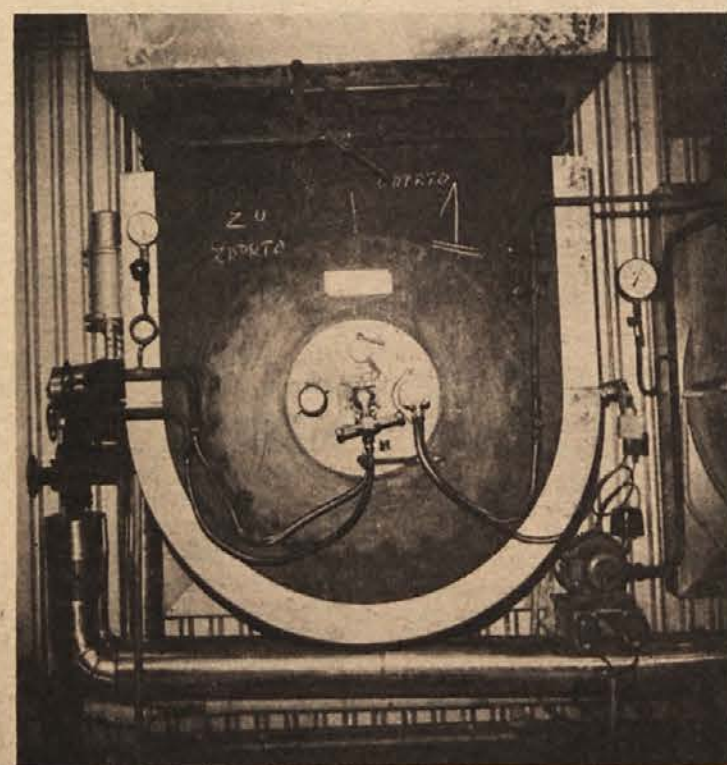
Vrednost investicije je ocenjena na okoli milijardo dinarjev. Čeprav je bil rok izgradnje in zagona zelo kratek, je bila tovarna zgrajena in usposobljena v določenem roku, kar je zasluga vseh izvajalcev. Pred nekaj tedni je minilo dve leti od podpisa pogodbe s tujimi izvajalci in dobavitelji opreme, danes pa je že vse zgrajeno, to pa je seveda v veliki meri vplivalo na to, da so stroški investicije ostali v okviru planiranih.

Sredstva za gradnjo so prispevali:

- Madžarska je prispevala kredite, ker je zainteresirana za dobavo velikih količin kvalitetne celuloze, zato je z Madžari sklenjena tudi dolgoročna pogodba o dobavi dela proizvodnje iz novih kapacitet.
- Kreditirali so tudi tuji dobavitelji opreme: Voest iz Avstrije, ki je nosilec vseh investicijskih del izvajalcev tuje opreme, švedska firma Sunds s podobavitelji ter AEG iz ZRN in Kovinarska iz Krškega.

POGLED NA NOVO TOVARNO Z VRHA LUŽNEGA KOTLA — NAJVEČJEGA TOVRSTNEGA OBJEKTA V EVROPI
(Foto: Marko Klinc)

Šoba za vbrizgavanje mazuta

- Del kredita so prispevale tudi slovenske papirnice.
- Lastna udeležba je bila maksimalna in v okviru možnosti, potrebno je bilo veliko samoodrekanja, in delavci se zavedajo, da jih čakajo še velike obremenitve pri odplačevanju kreditov z visokimi obrestnimi merami. Zavedajo se, da z dodatnim delom ne bi mogli pripomoči, ker so vse kapacitete že tako in tako ves čas polno obremenjene, edina možnost pa je, in tega se delavci zavedajo in so na to tudi pripravljeni, da bo treba od časa do časa nekoliko zategniti pasove.

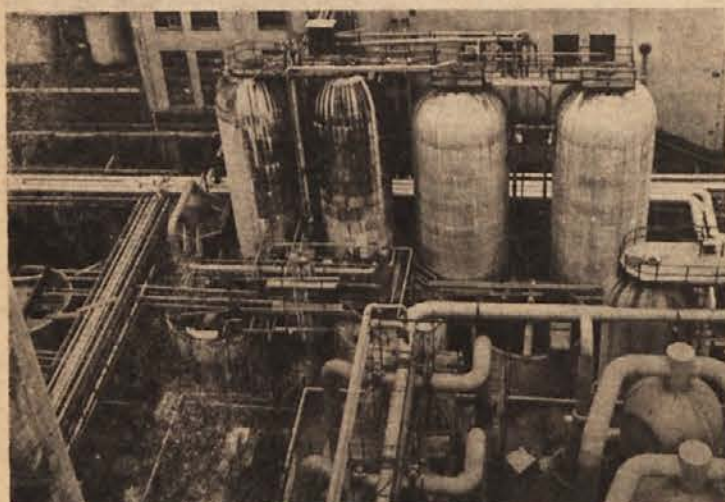
IZVAJALCI

Vsa gradbena dela je solidno in v roku opravilo Splošno gradbeno podjetje Pionir — TOZD Krško, montažna dela pa Hidromontaža iz Maribora. Velika zasluga za dosežene roke je v resnosti in zavzetosti vseh izvajalcev, ki so si resnično prizadevali in so vložili ogromne napore, da so svoje delo opravili v dogovorjenem času.

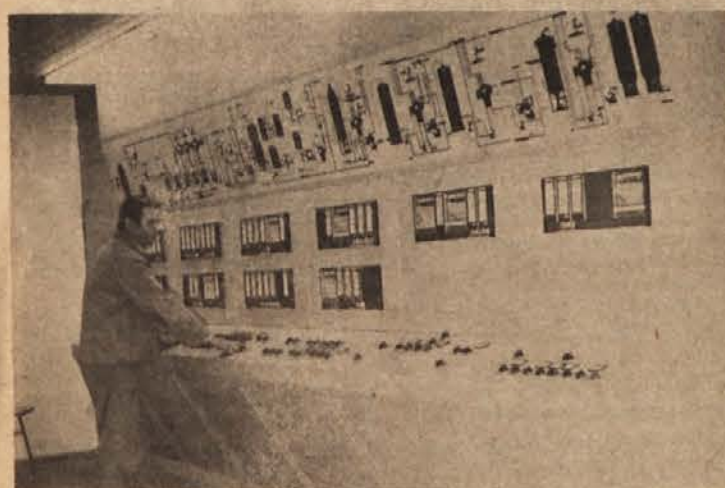
Do sedaj so krški celulozarji s proizvedeno celulozo zalagali jugoslovansko tržišče, delno pa so jo tudi izvažali. Zaradi velikega pomanjkanja te surovine za papirno industrijo je bil osnovni moto razširitev proizvodnje, kar jim je sedaj tudi uspelo. Glavni cilj je zadovoljiti potrebe domačega tržišča, zato so slovenske papirnice vložile finančna sredstva v izgradnjo nove tovarne in si s tem zagotovile redno dobavo celuloze. Z Madžari so se pogodili, da bodo za celulozo, ki jo bodo naredili za njihove potrebe, dobili surovino — les iz madžarskih gozdov. S tem bodo prihranili velike količine domačih surovin, saj bodo na Madžarsko izvozili četrtino svoje proizvodnje. Še naprej pa bodo izvažali v nekatere zahodne države — predvsem v Italijo. Precejšnje so tudi potrebe lastne papirnice, ki so jo pred kratkim razširili, ko so nabavili nov papirni stroj in tako potrebe po celulozi še povečali. Papir iz lastne papirnice največ prodajo v jugoslovanske časopisne hiše: Delo, Borba, Politika, Vjesnik itd.

V TOZD Celuloza je bilo do sedaj zaposlenih 160 delavcev, s prehodom na novo tehnologijo in s povečanjem proizvodnje pa predvidevajo, da bodo zaposlili še sto novih delavcev. Če bi gledali specifično proizvodnjo, je število zaposlenih dosti manjše, kot so pa povečane kapacitete, kar sledi iz dosti bolj avtomatizirane proizvodnje. Kljub temu da je ta panoga za Krško tradicionalna, so morali vložiti precej naporov in sredstev v izobraževanje kadrov za nova delovna mesta z avtomatiko, ki je prej ni bilo. S povečanjem števila zaposlenih pa se je pojavil tudi stanovanjski problem, zato so vzporedno z novo investicijo zgradili dve stanovanjski stolpnici s skupno 50 stanovanji. Povečanje proizvodnje ima za posledico povečanje potreb po delovni sili v celotni tovarni in bodo predvidoma v končni fazi zaposlovali v vseh temeljnih organizacijah Tovarne celuloze in papirja v Krškem okoli 1600 delavcev.

MARKO KLINC

Uparilnica in kuharija

Komandni pult belilnice

Tovarna na katero smo ponosni...

Košarkarska reprezentanca Dolenjske v tretjem kolu premagala Rudarja in je na drugem mestu

Slovenski košarkarski ligaši so šli minulo soboto na igrišče tretjič, in sicer so Dolenjci gostovali v Trbovljah. V tretjem kolu so igrali precej bolje kot predzadnjo soboto pred domačim občinstvom in so z zanesljivo zmago trenutno na drugem mestu.

Dolenjska: P. Seničar 4, Bajt 4, Ž. Kovačević 2, Munič 9, S. Kovačević 13, Ivančič 2, Svinger 27 in Plantan 18.
Ostali rezultati: Fructal - Jesenice 88:72 (45:33), Elektra - Vrhnika 89:71 (39:39), Radenska-Pomurje - Domžale 54:110 (25:46), Trnovo - Kras 103:93 (52:37).

Kaj, kje, kdo?

Tudi drugo kolo bodo novomeški odbojkarji odigrali pred domačimi gledalci, zavoljo tega ne bi bilo napak, ko bi na srečanje svoje navijače opozorili s plakati. Tokrat prihajajo v dvorano pod Marofom Mežičani, kar pomeni, da se obeta kvalitetna odbojkarjska prireditev.

V prvem kolu je novomeška Krka naletela na izredno močne Fužinarke, v drugem pa grede k vrsti Golovca. Celjanke so v prvi tekmi z Mariborčankami dokazale, da so dobro moštvo, navzlic temu novomeški navijači menijo, da bi morala Krka v gosteh zmagati.

V četrtem kolu republiške košarkarske lige igra Dolenjska pred domačimi gledalci, ki pa tokrat zavoljo slabega nasprotnika Radenska-Pomurje ne bodo videli kake hudo dobre košarke. Če bodo domači nastopili s prvo postavo, če bodo igrali tako, kot znajo, se nedvomno obeta pričljiva zmaga.

Novomeščanom v slovenski šahovski ligi letos ne gre najbolje. V sedmem kolu se bodo pomerili z vodilnimi Lesčami, to pa pomeni, da bodo še enkrat doživeli poraz.

ARKU, GLONARJU IN KOVAČIČU PRIZNANJA ZTKJ

Minuli teden je republiška Zveza telesnokulturnih organizacij pripravila v ljubljanskem Klubu poslancev sejo, na kateri je podelila priznanja 24 posameznikom in šestim organizacijam. Z Dolenjskega so letos dobili diplomu za dolgoletno delo na področju telesne kulture Andrej Arko iz Kočevja ter Novomeščana Jože Glonar in Danilo Kovačič.

KOŠARKARSKI TURNIR ZA DAN REPUBLIKE

Novomeško košarkarsko moštvo Obutev iz Bršlina bo tudi letos pripravilo v počastitev dneva republike turnir, na katerem bodo nastopili Novotekovski igralci (prehodni pokal so do sedaj osvojili dvakrat), Loka 74, Žužemberk in ekipa prirediteljev. Tradicionalni turnir se bo pričel 28. novembra ob 8. uri v telovadnici bršlinske osnovne šole.

ŠPORTNI KOMENTAR

Primer krškega kimanja

Precej dolgo časa je krška Zveza telesnokulturnih organizacij razmišljala, kako bi poživila športno dejavnost po krajevnih skupnostih, in odločila se je, da bo poskušala „potrditi“ primer z Raven na Koroškem.

Zavoljo tega je spomladl sklicala sestanek in nanj povabila predstavnike športnih klubov iz krške krajevine skupnosti. Šahisti, nogometaši, igralci rokometu, plavalci, kegljači, karateisti, kolezarji, smučarji in predstavniki TVD Partizan so po premisleku sprejeli predlog, da bi se devet klubov v krajevni skupnosti združilo v Športno društvo Celulozar, in obljubili pri nadaljnjem delu pomoč. Na ta način so privarčevali veliko denarja, kajti poslej imajo namesto devetih tajnikov enega, izognili so se pomanjkanju športnih kadrov, denar se bo med posameznimi klubi, ki so sedaj osnovne organizacije društva, prelivl brez težav, kar pomeni, da bodo na primer karateisti lahko poleteli, ko nimajo tekmovanj, posodili

denar plavalcem in tako bodo posamezne osnovne organizacije poslej lahko delale brez strahu, da bi jim v nepravem času pošli skopo odmerjeni dinarji.

Navzlic vsem prednostim, ki so se v slabih šestih mesecih že pokazale, ŠD Celulozar zaradi predstavnikov osnovnih organizacij ne dela najbolje. Športniki zato upravičeno pravijo, da v Krškem „govorijo po novem, delajo pa po starem“. Dasiravno so si na ustanovnem sestanku razdelili naloge, športne osnovne organizacije še vedno ne dostavljajo delovnih programov, ne sklicujejo sej, če pa jih, so nesklepčne. Vse to povzroča med športniki hudo kri. To pomeni, da bo morala ZTKO slej ko prej v krški krajevni skupnosti najti najustreznejši način, kako po osnovnih organizacijah zamenjati ljudi, ki na odgovornih mestih zgolj obljublajo in kimaajo, zakaj nekajme sečno kimanje jih je, kot kaže, popolnoma uspravalo.

J. PEZELJ

ŠTART S PORAZOM - Novomeške igralkke odbojke so se v prvem kolu republiške lige pomerile z ravnskim Fužinarjem in v zanimivem srečanju - žal si ga je ogledalo kaj malo ljubiteljev odbojke - navzlic porazu pošteno namučile favorizirane gostje. (Foto: Janez Pezelj)

Novomeščani „utišali“ Branikovce

Zmaga novomeških odbojkarjev na začetku novega prvenstva

Minulo soboto so zazvela tudi odbojkarjska igrišča, kajti začelo se je novo republiško prvenstvo, in sicer v obeh konkurencah. V prvem kolu sta obe novomeški ekipi nastopili pred domačimi gledalci. Dekleta so se v prvem kolu jesenskega dela pomerila s Fužinarjevimi igralkami, fantje pa so prvenstvo začeli z Mariborčani.

Ostali rezultati: Mežica - Polskava 3:1, Kamnik - Šempeter 3:1 in Mišinja - Jesenice 3:2.
J. PEZELJ

ŠE EN USPEH DOKLOVE

Na 9. odprtem prvenstvu Maribora v športni gimnastiki so nastopile tudi štiri Novomeščanke. V mladinski konkurenci je bila Kočevjarjeva osma, Požarjeva dvanajsta in poškodovana Morojeva devetnajsta. V konkurenci je nastopila Jasna Dokl in osvojila prvo mesto ter tako uspešno zamenjala sestro Majo, ki je zmagala lani, letos pa ni nastopila zaradi poškodb.

LISCA DRUGA

V jesenskem delu republiške ženske rokometne lige so igralkke sevniške Lisce druge z devetimi točkami takoj za Šentjernejem. Tudi v lestvici za fair play so Sevnčanke druge. V svoji sredi imajo nekaj dobrih strelk: Stančeva in Popovičeva sta po številu zadetkov drugi v republiki, Mirtova pa šesta. Ekipo Lisce trenira Franc Ernestl.

SEVNIŠKI VETERANI V UMAGU

Edinstvenega jugoslovanskega prvenstva rokometnih veteranov v Umagu od 27. do 30. novembra se bodo udeležili tudi veterani te igre iz sevniške občine. Ekipo sestavljajo: oba Logarja, Levčar, Papež, Mirt, Prosenik, Zumer, Zaman, Jurešič, Mrežar, Oluič in Simončič. V petek so na prijateljski tekmi premagali celo sevniško člansko vrsto. Dvakrat na teden so imeli priprave, na katere so se redno vozili tudi Krmeljčani. Lani so bili veterani sevniške občine med 26 ekipami dvanajsti.

NOVOTEKS IN IMV VODITA

Na prvenstvu Novega mesta so kegljači odigrali šesto kolo. V prvi ligi je Novoteks že pred koncem tekmovanja zmagal, v drugi pa imajo največ možnosti za zmago tekmovalci iz industrije motornih vozil.

spodbujali in minogrede osvojili set. V nadaljevanju so se domači zbrali, z umirjeno in disciplinirano igro nizali točke in zanesljivo zmagali. Od časa do časa so igrali po - novomeško - leno, neborbeno. Verjetno je gledalce najbolj presenetila prazna novomeška klopa za rezervne igralce. V začetku je na njej sicer sedel le en mladinec, ki pa je verjetno spričo dejstva, da na dokaj nezahtevni tekmi ne bo igral, prišel svoji ekipi pomagat iz - gledališča. Pri domačih so se izkazali Primc, Vernig in Graberski.

Novo mesto: Goleš, Vernig, Babnik, Primc, Graberski, Cotič in Zeleznik.

KEGLJAŠKI DVOBOJI

Domači kegljaški delavci so minuli teden pripravili dve prijateljski tekmi. Ženske so se pomerile z Brestom in izgubile - 2188:1976, fantje pa so se pomerili z Grosupljim in zmagali s 6942:4882. Pri domačih so bili najboljši Hogejeva, Žugova, Pužljeva, Radulovič in Gorše.

SLOVAN - KOČEVJE 21:23

V prijateljski rokometni tekmi so igralkke iz Kočevja gostovale pri ljubljanskih vrstnicah in jih po izenačeni tekmi zasluženo premagale. Izkazale so se Jeričeva (9 zadetkov), Radosavljevičeva (7) in Vardijanovna (4).
M. G.

KRAJEVNE SKUPNOSTI NIMAJO POSLUHA ZA ŠPORT

Krška občina ima trinajst krajevnih skupnosti in po mnenju športnikov, ki živijo v njih, niso nič kaj zgrete za telesno kulturo. Nič kolikokrat se zgodi, da v občini poskušajo organizirati ligo. Pošljejo po skupnostih vabila, ki pa zaradi nezainteresiranosti največkrat obležijo v predalih.

Dvorana se obnaša stabilizacijsko

Odgovor upravnika novomeške dvorane na športni komentar „Zakaj v leto 1945?“

V lepem, a za vzdrževanje zelo dragem športnem objektu, ki ga je Novo mesto dobilo pred letom dni, se je zvrstilo več pomembnih športnih prireditev, koncertov, plesov, svečanih sej in cela vrsta ligaških tekem novomeških klubov.

Potemtakem ne smemo in ne moremo trditi, da dvorana ne služi svojemu namenu. Zgrajena je bila za šport in telesno vzgojo srednjih šol. V obdobju pa, ko se mora dvorana sama vzdrževati - TKS je prevzela le odplačevanje anuitet v višini 2.050.000 din - njena sedemčlanska uprava še ni sposobna financirati vzdrževanje. Rad bi javnost seznanil s sredstvi, katere imajo na voljo uporabniki dvorane: domače športne organizacije 104.020 din, srednje šole 80.000, delovne organizacije -

sindikati 30.000, uporabniki izven občine 150.000, gostovanja - prireditve 150.000 din, skupaj torej 514.020 din, najemina upravnih prostorov samoupravnih interesnih skupnosti: 100.000 din. Do minimalnih sredstev letnega načrta vzdrževanja objekta tako manjka 178.680 din, to pa povzroča hudo kri in vtis, da gre vse narobe. Ta primanjkljaj bi namreč morale kriti srednje šole, vendar dobijo premalo denarja. Vzrok, da srednje šole niso uporabljale dvorane, je ravno v

Petindvajset let s „Partizanom“

Zveza za športno rekreacijo in telesno vzgojo pri Partizanu Jugoslavije je v počastitev visoke obletnice svoje organizacije podelila najzaslužnejšim članom bronast simbol - „Partizana“. V Sloveniji je odličje za dolgoletno delo in prispevek k razvoju in napredovanju Partizana dobilo osem telesnovzgojnih delavcev, iz Dolenjske pa je kipec dobil Novomeščan Danilo Kovačič.

Verjetno je nekdanjega športnika bralcem težko predstaviti, zakaj zakonski par Kovačič pozna skoraj vsakdo, kdor se s telesno kulturo ukvarja vsaj slab mesec. Na vprašanje, kaj mu kip pomeni, je Danilo po precej dolgem premisleku odgovoril na moč kratko: „Veliko!“

Bržkone ta veliko za marsikoga pomeni skoraj kot nič, za Kovačičeva dva pa res - veliko. Potrjuje Danilovo delo. Dvigljene pesti bronastega odličja ne simbolizirajo zgolj Kovačičevega 25-letnega dela, pač pa mnogo več. Že od svojega očeta se je v mariborskih otroških letih naučil naprednih idej in je kmalu postal član Sokola. Kamorkoli sta že z Ružo prišla - in delala sta v mnogih krajih v Sloveniji in Hrvaškem - so ju vsi telesnovzgojni delavci poznali.

Kovačičeva pravita, da nista čutila samo želje po delu z mladimi, pač pa da ju je vsa ta leta preganjal nekakšna potreba po njem. Nikjer nista mogla videti mrtvila v telovadnih organizacijah in zavoljo tega sta s tovariši delala noč in dan in vsepovsod sta bila deležna tistega, česar marsikateri telesnovzgojni delavec ne doživlja: njuno delo je vsepovsod obrodilo obilen sad.

Ko Danilo govori o priznanju, ne pozabi pristaviti: „Ponosen sem na simbol in obemem pripričan, da je na Dolenjskem še veliko ljudi, ki so v temelje naše telesne kulture vložili veliko truda. Menim, da bi morali doma vsaj generaciji, ki se je takoj po vojni spoprijela s težavami v telesni kulturi, podeliti partizanov kip.“

Novomeški telesnovzgojni delavec se s kipom ne namerava spraviti v - pokoj. Bržkone bo še naprej s svojo družico pripravljaj najrazličnejše prireditve, in kot pravita Kovačičeva, ne zavoljo morebitnih honorarjev, dnevnice, priznanj ali dilpom, pač pa zaradi cilja, ki sta si ga zastavila že kot Sokola oziroma Partizanova delavca.

J. PEZELJ

ŠPORT OD TU IN TAM

NAJBOLJŠI DOMAČI PIONIRJI

Kočevski namiznoteniški klub je konec minulega tedna pripravil dolenjsko namiznoteniško prvenstvo za pionirje, na katerem so nastopili razen domačinov še ribničani, Novomeščani in Sodražani.

Rezultati: Sodražica - Novo mesto 0:5, Novo mesto - Kočevje II. 5:0, Kočevje III - Novo mesto 0:5, Ribnica - Novo mesto 0:5 in Kočevje I - Novo mesto 5:1.

ISKRA - NOVO MESTO 7:3

V šestem kolu republiške šahovske lige so Novomeščani gostovali pri Iski in prvenstveno srečanje izgubili s 7:3. Posamični izidi: Preinfalk - Penko remi, Bratko - Sitar 1:0, Steiner - Škerlj 1:0, Papler - Poredoš remi, Srebrnič - Pucelj 1:0, Mahnič - Komelj remi, Osterc - Istenič 0:1, Polak - Peterle 1:0, Vrhovec - Golobič 1:0 in Drnovšek - B. Škerlj remi.

VESTI IZ KRŠKEGA

Novo šolsko igrišče pri šolskem centru je dobilo razsvetlavo in tako so minulo sredo odprtovrno tekmo v malem nogometu odigrali predavatelji strojne in elektro šole. Zmagali so strojniki s 7:4.

Brestaniški Partizan je postal zelo aktiven, zlasti na področju športne rekreacije. Minuli četrtek je organiziral trim hodo, ki se je udeležilo okoli 50 članov društva. Po šestih kilometrih so dobili udeleženci značko in nalepko Trim pešca.

V soboto so imeli krški plavalni sodniki občni zbor, in čeravno jih je 103, so ugotovili, da mnogi svojega dela ne opravljajo najbolje. Kljub težavam sodniška sekcija dobro dela in plavalna zveza jim je pred kratkim za dobre organizacije in številčnost podelila priznanje. Izvolili so nov upravni odbor, predsednik pa je Stane Žigante.

I. S.

KD NOVO MESTO BREZ PORAZA

Pred dnevi so na novomeškem kegljašču odigrali turnir v borbenih igrah, z njim pa so kegljači počastili občinski praznik. Razen domačih ekip so nastopili še tekmovalci iz Brezic, Krškega in Trebnjega. Kot je bilo pričakovati, sta v boj za prvo mesto posegli obe novomeški ekipi, zaslužno pa je zmagalo KD Novo mesto. Sledijo: Krka, Krško itd.

KRŠKO IMA 80 KARATEISTOV

Mladi v Krškem in okolici se vse bolj zanimajo za karate, to dokazuje tudi obisk na treningih. Moje karateja Stane Iskra je zavoljo tega organiziral dve skupini, ki prihajata v telovadnico dvakrat na teden. V začetniški skupini vadi kar 50 mladih, v nadaljevalni pa 30 športnikov. Razen tega pripravlja Stane Iskra dva inštruktorja, ki že samostojno vodita prvi del vadbe, te dni pa bosta šla še na seminar, kjer bosta svoje znanje obogatila.

ORIENTACIJSKI POHODI: NEPREMAGLJIVE NOVOMEŠCANKE

Partizan Slovenije, pravzaprav Zveza za športno rekreacijo in telesno vzgojo, je za udeležence X. jubilejnega orientacijskega pohoda v Zbiljah pripravila bilten, v katerem je veliko pohvalnih besed namenila novomeškim organizatorjem trim akcij in ženski tekmovalni ekipi. Na zbiljskem pohodu so uslužbenka Milena Mavsar, učiteljica Polona in njena sestra profesorica Meta Valentinčič z drugo zaporedno zmago potrdile, da so ta čas najboljša ženska ekipa v Sloveniji.

PROSTA DELOVNA MESTA!

ZDRUŽENI ZDRAVSTVENI DOM NOVO MESTO - TOZD ZDRAVSTVENI DOM NOVO MESTO

razpisuje naslednji prosti delovni mesti:

- UPRAVNIKA TOZD Zdravstveni dom Novo mesto (ni reelekcija) in
- GLAVNE MEDICINSKE SESTRE TOZD Zdravstveni dom Novo mesto.

Za upravnika TOZD se lahko javi delavec, ki razen z zakonom predpisanih pogojev izpolnjuje še naslednje:

- da ima visoko strokovno izobrazbo medic. smeri, strokovni izpit in 5 let delovnih izkušenj,
- da ima organizacijske sposobnosti in družbenopolitično razgledanost.

Stanovanje po dogovoru.
Za glavno medic. sestro se zahteva končana višja šola za medic. sestre z opravljenim strokovnim izpitom in 3 leta delovnih izkušenj.
Kandidati naj pošljejo pisemne ponudbe v 15 dneh na svet TOZD Zdravstveni dom Novo mesto.

Svet delovne skupnosti upravnih organov Občinske skupščine Sevnica

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

- VODJA IN MATIČAR KRAJEVNEGA URA-DA LOKA TER TAJNIK KRAJEVNE SKUP- NOSTI LOKA
- VODJA IN MATIČAR KRAJEVNEGA URA-DA STUDENEC TER TAJNIK KRAJEVNE SKUPNOSTI STUDENEC
- STROJEPISKA PRI STROKOVNI SLUŽBI TO

Razpisni pogoji:
pod 1. in 2.: srednja šolska izobrazba, po možnosti ekonomske smeri, dve leti delovnih izkušenj in moralopolitično neoporečnost
pod 3: poklicna administrativna šola, eno leto delovnih izkušenj ter moralopolitično neoporečnost po kriterijih kadrovske politike za področje ljudske obrambe.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o strokovnosti in kratkim življenjepisom z navedbo podatkov o doseganju delu svetu delovne skupnosti upravnih organov občinske skupščine Sevnica v 15 dneh po objavi razpisa.

PROSTO DELOVNO MESTO!

NOVOTEKS, tekstilna tovarna, Novo mesto, n. sol. o. TOZD STREŠNIK, Dobruška vas, n. sub. o.

razpisuje prosto delovno mesto

VODJA KOMERCIALNE SLUŽBE

Pogoji:
- višja strokovna izobrazba ekonomske smeri in tri leta delovnih izkušenj na podobnem delovnem mestu ali srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri in najmanj pet let delovnih izkušenj, od tega dve leti na vodilnem ali vodstvenem delovnem mestu.
- Kandidat mora biti moralno in politično neoporečen ter organizacijsko sposoben. Izpolnjevati mora splošne pogoje, določene z zakoni, samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori.

Ponudbe z opisom dosedanjega dela, dokazili o izobrazbi in praksi je treba dostaviti v petnajstih dneh po objavi razpisa kadrovskemu oddelku podjetja.
Udeleženci razpisa bodo obveščeni o izbiri v petnajstih dneh po odločitvi delavskega sveta TOZD.

ISKRA

ISKRA Industrija elementov za elektroniko Ljubljana, n. sub. o. TOZD UPORI ŠENTJERNEJ objavlja naslednja prosta delovna mesta:

- VODJA PROIZVODNJE HIBRIDNIH VEZIJ
- VZDRŽEVALEC STROJEV
- ELEKTROVZDRŽEVALEC
- VZDRŽEVALEC ELEKTRONSKIH INSTRUMENTOV - dve prosti delovni mesti

Pogoji:
Pod 1. - inž. kemije ali elektronike, 5 let prakse;
Pod 2. - strojni ključavničar, 3 leta prakse (delo je v tleh izmenah);
Pod 3. - elektromehaničar ali elektroinstalater, 3 leta prakse;
Pod 4. - radiomehantičar, 3 leta prakse.

Prijave pošljite kadrovski službi TOZD UPORI Šentjerneji v 15 dneh po objavi.

PO SVETU OKOLI

REKLAMA ZA KAMIONE
- Na Danskem, kjer sicer niso občutljivi na tiskanje reklam, so prepevedali oglas, v katerem neka švedska tovarna reklamira svoj novi tip kamiona. V oglasu so napisali, da tovarna ni kriva, če proizvajata tako dobre kamione, da je z enim od njih slivisti ropar bank Clark Oloffson razbil troje zaporniških vrat.

VSE V SLOGU - Britansko kraljevo društvo za zaščito ptic je nastavilo novega pomočnika direktorja. Njegovo ime? A. Bird (ptica). Pridružil se je moštvu, v katerem so: Barbara Buzzard (skobec), John Partridge (jerebica), Helen Peacock (pav) in Dorothy Rook (vrana).

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 13. 11. do 20. 11. 1976 so v brežiški porodnišnici rodile: Marjeta Stibrič iz Sevnice - Miha, Branka Bencalič iz Samobora - Vedrano, Vera Verstovšek iz Malega vrha - Ksenijo, Marieta Rainer iz Bistrice ob Sotli - dečka, Stanka Turk iz Krke - Gorjane - Alena, Nevenka Vogrinec iz Bregane - Davorja, Danica Oslakovič iz Cerja - dečka, Ana Romič iz Novakov - Andrejo, Ana Gorenc iz Lomna - deklico, Jožefa Strošnjak iz Brestanice - Primoža, Biserka Zeljak iz Brdočca - Damira, Bana Lackovič iz Brega - Josipa, Danica Horvat iz Gradne - Ivana, Štefanija Mudronja iz Samobora - Ano, Branka Kušević iz Laduča - Roberta, Marija Živko iz Bregana - Antonia, Danica Horvat iz Gradne - Mirjana, Slavica Petan iz Čurnoveca - deklico in Slavica Pečnik iz Brezgovca - Damira. CESTITAMO!

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 11. do 16. novembra 1976 so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Klobučar s Pangerč grma - Silvo, Anica Panjan iz Malega Nerajca - Martina, Dragica Štrucelj iz Jospa, Antonija Špelič iz Srednjega Lakenca - Martina, Tereziya Šlak iz Martinje vasi - Simono, Alojzija Testen iz Krškega - Katjo, Stanka Hrvatini iz Irče vasi - Mojco, Cvetka Rosario iz Zuzemberka - Lilian, Veronika Božičnik iz Gorjan - Mileno, Marija Erek iz Cerovega loga - Martina, Mihaela Primc iz Irče vasi - Alena, Joža Režen z Gradišča - Stanka, Slavica Molan iz Dolenje vasi - Iztoka, Pepca Horvat s Tanče gore - Damjana, Milena Radovičević iz Mihovca - Aleja, Milena Bunjevica iz Marindola - Dragomirja in Olga Omerzel z Vojskega - dečka. CESTITAMO!

V BREŽICAH: "VIII. POKAL GIMNASTIKE"

Občinska zveza za telesno kulturo Brežice bo pod pokroviteljstvom brežiške občinske skupščine organizator VIII. POKALA GIMNASTIKE JUGO-SLAVIJE in "IV. PIONIRSKEGA POKALA SLOVENIJE", kjer se bodo zbrali najboljši telovadci in telovadke Jugoslavije, oziroma najmlajši telovadci iz Slovenije. Tekmovanje bodo združili tudi s tradicionalnim gimnastičnim tekmovanjem za "Hollywood memorial", ki ga vsako leto uspešno pripravijo prizadeti gimnastični delavci - člani gimnastične sekcije brežiškega Partizana.

Neuradno državno gimnastično prvenstvo bo torej 18. in 19. decembra v Brežicah in sicer v telovadnici gimnazije. Včeraj se je prvič sestala pripravljajlmi odbor in izvolil za predsednika častnega odbora predsednika občinske skupščine Brežice Ianca Škindra, predsednik organizacijskega odbora pa je znani telesno-zvojni delavec prof. Jože Sentiča.

labod

Tovarna oblačil Novo mesto s TOZD:

- Tovarna srajc Ločna, Novo mesto
- Tovarna srajc Delta, Ptuj
- Tovarna športne konfekcije Libna, Krško
- Tovarna vrhnjih oblačil TIP-TOP, Ljubljana, z enoto v Idriji
- Tovarna vrhnjih oblačil Temenica, Trebnje
- Delovna skupnost skupnih služb

čestita občanom za dan republike

JAVNI NATEČAJ

- Nadaljevanje razpisa s 5. strani
- Varščina, ki jo mora položiti ponudnik hkrati s ponudbo, znaša:
 - za lokacijo pod točko I., II., III., IV., V. in VI. za posamezno lokacijo 3.000,00 din;
 - za lokacijo trgovine pod št. VII. pa 10.000,00 din;
 - Varščino mora ponudnik nakazati na račun št. 52100-781-71005 (sredstva za pripravo in komunalno urejanje stavbnih zemljišč pri podjetju Dominvest Novo mesto.)Izkazilo o vplačilu varščine mora biti priloženo.
 - Predmet natečaja so stroški komunalnega urejanja stavbnega zemljišča, ne pa odškodnina za stavbno zemljišče.
 - Rok za dostavo ponudb je vključno 15. dan po uradni objavi v Skupščinskem Dolenjskem listu.
 - Odpiranje ponudb bo 19. dan po objavi ob 7. uri v prostorih podjetja Dominvest, kjer so lahko navzoči tudi vlagatelji ponudb;
 - Ponudbe morajo biti v zapečatenih ovojnica h ter označene z oznako „JAVNI NATEČAJ“. Ponudbe pošljite na naslov: Podjetje Dominvest Novo mesto.
 - Vsa dokumentacija in ostali pogoji natečaja so zainteresentom na razpolago pri podjetju Dominvest Novo mesto.

Podjetje DOMINVEST Novo mesto TOZD Urejanje stavbnih zemljišč Novo mesto

GRADBENO KOMUNALNO PODJETJE Kočevje Tesarska 10 - 61330 Kočevje

razpisuje prosto delovno mesto

DIREKTORJA

Pogoji:
Razen splošnih pogojev mora izpolnjevati še naslednje:
1. da ima višjo ali srednjo izobrazbo gradbene smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih,
2. da predloži program delovne organizacije,
3. da ima ustrezne moralopolitične kvalitete, ki se izražajo v pravilnem odnosu do samoupravne družbene ureditve ter v sposobnosti za razvijanje samoupravnih odnosov.

Prijave je treba oddati na upravi delovne organizacije najkasneje 8 dni po objavi v listu.

Odbor za medsebojna razmerja pri osnovni šoli Mirna

razpisuje prosto delovno mesto

SNAZILKE s 3-mesečno poskusno dobo.

Nastop službe 1. 12. 1976. Interesenti naj pošljejo prošnje odboru za medsebojna razmerja v razpisnem roku.

Miki Muster Janez Trnovc

100

101

102

Zap. št.	Priimek in ime prosilca	Leto rojstva	Naslov bivališča	Štev. članov družine	Število doseženih po pravilniku
A.	Družine z nizkimi dohodki				
1.	GRMOVSEK Angelca	1936	Trebnje, Pod gradom 3	5	710
2.	BUKOVEC Ivan	1933	Trebnje, Pod gradom 3	5	651
3.	UDOVČ Milka	1942	Grmada 2	2	533
4.	KRALJ Albin	1931	Pod gradom 3, Trebnje	4	528
5.	PLAZAR Tomaž	1952	Mirna 119	4	526
6.	GRUBIŠA Dragica	1946	Trebnje, Ul. h. Slaka 31	3	500
7.	GLOGOVSEK Tatjana	1952	Trebnje, Ul. h. Slaka 9	2	424
B.	Mlade družine				
8.	BLATNIK Voško	1950	Trebnje, Temeniška pot 2	4	698
9.	SITAR Cveto	1951	Stari trg	3	642
10.	VENCELJ Dušan	1953	Gor. Nemška vas 3	3	556
11.	BLATNIK Anton	1948	Trebnje, Baragov trg 7a	4	526
12.	POLAK Silvester	1949	Trebnje, Ul. h. Slaka 8	3	444
C.	Upokojeni občani				
13.	SLAK Kristina	1904	Trebnje, Pod gradom 3	2	365

OBJAVLJA
prednostno listo prosielcev solidarnostnih stanovanj, prijavljenih na prvi razpis za solidarnostna stanovanja v Trebnjem

- Na prednostno listo prosielcev solidarnostnih stanovanj, zgrajenih v Trebnjem, se uvrščajo naslednji prosilci, ki so se prijavili ob prvem razpisu.

Prosilci pod B. Mlade družine (zap. št. 8 do 12) lahko pridobijo stanovanjsko pravico v solidarnostnem stanovanju le za določen čas - 7 let.

Prosilci pod B. Mlade družine (zap. št. 8 do 12) lahko pridobijo stanovanjsko pravico v solidarnostnem stanovanju le za določen čas - 7 let.
- Zoper uvrstitev prosielcev na prednostno listo imajo pravico ugovora vsi občani, in sicer v roku 15 dni po objavi v Dolenjskem listu. Morabitne ugovore je treba poslati na naslov: Samoupravna stanovanjska skupnost Trebnje, Goliovi trg 9. O prispelih ugovorih bo odločal Zbor delegatov enot za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu SSS Trebnje. Št.: 320/76 Datum: 18. 11. 1976

Predsednik komisije za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj SSS Trebnje: JOŽE KLEMENČIČ, l.r.
- Prosilci pod B. Mlade družine (zap. št. 8 do 12) lahko pridobijo stanovanjsko pravico v solidarnostnem stanovanju le za določen čas - 7 let.

ZDRUŽENJE TRGOVCEV - TRGOVINSKA ZBORNICA GORICA

I' SMAG

27. NOV. 6. DEC.

SALON KMETIJSKE MEHANIZACIJE GORICA (ITALIJA) RAZSTAVIŠČE ESPOMEGO OB ANDREJEVEM SEJMU

SKUPINSKA POTOVANJA: GLOBTOUR - Ljubljana - Wolfova 1/III Tel. 24841

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA V SR SLOVENIJI PODRUŽNICA KRŠKO

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

I. PRI MATIČNI ENOTI V KRŠKEM:

1) eno delovno mesto statistika 2) eno delovno mesto obdelovalca materiala v plačilnem prometu

II. PRI EKSPOZITURI V BREŽICAH:

1) eno delovno mesto blagajnika

Pogoji:

- za delovno mesto pod 1/1 se zahteva srednja strokovna izobrazba (ESS ali gimnazija) in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj ter poskusno delo 3 mesece;
- za delovno mesto pod 1/2 se zahteva srednja strokovna izobrazba (ESS ali gimnazija) in 1 leto ustreznih delovnih izkušenj ter poskusno delo 3 mesece; poseben pogoj je tudi, da kandidat stanuje v Sevnici, ker bo ob enem s prevozom na delo opravljal prenos določenega materiala iz ekspoziture Sevnica v matično enoto Krško in obratno;
- za delovno mesto pod 1/1 se zahteva srednja strokovna izobrazba (ESS ali gimnazija) in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj ter poskusno delo 3 mesece;

Podroben opis dela za vsako delovno mesto bo kandidatom sporočen ob osebnem razgovoru.
Pisemne ponudbe naj kandidati pošljejo v 15 dneh po dnevu objave na naslov Služba družbenega knjigovodstva, podružnica Krško.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po preteku roka za prijavo.

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE KADROV IN PRODUKTIVNOST DELA NOVO MESTO IN FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO LJUBLJANA

obveščata interesente, da bo

VPIŠOVANJE

v 1. semester višješolskega študija strojništva ob delu v CETRTEK, 2. DECEMBRA 1976, S PRIČETKOM OB 16. URI, v prostorih Zavoda za izobraževanje kadrov in produktivnost dela, Novo mesto, Ulica talcev 3/II.

Vpišajo se lahko kandidati, ki so končali štiriletno srednjo šolo. Lahko se vpišajo tudi kandidati, ki so dokončali dveletno delovsko šolo strojne ali elektro stroke ali pa so opravili sprejemni izpit. Interesenti naj upoštevajo razpis, ki je bil objavljen v Dolenjskem listu z dne 7. 10. 1976.

Podrobne informacije o vpisu lahko dobite v tajništvo zavoda vsak dan od 7. do 14. ure. Kandidatom, ki so se prijavili za vpis, bomo informacije poslali po pošti.

iz monografije dvanajste brigade

brigada brani belo krajino

piše: Iado ambrožič-novljan

Najprej bi enote VII. korpusa likvidirale stiško utrjeno vozlišče, nato bi se vrgle na postojanke na kočevski progi, od katerih sta bili najvažnejši v Ribnici in Kočevju. Spotoma bi partizani uničevali tržaško in vse druge železniške proge, ki so bile deloma že popravljene in usposobljene za promet. Posebna skrb bi veljala, kot vedno, tržaški železnici. Nadalje bi partizani očistili področje Dolenjske med „mejo“ in Savo, se nato vrgli na Dolomite in tam odstranili postojanke, s čimer bi bila odprta pot v Slovensko primorje in v Trst. Načrt je bil naravnost veličasten, vreden tako velikega štaba, ki je bil glavni štab Slovenije. Oporo za tak načrt je vsekakor pomenilo dejstvo, da so zavezniki na vseh frontah hitro napredovali in pričakovali je bilo skorajšnjega poraza Nemčije.

Tak načrt pa je bilo treba tudi materialno podpreti. V ta namen je glavni štab Slovenije odpoklical s Štajerske dve brigadi, Šlandrovo in Zidankovo, ki sta bili pod poveljstvom operativnega štaba. Brigadi sta se prebili čez Savo in 13. oktobra prispeli na področje Čateža in Sv. Križa (Gabrovka), kjer jih je obiskal komandant glavnega štaba Slovenije Franc Rozman-Stane in odkloval mnoge partizane in poveljnike. V ljubljanski pokrajini je imel VII. korpus tedaj na voljo največje sile, odkar je obstajal. To je bila XVIII. divizija s tremi brigadama, XV. divizija s štirimi brigadama, operativni štab štajerskih brigad z dvema brigadama in Dolenjski odred, ki je deloval kot taktična enota. To je bilo skupaj 9 brigad, odred in artilerijska brigada. Tudi glede oborožitve se je stanje v korpusu izboljšalo, saj so zavezniki začeli pošiljati več orožja. Pri divizijah so začeli ustanavljati juristične bataljone in inženirske bataljone, v oborožitve so uvajali angleške protitankovske minomete (piat) in partoe, to je bilo izredno rušilno orožje lastnega izuma in izdelave. Ta velika oborožena moč je obetala velike vojne uspehe.

Dne 16. oktobra pa je sovražnik začel obsežno operacijo v Suhl krajini na področju med Krko in nemško mejo. Boji so bili težki in štajerski, Gubčeva in še nekatere brigade XVIII. divizije so imele veliko izgube. Pobuda je bila na strani sovražnih čet, dokler se akcija po nekaj dnevih bojih ni končala. Tedaj je vsi spustil v boj VII. korpus in usmeril ogenj na postojanke stiškega utrjenega vozlišča. Začeli so se krvavi boji, ki partizanom niso prinesli uspehov. Postojanke niso bile zavzete in zato se tudi veliki načrt glavnega štaba Slovenije ni mogel izpolnjevati.

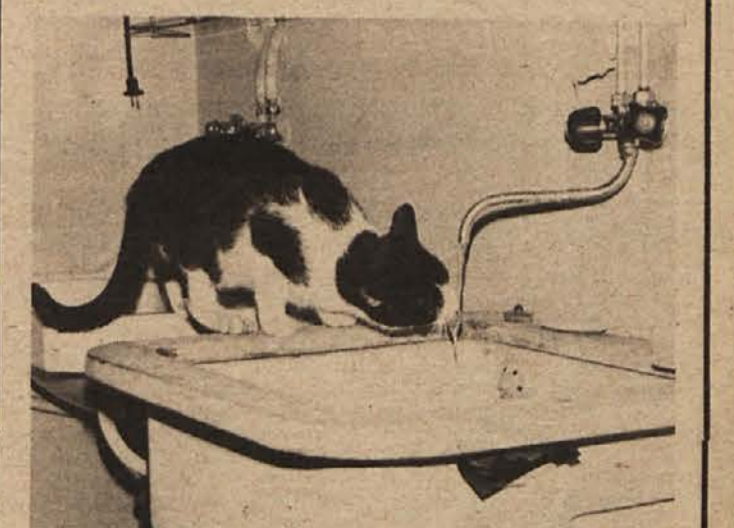
Ti boji so bili torej poglavitni razlog za to, da je na bojišču 12. brigade zavrlo dolgotrajno zatijje.

V bojih, ki jih opisujemo, je zelo trpela Gubčeva brigada. V noči na 17. oktober je doživela težak poraz pri Občinah, ki jo je zelo oslabil. Zaradi tega je XV. divizija ukazala Dvanajsti, naj pošlje 2. bataljon v sestavo Gubčeve začasno okrepitev. Ta bataljon se je priključil Gubčevi 25. oktobra in se z njo bojeval na področju Rdečega kala, Brezove rebri in Lisca. Tedaj je namreč Gubčeva imela nalogo med Mirno pečko in Trebnjem zavarovati operacije VII. korpusa, ki je napadal postojanke v stiškem utrjenem vozlišču. Akcija Gubčeve skupaj z 2. bataljonom dvanajste pa ni bila posebno uspešna. Drugi bataljon se je vrnil v sestavo Dvanajste okoli 30. oktobra in je imel precejšnje izgube: 6 mrtvih, 8 pogoženih in 6 dezertarjev.

V času odsotnosti 2. bataljona se je morala Dvanajsta nekoliko prerazporediti, da je z manjšim številom bataljonov pokrila svoj operativni odsek. En bataljon je zadržala na področju Podgrada, kjer je bil tudi štab brigade, en bataljon pa je poslala na področje Lakovnic.

tisti hip

ŽEJA - Ko je muca žejna in sliši, kako v bližini zublri sveža pitna voda, ni zanjo težko splezati do lijaka in si pogasiti žejo. Te „telovadbe“ je očitno muca vajena in ve, kako se stvari stree, saj je pri pitju ništa zmotila nenadna svetloba bliskavke in fotografski aparat, ki je ta dokaj neobičajni trenutek zabeležil. TISTI HIP je na sprožilo fotografske kamere pritisnil Igor Makuc iz Segove vasi 43 ter se tako že v drugo uvrstil na vrhu izbora za zmagovalno fotografijo v naši rubriki.

Seveda bi Igor Makuc posnetek izboljšal s primernejšim izrezom; moti predvsem srednji del lijaka, ki je poleg tega še neoster. Ko bi poiskal tudi malo drugačen kot slemanja, bi naredil fotografijo, na katero bi bil lahko pomenen. No, tudi taka, kot je, je vredna, da jo nagradimo z 200 dinarji, kolikor znaša honorar za objavljenno fotografijo v rubriki TISTI HIP.

VSE ZA NAPREDEK!

Kot predsedniku občinske skupščine mi je, spoštovani občani, tudi tokrat pripadla čast, da vam zaželim srečno praznovanje občinskega praznika, ki ga praznujemo 26. novembra, in še posebno 29. novembra, ki je dan rojstva nove jugoslovanske samoupravne socialistične skupnosti, praznik naših narodov in narodnosti. Vem, da vas bodo tudi tokrat popeljale vaše misli v dobo in leta, ki so bila za nas mračna in težka. Da se bomo vsi skupaj spomnili naših najdražjih, ki so žrtvovali svoje življenje v boju za svobodo in boljše življenje nas in bodočih rodov. To je tudi naša dolžnost, ker bomo le tako znali čuvati pridobitve naše revolucije in svobodo, ki jo danes uživamo. Še posebno bomo lahko presojali naše življenje danes, pred vojno in po njej. Prepričan sem, da izražam vaše mnenje, če rečem, da je danes naše življenje lepše kot kdajkoli, da smo v novi Jugoslaviji v naši občini naredili mnogo, kar izboljšuje naše vsakodnevno življenje. Hočem reči samo to, da te dobrine, ki jih uživamo, niso trud in zasluga določene kategorije ljudi; to je trud in delo nas vseh, zato je to naše in moramo to tudi čuvati kot naše. Ob letošnjem občinskem prazniku smo lahko še posebno veseli in ponosni na dosežene uspehe.

Odpiramo nova delovna mesta, zdravstvene prostore, spremenili smo obliko nekaj kilometrov cest ter s tem izgnali prah z naših naselij, ponekod bodo več svetlobe dala električna svetlobna telesa nekaj je teh, ki so se vselili v nova stanovanja, dobili boljšo oskrbo z vodo, bliža se čas, ko bomo dobili novo telovadnico in podobno. Pa kaj bi govoril in našteval, saj smo to skupaj programirali, zbrali sredstva, prostovoljno delali, bili pri reševanju zastavljenega, dobre, in včasih tudi slabe volje. Kaj hočemo, življenje je takšno! Lahko ugotovljamo, da smo pretežni del zastavljenih ciljev za eltošnje leto realizirali, česar nismo, pa bomo v naslednjih letih, ne da se vse naenkrat. Vem, da mislite: „Se so odprte zadeve, ki nam zagrenjujejo življenje.“ Res je, poznamo jih, toda naše materialne možnosti so takšne, da nam ne dopuščajo, da bi vse storili naenkrat. Naša preteklost in zgodovina nam dajeta mnogo optimizma, da bomo tudi v bodoče uspešni, kot smo bili v preteklosti.

Še enkrat hvala za trud, ki ste ga vložili v razvoj svojega kraja, občine, SR Slovenije in Jugoslavije z željo, da bi se tudi v bodoče vključevali, tako kot vse doslej, v reševanje zadev za naš še lepši jutrišnji dan.

FRANC VRVIŠČAR
PRESEDNIK OBČINSKE
SKUPŠČINE METLIKA

ČESTITAMO

SKUPŠČINA OBČINE METLIKA

Z dograditvijo prizidka zdravstvenemu domu so se delovni pogoji za zdravstvene delavce bistveno izboljšali, bolniki pa bodo hitreje prišli na vrsto. Objekt je zgradilo Transportno gradbeno podjetje.

Za razvoj družbene dejavnosti namenljajo precejšnja sredstva, tudi telovadnica poleg osnovne šole bo zgrajena s temi sredstvi. Dokončana bo do maja prihodnjega leta.

OB PRAZNIKU OBČINE METLIKA, KO SE SPOMINJAMO LEGENDARNEGA NAPADA BELOGRANJSKIH PARTIZANOV NA BELOGARDISTIČNO POSTOJANKO NA SUHORJU TER NJIHOVE ZMAGE NAD SOVRAŽNIKOM, TER OB 29. NOVEMBRU, KO NAŠA DOMOVINA SLAVI SVOJ PRAZNIK, ČESTITAMO DELOVNIM KOLEKTIVOM IN VSEM OBČANOM ZA DOSEŽENE USPEHE TER JIM HKRATI ŽELIMO MNOGO NOVIH DELOVNIH ZMAG PRI NADALJNI GRADITVI NAŠE DRUŽBE.

- SKUPŠČINA OBČINE METLIKA
- IZVRŠNI SVET OBČINE
- OBČINSKA KONFERENCA ZKS
- OBČINSKA KONFERENCA SZDL
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET
- OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
- OBČINSKA KONFERENCA ZSMS
- OBČINSKI ODBOR RK TER VODSTVA OSTALIH ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV V OBČINI

in jih asfaltirali. Ta dela so vredna 5 milijonov dinarjev. TOZD Transport opravlja prevoze na področju Slovenije in Slavonije.

Transportno gradbeno podjetje zaposluje 310 delavcev iz Metlike in okolice, veliko delavcev pa je tudi iz drugih republik.

Kolektiv Transportnega gradbenega podjetja Metlika čestita ob prazniku občine Metlika in ob dnevu republike vsem občanom in poslovnim prijateljem ter se priporoča!

TRANSPORTNO GRADBENO PODJETJE METLIKA

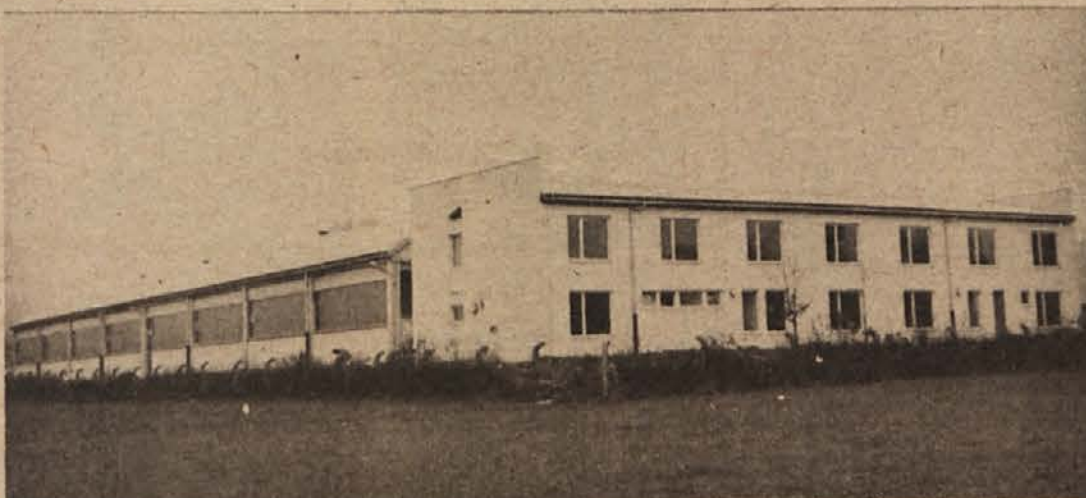
TRANSPORTNO GRADBENO PODJETJE METLIKA

sestavljajo štiri temeljne organizacije združenega dela: TOZD Gradbeništvo, TOZD Transport, TOZD Komunalno gospodarstvo in TOZD Obrtništvo. TGP Metlika izvaja razne vrste visokih in nizkih gradenj, stanovanjske in industrijske gradnje, adaptacije, ceste in vodovode, kanalizacije, vse vrste prevozov gradbenih materialov za potrebe naročnikov in za lastne potrebe ter raznovrstna obrtniška dela. Delavci TGP skrbijo za vzdrževanje parkov in nasadov ter za čistočo mesta.

Največji objekt, zgrajen v letošnjem letu, je stanovanjski stolpič, katerega vrednost znaša okoli 15 milijonov dinarjev, zgradili pa so še prizidek zdravstvenega doma v Metliki, dokončali industrijsko halo za Novoles v Rosalnicah, zgradili več manjših objektov ter opravili več adaptacijskih del. Zgradili so tudi več kilometrov cest

Sodobno opremljen avtopark je garancija za solidno opravljanje prevozov.

V Rosalnicah so zgradili industrijski objekt za Novoles iz Straže.

TGP Metlika je zgradilo celo vrsto stanovanjskih objektov. Na sliki: stanovanjski stolpič, ki je že vseljen, pred njim pa raste iz temeljev drug, prav tako velik objekt.

ZA PRAZNIK ČESTITAMO

20 LET BELOKRANJSKE TRIKOTAŽNE INDUSTRIJE

TOVARNA MLADIH OB KOLPI

V začetku obrtniško podjetje z nekaj deset zaposlenimi je v dveh desetletjih postalo prava tovarna, ki je v ponos vsemu kolektivu.

Izdelke z rdečim zaščitnim znakom in z napisom *Beti* boste našli v vseh trgovinah naše države. Potrošniki zelo radi segajo po njih zaradi izredno dobre kvalitete in vedno novih modnih vzorcev. V *Beti* izdelujejo ženske in otroške kombineže, hlačke, iz simpa fresh pletiva, bluze iz čipkastega pletiva, velurja, helanke in pliša, spalne srajce in pižame iz velurja, pliša in charmeusa, diolenloft za obleke, kostime in plašče ter polyamid in polyester prejo. Pa še bi lahko naštevali. *Beti* je eden največjih proizvajalcev kopalnih oblek pri nas. Njeni izdelki so že zdavnaj prestopili državne meje. Dober glas seže v deveto vas. Tako potujejo trenirke v Zahodno Nemčijo in na Nizozemsko, kopalke v Švico, Zahodno Nemčijo, Čehoslovaško, na Dansko, Poljsko, Nizozemsko, damsko perilo v Zahodno Nemčijo, prav tako ženske pižame in kombineže, ženske bluze v Avstrijo in Sovjetsko zvezo, na tisoče otroških pulijev v Zahodno Nemčijo, otroške garniture pa v Združene države Amerike.

Beti je mlada tovarna: ne po izkušnjah in uspehih, po resnosti dela, ampak po zaposlenih. V preteklosti so mladi zapuščali revno belokranjsko zemljo, ki ni dajala dovolj kruha za številčne družine, in odhajali v večja mesta ali v tujino. Danes ostajajo doma, v *Beti*. Povprečna starost zaposlenih v *Beti* se suče okrog štiriindvajset let. In mladi so polni poleta, volje do dela in ustvarjalnosti. Zato podjetje iz dneva v dan raste, se izpopolnjuje, obnavlja. Stare proizvodne prostore zamenjujejo novi, sodobnejši, stari stroji nimajo prostora pod novimi strehami. Nova delovna mesta zasedajo strokovnjaki — domačini, ljudje, ki so zrasli z belokranjsko zemljo.

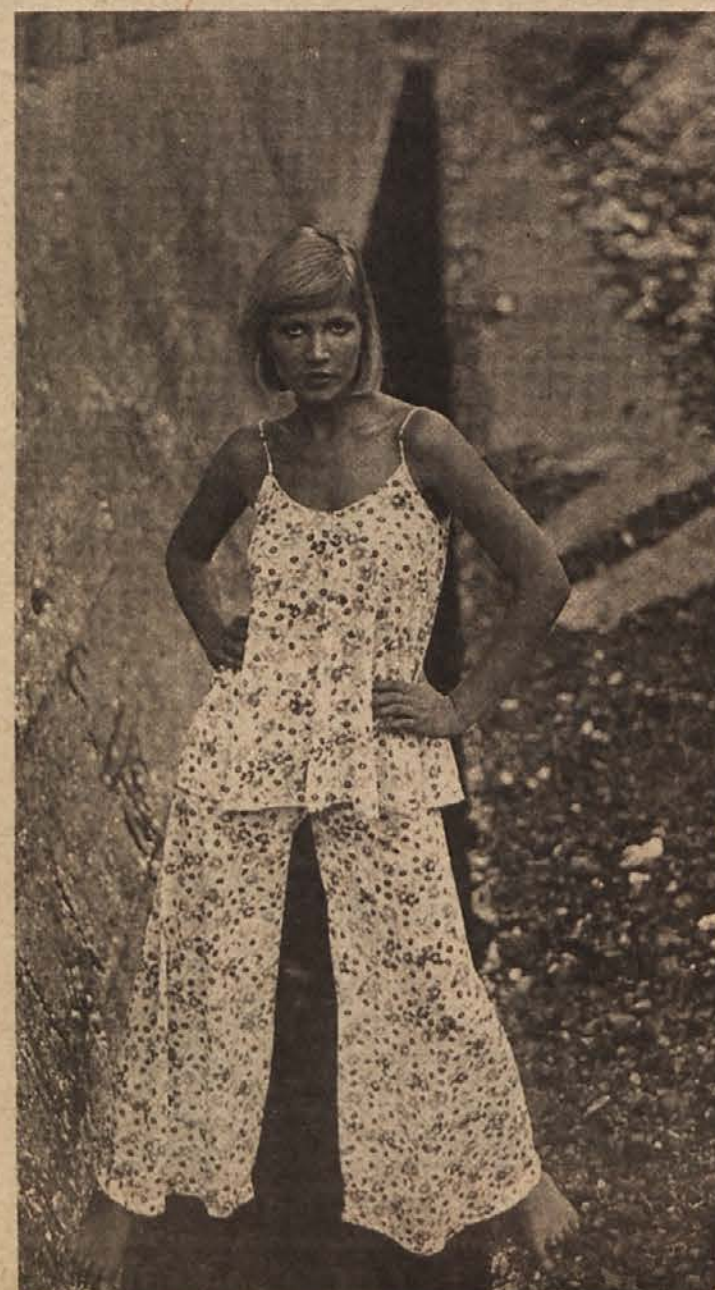
Kadar vas bo zanesla pot čez skrivnostne Gorjance in se bo odprl pred vami valoviti svet Bele krajine, deželice, posejane s številnimi grički, zasajenimi z vinsko trto, se ne pozabite ustaviti v Metliki, v šeststo let starem mestu. Če boste povprašali po tovarni *Beti*, vam bo znal vsakdo pokazati pot. In verjemite nam, da boste tamkaj prijazno in toplo sprejeti.

Današnja podoba tovarne *Beti* je v ponos vsem delavcem in občanom.

Sodobni pletilni stroji v TOZD Pletilnica

20 LET BELOKRANJSKE TRIKOTAŽNE INDUSTRIJE BETI OD USTANOVITVE DO DANES

Za začetek belokranjske trikotažne industrije štejemo invalidsko podjetje Pletilstvo, ki se je leta 1948 razvilo iz nacionalizirane zasebne pletilske delavnice v Črnomlju. To podjetje se je kmalu preimenovalo v tovarno trikotaže „Belokranjka“ ter poslovalo v Črnomlju vse do leta 1954, ko so pričeli v Metliki graditi nove prostore. Zaradi pomanjkanja sredstev se je gradnja zavlekla do julija 1956, ko se je celotno podjetje končno preselilo v nove prostore. Ob preselitvi se je ime podjetja z določbo ObLO Metlika spremenilo in pod tem imenom posluje tudi danes: Belokranjska trikotažna industrija *Beti* — Metlika.

Čeprav v novem okolju in v ugodnejših pogojih, so se delavci še vedno morali boriti s precejšnjimi težavami, ki so zavirale normalen potek proizvodnje. Težave so povzročali zastareli stroji z majhnimi zmogljivostmi, to pa se je poznalo tudi pri finančnem uspehu podjetja in osebnih dohodkih delavcev. Za razvoj tovarne in tekstilne industrije v Beli krajini na sploh je bila odločilna tudi želja po čim hitrejšem razvoju industrije. Da bi pritegnili v Metliko tedaj že renomirano tovarno Novoteks, je *Beti* odstopila svoje novozgrajene prostore obratu te tovarne, sama pa se je preselila v prostore bivšega dijaškega doma na Pungartu in v nekatere zasebne prostore. Za preureditev so dobili kredit v vrednosti 7 milijonov dinarjev, delavci sami pa so vložili mnogo ur prostovoljnega dela in s tem pripomogli razvoju tovarne. Ustanovili so tudi mehanične delavnice, v katerih so popravljali ter znova usposobljali pokvarjene stroje, ki so jih odkupili od zasebnikov. Po ureditvi strojnega parka se je proizvodnja znatno povečala, prav tako pa je naraslo tudi število zaposlenih, saj si je tedaj (leta 1957) služilo kruh v „*Beti*“ že 169 delavcev.

Metliški tekstilci so potrebovali tudi strokovno usposobljene ljudi, zato so pričeli to leto podeljevati štipendije. Trije njihovi bodoči tehniki so se

šolali na tekstilni tehniški šoli v Kranju. Leta 1958 je imela „*Beti*“ že 195 delavcev, sprejeli pa so tudi 17 vajencev. V Metliki so odprli lastno trgovino, v Gradcu pa nov obrat za sušenje zavese ter proizvodnjo artiklov iz mikane volnene preje. Žal sta ta dva obrata slabo poslovala in so ju v naslednjem letu ukiniteli. Kupili so nov stroj za kosmatenje blaga in pričeli izdelovati trenirke. Istočasno je raslo povpraševanje po trikotažnem perilu. Zato so v podjetju začeli resno razmišljati, da bi nabavili nove, visokoproduktivne stroje. To je bil eden izmed mnogih ciljev, ki se je tudi kmalu uresničil, obenem pa so zaposlili nove delavce.

Takrat pa so se znova znašli pred nemajhno težavo: pojavil se je problem delovnih prostorov. Nujno je bilo najti rešitev in iznajdljivi Belokranjci niso čakali na pomoč od drugod. Dogovorili so se, da bodo kupili stare, opuščene vojaške barake, ki so stale na vzpetini za metliško železniško postajo. Barake so kupili in jih začeli obnavljati. Po številnih urah udarniškega dela vseh članov kolektiva so barake kmalu pokazale novo obličje in 12. julija 1960 so bile sposobne sprejeti pod svoje strehe celotno podjetje. S preselitvijo v nove prostore pa se je spet pokazala možnost razširiti proizvodnjo in tudi izboljšati kakovost proizvodov. Sprejeli so perspektivni plan za obdobje 1961 — 1965. Leta 1962 so v Zahodni Nemčiji kupili štiri nove stroje, istočasno pa poslali tja na obnovitev stroj za izdelovanje čipk. Da bi odpravili velike stroške za beljenje in barvanje, ki so jim ga do takrat opravljal druge tovarne, so proti koncu leta 1962 pričeli pripravljati prostore za lastno barvarno.

Do leta 1964 so uresničili dve rekonstrukciji tovarne in rezultati so jasno pokazali, da so bile investicije koristne, saj so omogočile, da se je povečala proizvodnja, da je znatno naraslo število zaposlenih, obenem pa je bila odprta možnost za vse večji izvoz. V marcu 1964 je podjetje dobilo še del strojev, kar je pomenilo že tretjo fazo rekonstrukcije. Kupili so štiri deset novih šivalnih strojev, dva snutkovna stroja, dva rašel stroja in centrifugo za novo

Povprečna starost zaposlenih v *Beti* je 24 let — bodočnost tovarne je v rokah mladih.

barvarno, ki so jo uredili vzdrževalci, zaposleni v „Beti“. Nabavili so tudi nerjaveče kadi za barvanje ter druge sodobne pripomočke, ki so potrebni v barvarni. Do konca leta so nabavili še celo vrsto novih strojev, ki so mladi tovarni veliko pripomogli k razvoju.

Vedno prisotna želja vseh delavcev je bila, da se njihova tovarna razvije v moderno, z vsemi sodobnimi pripomočki opremljeno industrijo, ki bo lahko tekmovala s tovrstnimi tovarnami v tujini, kjer je bila tekstilna industrija že zgodaj dobro razvita, obenem pa bi se delavcem olajšalo delo.

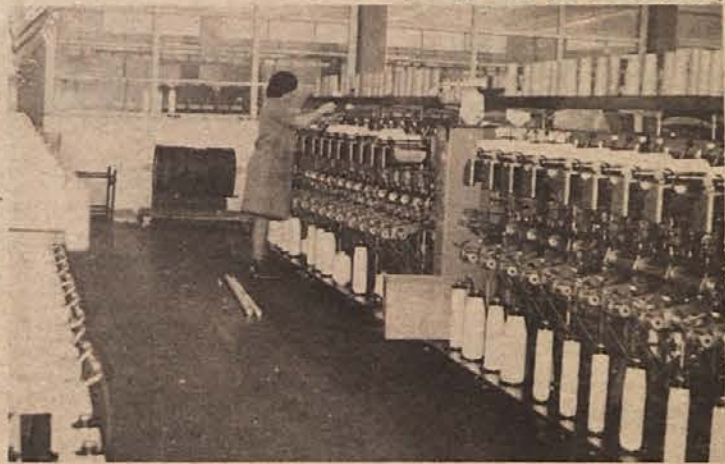
Vzgoja lastnih kadrov je bila ena od mnogih želja belokranjskih tekstilcev. Zato so leta 1966 odprli poklicno šolo „Beti“. Potrebe in želje mladih pri usmerjanju v poklice so pokazale, da so na pravi poti, saj je s to šolo mladina Bele krajine in Dolenjske dobila možnost za nadaljnje šolanje v tekstilni stroki.

primanjkuje, zato predvideva program nadaljnega razvoja predvsem intenzivnejše gospodarjenje. Z manj zaposlenimi bodo morali doseči večjo produktivnost in rentabilnost poslovanja. Na vrsti so prizadevanja za odpiranje novih delovnih mest za moške; med njimi je veliko zdomcev, ki se želijo vrniti v domače kraje. V „Beti“ veliko razmišljajo o naložbah v take dejavnosti, kjer bo našlo zaposlitev večje število mož, sinov in bratov tekstilk in konfektionark, ki so zaposlene v „Beti“.

Širok izbor izdelkov z lastno izvirno kreacijo se zaradi mode od sezone do sezone menja, ves čas pa prevladujejo bombažno-polimaidne mešanice. Na obstoječih napravah so izredno velike možnosti spreminjanja proizvodnje glede na potrebe na tržišču.

ŠPORT IN REKREACIJA

„Beti“ je kljub naporom ob izgradnji imela posluš za razvoj

Kodranka

Do leta 1967 so vsa obnovitvena dela opravljali v lastni režiji, tega leta pa je Splošno gradbeno podjetje Pionir zgradilo prve moderne proizvodne prostore za konfekcijski oddelek. Zaposlili so 150 novih delavcev in od takrat je razvoj podjetja naglo napredoval. V obdobju od 1967 do 1970 so v pletilnici, barvarni in konfekciji namestili precej opreme, večinoma uvožene iz Zahodne Nemčije, ki so jo tamkajšnja podjetja izločila, v Beti pa so ti stroji še dolgo zatem obratovali s polno zmožljivostjo. V tem obdobju je bil poudarek predvsem na odpiranju novih delovnih mest. Stroji so obratovali po 24 ur na dan, zaposlenih je bilo več ljudi, kot je bilo potrebno, zato so bili osebni dohodki pod republiškim povprečjem.

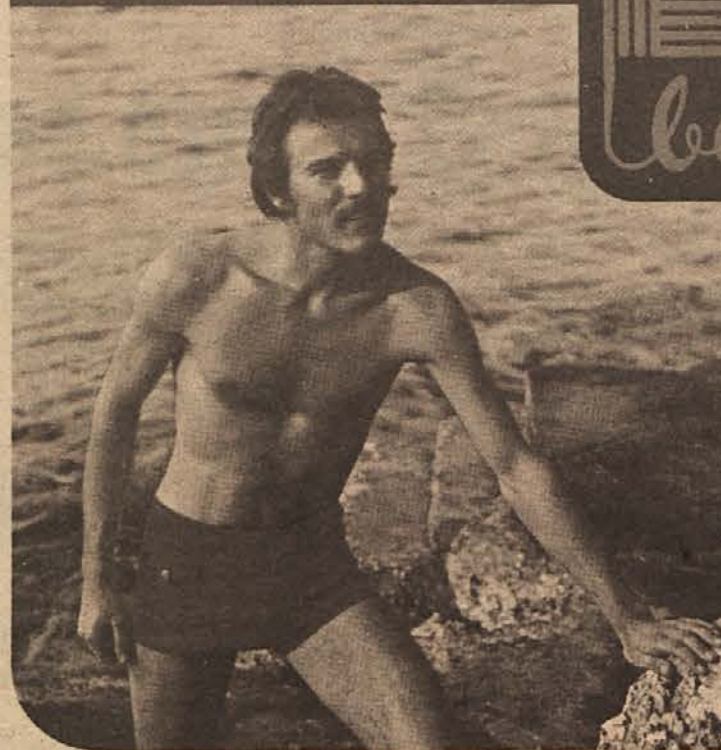
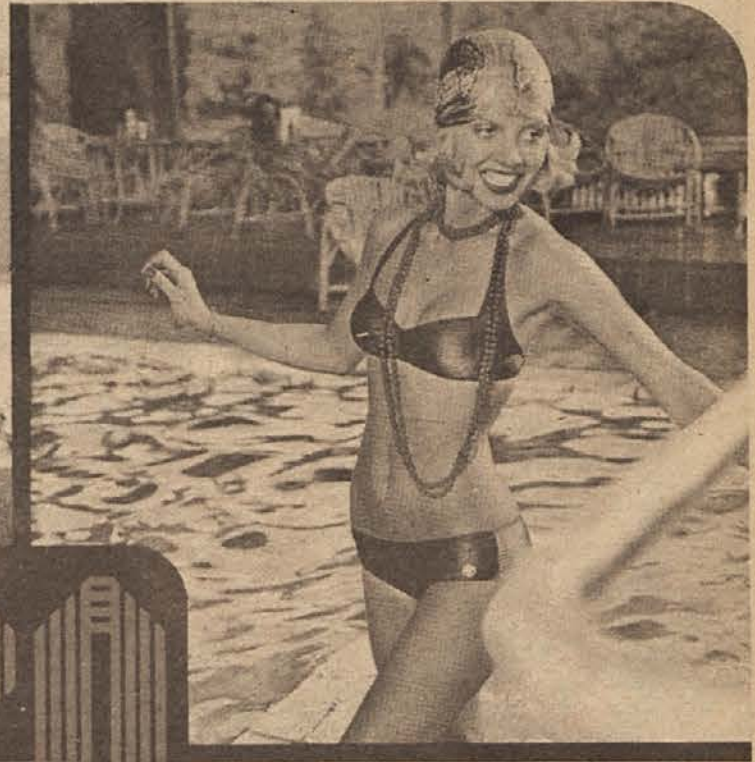
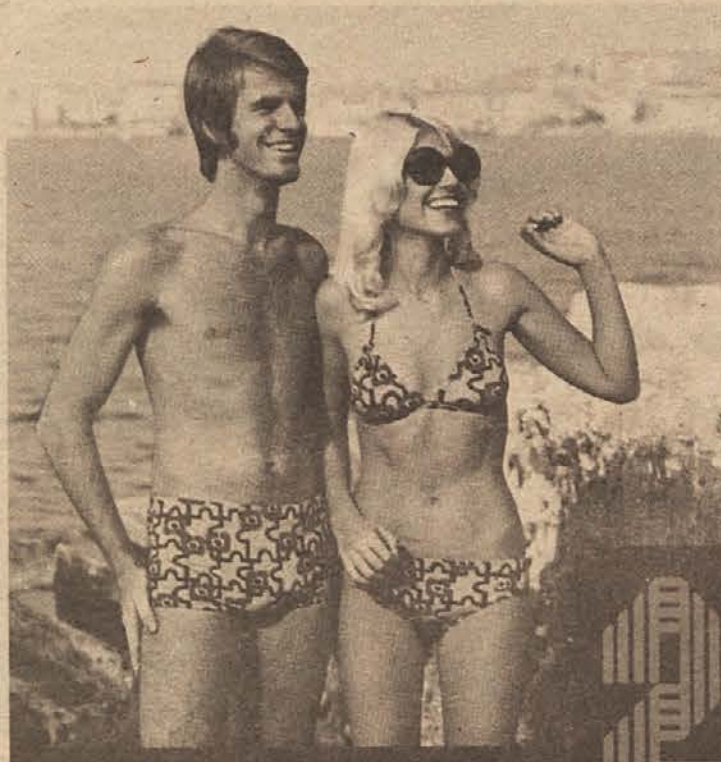
Leta 1971 je „Beti“ slavila 15-letnico obstoja. Vsi tisti, ki poznajo Belo krajino, zlasti pa tisti, ki so v njej živeli, so se čudili, ko so ocenjevali njen napredek v zadnjih petnajstih letih. Metlika je bila 15 let prej skromno mesto, brez gospodarske osnove, prometnih zvez in komunalne ureditve. Šele z nastankom tovarne „Beti“ je Metlika dobila trdno gospodarsko osnovo, ki se je iz leta v leto krepila. Tako je postala „BETI“ nosilec vsestranskega razvoja Metlike in širšega območja Bele krajine.

V „Beti“ si danes služi vsakdanji kruh okoli 1500 delavcev. V zadnjem času je na območju metliške občine občutiti, da ženske delovne sile že nekoliko

športa v občini in za rekreacijo delavcev v podjetju. Tovarna finančno pomaga košarkarski ekipi Beti, ki uspešno nastopa v 1. republiški ligi, ter nekaterim drugim športnim klubom. Ker je v občini Metlika malo športnih objektov, si Beti z ostalimi dejavniki v občini prizadeva zgraditi in urediti čim več takih prostorov. Delavci Beti sodelujejo v rekreativno-športnih tekmovanjih, ki jih organizira sindikat v občini, organizirajo športna srečanja med temeljnimi organizacijami združenega dela ter se udeležujejo športnih srečanj med tekstilnimi tovarnami izven občine, v republiškem in tudi zveznem merilu — na tekstilniadah. Delavci so sklenili, da si bodo ob sami tovarni uredili športno igrišče in si s tem omogočili množično udeležbo v športu in rekreaciji.

IN ŠE EN USPEH

Belokranjska trikotazna industrija „Beti“ Metlika je v letošnjem letu — predvsem v drugi polovici leta — dosegla vidne uspehe pri gospodarjenju in s tem krepko popravila rezultat poslovanja. Povprečni osebni dohodek se v zadnjih mesecih giblje okoli treh tisočakov. Ob obletnici pa bodo vsi zaposleni dobili še dodatnih 40 odstotkov svojega osebnega dohodka. Vendar jih nobena nagrada ne osreči tako, kot jih osreči sama misel na to, „da je naša Beti danes zares trdna zgradba“.

ČESTITAMO ZA PRAZNIK METLIŠKE OBČINE

Martina Badovinac

V IMENU DVAJSETLETNIKOV

Pogovarjali smo se s tovariščico Martino Badovinac, ki nam je povedala mnogo zanimivosti o sebi, še več pa o tovarni in njenem razvoju. V imenu vseh slavilencev, ki že dvajset let vlagajo svoj trud v napredek Beti, je tovariščica Martina povedala naslednje:

„Moj rojstni kraj so Rosalnice pri Metliki. Ko sem imela deset let, se je razdivjala vojna in leta 1942 sem bila skupaj s starši internirana na Rabu, dom pa nam je okupator uničil in požgal do tal. Po vrnitvi iz internacije sem se leta 1944 vključila v prvo redno nižjo gimnazijo v Metliki, kjer sem bila sprejeta v SKOJ. Po mali maturi sem se vpisala v ekonomsko šolo v Novem mestu, po končani šoli leta 1952 pa sem se vključila v vrste mladinskih delovnih brigad. Moja prva zaposlitev je bila pri Narodni banki v Metliki, kjer sem delala kot vodja družbene evidence. Po

združitvi metliške banke z narodno banko Črnomelj sem se 1. maja 1955 zaposlila v črnomaljski „Belokranjk“.

Kako ste doživljali prva leta tovarne Beti in kako ste spremljali njen razvoj v dvajsetih letih?

„Da bi nazorno prikazala, kaj pomeni Beti za ta kraj, bi se bežno dotaknila njegove zgodovine. Belokranjska zemlja je bila prerевна, da bi vsem prebivalcem dajala primeren kos kruha, zato so mnogi odhajali v bolj razvite predele naše domovine, veliko pa jih je odšlo tudi na tuje. Vojne grozote in opustošenje, ki so prizadeli te kraje, so ustvarili še revnejšo podobo. Zato lahko le tisti, ki je poznal Belo krajino pred vojno in po njej, lahko oceni napredek te dežele v tridesetih letih svobode. Vse do leta 1956 je bila Metlika brez kakršne koli gospodarske osnove. Ravno to, kar je najbolj potrebovala, je dobila Metlika z ustanovitvijo tovarne Beti. Takrat je podjetje zaposlovalo sedemdeset ljudi. V celotni upravi nas je bilo osem, in sicer: glavni direktor, tehnični direktor, tekstilni tehnik, računovodja, materialni knjigovodja, blagajnik, potnik in skladiščnik.“

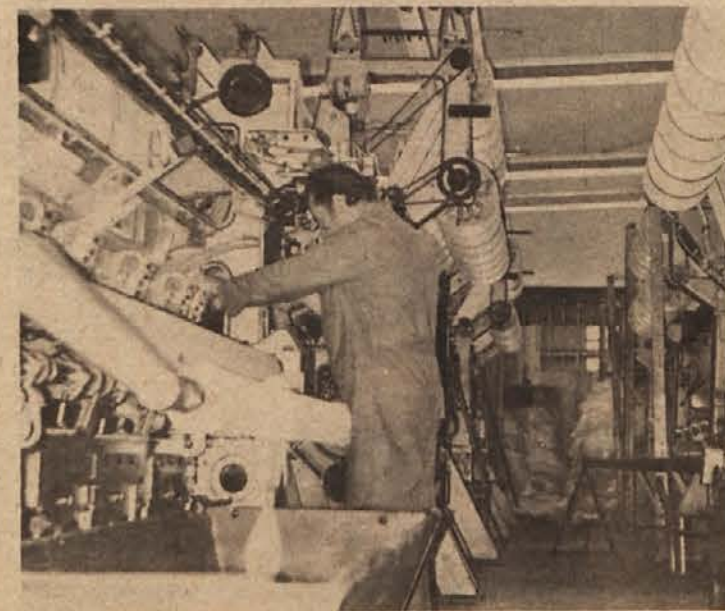
Podjetje je životarilo v utesnjenih prostorih, razmetanih po zasebnih hišah brez vode, kanalizacije in brez primernega ogrevanja. Na urejeno prehrano takrat niti pomislili nismo. Proizvodno opremo je predstavljalo nekaj izrabljenih, zastarelih

strojev. Finančni plan je takrat znašal okoli 100 milijonov, povprečni osebni dohodek pa je bil šest tisoč starih dinarjev, kar je bilo krepko pod republiškim povprečjem.

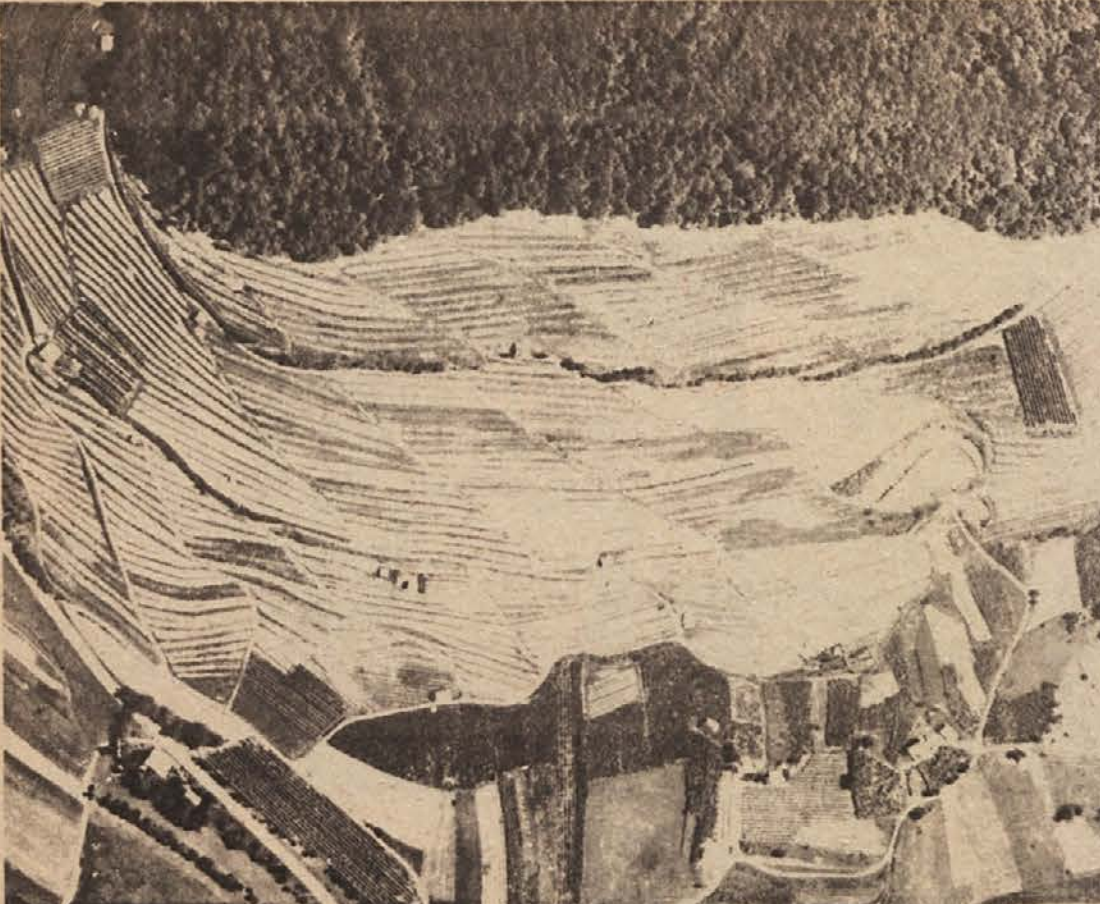
Med zaposlenimi je bilo zelo malo strokovnjakov, povrhu tega pa so bili razrahljani še notranji odnosi. Posledica vsega tega je bila slaba kvaliteta, večanje zalog, predvsem nekurantnih, in pomanjkanje obratnih sredstev. Stopnjevalo se je nezaupanje bank glede odobravanja kreditov, in nezaupanje kupcev tako v kvaliteto kot v solidno in pravočasno dobavo blaga. Zaradi slabih pogojev in bojzani pred propadom se je začel redčiti že tako skromni kader. Po preselitvi v Metliko se je životarjenje nadaljevalo. Pretesni prostori in pomanjkanje finančnih sredstev so onemogočali povečanje obsega poslovanja. Zato Beti v prvih letih ni mogla bistveno rešiti brezposelnosti tega kraja, ki so bile brez najbolj boleče. Kolektiv se je zavedal težkega položaja. Strah, da bomo izgubili že tako skromen kruh, nam je dajal nenavadno moč in vročo željo po uspehu. Z udarniškim delom, samoodrekanjem, vztrajnostjo in potrpežljivostjo, torej s pristradanimi sredstvi, nam je končno uspelo odkupiti zapuščene vojaške barake — konjušnice, ki so bile brez vode in elektrike. Ravno ta korak pa je dal osnovo za razvoj podjetja. Vedno večja konkurenca, na tržišču predvsem v tej stroki, je ogrožala majhna podjetja, zato je bilo

nujno dohiteti in tudi prehiteti konkurenčna, razvita podjetja. Tako se je samoodrekanje nadaljevalo. Začeli smo s postopno rekonstrukcijo obrata pletilnice, barvarne in konfekcije, kasneje smo odprli še nov obrat — krepirnico in uspeh je bil tukaj. Med tem smo uvedli tudi strojno knjiženje, s čimer smo zajezili porast delovne sile v računovodstvu, predvsem pa omogočili hitrejšo in solidnejšo obdelavo podatkov. Pred nekaj leti smo odprli nov oddelek za visoko mehaografijo, ga sodobno opremlili in izšolali ustrezne kadre. Leta 1973 smo napravili temeljito analizo notranjih samoupravnih odnosov in v okviru delovnih enot DO ustanovili sedem proizvodnih temeljnih organizacij združenega dela, tozdr Izbobraževalni center in za opravljanje skupnih poslov Delovno skupnost skupnih služb.

Vzporedno z razvojem podjetja smo si s štipendiranjem sami vzgajali kadre, ker je bilo v naš odročni kraj težko dobiti sposobne ljudi. Pred desetimi leti je bila ustanovljena poklicna konfekcijska šola, leta 1971 pa še srednja tehniška tekstilna šola. S tem smo preprečili odhod mladih, izboljšala se je seveda strokovna usposobljenost zaposlenih, to pa je pozitivno vplivalo na kvaliteto in storilnost. Z znanjem in najsodobnejšo opremo smo si na trgu postopoma ustvarili ugled, saj so danes naši izdelki znani kot izredno dobri in so zaželeni na domačem in tujem trgu.“

Pletilnica

KMETIJSKA ZADRUGA METLIKA

Kompleks združene obnove na Plešivici, velik 22 ha, kjer je združilo 115 lastnikov 360 zemljiških parcel v samo 76 novih zemljiških parcel (posnetek iz letala).

Pospeševalna služba pri Kmetijski zadrugi Metlika v zadnjih petih letih intenzivno pospešuje vinogradniško obnovo. Po letu 1974 se je začela tudi skupinska obnova vinogradov. To pomeni, da so v tistih vinogradniških legah, kjer do sedaj še ni bilo večje individualne obnove, brisali vse dosedanje katastrske meje in združili zemljišča v en komasacijski sklad. Ko so končana zemeljska dela, zemljišče zopet razparcelirajo, tako da dobi vsak lastnik vinograd v enem kosu in to na tistem območju, kjer je imel prej največji vinograd. Ko je ta razdelitev končana, si vsak kmet sam po enotnih merilih zasadi vinograd in ga obdeluje do rodnosti.

V pogodbi, ki je podpisana med zadrugo in kmetom, je določeno, katera dela opravi zadruga za kmeta, kako se obnova kreditira in kakšne obveznosti ima kmet do zadruge. Lastniki vinogradov se obvežejo, da bodo prodajali zadrugi grozdje na odprt račun po sistemu delitve dohodka do prodaje vina.

Kmetijska zadruga je do sedaj izvedla tako obnovo na petih kompleksih v skupni površini 42 hektarov, kjer se je združilo skupaj 230 lastnikov s preko 600 zemljiškimi parcelami. Taka obnova je bila izvedena na Plešivici pri Lokvici, v Vidošičih, v Repici, na Boldražu in na Lokvici. Letošnji program obnove obsega dva kompleksa v Drašičih in Dragomlji vasi. Ker je vinogradništvo prednostna panoga v občini in je Metlika zadolžena za pospeševanje vinogradništva, se pospeševalna služba še posebej prizadeva pri svojem delu. Ti primeri komasacije v vinogradništvu imajo vpliv tudi na drugih področjih kmetijstva, saj se posamezne vasi že zanimajo za združevanje zemlje za poljedelsko proizvodnjo.

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE IN ZA DAN REPUBLIKE!

KONFEKCIJA KOMET METLIKA

OB DOBREM GOSPODARJENJU SO USPEHI ZAGOTOVLJENI

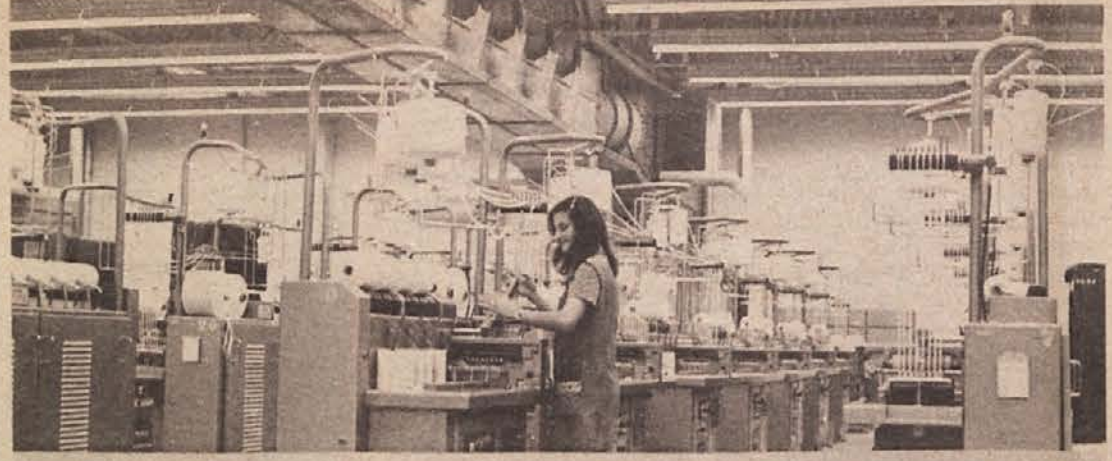
Konfekcija Komet Metlika je bila ustanovljena leta 1955 kot Zavod za zaposlovanje invalidov in za delo manj zmognih oseb, kjer je bilo na začetku zaposlenih 25 invalidov. Zavod je imel tri obrate: konfekcijski, kovinskopredelovalni in čevljarški. V poznejšem obdobju so celotno proizvodnjo preusmerili na konfekcijo in postopoma opustili ostale dejavnosti. Število zaposlenih in s tem obseg proizvodnje je iz leta raslo, tako da je ob preimenovanju v konfekcijo „Komet“ podjetje zaposlovalo že 373 delavcev.

Komet uspešno uresničuje prizadevanja stabilizacijskega programa in varčevanja. Dosegli so pomembne uspehe pri povečanju izvoza in zmanjševanju uvoza. V devetih mesecih letošnjega leta so izvozili za 65 % več kot v enakem obdobju lani, to pa pomeni 50 % celotne proizvodnje, medtem ko je uvoz ostal v istem obsegu. Poslovanje devetih mesecev je bilo uspešno kljub težkemu položaju, v kakršnem je bila letos tekstilna industrija in kljub novemu načinu ugotavljanja dohodka po plačani realizaciji.

V Kometi vedno skrbijo za družbeni standard. Letos je dobilo stanovanjske kredite za individualne gradnje in adaptacije 15 delavcev v skupnem znesku 618.866,10 dinarjev, kupili pa so tudi dve stanovanji. Od lanskega leta imajo vsi zaposleni v sodobnem obratu družbene prehrane brezplačno malico.

Gospodarjenje v devetih mesecih letošnjega leta je bilo uspešno in kaže ugodne rezultate, ki jih bodo do konca leta prav gotovo še izboljšali.

Delovna skupnost Konfekcije „KOMET“ Metlika čestita svojim poslovnim partnerjem in vsem občanom za praznik občine in dan republike.

NOVOTEKS TOZD PREDILNICA METLIKA

KOLEKTIV NOVOTEKSA – TOZD PREDILNICA METLIKA ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM OB OBČINSKEM PRAZNIKU IN DNEVU REPUBLIKE!

TOZD METLIKA

PRIPOROČAMO SE ZA NAKUPE V NAŠIH PRODAJALNAH IN ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE IN DAN REPUBLIKE!

PROIZVODNI PROGRAM:

1. Ulitki sive litine za avtomobilsko in motorno industrijo
2. Stroji za izdelavo raznih betonskih elementov
3. Vozila DUMPERJI

Za praznik republike čestitamo vsem občanom in poslovnim prijateljem ter se priporočamo!

TOVARNA AVTOMOBILOV IN MOTORJEV MARIBOR

TOZD BELT

BELOKRANJSKA ŽELEZOLIVARNA IN STROJNA TOVARNA

ČRNOMELJ

KONFEKCIJA

Lisca

ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE

POTA IN STRAŽNICA

Dežurni poročajo

GROZIL CELO GOSTOM - V Dol. Toplicah so miličniki odpeljali iz restavracije Rog 24-letnega Jožeta Primca iz Sel. Opit je v lokalu razgrajal in grozil tudi gostom. Plačilo bo dobil pri sodniku za prekrške.

PRINZA SO UKRADLI - Bogu Pavlinu s Potovrha je nekdo 17. novembra z dvojnišča domače hiše odpeljal osebni avto NSU rdeče barve.

ČIGAV MOTOR? - 17. novembra dopoldne so pred slaščičarno v Bršljinu našli zapuščen motorno kolo Tomos TKS-14. Kolo ni registrirano in je shranjeno na postaji milice v Novem mestu.

UBOGA DRUŽINA! - 17. novembra zvečer so trebanški miličniki odvedli na prisilno iztuzitev 41-letnega Jožeta Cesarja z Rdečega Kala. Ta je močno vinjen doma tako razgrajal, pretepal ženo in grozil celo očetu, da ni kazalo drugega kot poklicati pomoč. Najbrž se ne bo nikomur smilil, ko mu bo sodnik za prekrške odmeril kazni.

SMRT NA MAGISTRALI

19. novembra je bila na magistralni cesti Ljubljana-Zagreb spet huda nesreča z dvema smrtnima žrtvama. Zgodilo se je pri Podgračnem, med Brežicami in Mokricami. Sarajevčan Mahmud Hasanagić je vozil osebni avto proti Zagrebu, naproti pa je pripeljal tovornjak Metličan Martin Orlič. Pred srečanjem je Sarajevčan zapeljal v levo in se zaletel v kamion. Pri silovitem trčenju sta izgubila življenje voznik Hasanagić in njegova sopotnica 47-letna Ikonija Pikula iz Sarajeva, ranjena pa je bila tudi druga sopotnica Hajrija Hasanagić. Njo so prepeljali v zagrebško bolnišnico. Voznik Orlič je dobil le nekaj prask, medtem ko znaša gmotna škoda 115.000 dinarjev.

MOPED IZGINIL - Brane Vidmar iz Dol. Straže je bil 12. novembra ob moped Colibri. Vozilo je stalo na dvojnišju gostilne Srebotnjak in od tam izginilo.

NAD ŽENO IN OTROKA - 25-letni Stanislav Kotar iz Črnomlja je 20. novembra močno opit doma razgrajal. Pretepal je ženo in jo z majhnim otrokom nagnal iz hiše. Miličniki so ga pridržali do iztuznitve, moral pa bo še pred sodnika za prekrške.

SE JE OHLADIL? - V Novem mestu so 20. novembra odpeljali iz Perove gostilne Martina Pusta, ker je vinjen razgrajal in razbijal kozarce. Tudi njega čaka sodnik za prekrške.

Novi ustavni predpisi so prenesli tudi pravno ureditve dedovanja v pristojnost republik in pokrajin. Zato je sprejela skupščina SR Slovenije na seji svojih

Novo v dednem pravu

zborov dne 26. 5. 1976 zakon o dedovanju. V veljavo bo stopil s 1. 1. 1977. Poslej bodo veljali za vsa dedovanja določbe republiškega zakona o dedovanju, še vedno pa ostane v veljavi zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev (kmetij). Republiški zakon o dedovanju sicer ne ureja bistveno drugače dedovanja kot dosedajni zvezni zakon, vendar uvaja nekaj pomembnih sprememb. Omejitve, ki so veljale pri dedovanju za nezakonske otroke, so povsem odpadle. Novi zakon določa, da so otroci enakopravni ne glede na to, ali so rojeni v zakonski zvezi ali izven nje. Medtem ko je poznal zvezni zakon 4 dedne rede in so lahko dedovali tudi pradedi in prababice, odpravlja novi zakon četrti dedni red in s tem izključuje kot dediče prababice in pradede. Krog zakonitih dedičev je

razširjen tako, da dedujeta kot zakonca drug po drugem tudi moški in ženska, ki sta živeča v daljši dobi trajajoči življenjski skupnosti in nista sklenila zakonske zveze. Ta določba pa velja samo v primeru, če ni razlogov, iz katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna. Sedaj imajo posvojenci in njihovi potomci do posvojitelja in njegovih sorodnikov enake dedne pravice kakor posvojiteljevi otroci in njihovi potomci. Prav tako dedujejo pri posvojitvi posvojene in njegovi potomci po drugih posvojencih in njihovih potomcih. Tako so tudi posvojitelj in njegovi sorodniki zakoniti dediči posvojence. Izgubili pa so posvojenci in njihovi potomci zakonite dedne pravice po starih, njihovih potomcih in drugih sorodnikih: seveda pa tudi ti nimajo zakonite dedne pravice po posvojencih in njihovih potomcih. Določilo o izločitvi gospodinjskih predmetov, ki je bilo do sedaj samo v prid preživelemu zakoncu in njegovim potomcem, se razširja tudi na posvojence in njihove potomce, če so živeli z

zapustnikom v istem gospodinjstvu. Oporočitelj lahko sedaj delno ali popolno odvzame tuji delež v korist njegovih potomcev ne samo svojemu potomcu ampak tudi posvojencu. Oporoko lahko napravi vsak, kdor je sposoben za razsojanje in je dopolnil 15 let starosti; zvezni zakon je zahteval starost 16 let. Povsem nova so določila o omejitvi dedovanja premoženja osebe, ki je uživala socialno ali drugo pomoč družbene skupnosti. V skladu s socialističnimi in družbenoekonomskimi načeli je, da so dedičem vzame pravica, da bi dedovali po zapustniku, za katerega pa za časa življenja niso skrbeli in je zato ta moral prejemati družbeno pomoč. Dedovanje se omeji do višine vrednosti prejete pomoči in se izvode tako, da se ustrezen del zapustnikovega premoženja izloči iz zapuščine in postane družbena lastnina. Zakon pa daje dedičem možnost, da v soglasju z družbeno pravno osebo, ki je dajala pomoč, dedujejo zapustnikovo premoženje, če se obvežejo tej povrniti vrednost dane pomoči. Družbeno pravna oseba, ki je dajala zapustniku pomoč, se lahko odpove pravici do povračila te pomoči, če nastopajo kot zapustnikovi dediči njegov zakonci ali njegovi otroci in so ti sami potrebni socialne ali druge pomoči družbene skupnosti. STEFAN SIMONČIČ

VSE HITI V VSE SMERI! Že nekaj dni pred prazniki je bil povečan promet na novomeški avtobusni postaji. Avtobusi so bili polni, še hujsji naval pa pričakujejo od petka dalje. Na nekaterih progah bodo vpeljali dodatna vozila. Potnikom in šoferjem je želeli le srečno vrnitev. (Foto: R. Bačer)

Nekaj podjetju, nekaj v žep

Sprevodnik in šofer avtobusa na progi Senovo-Ljubljana sta pred novomeškim okrožnim sodiščem dajala odgovor zaradi goljufanja

26-letni Leopold Bogolin iz Vel. Dola 20 pri Koprivnici, zaposlen kot sprevodnik podjetja Gorjanci, in Peter Valenčak, star 27 let, doma z Malega Kamna pri Senovem, sicer pa šofer avtobusa podjetja Gorjanci, sta bila obsojena: Bogolin gre za 11 mesecev, Valenčak pa za 4 mesece v zapor.

Ta dva sta svoj čas skupaj prevažala potnike na progi Senovo-Ljubljana. Bogolinova naloga je bila pritiskati na strojček in izdajati ljudem vozne karte, sestavljati dnevna poročila z obračunom in jih z denarjem vred oddajati blagajni. Čez čas je Bogolin ugotovil, da v podjetju nihče ne kontrolira obračunov, in je začel to zlorabljati. Namesto pravih števil v števca na strojčku je v obračune pisal višje vsote, razliko pa si je prisvajal.

Tako je v času med 15. januarjem in 27. julijem 1974 oškodoval podjetje za 23.532 dinarjev. Polovico tega denarja je sproti „odvajal“ kolegu šoferju. Oba voziča, oba delila, oba molčala. Prometnik pa je lepega dne goljufijo odkril in zadeva je te dni prišla pred senat okrožnega sodišča. Bogolin vse priznava in trdi, da je polovico poverjenega denarja dal Valenčaku, medtem pa ta odločno zanika, da bi vedel za ponaredbe in prisvajanje denarja. Valenčak je na

bil trdno prepričan, da iz svojih prihrankov. Sodišče Valenčaku ni verjelo in je oba spoznalo za kriva: Bogolina poverbe in ponarejanja uradnih listin, Valenčaka pa prikripanja. Oba sta prejela zaporno kazni, ki pa še ni dosegla pravno-močnosti.

Iz pomote nastala tatvina

Edvard Arh je pod roko sila poceni proujal nove pralne stroje Gorenje - Lanko, bili so ukradeni!

Šest kupcev, skladiščnih delavcev pri Gorenju v Velenju, ter 30-letni Edvard Arh, šofer pri Transportu v Krškem, bodo vsak za svoj del krivde dajali odgovor. Preiskava je v teku.

17. junija letos je Edvard Arh dobil nalogo iz skladišča Gorenja v Velenju pripeljati „Posavju“ v Brežicah 36 pralnih strojev. Delavci v skladišču Gorenja že poznajo kamione in vedo, da gre na enega 36 strojev, zato so na kamion, ki ga je pripeljal Arh, nosili toliko časa, da je bil prostor na tovornjaku izpolnjen. V tem je bila napaka! Arh je namreč pripeljal z večjim tovornjakom iste znamke, tako je šlo nanj 42 namesto 36 strojev.

Šofer je nekje med potjo opazil, da so se delavci zmotili, in ni bil toliko pošten, da bi stroje vrnil, marveč je naročeno pošiljko odpeljal v Brežice, presežek pa k sebi domov. Hitro je našel kupce za 6 pralnih strojev, ki so bili popolnoma novi, cena

zanje pa je bila smešno nizka. Enega je dal celo za 1.000 dinarjev. Da kupci niso nič posumili? To se bo izkazalo v postopku.

Prehiteti za vsako ceno

Objestna vožnja pod vplivom alkohola je zahtevala žrtev

26-letni Branko Pirc iz Novega mesta je bil zaradi krivde hude prometne nesreče obsojen na leto dni zopora in odvzem vozniškega dovoljenja za 8 mesecev.

Nesreča se je pripetila 4. julija lani, ko je Pirc v svojega fička naložil družbo in po že precej zaužitih pižicah so hoteli še na ples v Staro vas. Zvečer so se odpeljali iz mesta po cesti proti Sentjameju in pred Mokrim poljem naleteli pred seboj na AMI 8, ki ga je vozil Jože Vukčević. Pirc ga je skušal prehiteti, vendar je voznik amija še povečal hitrost in tako rekoč ni pustil, da bi šel fičko mimo. Pirc se je končno odločil za vsako ceno priti mimo. Pri prehitovanju je zapeljal na bankino, spregledal drog in se vanj zaletel ter ga podr, avto pa se je prevrnil na travnik.

Trčenje je bilo tako hudo, da je Pirčeva sopotnica 17-letna Amalija Medle takoj podleгла poškodbam, medtem ko so bili njena sestra Danica, Ivan Brulc in voznik Pirc laže ranjeni, avto pa povsem razbit.

Senat okrožnega sodišča je prišel do sklepa, da se je nesreča zgodila na tak način, čeravno je pričal Vukčević trdil, da Pirc ni oviral pri prehitovanju. Senat je verjel obtoženci in njegovim sopotnikom, ki so od začetka trdili enako, vendar je imel pred očmi tudi več obtežljivih okoliščin za Pirc, kot so: vozil je dokaj vinjen, zato je pri vožnji postal predrzen in objesten. Olajševalno zanj pa je, da je bil prvič na zatožni klopi in da mora skrbeti za otroka. Razen zapome kazni in odvzema vozniškega dovoljenja mu je sodišče prisodilo še plačilo premoženjskopravnega zalitveka očetu Medletove Sodba še ni pravno-močna.

CESTA SE POSEDA - Magistralna cesta Kočevje-Brod na Kolpi, ki je bila odprta pred letom dni, se poseda na krajšem odseku pri bivšem tunelu nad Vas-Faro. Ker je ta del ceste komaj še prevozen, že urejajo novo traso (na fotografiji je vidna zgoraj levo), ki je pomaknjena bolj v hrib. (Foto: Primc)

Ljubljana: nov prometni red

Parkiranje v Ljubljani je po novem urejeno tako, da se 18. ure. V ostalem času je parkiranje časovno neomejeno; preusmerjen, označenih je veliko enosmernih cest, na katerih so parkirne ure. Za 20 minut parkiranja mora voznik plačati 1 dinar, in sicer ob delavnikih med 6. in 20. uro.

Razen tega je v Ljubljani več parkiršč, na katerih je parkiranje vozil časovno omejeno, je pa brezplačno. To so tako imenovane modre cone, zaznamovane na cesti z modro črto. Na takih parkirščih mora imeti voznik lastno uro, nameščeno na vidnem mestu vetrobranskega stekla. Na uri se v času parkiranja mora videti čas prihoda in čas odhoda s parkirščiča. Na tako označenih mestih za parkiranje se lahko voznik zadrži največ

dve uri, in to vsak delavnik od 6. do 18. ure. V ostalem času je parkiranje časovno omejeno.

Vozniki pa naj ne pozabijo, da vsa napačno parkirana vozila po nalogu miličnika odpelje „pajek“. Ko pride voznik po svoj avto, mora plačati stroške za odstranitev vozila v znesku 500 dinarjev, razen tega pa še kazni za prometni prekršek zaradi nepravilno parkiranega vozila. Če voznik sam prej odpelje avto ali medtem, ko je miličnik že poklical na pomoč „pajka“, mora lastnik vozila plačati polovico določene kazni in stroškov za odvoz vozila.

Iz priložene skice je videti iz vrisanih puščic, katere ulice v Ljubljani so enosmerne in na katerih poteka promet v obeh smereh.

VELJA KOCIČ

KRONIKA NESREČ

VRTAČA: PREMALO PREVIDNOSTI - Mirko Lipar iz Črnomlja je 12. novembra popoldne vozil osebni avto od Streklejca proti Semiču. V Vrtači je zavijal na levo, za njim pa je pripeljal po levi osebni avto Janez Ivanetič iz Osojnika in zadel Liparjev avto. Gmotne škode je za 12.000 dinarjev.

RUMANJA VAS: KONJ PRETAVTO - Viktor Avsenik iz Dol. Toplic je 16. novembra popoldne vozil osebni avto mimo Rumanje vasi, z dvojnišča Jožeta Vovka pa je na cesto nenadoma priteknel konj. Voznik je sicer zavril in se skušal izogniti, kljub temu pa je konja zadel in je gmotne škode za 7.000 din. Konj je bil laže poškodovan.

LUTRSKO SELO: PRIKOLICA SE JE ODPELA - Janez Jerič iz Male Račne je 13. novembra dopoldne vozil osebni avto iz zagrebške smeri proti Novemu mestu. Pri Lutrškem selu se mu je odpela prikolica in zdrsnila na levo, prav takrat pa je mimo pripeljal s tovornjakom Mirko Kovačič z Grma pri Trebnjem. Prikolica je zadel v njegov tovornjak, ki je po trčenju zapeljal na bankino in obstal. Ugotovili so, da naprava za priključitev prikolice na osebni avto ni bila v redu. Škodo cenijo na 15.000 dinarjev.

LOČNA: NA PREHODU ZADET - Novomešan Ivan Šiška je 16. novembra zvečer vozil osebni avto od Mačkova proti mestu, pri tovarni zdravil pa je na prehodu za pešce zadel Franca Grmovška z Daljnega vrha, ki je stopal čez cesto. Grmovška so ranjenega prepeljali v bolnišnico.

NOVO MESTO: TRČIL V DVE HISTI - 20. novembra zvečer je Novomešan Anton Oberč vozil osebni avto po Cesti herojev in pri križišču z Ulico talcev zavril. Avto je najprej zaneslo v hišo, kjer je servis Gorenje, od tam pa ga je odbilo v hišo na Ulici talcev. Pri nesreči se je voznik laže poškodoval, gmotne škode pa je za 20.000 dinarjev.

BRŠLIN: PRITISNIL NA PLIN - Novomešan Zdravko Devič je 18. novembra dopoldne vozil z avtom proti Bršlinu in je na prehod čez progo zapeljal ravno takrat, ko so se spuščale zapornice. Pritisnil je na plin, toda pri naslednji zapornici je zadel 11-letno Pavlo Pangre z Muharba. Deklico so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima pretres možganov in več prask.

NOVO MESTO: DECEK NA CESTI - 21. novembra popoldne je Novomešan Drago Brulc vozil osebni avto po Partizanski cesti, pri bolnišnici pa je s pločnika nanadoma skočil na cesto 10-letni Marjan Kužnik z Ragovske ceste. Brulc je otroka zbil na tla. Dečka so v bolnišnici obdržali na zdravljenju.

DOBRNIC: OSEBNI AVTO V KOMBI - 18. novembra okrog poldneva je Jože France iz Stranske vasi vozil osebni avto od Dobrnica proti Mimi peči. Med potjo je na nepreglednem ovinku pripeljal naproti dostavni avto Jože Pungercar iz Mime peči. Med srečanjem je osebni avto zaneslo v kombi, tako da je za 5.000 din škoda.

MAHAROVEC: OBLEŽAL V NEZAVESTI - 9-letni Franc Luzar iz Maharovca se je 18. novembra popoldne vozil s kolesom po cesti od Dol. Maharovca proti Sentjerneju. Peljal se je za vprego, naloženo z lesenimi odpadki, naekkrat pa se je odločil zapeljati mimo. Zavil je v levo, takrat pa je naproti pripeljal z avtom Alojz Znidaršič iz Sentjerneja. Kljub zaviranju je otroka na kolesu zadel, da je obližal na tleh v nezavesti. Takoj so ga odpeljali v bolnišnico, medtem ko je gmotne škode za 5.500 dinarjev.

CESTA NI PROSTOR ZA IGRO! - 6-letni Matej Mišura in 9-letni Ernest Košak iz Cegelnice sta se 19. novembra dopoldne z žogo igrala na cesti, pa je prišlo do nesreče. Mimo je pripeljal na kolesu 15-letni Slavko Berus, trčil v Mateja in se sam padel po cesti. Z odrgnjenimi komolci se je stvar končala, vendar naj si fantje zapomnijo, da cesta ni primeren prostor za igro!

Ne vsi pod eno streho

O reorganizaciji novomeške krajevnne skupnosti se že dolgo govori. Medtem ko eni predvideno ustanovitev več manjših krajevnih skupnosti pozdravljajo, so nekateri mnenja, da kar naprej nekaj reorganiziramo in spreminjamo povsem po nepotrebnem. Nekaj pojasnil o tem smo prosili Franca Cvelbarja, predsednika Mestne konference SZDL v Novem mestu:

„Krajevna skupnost Novo mesto je zdaj z okoli 18.000 prebivalci ne le ena največjih daleč naokrog, marveč je po številu prebivalcev tudi ena največjih v republiškem merilu. Slabosti tako velike samoupravne tvorbe se kažejo predvsem v tem, da tolikšno število ljudi ne more neposredno odločati. Kandidiranje pa Bršlincani, prebivalci Mestnih njiv in oni iz naselja na Drski se med seboj ne poznajo. Vsak predel ima druge, njemu lastne potrebe in interese.“

– Socialistična zveza ima drugačno teritorialno razporeditev v mestu kot krajevna skupnost, Zveza borcev spet drugo območje, Zveza komunistov svoje. Tako pravzaprav ne veš, kam spadaš. Ali bo reorganizacija prinesla enotnost tudi na tem področju?

„Ravno to je eden glavnih razlogov, da bomo namesto ene same imeli na območju Novega mesta deset krajevnih skupnosti. Za primer povem, da je Socialistična zveza že zdaj imela 12 osnovnih organizacij, ustanovljenih pred poldrugim letom. Že takrat smo se odločili, da bomo po končani organizacijski spremembi SZDL prilagodili temu tudi območja krajevnih skupnosti. Javne razprave o tem bodo v kratkem končane.“

– Kako bo torej razdeljeno območje krajevnih skupnosti in kdaj?

„Predvideno je, naj bi na desnem bregu Krke osnovali krajevno skupnost Irča vas–Brod, Smihel, Nad mlini–Grm, Majde Šilc, Žabja vas in Gotna vas. Na levem bregu reke pa bodo delovale krajevne skupnosti Bršlinc, Center in Mestne njive–Ločna. Povsod na teh ob-

močjih, z izjemo Žabje vasi, so bile zdaj osnovane soseske, ki so se izkazale za uspešne v raznih akcijah. Omenim naj le primer soseske Majde Šilc, kjer so uredili igrišče, pod Trško goro so izvedli asfaltiranje in v Ločni eno največjih akcij – gradnjo zdravstvenega doma. Vse te soseske so sicer delale samostojno, vendar pod okriljem in imenom krajevnne skupnosti.“

– Imeli bomo torej 10 krajevnih skupnosti na območju mesta, kako pa bo poskrbljeno za njihovo usklajeno delovanje?

„Vsaka krajevna skupnost bo imela svoje organe, svojo skupščino, vendar bo po 5 delegatov iz vsake krajevnne skupnosti tvorilo skupščino krajevnih skupnosti. Na tej ravni bomo usklajevali delovne programe in načrtovali skupne večje akcije, za katere so zainteresirani vsi prebivalci mesta. Novo je, da bo imela nova skupnost krajevnih skupnosti strokovno službo s štirimi zaposlenimi. Imela bo tajnika, računovodjo, referenta za SLO in družbeno samozaščito ter administratorko. Za vsako krajevno skupnost se bo posebej vodilo knjigovodstvo, vendar bo vse posle zanje opravljala strokovna služba. Tudi za tajnike posameznih krajevnih skupnosti bo poslej laže. Po novem bo prišel tajnik k strokovni službi in bo naročil: „Pretipkajte zapisnik, razposiljite vabila itd.“

– Kako bo z denarjem? Bo z njim razpolagala vsaka krajevna skupnost zase ali bodo sredstva združena?

„Vsaka krajevna skupnost bo sama razpolagala z denarjem, toda le v knjigovodskem smislu, ker z računi in plačevanjem ne bodo imele več opravka. Vse to bo slo prek skupne strokovne službe. V bistvu bodo sredstva združena, kako bodo razdeljena, pa bodo določali vsako leto s programom del.“

– In če se bo kasneje pokazalo, da tudi taka organizacijska sprememba ni prava?

„Bomo organiziranost vnovič prilagodili potrebam. Nujno je začeti, ker smo si edini, da je ena krajevna skupnost prevelika, če pa je ravno število deset pravišnje, bo pokazal čas. Lahko bomo ustanovili kakšno novo krajevno skupnost ali pa morda dve združili. Nova organizacija krajevnih skupnosti naj bi stekla takoj po novem letu in čež nekaj mesecev bomo vedeli, če so spremembe uspele.“

R. B.

V treh letih jih je desetkrat več

V novomeški občini uživa starostno pokojnino že 2053 kmetov, kaže pa, da nekateri poznajo le pravice, na dolžnosti pa kar pozabljajo – Samo polovica jih redno plačuje prispevek!

Ob tem, ko radi govorimo, da na kmete družba pozablja, imejmo pred očmi tudi drugo plat: v manj kot treh letih je bilo uživalcem kmečkih pokojnin izplačanih skoro 17 milijonov dinarjev.

Da bi izenačili socialne in zdravstvene pravice delavca in kmeta, je bilo leta 1972 uvedeno starostno zavarovanje kmetov. Prvo leto so pridobili pravico do minimalne pokojnine kmetje, stari nad 75 let, in kmetje borci po 70. letu. V letu 1974 se je starostna meja pomaknila za 5 let navzdol, od lani dalje pa za nadaljnjih pet let. Tako smo imeli v minulih letih 1830 zavezancev prispevka za kmečko pokojnino starejših od 65 let, 442 jih je dopolnilo 61 let, 1001 zavezanec sodi v skupino med 41. in 60. letom, 107 pa je bilo mlajših.

Medtem ko je leta 1973 v naši občini uživalo kmečko pokojnino samo 288 upravičencev, se je njih število naglo povečevalo. V letu 1974 jih je bilo 940, lani 1710, v prvih devetih mesecih letošnjega leta pa je starostno pokojnino dobivalo že 2053 kmetov. Tudi znesek kmečke pokojnine, ki je v prvem letu znašal re malo – 250 din na mesec, se je letos

pozvel na 410 dinarjev. Kmetje prejemajo pokojnino z varstvenim dodatkom. Seveda tudi to še ni dovolj, da bi lahko kdo s tem denarjem kril vse potrebe, še vedno pa je mnogo boljše kot nič. Preden smo tako zavarovanje uvedli, so bili starejši kmetje za vsak dinar povsem odvisni bodisi od svojcev ali pa od socialne službe. Ždaj ima starejši možakar svoj denar vsaj za cigarete in golaž s pivom, kadar gre v mesto.

Trenutno stanje je: 60 odstotkov zavezancev prispevka že uživa pokojnino, in v manj kot treh letih izplačanih 16.940.223 dinarjev v ta namen tudi niso mačje solze. Od 1973 do zdaj se je spremenil tudi način financiranja teh pravic. Medtem ko so do 1. januarja letos manjkajoča sredstva krile občine, jih zdaj zagotavljajo delovni ljudje po dogovorjeni stopnji prispevka. Ugotovitev davkarja pa je: preko 6 milijonov dolga; večino tega izvira iz prejšnjih let. Drži kot pribito,

da kmetje od družbe dobijo veliko več, kot dajejo za starostno zavarovanje. Od leta 1973 do konca septembra letos je bilo odmerjenega 15.720.907 dinarjev prispevka za starostno zavarovanje, kmetje pa so plačali le 9.770.126 dinarjev. Samo polovico zavezancev prispevka je rednih plačnikov, četrtnina jih plačuje občasnno, nekateri pa niso plačali še niti dinarja. Letos poleti so izdali 686 sklepov o prisilni izterjavi, rezultat te akcije pa je bil: 156 kmetov je obveznosti poravnalo v celoti ali delno, v 261 primerih je šel predlog za vknjižbo, v 279 primerih pa je predlagan rubež živine. Kaj narediti? Novomeška davkarja že najmanj 5 let ni imela opravlja z rubeži in se te oblike izogiba, kolikor se da.

Očitati nehumanost bi bilo težko, ker so na predlog krajevnih skupnosti preračevali vse primere, pri katerih gre za resnično plačilo nezmožnosti. Od 2.786 prošelj za odpis davka je bilo zavrženih samo 503. Odpisanega je bilo 1.860.566 din prispevka, občina pa je doslej iz svojih sredstev plačala Skupnosti starostnega zavarovanja

kmetov že preko 108.000 dinarjev. Pred kratkim so odpisali spet 46.844 din davka 43 zavezancev in tako naprej. Dejstvo je, da je vedno več upravičencev do kmečke pokojnine, da ta narašča, da pokojnino ljudje redno prejemajo, med tem pa je v tem skladu za okrog 6 milijonov dolga.

Predalniki so krivi?

Medtem ko akcija za nove naročnike Dolenjskega lista na pošte kaže prav lepe uspehe, sta bila v novomeški občini v mestu najboljša tista dva poštarja, ki sta dobila vsak po tri nove člane iz velike družine domačega časnika.

Od kod takšna razlika in zakaj, smo skušali izvedeti od Toneta Gabrijele, šefa PTT sektorja v Novem mestu.

– V zagovor naših poštarjev, ki so v pridobivanju novih naročnikov „slabi“, bi rad povedal, da je po vaseh in v okolici mesta

že težko najti hišo, kjer časopisa ne bi imeli, v mestu pa poštar pri stotinah družin ne pride v stik s stranko. Po stolpnih in blokkih so predalniki za pošto, tako naš človek sploh ne vidi naslovnika pošte in ga ne more vprašati in nagovoriti, da bi se naročil. Tudi to je, da bi kateri poštar obhodil blok, ampak ljudi ni doma. Dopoldne so nenavadno stranke v službi, popoldan pa je poštar prost.“

– Mislite, da je to edini in najtehtnejši vzrok, da v Novem mestu samem ne prodremo tako med ljudi kot na vase?

„Razen tega, kar sem že rekel, je v mestu krivo tudi to, da ljudje kupujejo množico raznih časopisov v kolportadž. Vem, da tudi Dolenjski list mnogi kupujejo na tak način in da ga zato včasih v trafikah zmanjka. So pa ljudje, ki niso naročniki, pa bi po svoji službeni dolžnosti morali spremljati domači list. Pri njih je najbrž vprašanje odnosa do obveščanja sploh. Ločiti moramo namreč obveščanje od lažjega zabavnega branja.“

Zdaj odločamo o dedku Mrazu

Bomo vendarle podprli enotno akcijo, da ne bo spet starih napak?

Razlikovanju in neenotnemu praznovanju ob dedku Mrazu bi se morali v socialistični družbi odreči, vendar prejšnja leta taki predlogi posameznih družbenopolitičnih organizacij in nekaterih kolektivov niso rodili sadov.

Ponekod so se izgovarjali, da je zamisel o skupni akciji prišla nepozno, da so že sklepali o obdobju; drugod so se bali, da kljub akciji enotnosti vseeno ne bo, pa je prihajalo do razlik. Naravnost bodlo je v oči, da so bili otroci nekaterih zaposlenih dvakrat obdarovani: v de-

lovnih organizacijah mame in očeta, pa še v krajevni skupnosti, medtem ko so drugi dobili le skromna darila na terenu.

Letos je občinska konferenca SZDL skupno s sindikatom in občinsko Zvezo prijateljev mladine že sredi oktobra razposlala pismen predlog za enotno akcijo in združevanje sredstev, da vsaj pri otrocih ne bi bilo tolikih razlik. Predlagajo, naj bi bile za vse otroke od 25. decembra do zadnjega dne v letu enotne prireditve z bogatim programom v novomeški športni dvorani. Kolikor bi bila zmogljivost le premajhna, bi enoten program z obdaritvijo organizirali posebej le še v Sentejnerju in v Žuzemberku. Tako bi bili otroci obdarovani z enotnimi darili od 2. do dopolnjene 10. leta starosti, velja pa tudi za otroke tistih delavcev, ki so zaposleni na območju naše občine, stanujejo pa drugod. Zanje bodo darila prejele delovne

SEMINAR ZA MLADE

Občinska konferenca ZSMS Novo mesto je minulo soboto pripravila seminar za predsednike in sekretarje osnovnih organizacij ZSMS. Na izobraževalnem seminarju je sodelovalo 110 mladih družbenopolitičnih delavcev, poslušali pa so predavanja o metodah in oblikah družbenopolitičnega dela, o vodenju sestankov, kadrovske politiki, nalogah osnovnih organizacij ZSMS itd. Seminar je decela uspel, razočarale so le delovne organizacije, ki dela OK ZSMS ne jemljejo dovolj resno, saj so na seminar poslane premalo svojih predstavnikov.

ZA DAN REPUBLIKE

V počastitev 29. novembra bodo imeli v več krajih proslave, razne svečanosti in kulturne prireditve. Osrednja proslava za Novo mesto bo 27. novembra v Domu kulture. Popoldne ob 17. uri je program namenjen pripadnikom JLA, ob 19.30 pa ostalemu občinstvu. Večjo proslavo, združeno s pobračenjem in srečanjem starostnikov, bodo imeli 28. novembra ob 10. uri v Birčni vasi, na krajevno običajen način pa bodo ta dan počastili tudi na Slatniku, v Sentejnerju, Dol. Toplicah, Žuzemberku in drugod.

TOVORNJAK ŽE VOZI

Krajevna cesta Brezova Reber–Veliki Lipovec je dograjena, vendar pa bo uradno odprta za ves promet šele spomladi. Zaenkrat po tej cesti vozi le tovornjak, ki pobira mleko, sicer pa je potrebno počakati, da se cestišče utrdi. Uradno otvoritev ceste najteže čakajo šolarji iz Vel. Lipovca, ki morajo še vedno peš skozi Boršt do avtobusa.

NOV DALJNOVOD

Vasi Vrhovo, Gorenji in Dolenji Križ ter Vrh pri Žuzemberku bodo te dni dobile nov električni daljnovod z močnejšo transformatorsko postajo. Tako v teh vaseh ne bo več toliko nevšečnosti zaradi slabega električnega toka. Veliko je bilo škoda na gospodinskih aparatih in raznih priključkih za kmetijstvo, zdaj bodo tudi ti stroji uporabni. Izvedba del se je zakasnila za dve leti zaradi objektivnih težav, vendar bo pridobitev tudi zdaj dobrodošla. Nekateri uporabniki boljše toka, ki niso hoteli plačati svojega deleža podjetju Elektro Ljubljana, pa bodo imeli varovalke z omejeno močjo vse dotle, dokler ne bodo poravnali obveznosti, kakor so jo vsi drugi krajani.

NOVOGORIŠKI OBISK

Minuli ponedeljek in torek je Novo mesto obiskala mladinska delegacija iz novogoriške občine in se na Dolenjskem zadržala dva dni. Mladi Novogoričani so najprej obiskali tovarno zdravil Krka in se pogovarjali o mladinskih problemih s predstavniki iz te velike delovne organizacije, po ogledu muzeja pa so obiskali osnovno organizacijo ZSMS Straža in aktiv v Praprečah. V torek so si gostje ogledali KIC Grm, obiskali straški Novoles, v popoldanskem urah pa so se na seji predsedstva občinske konference ZSMS Novo mesto dogovorili o nadaljnjem sodelovanju.

Novomeška kronika

NE POMISLIJO NA NEVARNOST – Zadnje čase je Ljubljanska cesta proti kolodvoru večkrat na debelo posuta z meljo, ki se ob dežju lepi in povzroča nevarnost za promet. Cesto so sicer komunalci izpirali, toda kdor cesto onesnažuje, bi moral stroške čiščenja plačati. Krivca najbrž ni težko najti.

EDEN MANJ KOT STO – Pretekli teden se je na novomeški transfuzijski postaji zglasilo 99 prostovoljnih dajalcev krvi. 20 jih je prišlo iz kolektiva tovarne Novoteks, 20 dijakov iz gimnazije Novo mesto, 11 iz Novolesa, 6 iz Iskre, 6 iz IMV, 5 iz Zdravilišča Šmarške Toplice, 4 iz Krke in 27 ostalih. – V imenu bolnikov: najlepša hvala!

SAMO TRIJE PORODI – V novomeški porodnišnici so minuli teden rodile tri mamice z območja mesta, in sicer: Zdenka Blatnik iz Ulice Majde Šilc 22 – Janjo, Sonja Muhič z Zagrebske 16 – Janeza in Taja Švent iz Kettejevega drevoreda – sina Jaka.

PRVI SNEG! – V nedeljo zjutraj smo se Novomeščani zbudili ob 2 cm debeli snežni odeji, medtem ko so bili Gorjanci že dan poprej pobeženi. S snegom so se otroci že navsezgodaj obmetavali, vendar ga je že okrog poldne povsem pobralo.

SPET MALO IZBIRE! – Čudno, kako na novomeški tržnici od tedna do tedna niha izbira blaga. V ponedeljek smo bili spet slabo založeni in veliko stojnic je bilo praznih, medtem ko je bil konfekcijski del trga poln kot običajno. Prodajali so endivijo po 5.60 din, karfič po 12.50 din, čebulo po 13.30 din, jajca po 2.30 din, grozdje po 14.50 din, hruške po 17 din, jabolka po 7.80 din, mandarine po 23.80 din in limone po 17 din kilogram.

Ena gospa je rekla, da se v Novem mestu godijo čudne stvari, med njimi tudi ta, da starši prijavljajo otroka v vrtec, takoj ko zdravnik ugotovi nosečnost...

NA GRADBIŠČU VSE ŽIVO! Za novomeško kavarno pri avtobusni postaji je zadnje tedne nastalo veliko gradbišče. Tu bo stal moderen novomeški hotel podjetja „Gorjanci“. Tak turistični objekt v mestu že dlje časa potrebujemo, saj vsakega malo zahtevnejšega gosta napotimo na Otočec. Zatrjujejo, da bo novi hotel s 100 posteljami odprt, še preden se bo pisalo leto 1978. (Foto: R. Bačar)

ZAPOSLOVANJE NI ZASTONJ

V samoupravnem sporazumu o temeljnih zaposlovanja za brežiško občino je v srednjeročnem obdobju za uresničevanje programa predvidenih 5,7 milijona din. Od tega deleža bo brežiška občina prispevala dva milijona din za usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb, 3,6 milijona din pa za redno dejavnost skupnosti. Samoupravni sporazum bo obveljal, ko ga bodo podpisali občinska skupščina, sindikat, občinska konferenca SZDL ter pooblaščenec delegati v temeljnih organizacijah in drugih delovnih skupnostih.

VODOVOD V CERKLJAH

Cerkljanski vodovod je nujno potreben rekonstrukcije, razen tega pa želijo obenem speljati vodovodno omrežje v vse vasi krajevne skupnosti. Sedaj oskrbuje vodovod 496 gospodinjstev v trinajstih vaseh, vendar že odpoveduje, saj so ga 1933. leta zgradili za polovico manj gospodinjstev. Obnoviti ga nameravajo v dveh etapah. Zadnje bodo končali 1979. leta.

KMALU NARED – Na dvorišču brežiškega gradu so te dni položili nov tlak. Brežice so tako dobile zelo lep prostor za kulturne in druge prireditve na prostem. (Foto: Jožica Teppey)

Na delo - za mirno spanje!

Večina tozdov, OZD in krajevnih skupnosti je s podpisom samoupravnega sporazuma dala svoj pristanek za ustanovitev samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom v brežiški občini. Za danes je sklicana prva seja skupščine. Zbor uporabnikov vodijo delegacije krajevnih skupnosti, člani zbora izvajalcev pa delegacije gasilskih centrov.

Ustanovitev skupnosti obeta po mnenju predsednika iniciativnega odbora Ivana Leskovca vrsto izboljšav, predvsem pa načrtno skrb za popolnejšo varnost občanov ter družbenega in zasebnega premoženja. Toxpomeni, da se bo razširil tudi krog tistih, ki so odgovorni za boljše preventivo. V brežiški občini je

razdeljeno na sedem gasilskih centrov, kar zagotavlja hitro intervencijo ob izbruhu požara ali druge nesreče. Seveda niso še povsod zadosti opremljeni za učinkovit spopad z ognjem. Nevarnosti je v sodobnem času vedno več in učinkovito jih lahko obvladajo le strokovno usposobljene in moderno opremljene ekipe.

Leskovec meni kot dolgoletni gasilski delavec, da nova skupnost za varstvo pred požarom lahko marsikaj pospeši, izpelje sistematično izobraževanje občanov, organizira močne, tehnično brezhibno opremljene centralne enote, spodbuja kadrovske krepitev industrijskih in vaških gasilskih društev, zahteva boljši nadzor nad gasilskimi avtomobili, brizgalnimi in drugimi pripomočki, pa tudi sprotne popravila in zamenjavo izrabljenih orodij. Pregledi delovnih organizacij, obrtnih delavnic in zasebnih stanovanj bodo na zahtevo skupnosti vsaj dvakrat na leto in tudi to bo korak do večje varnosti, do mirnejšega spanja.

J. T.

SREČANJE ZBOROV

V soboto, 20. novembra, sta pričela skupen koncert pevstva zbora iz Stare vasi in Pišec. Predstavila sta se občinstvu na Bizeljskem. S tem srečanjem začneta obdobje tesnejšega sodelovanja pevcev iz dveh sosednjih krajevnih skupnosti.

SPORAZUM PODPISAN

Samoupravni sporazum o temeljnih plana razvoja magistralskih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976-1980 so predstavili delovnih organizacij brežiške občine na pobudo sindikata podpisali 11. novembra. To je bilo samo formalno dejanje, kajti delavci so ga na zborih sprejeli že julija.

KAM DENAR KZS?

Kmetijska zemljiška skupnost v brežiški občini bo iz sredstev, ki jih bo dobivala za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč, sofinancirala hidromelioracije in agromelioracije na območju Gabemice, Sromlje, Sotle in Dramlje. Skupnost bo poslej skrbel tudi za zlobo zemljišč, da bi postopoma zaokrožili čimveč razdrobljenih kmetij.

BOLJŠE TELEFONSKE ZVEZE. Delavci PTT podjetja polagajo ob cesti proti železniški postaji v Brežicah nov telefonski kabel, ki bo vodil tja do Globokega. (Foto: J. Teppey)

Kruh za delavca še ni vse

Krško se razvija v veliko delavsko središče, kateremu je nujno potreben kulturni dom – Priondne leto dograjen – Ponos občanov ob 500-letnici mesta

Toliko gradbišč kot letos v krški občini še ni bilo. Dokončani so ali še bodo veliki industrijski objekti, ki pomenijo v razvoju občine velik skok naprej. Med njimi je tovarna celuloze, pa tovarna kartonažnih izdelkov, ogromna hala podjetja SOP, nov objekt Splošnega mizarstva, strojna postaja Agrokombinata. V Stari vasi je velik vrvež na gradbišču jedrske elektrarne, kjer je trenutno 1300 delavcev, prihodnje leto pa jih bo še nekaj sto več.

Ob tako hitrem delovnem utripu in nenehnem povečevanju prebivalstva (začasno in za stalno) pa v Krškem čedalje bolj pogrešajo prostore za posredovanje kulturnih dobrin, objekte za rekreacijo ipd. V minulih letih se za to niso resneje zavzeli, ker so videli nujnejše potrebe drugod, v šolah, vrtcih, pri komunalnem urejanju in stanovanjski graditvi. Čas je tekel in nenadoma so se zavedali, da so veliko zamudili in da tako delavsko središče ne more več dihati brez kulturnega doma, brez prostorov za sestajanje občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij, brez kino dvorane, učilnic za izobraževanje

odraslih in prostorov za društveno dejavnost.

Zaradi teh spoznanj so občani brez pridržkov izglasovali samoprispevek za delavski dom, kjer bodo imeli več možnosti za kulturno in društveno udejstvovanje. Gradbišče za dom je oživelo in objekt mora biti dokončan do občinskega praznika 1977, ko bo v Krškem osrednja počastitev 500-letnice mesta.

Ob delavskem domu gradijo tudi nov hotel, ob katerem bo zrasla še trgovska hiša. V prvi fazi bo imel delavski dom večjo dvorano s 500 sedeži, manjšo dvorano z 250 sedeži ter prostor za manjše prireditve, kar bo skupaj obsegalo okoli 1500 kvadratnih metrov. V drugi fazi

bodo na vrsti knjižnica, čitalnica in prostori za društveno dejavnost z nekaj nad 900 kvadratnimi metri površine.

Pred delavskim domom bodo ob otvoritvi prihodnje leto odkrili spomenik Matiji Gubcu delo akademskega kiparja Toneta Kralja. Prebivalci Krškega bodo ob jubileju svojega mesta z njim postavili trajen pomnik upomim hrvaškim in slovenskim kmetom in njihovega voditelju ter tako počastili spomin na tragično bitko na Krškem polju pred 400 leti.

J. TEPPEY

Raka, Kostanjevica in Leskovec vodijo

Predsedstvo občinskega odbora Zveze rezervnih vojaških starešin v Krškem je na seji 10. novembra sprejelo sklep, da bo ob dnevu JLA podelilo plakete, priznanja in pohvale osnovnim šolam za dobro pripravljene obrambne dneve. Prvo mesto so prisodili osnovni šoli na Raki, drugo osnovni šoli v Kostanjevici in tretje osnovni šoli v Leskovcu. Vse tri bodo prejele plakete in priznanja, šoli Koprivnica in Senovo pa bosta dobili pohvalo, ker sta imeli največ obrambnega pouka.

Obrambne dneve na šolah je v obdobju 1975/76 prirejala komisija za družbenopolitično delo in obrambno vzgojo pri občinskem odboru ZRVS Krško v sodelovanju z aktivni rezervnih vojaških starešin in učite-

Učenci osnovne šole na Senovem med reševanjem testov iz obrambne vzgoje.

lji. Doslej so jih imeli v Brestanici, Kostanjevici, Koprivnici, Krškem, Leskovcu, Podbočju, na Raki in na Senovem. Razen obrambnih dni so organizirali za šolsko mladino še 60

POSVET V BRESTANICI

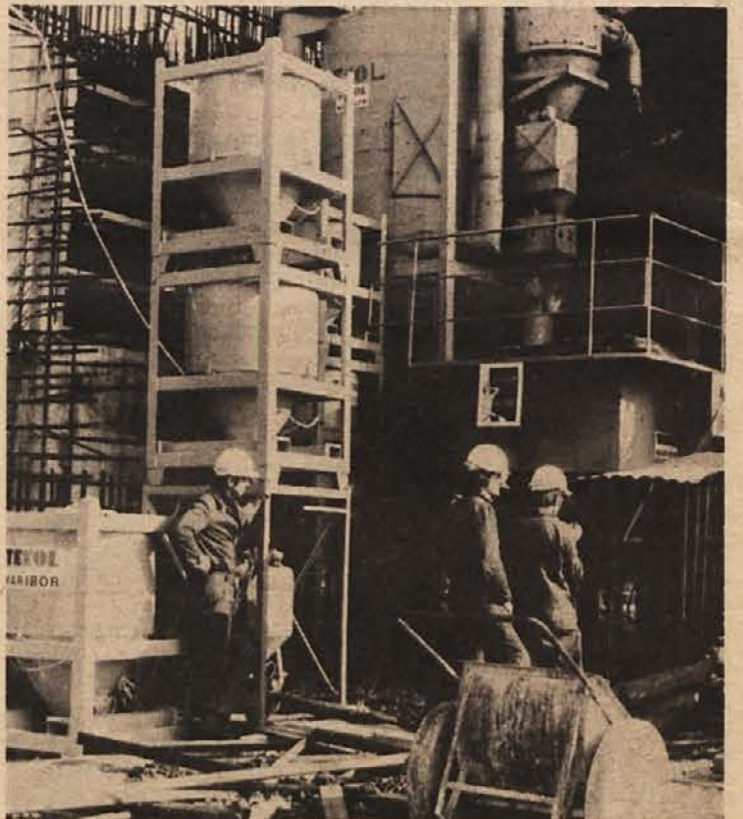
Na brestaniškem gradu so se v petek, 19. novembra, sestali člani odbora aktivstov Osvobodilne fronte Kozjanskega okrožja. Seji so prisostvovali razen članov odbora še članica sveta federacije Lidija Šentjunc, predstavniki medobčinskih družbenopolitičnih organizacij, člani komisije za zbiranje gradiva iz NOV, predstavnik Posavskega muzeja in drugi. Na seji so imenovali uredniški odbor za pisanje monografije OF na območju Kozjanskega okrožja in sprejeli še o pripravah na proslavo 85-letnice rojstva predsednika Tita ter 40-letnice njegovega prihoda na čelo KPJ.

SE VEDNO PO STAREM

Krški smetarji še vedno odlagajo odpadke zraven pokopališča in stadiona Matije Gubca, čeravno občani negodujejo, saj zarjaveli štedilniki in kupi smrdljivih odpadkov res ne sodijo v bližino teh dveh javnih objektov.

drugih obrambnovzgojnih akcij. V njih so sodelovali razen učencev in učiteljev rezervni starešine in drugi občani. Komisija je na vseh teh akcijah skupaj našela 97.334 sodelujočih, od tega 4.132 prosvetnih delavcev, 853 članov ZRVS in 955 članov ZZB NOV, Zveze mladine, enot SLO in predstavnikov krajevnih skupnosti.

DUŠAN VLADIČ

Z GRADBIŠČA JEDRSKE ELEKTRARNE V KRŠKEM, kjer so za čelati graditi betonski plašč, ki bo objemal kovinski obod reaktor-ske zgradbe in zagotovil popolnejšo varnost objekta. (Foto: J. Teppey)

Krške novice

OBVEZNICE SO V BANKI. V Krški občini, kjer so presegli vsoto republiškega cestnega posojila za 40 odstotkov, opozarja štab vse tiste, ki se v akcijo niso vključili, da še niso vsega zamudili. Za ceste lahko pripeljejo v nakupom obveznic, torej z gotovino, ne z vpisom posojila. S tem se začne drugi del cestne akcije. Obveznice so naprodaj v banki. Nanje velja predvsem opozoriti zdomce, ki se bodo konec leta vračali na novoletne počitnice.

RAZSTAVA ZNAMK SE ODPRTA. V osnovni šoli Jurij Dalmatin si lahko ogledate jubilejno filatelično razstavo ob 25. obletnici društva. Društvo je bilo ustanovljeno januarja 1951 in je doslej pridelalo že trideset razstav ter dalo v tisk 24 izdaj spominskih ovitkov s priložnostnimi žigi. Za uspešno dejavnost in javno delovanje je lani že drugič osvojilo prvo mesto med slovenskimi društvi. Uspešni so tudi krški zbiratelji znamk. Osem članov je prejelo zlati znak Filatelične zveze Slovenije, dva pa celo zlati znak Filatelične zveze Jugoslavije.

KRVODAJALCI SO SE PONOVO IZKAZALI. V četrtek in petek je bila v Krškem in na Senovem krvodajalska akcija, v kateri so našli 682 odvzemov krvi. Optimistična pričakovanja so se tudi tokrat izpolnila in Rdeči križ lahko računa z visoko zavestjo humanosti pri občanah v delovnih kolektivih in krajevnih skupnostih. Za letos je bilo planiranih 1238 odvzemov, dosegli pa so jih 1614. To pomeni, da je med občani več kot osem odstotkov krvodajcev, s tem pa se le redkokatera občina lahko pohvali.

ČE DEŽUJE, NI PRAHU. Deževje je prišlo čisto na pomoč komunalcem, ki skozi vse leto niso uspeli škropiti zaprašene tržnice ob avtobusni postaji. A kaj, ko je s slabim vremenom prišel tudi mraz in stojnice bodo čez zimo v glavnem zapuščene. Da bi se le spomnili ne začela spet ista pesem! Sicer pa imamo inšpektorje in še druge, ki bdijo nad zdravjem občanov, se tolažijo gošpodine.

Novo v Brežicah

SLABA IZBIRA – Kupci že nekaj časa opažajo, da je brežiška trgovina zelo slabo založena z nekaterimi predmeti in da marsikakšne malenkosti sploh ni mogoče kupiti, čeprav so po združiti mnogi pričakovali nasprotno. Tako na primer v Brežicah ni mogoče kupiti stekla in celo po zadrge je treba v Zagreb, ker povsod stremijo po manjših zalogah, da jih ne bi več bremenile. Kdo ima zdaj prav, kupec ali prodajalec?

PREMALO POSPEŠEVALCEV – Agrarji oziroma njen tozd za kooperacijo čakajo odgovorne naloge, ki izvirajo iz srednjeročnega programa razvoja kmetijstva v občini. Uspeh bo v marsičem odvisen od učinkovitosti pospeševalne službe, ki usmerja zasebno kmetijstvo. Prav zato bi nujno potrebovali več pospeševalcev, da bi se ti lahko specializirali, saj je mogoče, da eden vodi sadjarstvo in živinorejo in poljedelstvo, pri tem pa se ne more zares temeljito posvetiti enemu področju.

KAKO SE BO KONČALO? – Kovinska galanterija na Bizeljskem sodi med kolektive, ki se nikaar ne morejo izkoptati iz životarjenja, četudi je matična organizacija dala obetajoče obljube. Občinska skupščina bo o njej letos še razpravljala, za kar želi do konca decembra dobiti temeljito informacijo o dosedanjih naložbah v obrat in tudi tem, kdo je kaj investiral.

SPREMEMBE V HRASTINI – Občinska skupščina je naročila izvršnemu svetu, naj najkasneje do konca leta pripravi predlog za spremembo zazidalnega načrta na območju Hrastine. Pri tem naj upošteva vse spremembe, ki so nujne v Aškerčevi in Gregorčičevi ulici, in po potrebi tudi drugod.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Tovarna opreme ima že 513 delavcev – V tričetrtletju že 127 milijonov din – Skrb za kadre

Mirenski tozd novomeškega IMV se vse bolj krepi med kolektivi v trebanjski občini. Sedanje število zaposlenih ga že postavlja med vodilne. Po predvidenem srednjeročnem načrtu razvoja do leta 1980 predvideva še podvojitev realizacije.

Zunanji videz tovarne res ne pove vsega, v mirenskem primeru še prav posebno ne, ker ima tozd svoje proizvodne prostore kar na širih krajih. V načrtih do leta 1980 so predvideni bolj zaokroženi novi proizvodni prostori – kar 4.000 kvadratnih metrov na prostoru dvohektarskega rezervata za kovinski obrat. Lanska tričetrtletna realizacija je znašala 88 milijonov dinarjev, letošnja pa že 127 milijonov. Direktor inž. Maks Kurent pripisuje ta porast tudi povečanju števila zaposlenih: lani so imeli v tem času 380 delavcev, sedaj pa jih zaposlujejo že 513.

Osvojena nova proizvodnja avtomobilskih dvigalk se je zelo razmahnila. Okrog 120 ljudi dela dvigalke, sklopke za prikolice in tretjih koles za prikolice. Povečali so tudi obseg dela pri izdelovanju snopov avtomobilskih električnih inštalacij, pri izdelovanju avtomobilske plastike so osvojili že izdelovanje nad 50 različnih delov. Utekla se je tudi linija za izdelovanje avtomobilskih oblog tako za domače potrebe kot izvoz za francoski Renault.

Finančni uspeh celotnega IMV v tem času ni kot po navadi. Tudi na Mirni, kjer so običajno ustvarjali lep

dohodek, so ob letošnjih obračunih komaj prišli skozi. Prehod na novi obračunski sistem je prinesel nekaj težav, zagate so pri obratnih sredstvih. Lep denar je tudi v nedokončani proizvodnji, ki pač zastane, četrta manjka le droben člen. Na Mirni so prepričani, da se bodo tega balasta rešili do konca leta, ko se nasploh nadejajo boljšega finančnega uspeha.

V tozdu imajo stalno po 20 vajencev. Letos so dobili v hišo pet tehnikov. Uveljavljen je tudi študij ob delu. Tako se šolajo ob delu še trije tehniki, en delavec se šola ob delu na višji šoli in eden na visoki. Redno štipendirajo še štiri tehnike. V sami tovarni se je udeležilo internega usposabljanja nad 30 delavcev. Za vnaprejšnje bojzani, da ne bi mogli zagotoviti dovolj kadra za vodenje proizvodnje. Opažajo zadovoljiv priliv delavcev, predvsem bi se rado zaposlilo še dosti žensk.

A. Ž.

PRIJETNO NAKUPOVANJE – V novi samopostrežni trgovini sevnškega Trgovskega podjetja tudi blagajne ne bi smele biti ozko grlo, saj so nameščene kar štiri. Prvi dan poslovanja minuli petek v trgovini ni manjkalo kupcev. Pričujoča slika je s četrtkove otvoritve. (Foto: Železnik)

Kaj že danes iz „jutrišnje“ šole?

Tentne priprave na prehod v usmerjeno izobraževanje – Povezovanje obstoječih možnosti – Povezovanje v Posavje in tudi širše

Na zadnji občinski konferenci ZK so bila pohvaljena prizadevanja v sevnški občini za razvoj usmerjenega izobraževanja v Posavju. Pripravljeno je tudi gradivo za povezovanje osnovnega in srednjega šolstva v sevnški občini, kar je v torek obravnaval tudi občinski izvršni svet.

Razmere v sevnški občini omogočajo predvsem razvoj manj zahtevnih oblik usmerjenega izobraževanja. V občini ni prave srednje šole, ki bi lahko z ustrezno preobrazbo prevzela mladino (računajo, da bi lahko 80 odst. mladih iz občine bilo deležno takega izobraževanja). Ker se je treba pač nasloniti na tisto, kar je, prihaja do pobud za povezovanje sedanje poklicne oblačilne šole in sevnške osnovne šole v šolski

center. Tako bi zlasti vzgajali kader za tekstilno industrijo. Ob tem naj bi ta center prevzel tudi izobraževanje odraslih za tekstilno in konfekcijsko stroko po načelu „Iz dela za delo“.

Po sedanjih proučevanjih bi lahko sevnška osnovna šola zagotovila učitelje – profesorje za vse splošno izobraževalne predmete v poklicno oblačilni šoli, pouk strokovnih predmetov pa naj bi bil domena tekstilnih inženirjev. Le-ta – predlog je za dva – naj bi bila zaposlena v Lisci in Jutranjki. Oblikovala naj bi se posebna izobraževalna skupnost za tekstil. Takšna usmeritev ne bi bila nekaj za

vselej danega. Ob rasti, večjem številu učencev in drugih potrebah bi v občini lahko kasneje še vedno ustanovili čisti center za usmerjeno izobraževanje. Sestavljali gradiva menijo, da je združitev sevnške osnovne šole in poklicne oblačilne šole mogoča že z novim letom.

A. ŽELEZNIK

ASFALT TUDI V LONČARJEVEM DOLU

V petek je bilo v tej vasi asfaltiranih 500 kvadratnih metrov cestišča. Pobudnik akcije je bil vodovodni inštalater Vovk, ki je prispeval 40.000 dinarjev. Krajin želijo, da bi se dela prihodnje leto nadaljevala in so v ta namen že zbrali 288.000 dinarjev. Asfaltirati bi bilo treba okrog 2 km cestišča.

Samo z lopato ne gre več

Krajevne skupnosti pooudnik za nakup cestnin strojev – Za valjarjem na vrsti še greder

Omrežje lokalnih cest, za katere skrbi občinska cestna služba, meri že 114 km, 361 km pa je vaških cest, ki so na plečih krajevnih skupnosti. Ob cestah se ponavadi začne in konča prenekateri sestanek.

Vse bolj prevladuje spoznanje, da ceste niso skrb drugega. Tako so predstavniki krajevnih skupnosti Bošanj in Sevnica dali najprej

pobudo za nakup cestnega valjarja, sedaj pa še za greder. O slednjem so se izrekli predsedniki desetih KS na sestanku minuli četrtek. O nabavi naj bi imeli končno besedo delegati zborov združenega dela in krajevnih skupnosti na decembrski seji občinske skupščine. Tudi greder naj bi kupili iz letošnjega presežka sredstev za financiranje krajevnih skupnosti iz združenega dela, in sicer bi plačali pol cene ob nakupu, za preostalo polovico bi lahko dobili dveletno posojilo od titograjskega proizvajalca.

Občinska cestna služba je imela velike težave pri najemanju grederja za najnujnejša vzdrževalna dela na cestiščih, tako ga za cesto proti Blanci niso mogli dobiti vse leto. Najbolj se bo uporaba lastnih strojev poznala pri posodabljanju cestišč. Z grederjem si bo mnogo pomagala zimska služba, saj morajo biti zasnežene ceste vedno kar najhitreje odprte zaradi avtobusnih prevozov delavcev in šolarjev. Predsedniki krajevnih skupnosti so ob tem tudi ugotovili, da se z najemanjem teh strojev od drugod odliva iz občine pomemben denar. Krajevne skupnosti bodo za uporabo teh strojev sklenile poseben dogovor, kjer bodo za uporabo zaračunavali le najnujnejše stroške. Obe sosednji posavski občini sta po tej poti krenili že dosti prej. Prednosti so očitne.

A. Ž.

PREDNOST ZAKONU O ZDRUŽENEM DELU

11. novembra je bila v Sevnici ustanovna skupščina kluba samoupravljalcev. Za predsednika skupščine je bil izvoljen Lado Močivnik, psiholog iz Jutranjke. Zahteven program izobraževanja nameravajo izpeljati v sodelovanju z zavodom za kulturo. Samo vodstvo kluba naj bi shajalo z nepoklicno zasedbo. Prva tribuna samoupravljalcev naj bi bila izvedena že letos.

DOBRI TOVARIŠI – Poštar Jože Rap je pri tem delu že trinajsto leto, Jože Medvešek je še najbolj „nov“, Maks Krevelj pa štiri leta. Ob četrtkih torb ni mogoče zapreti.

Sevniški paberki

RAZVEJEN PROMET – Število delavskih avtobusnih prog v občini že presega število 13. Avtobusi prevozniki na dan po 96 km, večinoma po lokalnih in vaških cestah. Te ceste je treba pozimi še posebno hitro očistiti, za kar je greder idealen. Lani npr. več dni niso mogli otroci s Primoža v šolo in delavci na delo, ker niso mogli dobiti ustreznega stroja, ki bi očistil ceste.

NAŠLI PROSTOR – Znano je, kakšna stiska vlada v sevnški osnovni šoli. Vseeno so ob občinskem prazniku v njej odprli prostore šolskega radiokluba. Pregradili so prostor, kjer je spravljeno športno orodje za šolsko telovadnico, tako da imajo poslej mladi radioamaterji svoj kotiček.

PROSTOR ZA VARSTVO JANUARJA – Starši bi radi zaupali otroškemu varstvu skrb za otroke med delom že za več kot 80 otrok. V samskem domu Lisce potekajo preurejevalna dela, ki naj bi bila dokončana do januarja. V njem bo prostora za 80 otrok.

Težke torbe

Poštar Maks Krevelj in sodelavci pridobivajo nove naročnike

Takole po 350 izvodov Dolenjskega lista raznosijo pri enem obhodu ob četrtkih dopoldne sevnški poštarji. Pismošaša Maks Krevelj – k temu delu se je vrnil po prihodu iz JLA – je do minulega četrtega vodil v akciji pridobivanja novih naročnikov. V zadnji številki je bilo objavljeno, da ima toliko novih naročnikov kot poštar s Senovega (27). Maks pa je še predzadnje sredo imel na pošti še šest izpolnjenih naročilnic. „Še bo treba stopiti do koga, čeprav je list močno razširjen,“ govori o nadaljevanju akcije.

Na sevnški pošti imajo devet dostavnih okolišev, za katere skrbi sedem pismošaš. Maks Krevelj prehod s pošto 14 km. Blížajoča zima pomeni za tako terensko delo dodatne napore.

SPREJEM PRED PRAZNIKOM

Politično šolo, ki jo od 12. novembra dalje obiskujejo večinoma mladi, predvideni za sprejem v ZK, bo prihodnji teden zaključila delo. Redno jo je obiskovalo nad 30 slušateljev. Sprejem v ZK bo ob zaključku šole pred praznikom dneva republike.

Prazen vrtec

Mokronog: v vrtcu le devet malčkov

Mokronoški vrtec je pričel delati v novih prostorih pri osnovni šoli po 2. novembru. Razumljivo je, da ne more biti takoj zaseden, saj bi bil tako pretesen že od vsega začetka, vendar so na šoli vseeno pričakovali večje zanimanje. V četrtek, 11. novembra, so v Mokronogu pripravili poseben sestanek, kjer so skušali najti rešitev, da bi prebrudili začetne težave.

V novem vrtcu sta dva oddelka, kjer je prostora za 40 otrok, imajo tudi ustrezne kade. Pred šolo je tudi lepo igrišče, namenjeno malčkom. Res je Mokronog znan kot star trg, marsikatera družina ima zato otroke v varstvu kar pri starih mamah in tetah. Pregled med zaposlenimi delavkami kaže, da se jih večina vozi iz okoliških krajev; le-tem je vrtec vseeno od rok. Po sklepu skupnosti otroškega varstva je cena za varstvo otrok v občini enaka. Na sestanku v Mokronogu je bilo govora, naj bi vprašanje varstva pregledale tudi osnovne organizacije sindikata v mokronoških kolektivih in se morda odločile predlagati svojim kolektivom regresiranje oskrbnice. Šola in vrtec težko zmagujeta stroške za vrtec, saj je dosti stroškov enakih, kot če bi bil vrtec zaseden. Prejšnje čase marsikdo otroka ni peljal v vrtec zaradi neprimernih prostorov. Novega se je treba še navaditi, ljudje pa smo tudi taki, da ne spreminjamo hitro navad.

Milka Lenič: dejavna tudi pri Rdečem križu in v delegaciji.

Medicinska sestra Milka Leničeva je v patronažni službi že 20 let. Ob obilici drugega dela skrbijo tri sestre v trebanjskem zdravstvenem domu tudi za patronažno službo. Leničeva pravi, da bi morale patronažne sestre posvečati temu delu le četrtino časa, ker pa pozna občino, ve, da bi bilo samo za patronažo dovolj dela za tri s polnim delovnim časom.

„Delo je pestro, zanimivo in tudi težko. Škoda, da primanjkuje zdravstvenih delavcev,“ pripoveduje. Napredek družbe in tudi posameznika je očiten, zato tudi Milka Leničeva meni, da je dandanes težko govoriti o oblikah revščine iz socialnih romanov. „Vseeno človeka včasih skoraj popade bes, ko vidi, da je kakšna mati lahko vzredila pet ali tudi deset otrok, sedaj pa je sama. S kakšnim žarom pričakuje obisk v nedeljo ali za praznik, a ni nikogar.“ Patronažna sestra obrede ob obisku ponavadi vso vas. Te vasi so raztresene po vsej občini, od Trebelnega do Suhe Krajine. O družinah, potrebnih skrbi, vodijo sestre posebno kartoteko. Dostikrat je treba obiskati samo nekatere. Po zaselkih se brž razve, da je prišla sestra; če ne stopi k slehernemu, ji tudi zamerijo. Ob tem dostikrat občuti, da je prijateljski pogovor vreden več kot kaj drugega.

Leničeva pripisuje veliko vlogo oblikam sosedске pomoči, ki jo razvijajo osnovne organi-

zacije Rdečega križa v krajevnih skupnostih. Pregled v ambulanti ni vse, treba je poznati tudi razmere na domu.

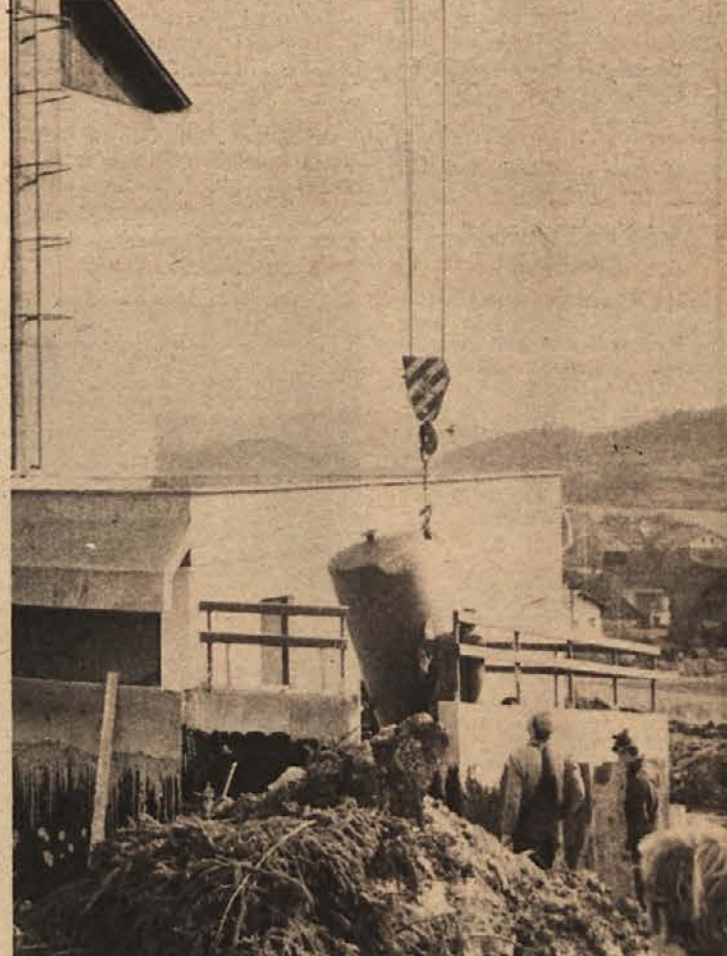
A. ŽELEZNIK

VPISANO TUDI VPLAČATI

Ob zaključku akcije vpisovanja posojila za ceste so ugotovili, da je bilo v trebanjski občini vpisano 6.250.000 dinarjev, kar pomeni 147,1-odst. izpolnjeno obveznost. Krajevne skupnosti in društva so vpisala 1.128.300 dinarjev, delavci iz svojih osebnih dohodkov 5.089.400, uporabniki družbenih sredstev pa 33.000 dinarjev.

ODKUPLJENO VEČ

Kolinska – tozd Tovama za predelavo krompirja na Mimi je do sredine minulega tedna odkupila že 3.200 ton krompirja. To je več kot je bilo v načrtu za to obdobje. Odkupljeni krompir prevzemajo tudi v podaljšanem delovnem času. Z organizacijami so sklenili dogovor o posebnem razporedu, da ni prevelike gneče.

SKUPNA KOTLOVNICA – Trojica novih blokov na Pavlinovem hribu v Trebnjem z urejanjem zunanosti in okolice priteguje številne poglede. Za te bloke in tudi nove je predvidena skupna kotlovnica. Na sliki: med nameščanjem opreme. (Foto: Železnik)

Iz kraja v kraj

SLABO ZA GOSPODINJE – Trebnje še vedno ne premore niti ene samopostrežne trgovine. Mesto se širi na vse kraje, prodajne površine, posebno za živila, ki jih potrebuje vsak, pa so že več let na istem. Tudi tisti, ki si oskrbijo večino zalog med tednom, se npr. ob sobotah ne morejo izogniti običajnim repom pred pultri: šenkrat je treba čakati na kruh, zatem spet na mleko. Res, nič kaj prijetno nakupovanje.

niso zbrali kaj prida. Papir so pripravili v lepo zvezanih svežnjih predvsem po Trebnjem.

ASFALT TUDI NA POKOPALIŠČE – V Dolnji Nemški vasi bi radi potegnili asfaltno prevleko vse do pokopališča. Akcijo bi lahko izpeljali, če bi vsako gospodinjstvo prispevalo po 300 dinarjev, lastniki grobov pa še po 500 dinarjev.

STRAH PRED ROMI – Številni gostilničarji se bojijo Romov, ki iščejo vse mogoče po gostilnah. Gostilničar iz Velike Loke je celo že opozoril občinsko upravo, da bo moral vrniti obrtno dovoljenje, če ne bodo gostilničarji deležni odločnejše zaščite.

TREBANJSKE NOVICE

SEVNIŠKI VESTNIK

Ne le skrb enih

Delegati občinske skupščine bodo obravnavali na današnji seji že drugič v tem letu vprašanje socializacije Romov v občini. Razlog: opozorila javnosti so vsak dan glasnejša.

Na marčevski seji občinske skupščine je vprašanje Romov dalo snov za sedem delovnih področij. Izredno pomembno razseljevanje Romov je nerešeno. Posebno tistim Romom, ki so si že pridobili delovne navade in živijo bolj urejeno, ni lahko utirati življenje po novem sredi tabora ostalih. Še vedno ni jasno, kje naj bi se Romi naseljevali, čeprav so že proučevali možnost razselitve Romov na zemljišča v lastni zemljiške skupnosti. Od 42 romskih otrok v starosti, primerni za osnovno šolanje, jih je v šolah od 1. do 5. razreda 21. Pohvalna je pripravljenost skupnosti otroškega varstva, ki namerava že prihodnje leto zajeti v malo šolo tudi otroke Romov. Skupnost socialnega skrbstva je imela velike težave pri iskanju dela za Rome, ki so želeli delati, čeprav ugotavljajo, da so delovna mesta prosta.

Minuli mesec so se začele priprave, da bi Romi že do konca leta prejeli osebne izkaznice. Pri svojih prizadevanjih se čuti skupnost socialnega skrbstva osamljena. Dosti bi lahko storile krajevne skupnosti in celo posamezniki, ki sicer prekipevajo od kritike na račun Romov. Skupščina socialnega skrbstva bo zato poskušala ustanoviti odbor v občinskem merilu, kjer naj bi se romskemu vprašanju v občini posvečali vsi dejavniki.

A. Ž.

VSE PESTREJŠA ZBIRKA

Zbirka Kmečkega muzeja na Veseli gori pri Šentrupertu je vse bogatejša. Pred nedavnim so dobili nekaj značilnih kuhinjskih predmetov. Tudi zbirka orožja divjih lovcev je bogatejša za štiri puške, ki jih je muzeju odstopil oddelek za notranje zadeve pri občinski skupščini. Za nadaljnje urejanje prostorov in sanitarij so nabavili 200 kvadratnih metrov keramičnih ploščic.

IZOBRAŽEVANJE NA VASI DECEMBRA

V razpravi po kmetijsko-gospodarskih odborih, organih zadruga in občinski konferenci SZDL je program kmetijskega in družbenopolitičnega izobraževanja za to sezono. Program naj bi bil predvidoma sestavljen do konca meseca, s predavanji pa naj bi pričeli v decembru.

TREBANJSKE NOVICE

Šola v vojni ne bi zastala

Veliki Gaber: uspel obrambni dan na osnovni šoli — Razstava orožja

Ponedeljek, 15. novembra, je bil meglen dan, kar nekaj običajnega za jesenski čas. Za učence osnovne

NA MESTU — Ob ranah ali nezgodah je nepogrešljiva prva pomoč, kjer se posebno v vojnem času ni mogoče zanašati na druge. Čeprav gre le za vajo, so skušali ponazoriti vse, kot bi šlo zares.

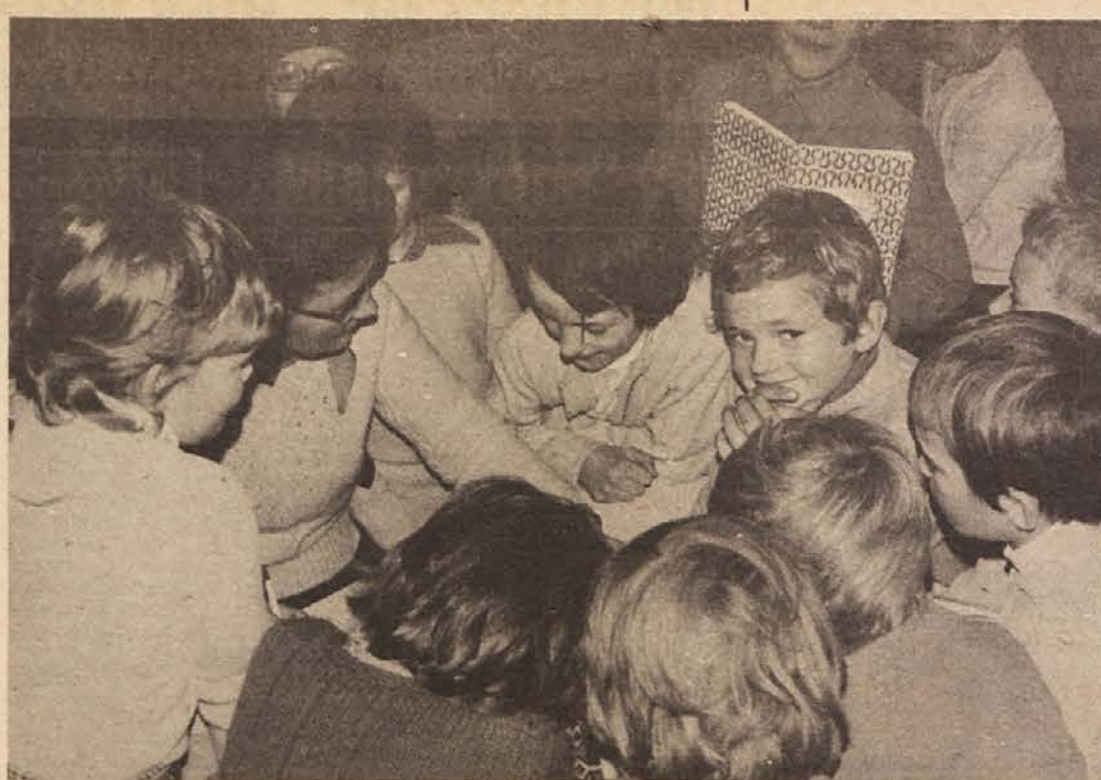
šole, vaje pouka med štirimi stenami, čeprav jim ne manjka aktivnosti v naravi ali na igrišču ob šoli, je znak za alarm ob 8. uri pomenil več kot suhoparno vajo. Šola je bila prazna v 45 sekundah, ker pa je skrbno oko ocenjevalcev vaje pazilo tudi na posameznike, so na koncu upoštevali, da je bila v resnici prazna v petih minutih.

Kurirji so se brž razkropili po vseh krajevne skupnosti in poklicali člane odbora za splošni ljudski odpor pri KS. Kurirji se na domovih članov odbora niso zadovoljili z: „Razumem, pridem,“ temveč so zahtevali tudi podpis. Tako je njihovo resnost in vestnost pohvalil eden od članov odbora. Člani taborniškega odreda Sivih jelš na šoli v Velikem Gabru so v gozdu nad cesto, kamor so se umaknili iz šole, postavili šotore. Pokazali so, kaj pomenijo v tej organizaciji pridobljene

veščine. Šotori so zrasli med drevesi, ne da bi bila potrebna navodila starejših. Ravno tako so bili „pri roki“ člani za prvo pomoč, ki se sicer usposablja za delo v Rdečem križu in šolska tekmovanja iz znanja prve pomoči.

Vse se je dogajalo dan po preštevovanju naših rojakov v sosednji Avstriji. Čeprav je bil med razdeljenimi razredi po gozdu govor predvsem o obrambi in zaščiti, so živo razpravljali o uspešnem bojkotu naših manišin. Kmet Alojz Koporc, čigar hmetija je bila med vojno vedno na „prepihu“, si še pred prihodom vseh učencev na miting ni mogel kaj, da ne bi pomagal skupini pionirjev pri krasenju. Šolski obrambni načrt ni kos papirja. Spomladi bo po vsej verjetnosti še ena vaja.

A. ŽELEZNIK

HODNIK ZA VSE — Hodnik pred razredi v Šentrupertu uporabljajo, če je sila, v mnogo namenov, tudi za sestanke in prireditve. Na sliki: malčki ob svojih nalogah z učiteljico Marijo Brezovarjevo. (Foto: Železnik)

Šentrupert: pouk tudi na hodniku

Učiteljski kolektiv opozarja na prostorsko zagato — Predlogi za rešitve

V šentruperski osnovni šoli so v vse hujši prostorski stiski. Na hodniku je varstvo vozačev, en oddelek podaljšanega bivanja, vsa izvenšolska dejavnost, knjižnica in večina učil.

Priznati je treba tudi, da pred 29 leti zgrajena šolska stavba ni funkcionalna. Prav gotovo takrat nihče ni mogel računati na 12 oddelkov rednega pouka, ki se stiskajo v sedmih učilnicah. V šoli si sedaj že nabira znanje 266 učencev, poleg tega imajo še dva oddelka podaljšanega bivanja (32 učencev) in dva oddelka male šole (42 učencev). Krožki in dejavnost šolskega športnega društva pozimi in ob slabem vremenu kratkotalno — odpadejo. V šoli je poleg kuhinje, pisarne in anitarij še prehodni prostor v zbornico, ki je preurejen v telovadnico. Ob slabem vremenu ali pozimi najde v njem zatočišče 35 učencev.

Prosvetni delavci so v pismu zapisali, da težavne razmere premagujejo z veliko dobre volje, to jim lahko pritrdi vsa-

kdo, ki obišče šolo. Ob tej prizadevnosti pa je v takem nemo-goče govoriti vsaj o približno enakih pogojih vzgoje in izobraževanja mladega rodu v primerjavi z drugimi šolami.

ALFRED ŽELEZNIK

Pošta za troje KS

Velika Loka „pokriva“ lep kos Temeniške doline

Mlajši sodelavci morajo večkrat vskočiti, kadar je treba koga nadomeščati. Tako zamenjuje upravnico

Tatjana Hacc: „Dolenjski list je močno razširjen, kar težko je že najti nove naročnike.“

pošte v Veliki Loki že od aprila Tatjana Hacc iz Trebnjega. Z delom je zadovoljna, saj so tudi stranke v redu. Pošta v Veliki Loki pokriva razredno matične krajevne skupnosti tudi Šentlovenca in Catež z vsem zaledjem. Okoliš predvsem za dostavljanje ni majhen, prekrižarita ga v glavnem z mopedom pismonošs s Cateža in iz Šentlovenca.

17. novembra so se lahko na pošti v Veliki Loki pohvalili, ker so se začela dela pri polaganju novega telefonskega kabla za Catež. Sedaj bo v tem oddaljenem kraju telefon lahko na voljo tudi zasebnim naročnikom.

vse o Dolenjski v Dolenjskem listu

S TITOM NA VARN0 — Ko so zapustili šolo, so ponesli s seboj tudi maršalovo sliko. Po vrnitvi so člani teritorialne enote v Velikem Gabru pripravili razstavo orožja.

Kri za vsakega otroka

Namesto proslave denar za Posocje

V trebanjski občini so letos priredili kar troje krvodajalskih akcij. Odziv med občani in delovnimi ljudmi je navdse razveseljiv. Občinski odbor je že pet let zapored priredil, vsakič v drugi krajevni skupnosti, srečanje vseh krvodajalcev. V siceršnji denarni stiski in še potrebi za pomoč od potresa prizadetemu Posočju (nakazali so 6.000 dinarjev) se je komisija za krvodajalstvo letos odločila, da tega tradicionalnega srečanja letos ne priredi. Upajo, da jih bodo razumeli.

Trem jubilentom, ki so že po 25-krat darovali kri, so predstavniki Rdečega križa izročili predzadnjo sredo zlata priznanja. Frančiški

Frančiška Prešeren

Prešeren je priznanje izročil upravnik trebanjske lekarnice in predsednik komisije za krvodajalstvo v občini Jože Kukman skupno s tajnikom občinskega odbora RK Francem Flajnikom in predsednico krajevne organizacije RK Milko Leničevo.

Frančiška Prešeren je znana aktivistka Rdečega križa

v Dolnji Nemški vasi, pravzaprav jo zajame sleherna akcija, kjer je treba kaj zbirati. Ko so pred nedavnim imeli v šoli v Dolnji Nemški vasi sestanek o akciji zbiranja prispevkov po krajevni skupnosti za dogradnjo trebanjskega zdravstvenega doma in so nekateri mlajši oklevali, je glasno segla po listo z besedami: „Dajte sem, šla bom! Če, me kdo zapodi od hiše, me pač bo!“ — V glavnem je povsod naletela na razumevanje: samo v Dolnji Nemški vasi je zbrala 970 dinarjev.

Kdaj je sploh pričela darovati kri, se ne spominja več. Ostali organizatorji krvodajalstva v trebanjski občini vedo povedati, da je prav gotovo prvič darovala kri že pred 27 leti. Ko je v Trebnjem krvodajalska akcija, sploh ne čaka na avtocesti, ki vozi krvodajalce, temveč krene na odvzemno mesto kar peš. Ponavadi je darovala kri po dvakrat na leto. Preden ji dajanje krvi onemogoči starost, bi rada dosegla 30 odvzemov. „Veste, tri otroke sem imela, naj bo za vsakega po deset odvzemov, če rabi kri ali ne. Človek nikoli ne ve. Videla sem že hude prometne nesreče na bližnji avtocesti.“ Prešerno-va je blizu svojemu cilju: 30. odvzemu. Ob obiskih po domovih — bodisi da zbira denar za ta ali oni družbeni namen ali zabljena oblačila in podobno, ki jih nosi na Lukovki in še dlje, pojasnjuje z vztrajnostjo in preprostimi besedami. A. ŽELEZNIK

Glasilo pred praznikom

V trebanjski kmetijski zadrugi bodo izdajali „Zadružno glasilo“ — prvič pred 29. novembrom

Osnovna organizacija ZK in sindikata v trebanjski kmetijski zadrugi sta dali pobudo za izdajanje glasila tako za delavce zadruge kot kmete kooperante. Priprave obetajo izid pred dnevom republike.

V trebanjski zadrugi ne želijo imeti le obveščenih delavcev, temveč tudi kmete. „Če že prihaja do nesporazumov, prihaja do njih ponavadi vedno zaradi neobveščenosti,“ meni uradnica novega glasila, Franca Grošel, ki bo skupaj s sedemčlanskim uredniškim odborom skrbela za glasilo. S pripravami so začeli 25. oktobra, vendar je bilo za prvo številko brž na voljo dovolj gradiva. V tej številki name- ravajo priobčiti osnutek sred-njoročnega načrta razvoja kmetijstva v občini, o katerem se morajo izreči tudi kmetje v javni razpravi. Samoupravni organi in kmetijsko-gospodarski odbori obravnavajo mnogo vprašanj, kar prav gotovo zanima tudi ostale. Ne manjka strokovnih vprašanj, ki niso nikdar dovolj široko in dobro

Francka Grošel

Vsak list, posebno nov, si želi kar največ sodelavcev. V Trebnjem bi jih radi našli čimveč med delavci zadruga in kmeti. Zaenkrat razmišljajo vsaj o štirih številkah na leto, ki jih bodo razmnoževali s ciklostilom. Osnutek naslovne strani je narisal dijak grmske kmetijske šole Mitja Berce.

A. Ž.

Pol stanovalci, pol KS

Črnomaljska krajevna skupnost skrbi tudi za nekatera komunalna dela v mestu – Deset delavcev nima svojega prostora niti sanitarij

Črnomaljska krajevna skupnost se ne razlikuje od ostalih v občini le po večjem številu krajanov, marveč ima tudi precej več obveznosti. Naloga KS Črnomelj je tudi vzdrževanje vseh ulic v mestu, kanalizacije, javne razsvetljave, skrb za mestne parke, zelenice in pokopališče v Vojni vasi.

je strogo namenski: za popravilo ulic, kanalizacije, vzdrževanje parkov in zelenic v mestu. Letos je šel ta denar v glavnem za urejanje Prešernove ulice in Čardaka. „V bodoče si bomo prizadevali, da bi pol vsote, kolikor bo stalo urejanje neke ulice ali ceste, prispevali stanovalci na tem področju, in to v denarju in z delom. Kot že rečeno, smo letos večino denarja dali za zemeljska dela na Prešernovi cesti, čeprav menimo, da bi take stvari morali delati z denarjem iz komunalnega prispevka. Mi sedaj ne moremo na škodo drugih krajanov reševati prej dolga leta zanemarjene probleme; tak primer je Sadež,“ pripoveduje Bahor. „Po ustanovitvi komunalne skupnosti bodo taka dela tako in tako v njeni pristojnosti.“

Letos je črnomaljska KS asfaltirala dohodne poti na pokopališču v Vojni vasi. „Da bi odpravili poglobni spredni skozi mesto, smo kupili pogrebni voziček, v kratkem bomo nabavili še furgon in tako čakamo le še na odlok o pogrebnem cerimonialu,“ je povedal tajnik.

Da bi lažje opravljali svoje delo, so letos s posojilom kupili traktor s prikolico in priklučki, ki jim bodo pomagali pri zimskem pluzenju mestnih ulic, vzdrževanju parkov in zelenic itd. „Tare nas tudi prostorska stiska; naši delavci nimajo svojega prostora, sanitarij, slačilnice. Upamo, da bo do konca leta to urejeno in da bomo dobili prostor, v katerih bodo lahko delovali tudi vse družbenopolitične organizacije in društva iz naše krajevne skupnosti.“

A. B.

Franc Bahor: „Veliko obveznosti, malo denarja.“

„Zaradi vsega tega so pri nas finančne težave toliko večje,“ pravi Franc Bahor, tajnik KS Črnomelj, v kateri je redno zaposlenih devet delavcev. „Za vse to dobimo le pet odstotkov na vsoto, ki nam pripada po ključu, po katerem se delijo sredstva vsem KS v občini. Prav pomankanje sredstev je glavni vzrok, da letos ne bomo mogli v celoti izpolniti letnega načrta.“

Letos se v blagajno KS steka tudi prispevek za mestno zemljišče, ki pa

Sindikati dobili oporo

Koristno sodelovanje s pravobranilstvom samoupravljanja – Temeljite priprave na letne skupščine

V torek, 16. novembra, je občinski sindikalni svet Črnomelj pripravil v gasilskem domu sestanek, ki so se ga udeležili predsedniki osnovnih organizacij, delavskih kontrol ter sekretarji splošnih služb v delovnih organizacijah.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja Marjan Potrč je govoril o delovnih razmerjih in interni zakonodaji v luči novega zakona o združenem delu. To je bilo prvo tako srečanje v regiji, ki ga je organiziral sindikat, in izkazalo se je za zelo koristno; pravobranilec je govoril tudi o nespoštovanju zakonitosti v OZD ter o nepravilnostih, ki zaradi tega prizadenejo zlasti neposredne proizvajalce.

Posebno pozornost so posvetili organizacijskim in vsebinskim pripravam na letne sindikalne skupščine. Sindikat zahteva, da vsaka OO pripravi poročilo o opravljenem delu ter program za naslednje leto, za kar so zadolženi tudi predsedniki delavske kontrole in delavskih svetov. Osnovnim organizacijam priporočajo, naj letne skupščine pripravijo na proste sobote, da bodo imeli dovolj časa za podroben pretes do sedanjega dela in programov za bodoče delovanje. Večje DO morajo poskrbeti za prevoz delavcev po skupščini. Poudarili so, da letne skupščine niso samo stvar sindikalne organizacije, marveč tudi Zveze ko-

munistov, zato morajo sekretarji OO ZK sodelovati pri sestavi poročil in pri izvedbi skupščine.

DRSALIŠČA NE BO – Končno so le popravili počeno vodovodno cev pod Ulico 21. oktobra, kjer je voda večkrat preplavila cesto in na tem mestu povsem uničila asfalt. Črnomaljski občani so seveda zadovoljni, saj jim do takih „umetnih“ jezer ni prav nič, še zlasti ne pozimi, ko bi se ta del ceste spremenil v pravo drsališče – ne samo v veselje otrok, ampak tudi v jezo avtomobilistov. Konec dober, vse dobro?

Črnomaljski drobir

PREMALO DELAVCEV – Občani se včasih pritožujejo nad delom občinske uprave, češ da gre delo prepočasno od rok. Na občinski upravi pa tarnajo, da je premalo zaposlenih za tak obseg dela in da nujno potrebujejo vsaj dvanajst novih delavcev. Seveda pa je, da bi jih dobili, potrebno zagotoviti primeren osebni dohodek in stanovanja. Ravno tu pa se začarani krog ponavlja sklene. Za primerjavo o potrebnosti novih kadrov tale podatek: v krški občini, ki šteje nekaj več prebivalcev, dela v občinski upravi 116 ljudi, v črnomaljski pa le 56.

TEŽAVE NA ZAČETKU – Vaščani Krupe in Merve vasi bi radi imeli asfaltirano cesto. Večina jih je pripravljena za to prispevati denar in prostovoljno pomagati z delom, vendar so že na začetku naleteli na oviro; pri urejanju ceste bodo morali porezati kakšen ovinek in kakšni nji-vi ali travniku odkriniti meter zemlje. Našli pa so se taki, ki teh nekaj pednjev zemlje nočejo odstopiti.

ZDRAVNICA PA NI – Viničani se sprašujejo, kdaj bodo dobili stalnega zdravnika, ki bo ordiniral vsak dan. Sedaj na Vinico pride zdravnik

le dvakrat na teden in takrat je čakalnica prepolna – čaka ga tudi 40 bolnikov. Povrh vsega pa imajo na Vinici za zdravnika pripravljeno novo stanovanje.

SPET PREDAVANJA – Črnomaljski radioklub je spet začel s predavanji za svoje člane. Predavanja so vsak ponedeljek ob 17. uri v klubskih prostorih.

S PLESOM NA IZLET – Dijaki 3. b razreda črnomaljske gimnazije so v nedeljo, 20. novembra, v hotelu Smuk v Semicu priredili ples s strelčevom. Cisti dobiček so dijaki namenili za maturantski izlet, saj bi stroške izleta težko plačal vsak dijak sam.

POZDRAV IZ NEMČIJE – Pred meseci je delegacija žensk nemške socialdemokratske stranke iz Fuertba obiskala Dolenjsko in se je mudila tudi v Črnomlju. Zupanovi ženi iz tega mesta je bil v Beli krajini očitno najbolj všeč sekretar občinske skupščine, saj je v zahvalnem pismu za prijete ure, ki so jih članice delegacije preživele v Črnomlju, posebno pozdrave poslal „herr Jelenicu“.

Dvesto članov klubov OZN

Vera Stipanović spet predsednica OK klubov OZN

Klubi OZN v črnomaljski občini so med najboljšimi in najbolj delavnimi v Sloveniji. Maja lani so ustanovili občinsko konferenco klubov OZN in predsednica je postala Vera Stipanović. Na zadnji konferenci OK prejšnji teden je bila 18-letna Vera spet izvoljena in bo vodila občinsko konferenco v naslednjem dveletnem mandatskem obdobju.

„V naši občini je osem klubov, v katerih deluje okoli dvesto članov. Klube OZN imajo na vseh osnovniholah, v gimnaziji, Viatorju in Iskri. V kratkem bosta začela delati še dva kluba: v krajevni skupnosti Kanižarica in Preloka,“ je povedala Vera.

V tem mandatskem obdobju se bo občinska konferenca najbolj posvetila izobraževanju članov klubov, v veliki meri pa bo njihovo delovanje posvečeno naselju miru na Vinici. „Začeli bomo republiško akcijo za pravo zemljišča, kjer naj bi stalo naselje miru, ki bo, ko bo zgrajeno, imelo velik pomen za dejavnost in idejo klubov OZN po vsem svetu.“

Čeprav živi Vera sedaj v Črnomlju, je še vedno zelo navezana na Vinico, kjer je v osnovni šoli pod vodstvom ravnateljice in neutrudnega organizatorja Toneta Trohe bila predsednica tamkajšnjega kluba.

„Brez tov. Trohe si dela klubov OZN v naši občini in dela OK sploh ne morem predstavljati; brez njega viniški klub gotovo ne bi mogel doseči takih uspehov v državnem merilu. Dovolj pove že to, da so tudi starejši Viničani prihajali, da bi delali v tamkajšnjem klubu.“

Vera opravlja funkcijo predsednika OK amatersko, poleg tega pa je še sekretarka OK ZSMS Črnomelj. „Če hočeš obe funkciji dobro opravljati, gre veliko časa, vendar mi ga ni žal, saj je delo z mladimi zelo prijetno in hvaležno. Naj povem, da so še štirje člani kluba OZN na OS Črnomelj vključili v politično šolo časopisa Borba, in sicer v četrti ciklus, ki obravnava neuvrženost. Naročili smo jih na časopis in po končani šoli bodo opravljali izpite.“

A. B.

SOLE IN KULTURA

V sredo, 17. novembra, je bil v skupščinski sejni dvorani sestanek članov aktiva ZK prosvetnih delavcev črnomaljske občine, na katerem so obravnavali dejavnost šol na kulturnem področju ter program aktivnosti prosvetnih delavcev. Sekretarji OO in oddelkov ZK so zadolženi, da v vzgojnoizobraževalnih zavodih, kjer delajo, pripravijo razprave o problemih pri njihovem delu, o povezavi šol kot kulturnih središč s krajevno skupnostjo, z društvi in drugimi organizacijami.

Streliški prapor

Na slovesnosti v počastitev dneva republike je včeraj v gasilskem domu občinska strelska zveza Črnomelj razvila svoj prapor. Razvite prapora in s tem tudi pomoč temu res množičnemu športu v občini so omogočile delovne organizacije in posamezniki, ki so za prapor prispevali trakove in žebličke. Trakove je prispevalo deset delovnih organizacij (trak je veljal 1.500 dinarjev), prav toliko je bilo tudi žebličkov po 500 dinarjev; sedemdeset posameznikov pa je za vsak žebliček odštelo 150 dinarjev. Za častnega člana občinske strelske zveze so proglasili predsednika strelske zveze Slovenije Vlada Mišiča.

Ze prej dobre odnose z občinsko strelsko zvezo iz opobratene občine Duga Resa so na slavnosti potrdili in se pobratili. Predstavniki obeh strelskih zvez so poudarili, da bodo skupno delali za napredek strelstva v obeh občinah in za krepitev bratstva in enotnosti.

Po svečanosti je bilo na strelišču medobčinsko strelsko tekmovanje z značno puško.

DELA ZA NOVO TRGOVINO – Prostore bivše kemične čistilnice na Cesti bratstva in enotnosti so začeli adaptirati za bodočo Kokrino trgovino. Dandanes trgovin ni nikoli preveč, zato Metličani komaj čakajo, da bodo dela, ki jih izvaja TGP, končana.

Z lastnim delom do napredka

Za ceste, ki so bile letos asfaltirane, so z delom in denarjem največ prispevali občani sami – Obnovitev električnega omrežja in gradnja vodovodov

Čeprav letos v programu praznovanja praznika metliške občine ni nobene slovesne otvoritve asfaltirane ceste, to ne pomeni, da od prejšnjega praznika ni bila asfaltirana ali posodobljena nobena cesta. Ravno nasprotno: občani so letos dobili veliko metrov asfalta, z deli so pohiteli, kolikor se je le dalo in z „likofij“ niso čakali do praznika.

„Prav letos je treba izreči še posebno pohvalo našim občanom, saj so se res zavzeli, da se njihove vasi in krajevne skupnosti čim bolj povežejo z občinskim središčem,“ poudarjajo vodilni občinski možje. Občina je majhna in ima le eno gospodarsko in kulturno središče – Metliko. Ceste, ki druge kraje povezujejo z Metliko, niso najboljše, zato so letos občani še posebej poskrbeli, da

se to popravi. Razumejo, da občina nima toliko denarja, da bi lahko ustregla vsem njihovim željam, in uvideli so, da enotni, pripravljeni na delo in denarne prispevke lahko veliko sami naredijo.

„To spoznanje in njihova pripravljenost, da si sami pomagajo do napredka, je letos dalo izjemne rezultate,“ pravijo na občini. Tako so na primer vaščani Bojanje vasi dobili 800 metrov asfaltirane ceste: vrednost opravljenih del je okoli 800 tisočakov, od tega je občina prispevala 50.000 dinarjev, vse ostalo pa vaščani z delom, denarjem in materialom.

DARILO DOMU POČITKA
Franc Babič iz Knežine 14 je metliškem domu počitka nakazal 5.000 dinarjev. Ta človekoljubna poteza je vredna vse pohvale in priznanja, še toliko bolj, ker se je Babič za darilo odločil sam od sebe, ne da bi dom začel kakšno akcijo za pomoč. Uprava doma se mu za darilo najlepše zahvaljuje.

20-LETNICA BETI

Danes slavi Beti, največja delovna organizacija v metliški občini, 20-letnico obstoja. Proslava, na kateri bo govoril predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Andrej Verbič, bo ob 11. uri v tovarniški menzi. Na slavnosti bodo delavcem, ki že 20 let delajo v Beti, podelili priznanja in nagrade.

Krajani KS Dobravice se lahko pohvalijo s 1.700 metrov dolgo asfaltno cesto od Primostka do Kričevoglavic, ki je tudi v glavnemplod njihovega dela in denarja. Odrzali so se tudi vaščani Dragomlje vasi, ki so položili 800 metrov asfalta skozi vas. KS Radovica je dobila 2.600 metrov asfaltirane ceste in krajani so zastopili celotno nivoje, pripeljali material in sami veliko delali. Podobno je bilo v KS Rosalnica, kjer so letos dobili 1.200 metrov asfalta.

Občani pa so se izkazali tudi pri drugih komunalnih delih, predvsem pri obnovi električnega omrežja in napeljavi vodovodov: prispevali so večino denarja, opravili zemeljska dela. „Kljub skromnim sredstvom jim ne moremo odreči pomoči, saj večino res naredijo sami,“ jim daje priznanje občinski možje.

Organizator in športnik

TGP že tretjič zmagovalec metliškin DŠI

Metliško TGP je na letošnjih delavskih športnih igrah v moški konkurenci že tretjič zapored osvojilo prvo mesto in si tako pridobilo pokal v trajno last. Vsakdo bo rad priznal, da je za ta uspeh v veliki meri zaslužni Željko Goleš, elektroinstalater in velik ljubitelj športa.

„Zadnja leta pri nas nismo nikoli imeli težav pri sestavi ekip, sodelovali smo v vseh panogah. Žal se s tem ne morejo pohvaliti tudi druga podjetja v občini,“ pravi Goleš in ne pozabi pristaviti, da ima vodstvo TGP veliko razumevanja za športno in rekreativno udejstvovanje delavcev. „Lep zgled dajejo naši vodilni in vodstveni delavci, ki prav tako sodelujejo v ekipah. Prema-galni smo tudi omalovaževanje športnega udejstvovanja zaposlenih, zlasti starejših; ni še dolgo tega, kar so se ljudje posmehovali, češ resen človek, že v letih, pa se podi za žogo. Med uspehe štejemo tudi to, da se je zanimanje za šport povečalo v celem podjetju: kadar nastopajo naše ekipe, nas pridejo sodelavci bodrit. Zadnje leto nam je uspelo tudi ženske vključiti v DŠI, zaenkrat samo strelsko ekipo, prepričan pa sem, da jih bo naslednje leto več.“

Preobrat je nastal pred tremi leti, ko je Željko prišel s seminarja za šport in rekreacijo v Mozirju, kamor ga je poslalo podjetje. Ne samo da je glavni organizator, tudi sam je vnet športnik in sodeluje v vseh panogah na DŠI. „Pri organizaciji športnega življenja v TGP ima šest pomočnikov, ki so zadolženi za posamezne panoge. Pri nas kakršnekoli ekipe ni težko sestaviti, ker se delavci zavedajo, da tudi na ta način pripomorejo k uspehu podjetja. Prepričan sem, da bi tudi v drugih podjetjih športno življenje bolj zaživelo, če bi se našel kdo, ki bi bil pripravljen vsotvar vzeti v toke in resno delati. Seveda je potrebno žrtvovati tudi precej prostega

časa. Vse pa se bogato obrestuje,“ iz lastnih izkušenj ve Goleš. „Zal pa je v Metliki na voljo premalo športnih objektov, zato komaj čakamo, da bo zgrajena športna dvorana.“

A. BARTELJ

Plodno leto za KS Suhor

Vaščani 11 vasi KS Suhor praznujejo jutri krajevni občinski praznik – Za napredek so pripravljene delati sami, potrebna pa je tudi pomoč občine

Jutri 930 krajanov KS Suhor praznuje dvojni praznik: občinski in krajevni. Tako kot metliška občina si je tudi KS Suhor izbrala za svoj praznik 26. november v spomin na dan, ko so partizani 1942 napadli belogardistično postojanko na Suhorju in jo razbili ter s tem zadali smrtni udarec belogardizmu v vsej Beli krajini.

Vaščani enajstih vasi v krajevni skupnosti Suhor so lahko ponosni na napredek, ki so ga v glavnem dosegli v tem letu z delom svojih rok. Naj naštejemo samo njihove največje delovne zmage. Za asfaltiranje 800 metrov ceste skozi Dragomlje vas so vaščani zbrali 120 tisočakov, vsaka domačija pa je pri zemeljskih delih delala 15 delovnih dni; tudi zemljo za razširitev ceste so odstopili brezplačno.

Vaščani Hrasta so letos dobili novo trafopostajo, za katero so sami zbrali 80.000 dinarjev.

V načrtu krajevne skupnosti za letošnje leto so tudi popravila vaških poti; vas, ki se za to odloči, dobi od

KS zastoj gramoz, dela pa prevzamejo vaščani sami. Tako so popravili cesto Bereča vas-Gornji Suhor. Mala Lešče, za obnovo poti se pripravljajo tudi vaščani drugih vasi KS, ki se nimajo vodovoda. Člani KS je do praznika uredila tudi postojanko za družbenopolitične organizacije in društva v prosvetnem domu na Suhorju.

Časa in denarja jim je zmanjkalo za dokončno ureditev suhorskega pokopališča, kar nameravajo storiti v naslednjem letu. V načrtu za prihajajoče leto je še asfaltiranje ceste skozi Berečo vas, obnovitev električne napeljave Dolnji Suhor-Bužine vas, zasutje mlake na Gomjem Suhorju ter gradnja vodovoda za vasi Ravncane, Drage in Dole, ki so edine v KS, ki še nimajo vodovoda. Člani KS ne bomo pri vseh teh delih bovsno da na krajanjih samih, ki so za predek svojih vasi pripravljene, pa več narediti sami, kljub temu pa brez podpore občine ne bo šlo.

Proslava za krajevni praznik bo jutri popoldne pri suhorski šoli. Prikažejo, da se bo praznovanje udeležili tudi general Ulat iz Zagreba, ki je sodeloval pri napadu na Suhor pred 34 leti.

Sprehod po Metliki

TONI – PETI KOVAČ – Z narodnozabavnim ansamblom „Stirijski kovači“ je pred kratkim odšel na gostovanje v Kanado, kjer bo zabaval naše izseljence, tudi TONI Gaspenič, ki se zadnje čase v Sloveniji uveljavlja tudi kot pisec besedil za popevke in celo kot pevec. Tisti, ki jim gresta njegov strupen jezik ali celotna pojava na živce (ti so zlasti v njegovem rodnem mestu), se lahko oddahnejo do začetka januarja. Potem bo spet vse po starem, kaj TONI Metlike ne bi zamenjal za dve Kanadi.

MLADINCI IN DENAR – Prejšnji četrtek je bila v Metliki seja predsedstva občinskega komiteja ZSMS, na katerem je tekla beseda tudi o potrebnih sredstvih za delo v prihodnjem letu. Mladinci upajo, da bo naslednje leto, kar se financ tiče, boljše kot letošnje, ko so šele pred kratkim dobili iz proračuna dodatna sredstva, da so lahko plačali nepokrite račune. Zlasti se bodo morale pri financiranju njihovega programa bolj izkazati interesne skupnosti; letos je to stonila le TTKS.

UGANKA NA PLAKATU – Pred plakatom, ki je občane vabil za po-

nedeljek na koncert v dom Partizana, so se ustavili trije starejši ljudje in ugibali, kakšen koncert bo to. Velikimi mastnimi črkami je pisalo samo: Neda. „Cigava Neda pa je doletnik se je namuznula.“ „Za bi moralo na plakatu pisati še Utrke.“ (Tako se namreč ta pevka imenuje.) „No, ta je pa dobra. Nikakor moreš zvedeti, kdo je ta Neda, potem pa ti povedo, da je plakati urejen,“ so se zgrajili.

NOVO LETO SE BLIŽA – Na opozarja tudi izložba metliške papirnice, v kateri je že polno okraskov za novoletno jelko, ki s svojimi velikimi mastnimi črkami prisko-pom in blavitostjo pred izložbo povablja zaroti otroke. Starši pa s kupom raje čakajo na pravo novoletno vzdušje, sicer bi jim njihova mladež okraske razbila, preden bi jih uspeli obesiti na jelko.

ZAMUDNIKI HITE – Kljub temu da je zima že tik pred vrati, po mestu še sliši zavijanje cirkularne ke, s katero zgajajo drvo. Občani so verjetno spoznali, da bodo letos pri kurili več drvi, kot so računali, saj je marsikomu že mrzla jesen kropla načela skladownice.

metliški tednik

Črnomaljski poročevalec

Skrbeti tudi za razvoj podeželja

Podeželje se v primerjavi z mestom Kočevje čuti zapostavljeno

Delegatski sistem v krajevni skupnosti Stara cerkev pri Kočevju ne deluje, kot bi moral. To so ugotovili na nedavnem razgovoru, kateremu sta prisostvovala tudi podpredsednica republiške konference SZDL Tina Tomlje in predsednik medobčinskega sveta SZDL ljubljanske regije Ivan Lapajne.

Delegati obeh delegacij (za zbor KS občinske skupščine in za SIS) v glavnem niso vključeni v organe KS, zato niso dovolj seznanjeni z delom in s problemi KS, zaradi česar njihovo delo tudi ne more biti najbolj uspešno. Kljub temu pa so poudarili, da dela delegacija za zbor KS občinske skupščine bolj kot delegacija za SIS.

Vprašali so tudi, kdaj bo Samoupravna stanovanjska skupnost Kočevje organizirana res samoupravno. Menijo, da bi potem lažje reševali nekatera zanje zelo pomembna vprašanja, kot so gradnja stanovanj na vasi, se pravi gradnja stanovanj za učitelje, gradnja iz solidarnostnega sklada in drugo.

Menili so tudi, da se Kočevje prehitro razvija, podeželje pa zaostaja, in to celo bližje krajevne skupnosti, kot je njihova. To ne velja le za gradnjo stanovanj, ampak tudi za otroško varstvo, šolstvo, odpiranje obratov, zdravstvo in drugo. Tako imajo na primer v Stari cerkvi dovolj veliko šolo, pa se otroci vseeno vozijo v višje razrede v Kočevje. Zato potrebuje šola v Kočevju vedno več razredov, šola v Stari cerkvi (in še marsikje) pa ostaja skoraj prazna. Šole na podeželju imajo pogoje za

organizacijo celodnevne šole, šola v Kočevju pa se zaradi take centralizacije bori s pomanjkanjem prostorov in drugimi nevednostmi. Podobno je tudi z vrtcem. Trgovino imajo na območju KS le eno samo, čeprav so bile pred vojno tri.

Delegatski sistem je torej kljub nekaterim začetnim pomanjkljivostim nakazal vrsto zadev, ki jih bo treba v bodoče reševati drugače, kot smo bili navajeni doslej. To pa pomeni, da bo treba doseči, da bodo menjena delegator in delegacij v bodoče bolj upoštevana.

J. P.

SLAVJE V OSILNICI

Program proslave v počastitev dneva republike, ki bo 27. novembra ob 10. uri na trgu pred šolo v Osilnici, je naslednji:

- Otvoritev proslave.
 - Otvoritev zdravstvene postaje in razširjenega obrata Tekstilane.
 - Razvitje prapora Lovske družine Osilnica.
 - Kulturni program, ki ga izvaja mali Doremi pod vodstvom Iveta Staniča.
- Proslavo organizirata krajevna skupnost Osilnica in krajevna organizacija SZDL.

M. G.

Razstave - kadilsko skrivališče?

Obisk likovnih razstav v Petkovi galeriji nenehno upada - Vse manj obiskovalcev iz vrst učencev in delovnih ljudi - Grad - najprimernejše skrivališče za mladoletnike s cigareto v ustih

Ugotovitev, ki ni niti malo razveseljiva: v zadnjem času je v Ribnici opaziti vse večje nezanimanje prebivalcev za obiske kulturnih prireditev v Petkovi galeriji. Na to kaže podatek, da je po šestih razstavah število obiskovalcev v primerjavi z lanskim letom nemalo upadlo.

Petkova galerija, ki ima svoje prostore v ribniškem gradu, je lani dosegla svojevrsten rekord. Organiziranih je bilo 11 razstav,

ki jih je obiskalo okoli 27.000 ljudi, med njimi precej tujcev. V primerjavi z letošnjim letom, ko je bilo doslej organiziranih le 6 razstav, ki si jih je ogledalo le 15.000 obiskovalcev, so prejšnji podatki res takšni, da jih bo tudi v prihodnje težko doseči.

V desetih mesecih letos so razstavljali: Ala Boscaro (1.000 obiskovalcev), šolska mladina na temo „Svet, v katerem živimo“ (1.500 obiskovalcev), Ivan Razboršek (1.500), Anton Plemel (3.000) in ribniški likovniki Čirovič, Matoh, Cebin ter Šenk, katerih razstave si je ogledalo 6.500 občanov, nazadnje pa še Lovro Novinšek s 1.500 obiskovalci.

Podatki torej govore, da se število obiskovalcev razstav ne-

nehno manjša, zlasti je to opaziti med šolsko mladino in delovnimi ljudmi. Posebej mladina bo morala v prihodnje več časa posvetiti kulturnemu izobraževanju. Nemalo pa je to odvisno od mentorskega kadra, ki naj s pravilno vzgojo otroke usmerja tudi na to področje. Tako pa ti prihajajo v ribniški grad le zato, da so varni pred pogledi odraslih, zlasti staršev, ko si prizigajo cigarete...

M. GLAVONJIC

PETKOVA GALERIJA DOBILA NOVE PROSTORE

Potem, ko je minilo precej časa od uganjanj, ali bo Petkova galerija dobila svoje prostore tudi v dvorani gradu, v kateri je prej bil bife, so se želje le uresničile.

Dvorana bo služila za prirejanje koncertov, razstav, literarnih večerov, hkrati pa bo tu še prostor za poročne obrede. S tem prostorom, ki ga sedaj še obnavljajo, bo ribniški grad prav gotovo postal kulturno središče Ribniške doline.

TEČAJI ZA USLUŽBENCE JLA

Po številnih uspešnih organizacijah pevskih in ostalih prireditev v Ribnici tamkajšnji dom JLA ne miruje. Tako ima v načrtu tudi pričetek dela v marksističnem krožku, ki je v prvi vrsti namenjen stareščinam garnizona, pa tudi ostalim interesentom. Najverjetneje je, da bodo že v kratkem uvedli tečaj slovenskega jezika za starešine, še posebej pa za njihove žene. Vemo namreč, da je teh še veliko brez zaposlitve, glavna ovira pa je na dlani: neznanje slovenskega jezika.

D. P.

Ribniški zobotrebci

MESTO BREZ ZEBER - V Ribnici so bili včasih jasno zarisani prehodi za pešce, kot kaže, pa odgovorni mislijo, da jih majhno mesto več ne potrebuje. Povsem drugače menijo meščani, ki jih avtomobil še ni toliko zasužnjil, da bi hodili po nakupih kar z jeklenimi konjčki. Zato bi bilo prav, da zebre označijo, in ne samo tam, kjer so bile nekoč, pač pa tudi po številnih nevarnih mestnih predelih.

PONOVO O ZNAKIH - Pred nekaj tedni smo pisali, da je novi čevljarški most še vedno neoznačen, in pomanjkljivosti so hitro izginile. Nekateri občani v šali predlagajo, naj bi na most postavili moža, ki bi čuval pridobitev, kajti ribniški huli-gani zadnje čase svojo jezo ponovno stresajo na - prometne znake.

PREDAVANJE O ALKOHOLIZMU - November je mesec načrtnega boja proti alkoholizmu in tudi v ribniški občini so se na boj dobro pripravili. Pred kratkim je dr. Zlatka Pivkova predavala o posledicah alkoholizma, in sicer stareščinam in vojakom iz ribniške vojašnice.

RAZŠIRITI POSTAJO - Avtobusno postajo v Ortneku bodo razširili, da bodo lahko potniki lažje vstopali v vozila in izstopali. Skozi Ortnek je kar precejšen promet, zato so zdaj avtobusni potniki v nevarnosti. Postajo bodo razširili tako, da bodo nje zemljišče nasuli s kamenjem in peskom.

medved odgovarja

- Veš, da je KS Sveti Gregor edina na ribniškem območju, ki se je aktivno vključila v akcijo vpisa posojila za ceste, saj je 53 kmetov vpisalo kar 27.300 din?

- Kaj bi to! Jaz pa sem zvedel, da je posojilo vplačal celo nek avtoprevoznik...

UVEDENA „STANOVANJSKA“ SOUDELEŽBA

V Inlesu že nekaj časa pripravljajo soudeležbo delavcev pri pridobivanju stanovanj. Tako bo delavec, ki je od podjetja že dobil stanovanje, moral zanj plačati obvezno soudeležbo, kot bo določal pravilnik. Postopek je v prvi vrsti uveden zato, da se tako pospeši reševanje stanovanjskih vprašanj. Že na drugem mestu pišemo, da je Inles eno tistih podjetij, ki se je z velikim uspehom lotilo reševanja stanovanjskega problema, novi ukrepi pa bodo že tako dobre rezultate še izboljšali.

DOBIL KONČNO PODOBO - Delavci podjetja vodne skupnosti Sava iz Ljubljane so v teh dneh končali dela na obnovi starega kamnitega mostu v Ribnici. (Foto: D. Divjak)

STRUŠKA ULICA RAZSVETLJENA

Ena najprometnejših in najbolj „obiskanih“ poti v Ribnici, Struška ulica, je pred kratkim dobila napeljavo za razsvetljavo. Delavci Rika in Inlesa, ki v veliki večini hodijo prav po tej ulici, upajo, da bodo tudi zaključna dela kaj hitro nared.

Elektro iz Kočevja je namreč postavil le drogove z reflektorji, medtem ko električna napeljava še ni narejena. Stanovanci te ulice so s pridobitvijo seveda zadovoljni, želijo si le še boljše asfaltne podlage.

M. G.-č

AMD ODSLEJ V ŠEŠKOVI ULICI

Te dni se je AMD Ribnica preselilo iz sedanjih zastarelih prostorov na Gorenjski cesti v Šeškovo ulico. Za okoli 500 članov tega društva bo to nemajhna pridobitev.

Oh tem še nekaj besed o delu društva. Letos so končali že 6 tečajev za voznike B kategorije, pravkar pa pripravljajo naslednjega. Prav tako so že imeli nekaj seminarjev za voznike traktorjev, šesta mesec pa bo uvedeno testiranje avtomobilov. Sicer pa so prostori AMD odprti ob ponedeljkih, sredah in petkih, v svoje vrste pa vabijo še nove člane. Članarina je 160 din.

tošnjim načrtom. O načrtu za prihodnje leto bodo razpravljali na prihodnji seji izvršnega sveta KS.

Takrat bodo razpravljali še o delovanju servisov v Kočevju in ukrepih, kako zagotoviti njihovo boljše delo. Servisov je namreč malo, zato opravljajo delo hitro, nekvalitetno, njihove usluge pa so drage. Nekaterih servisov pa celo ni, na primer kleparjev, avtopralnice, kovinarjev itd., čeprav jih ima ponekod že malo večja vas. Tako rešujejo položaj popoldanski obrtniki ali šušmarji, katerih usluge pa tudi niso vedno najboljše, zagotovo pa so drage.

Razen tega bodo na seji razpravljali o samozaščiti v krajevni skupnosti in nadaljnjih ukrepih oziroma nalogah na tem področju.

J. P.

Kratke iz Fare

NOVA POŠTA - Razgovori o gradnji stanovanjsko-poslovne stavbe v Vasi-Fari bodo verjetno kmalu uspešno končani. Po sedanjem pregledu naj bi v tej stavbi dobila prostore nova pošta z avtomatsko telefonsko centralo, izpostava ljubljanske banke, razen tega pa bi bili v njej še dve stanovanji. Financerji gradnje bodo lastniki poslovnih prostorov in Samoupravna stanovanjska skupnost.

NEGOTOVA ČRPALKKA - Kdaj bo Kolpska dolina dobila novo bencinsko črpalko in kje bo stala, se še ne ve. Zvedeli smo le, da bo zgrajena šele, ko bo odprta cesta Brod na Kolpi - Delnice, ker črpalka prej ne bi poslovala donosno. Vendar še vedno ni znano, če bo črpalko gradil Petrol ali INA in če bo stala na slovenski ali hrvaški strani Kolpe.

CESTO POPRAVLJAJO - Poročali smo, da je nova cesta nad Vasio-Faro pri nekdanjem tunelu močno poškodovana, ker drsi v dolino. Pred kratkim so začeli napako popravljati. Cesto bodo pomaknili še bolj proti hribu oziroma v ovinek. Menijo, da je tam zemljišče trdnjše.

Cevi pokajo

V Kidričevu 1 in 3 v Kočevju (verjetno pa tudi drugod) poka vodovodna napeljava (natančneje „gajnice“). Voda se izliva v zid in ustvarja velike madeže (zaradi katerih je potrebno beljenje prostorov) v spalnicah, kopalnicah in dnevnih sobah. Samo letos je servisna služba pri Samoupravni stanovanjski skupnosti (SSS) popravila v približno četrtnini vseh stanovanj, v nekaterih celo po trikrat.

Stroški za popravila, ki pridejo v tem primeru iz investicijskega vzdrževanja, so precejšnji. Blok pa je star nekaj 7 let, in torej stroški investicijskega vzdrževanja skoraj ne bi smeli imeti kaj namreč šele bo, ko blok star, če so že zdaj potrebna velika popravila. Pri tem je treba poudariti, da popravila zaradi počenih cevi niso edina popravila, ki jih prizadene investicijsko vzdrževanje in so torej vzrok za zahteve po višjih stanarinih. To pa spet pomeni, da so stroški nesolidne gradnje in prazne nesolidnih del preneseni na stanovalce, namesto da bi jih trpeli tisti, ki so malo slabo opravili.

Izvajalci del si običajno po dveh letih umijejo roke, in tujci nosite vse stroške popravil sami. Vendar zgradba ni brivnik ali televizor, ki ima tudi dveletno garancijo. Če zgradbo bi morala biti garancija daljša.

Razen tega bi se urbanisti, gradbeniki in investitorji morali pri stanovalcih in SSS pozanimati, kakšne pomanjkljivosti so opazili pri posameznih vgrajenih materialih, opremi, na sploh pri hišah in celo v soseski. Tako bi se v bodoče izognili napakam, izvajalci del pa bi se tudi izogibali sodelovanju s slabimi proizvajalci materialov in opreme, slabimi podizvajalci, izognili pa bi se lahko še mnogim drugim slabostim, ki jih zdaj ponavljajo.

Drobne iz Kočevja

MEHANSKI IZPITI - Naval na ribniške tečaje in izpite za motorna vozila je bil letos izredno velik, da niso bili predavatelji in inštruktorji kos, ker jih je premalo. Komisija za voziške izpite, ki dela v Ribnici, je imela za letošnje izpite 23. novembra, zadnji izpiti iz teorije pa bodo 16. decembra. V letu 1977 bodo prvi izpiti iz teorije 14. januarja.

PRAMITI PTICE - Vreme je že izredno ugodno in toplo. Vendar so

medved odgovarja

Pri nas imamo „pleh muzi“ za proslave, zborovanja in druge prireditve.

Pri nas v Kočevju pa v prihodnje za pogrebe.

KOČEVJSKE NOVICE

Kdor ima, ne da

Kočevski moški pevski zbor, ki ga vodi Ivo Stanič, pridno nastopa na raznih prireditvah, proslavah in drugod. Kadar kdo potrebuje dober kulturni program, zaprosi za pomoč pevce in dostavi: „Za plačilo se bomo pa kasneje dogovorili.“ Vendar tega „kasneje“ ni. Tisti, ki so obljubili plačilo, se zbora običajno kasneje sicer spomnijo, vendar ne zaradi plačila, ampak zato, ker potrebujejo pevce za nov nastop.

Edina, ki se je pevec vsaj malo spomnila, je organizacija ZB iz Stare cerkve, ki je organizirala z njimi razgovor in jim postregla z aperitivom in čajem. Kočevske organizacije, ki imajo gotovo več denarja kot organizacije iz Stare cerkve, se tudi na kaj takega še niso spomnile.

J. P.

PRVI PRAZNIK

Krajna skupnost Školja Loka, ki je pobratena s kočevsko, bo 18. decembra letos prvič praznovala svoj krajevni praznik. Glavna svečanost bo 17. decembra, ko bodo podelili priznanja prvoborcem. Nanjo sta vabljeni tudi delegaciji pobratene KS Kočevje in Smederevska Palanka.

TRIJE SNEŽAKI

Lutkovno igrice „Trije snežaki“ pripravljajo lutkarji kočevske gimnazije pod vodstvom mentorja Matije Glada. Z njo bodo nastopali v okviru praznovanja dedka Mraza, se pravi od 23. decembra dalje. Predviden je tudi sprevid dedka Mraza skozi Kočevje, ki ga bo organizirala Zveza prijateljev mladine. V sprevidu bodo tudi lutkarji, ki bodo nato na ploščadi pred samskim blokom igrali „Tri snežake“.

SEMINAR ZA VODILNE

20. novembra je bil v Kočevju seminar za sekretarje in namestnike osnovnih organizacij ZK, aktivov in svetov. Namen seminarja je bil usposobiti komuniste za boljše delo, za vodenje sestankov, uresničevanje sklepov in uresničevanje kongresnih dokumentov ter sklepov 5. seje CK ZKS.

Vedno več ljudi bere

V mesecu knjige vpisali več kot 200 novih bralcev – Letos izposojeni 68.000 knjig

Od 1. do 15. novembra v kočevski ljudski knjižnici brezplačno vpisovali nove bralce. Na mladinskem oddelku se je vpisalo 110 novih, na oddelku za odrasle pa 115. Tako imajo zdaj vpisanih na mladinskem oddelku 902 bralca, na oddelku za odrasle pa okoli 1.400.

Izmed pribl. 2.300 vpisanih bralcev jih letos obiskuje knjižnico okoli 2.100, medtem ko jih je lani 1.948. Lani so bralci obiskali knjižnico 30.543-krat in si izposodili 62.000 knjig. Letos so toliko obiskov zabeležili že do konca oktobra, ko so izposodili tudi že nad 60.000 knjig, medtem ko jih bodo do konca leta izposodili 68.000.

V knjižnici so imeli lani 20.819 knjig. Letos so jih dokupili 840, vendar so jih izločili približno še enkrat toliko, da jih imajo zdaj okoli 20.000. Na prebivalca pride 1,13 knjige, slovensko povprečje znaša 1,2, zaželena povprečja pa je 2,5 knjige na prebivalca. Kaže, da bodo

MLADI RADI BEREJO – Kočevska knjižnica ima nad 900 bralcev vpisanih v mladinskem oddelku, precej mladih pa je vpisanih tudi v oddelku za odrasle. To pomeni, da največ bere mladina. (Foto: Primc)

Kmetijstvo naj hitreje napreduje

Zakaj zaostaja za drugimi gospodarskimi panogami – Kmetje opozarjajo, da tako ne bo šlo več naprej – Javna razprava o kmetijski politiki

Prebivalstvo na vaseh se redči. Obdelovalno zemljo zarašča gozd. Divjad ogroža kmete. Kmetje iz kočevske občine že leta in leta opozarjajo, kako težak je njihov položaj, vendar pravih izboljšav ni.

Ker ni bilo zadovoljive rešitve, so zdaj kmetje začeli sami v pogovori s kmetijskimi strokovnjaki predlagati rešitve. Taki predlogi so: zakrožanje ali združevanje zemlje, načrtnejši nakup kmetijskih strojev (zakaj bi vsak kupoval traktor, če sta dva ali trije v vasi dovolj, manjka pa drugih strojev, hlevov itd.), večji odstrel divjadi, ustanavljanje delavnic in proizvodnih obratov v podeželskih krajevnih skupnostih, ki bodo ob kmetovanju nudili dopolnilni zaslužek ljudem na podeželju itd.

Kmetje, kmetijski strokovnjaki in člani kolektivov družbenih posestev zato pozdravljajo sedanjo temeljito razpravo o kmetijstvu, ki jo organizirata ZK in SZDL. V njej bodo ocenili uresničevanje sklepov II. konference ZKS o kmetijstvu in drugih dokumentov, pa tudi predpisov, ki se nanašajo na kmetijstvo. V tej razpravi naj bi vsi povedali svoje misli in predloge, nato pa sprejeli enotna stališča, ki bi pomenila napredek za razvoj zasebnega kmetijstva, združništva in družbenega kmetijstva.

Že v prvih razgovorih, na katerih so se dogovarjali o organiziranju razprav, pa je bilo poudarjeno, da v

kratkem času ne bo mogoče vsega narediti. To pomeni, da se moramo že zdaj zavežati, da je prizadevanje kmetijstva za enake pogoje poslovanja z drugimi panogami gospodarstva dolgotrajna naloga.

25 LET PLANINSKEGA DRUŠTVA KOČEVJE

Planinsko društvo Kočevje je 19. novembra praznovalo 25-letnico obstoja in ob tej priložnosti izvedlo redni občni zbor ter izvolilo novo vodstvo. Razen tega so bila podeljena priznanja zaslužnim članom. Več bomo o zboru in svečanosti še poročali.

Iz KS Kočevje

PARKIRIŠČE SPOMLADI – Veliko kočevsko parkirnišče, ki bo na prostoru porušeni hiši, ne bo asfaltirano letos, ampak prihodnje pomlad. Pač pa te dni polagajo, oziroma so že položili asfalt na eni izmed cest v Mestnem logu. Če bo vreme dopuščalo, bodo asfaltirali še ceste proti domu telesne kulture ter odcep proti bazenu in Nami.

ŠE DVE POTI – Na pokopališču urejajo dve makadamski poti. Tako bodo na novem delu pokopališča lahko začeli pokopavati že decembra.

LUKNJE V PLOČNIKIH – V mestnem središču so pločniki najstarejši in zato tudi najbolj dotrajali. Polni so lukenj in udrtin, da ponekod v slabem vremenu že niso več prehodni. Podobno so dotrajali tudi nekatera cestišča. Luknje na pločnikih bodo vsaj za silo zakrpal v kratkem. Prihodnje leto pa bo treba urediti nove. Dela se zavlačujejo predvsem zato, ker je krajevna skupnost odvisna od asfaltev.

SPET OBDARITEV – Tudi letos bo krajevna skupnost obdarila za novo leto najstarejše občane in borce. Lani so razdelili 120 daril.

NUJNO POTREBUJEJO PROSTORE – Krajevna skupnost nujno potrebuje več prostora za svojo dejavnost. Sedanji prostori so neprimerni, nizki, vlažni in premahjni, saj nimajo kam postaviti niti mize za vodjo nove komunalne skupnosti. Najbolje bi bilo, če bi iz stavbe, kjer je zdaj krajevna skupnost, izselili še preostale stranke. Ta stavba je bila že od nekdanj poslovnina in ne stanovanjska. Zdaj prihaja tudi do zaostriev in nagajanj, kar ne more dobro vplivati na delo KS.

Še malo uspeha

Ulice brez imen in števil – težava za poštarje

Kočevski poštarji so med tistimi, ki so v sedanjih akcijah zbiranja naročnikov med najmanj uspešni. Največ, in sicer 4, jih je pridobil Franjo Bajo, ki je povedal:

– Jaz ne prepričujem ljudi, da bi se naročili. Vsi štirje so mi sami rekli, naj jih naročim, potem ko sem jim nekajkrat dal brezplačni izvod. Menim tudi, da siliti nekoga, naj naroči časopis, ni koristno. S takimi naročniki so namreč potem običajno sitnosti.

V razgovor so se potem vključili še ostali poštarji, ki so menili, da je prav v Kočevju težko pridobivati naročnike, ker prebivalstvo tu ni domače in stalno. Sem so se priselili in se še priseljujejo ne le ljudje iz raznih krajev Slovenije, ampak tudi iz drugih krajev Jugoslavije, nekaj pa jih je celo iz drugih držav. Ti imajo navadno naročene časopise iz svojih krajev ali pa nobenih.

Veliko nevednosti povzroča poštarjem tudi, da ulice nimajo imen in hiše ne števil. Preimenovanje ulic je bilo uradno opravljeno, v resnici pa ne. Tudi nova naselja nimajo imen ulic ne hišnih števil. Vse to otežuje ne le raznašanje pošte, ampak tudi nabiranje naročnikov. Pove-

Opozorjeno je bilo tudi, da se bo treba lotiti razprave o kmetijstvu in uresničevanja sklepov z izrednim občutkom. To je potrebno posebno še zato, ker so pogoji življenja in dela v vsaki vasi drugačni. Ne gre torej le za razliko med „družbeno“ in „zasebno“ vasjo, se pravi vasema, kjer je le družbeno ali le zasebno kmetijstvo, ampak še za kombinacije obeh vasi. Nadalje so velike razlike celo znotraj vasi, kjer so le zasebne kmetije, saj so ponekod večje kmetije, ravnilna in mladi kmetje, drugod pa manjše kmetije, strmina in stari, oziroma boljše rečeno, socialni podpiranci.

J. PRIMC

Otvoritve za praznik

Za letošnji dan republike bodo v Osilnici odprli novo zuravstveno postajo in obrat Tekstilane, lovci pa bodo razvili prapor

Za letošnji dan republike bo največje slavlje v kočevski občini v krajevni skupnosti Osilnica, kjer bodo odprli novo zdravstveno postajo, razširjeni obrat Tekstilane, proslavili druge letošnje delovne uspehe v krajevni skupnosti, lovci pa bodo razvili svoj prapor.

Največji uspeh je gotovo nova zdravstvena postaja, ki so jo složno gradili ljudje z obeh bregov Kolpe in Cabranke, se pravi Hrvatje in Slovenci, ob pomoči skupnosti. Tako so občani v denarju, materialu in prostovoljnem delu prispevali za zdravstveno postajo kar nad 40 odstotkov njene vrednosti, ki znaša z opremo in ureditvijo okolice vred preko 3 milijone dinarjev. Ostalo so prispevale delovne organizacije, zdravstveni dom, glavni štab za SLO in komunalna skupnost zdravstvene zavarovanja Ljubljana. Zdravstvena postaja bo odprta za praznik, delo v njej pa se bo začelo že po praznikih. Vendar je treba povedati, da je treba delno še urediti okolico in dobiti nekaj opreme, katere dobava se je nekoliko zakasnila. Vendar vse to ne bo bistveno vplivalo na začetek dela.

Razširitev obrata Tekstilane je naslednja večja letošnja investicija v Osilnici. Tudi ta obrat bodo odprli pred praznikom, čeprav še ni popolnoma dokončan. Novi, dograjeni prostori merijo preko 100 kv. metrov. Investicija bo veljala okoli 800.000 din, plačana pa bo iz sredstev sklada za razvoj male industrije v manj razvitih območjih občine. Število zaposlenih se bo od sedanjih 25 povečalo na 50 do 60. Zaposlene so tu predvsem žene, ki delajo plastično embalažo.

Naslednja pomembna investicija na območju KS Osilnica je razširjanje potov v vasi Podvrh, Padovo, Malinišče, Lipca, Zgornji in Spodnji Čačič, Papeži, Belica in Zurge. Ta pota so tudi utrdili, uredili ob njih kanale in propuste itd. Dela, pri katerih je vaščanom pomagala JLA, bodo popolnoma dokončana spomladi.

dali so primer, da nek naročnik še vedno dobiva Dolenjski list na svoj stari naslov v Rajndolu, čeprav se je že preselil v novo hišo v Kočevju. Ta hiša še nima številke in ulice ne imena.

Ob zaključku pa so priznali, da je nagrađa za nabiranje naročnikov lepa, da se zato splača potruditi in da bodo tudi oni vložili v bodoče več naporsko za razširjanje domačega časopisa, ki ga tudi sami radi berejo.

J. PRIMC

F. BAJO: „Po rodu sem Bosanec, na kočevski pošti delam 4 leta, prej pa sem bil 7 let živinorejec pri ZKGP. Rad berem Dolenjski list, res pa je, da nisem njegov naročnik.“ (Foto: Primc)

PREIZKUS ASFALTA – Pred kratkim je položila ekipa Slovenije ceste ob Kolpi pri vaseh Grintovec in Mirtoviči 300 m asfalta. Približno polovico asfalta (v vasi Grintovec) so položili na stari način, polovico (v Mirtovičih) pa so primešali neki dodatek. Tako preizkušata ljubljanski Zavod za raziskavo materiala in nemška firma, kateri asfalt se bo bolje obnesel. (Foto: Primc)

OBVEZNI PREIZKUS

Z devetnajstim novembrom je pričel veljati predpis, da morajo vsi vozniki koles z motorjem, ki nimajo vozniškega izpita, med vožnjo imeti pri sebi potrdilo o poznavanju prometnih predpisov. Enako določilo velja tudi za voznike delovnih strojev in motokultivatorjev (kmetijskih strojev na motorni pogon). Odslužba lahko upravlja v javnem prometu lahko upravlja le tisti, ki je starih od 14 let in ima ustrezno potrdilo. Podrobne informacije o pridobitvi omenjenih potrdil lahko vsak dobi v pisarni AMD Kočevje.

P. BRUS

Za ta dela so opravili občani tudi veliko prostovoljnega dela. Za ureditev zdravstvene postaje je bilo opravljenih lani in letos 7.460 prostovoljnih delovnih ur. Za ureditev potov, pokopališč in drugega pa so vaščani opravili letos še nadaljnjih skoraj 4.000 prostovoljnih delovnih ur. Letos so torej prebivalci KS Osilnice opravili za napredek svojega območja in s tem tudi zase precej več kot v kateri koli drugi vasi KS v občini, verjetno pa so take KS tudi v republiki bolj redke. Čeprav vsa dela še niso popolnoma končana, so vaščani lahko ponosni na opravljeno delo in na svoj prispevek k dnevu republike, ki je hkrati prispevek zanje same.

J. PRIMC

Iz KS Osilnica

ZA CESTE – Na območju KS Osilnica so občani vpisali okoli 100.000 din posojila za ceste.

ZA POSOČJE – Krajevna organizacija RK Osilnica je zbrala za Posočje, ki ga je prizadejal potres, preko 10.000 din.

VEČ ČLANOV – V krajevni skupnosti posvečajo večjo pozornost tudi organizacijam in društvom. Tako so že pridobili precej novih članov za Rdeči križ, gasilsko društvo in osnovno organizacijo Zveze mladine.

VSE SKLEPE IZOBESIMO – Vse sklepe sveta krajevne skupnosti in zapisnice sestankov in sej izobesijo na oglasno desko, posredujejo pa jih tudi vaškim odborom, ki delujejo v vseh vaseh, in SZDL. Tako so občani o vseh dogajanjih hitro in sprti seznanjeni. Sicer pa so občani sami vključeni v vsa dela, katerih nosilca sta KS in SZDL.

DELEGACIJE SE ŠE NISO DOBRO ZNAŠLE – Delegacije krajevne skupnosti za zbor KS občinske skupščine in SIS se še niso znašle pri delu, kar je pomanjkljivost tudi v nekaterih drugih KS. Upajo pa, da bodo začetne pomanjkljivosti, ki so razumljive, kmalu odpravili, saj so že storili nekatere ukrepe.

KRUH ŠE ZA MOŠKE – Za zaposlitev žensk je poskrbela Tekstilana, ki je tu odprla obrat, za moške pa še ni dovolj delovnih mest. Doslej so se dogovarjali, da bi tu odprla obrat Iskra, vendar po treh letih dogovaranja ni narejenega nič, zato bo KS iskala še druge možnosti za odprtje obrata, kjer bi se zaposlili moški.

UKINJEN AVTOBUS – Hrvaško podjetje Avtotrans je ukinilo avtobusno progo Delnice–Cabar, ki je velikega pomena tudi za prebivalce slovenske strani Kolpe in Cabranke. KS Osilnica je zaprosila občinsko skupščino Kočevje, naj zdaj skuša ona urediti prevoz.

LES ZA MOST – Za popravilo mostu na Belici, ki vodi proti vasi Bezgarje, je hrastovina pripravljena. Treba jo je le še razžagati na primerne kose.

MEDVED NA LADJI

V Kočevju se pripravljajo na ponovni obisk ladje „Kočevje“, ko bo spet zaplula v domače vode. Posadki oziroma ladji bodo ob tej priložnosti podarili za spomin na Kočevsko nekatero nagačene divje živali. Zvedeli smo, da bodo to medved, ki je kralj kočevskih gozdov, pa še merjasec in srnjak.

Za 3. december je sklicena druga seja zbora stanovalec krajevne skupnosti Kočevje-mesto, na katerem bodo pregledali sklepe I. seje, razpravljali o prevzemu sredstev tekočega vzdrževanja zgradb in o konstituiranju hišnih svetov, kjer doslej še niso dovolj uspešno delovali.

Gotovo bo najzanimivejša razprava o drugi točki, se pravi o predlogu, naj bi hišni sveti prevzeli sredstva tekočega vzdrževanja hiš in z njihovi gospodarili. To pa pomeni, da bi posamezni hišni sveti (ali več hišnih svetov skupaj) podprli svoj žiro račun pri banki, sami vodili računovodske posle itd., kar pač dovoljujejo, oziroma dolžajo predpisi.

Nekateri hišni sveti so tem že razpravljali in menili, da en sam hišni svet ni sposoben urediti svojega računovodstva, ker pač ni ne kadro in še predrago bi bilo. To pomeni, da bi morali združiti to službo za več hišnih svetov ali za celo ulico ali kako drugače.

Hišam denar

Vprašanje je zdaj, od kod plačati honorar temu skupnemu računovodji. Gotovo bi se morala samoupravna stanovanjska skupnost (SSS), ki zdaj opravlja te posle, odreči delu sredstev, ki jih dobiva iz stanarine. Če ne bo opravljal več računovodske službe tekočega vzdrževanja, tudi ni upravičena do dohodka zanj.

Seveda pa je treba upoštevati, da HS ne bodo vključili v lastni žiro računom in računovodski službi gospodarili z vso stanarino, ampak s tekočim vzdrževanjem, ki znaša v novih hišah samo 8 odstotkov stanarine, v starih pa 20 odstotkov.

Zelo vprašljivo je, če bi bila torej prednostna naloga zbora stanovalec KS razpravljati o teh 8 do 20 odstotkih denarja in z njim samouprave. Zelo verjetno so pomembnejši preostali del do 92 odstotkov stanarine. O tej pa bodo plačniki stanarine, se pravi stanovalec, odločali takrat, ko bo SSS res samoupravno organizirana. Na to bi bila glavna naloga krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij res samoupravno organizirati SSS.

J. PRIMC

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 25. novembra – Katarina Petek, 26. novembra – Konrad Sobota, 27. novembra – Virgil Nedelja, 28. novembra – Jakob Ponedeljek, 29. novembra – Dan republike Torek, 30. novembra – Andrej Sreda, 1. decembra – Natalija Četrtek, 2. decembra – Blanka

LUNINE MENE

28. novembra ob 13.59 uri – prvi krajec

KINIO

CRNOMELJ: 2. 11. ameriški barvni film Vlak za dva potepuha. 30. 11. britanski barvni film „Zakaj ležiš? Reci nekaj.“

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

OSNOVNA SOLA „29. OKTOBER“, SMARJETA, RAZPISUJE PROSTO DELOVNO MESTO UČITELJA ZA RAZREDNI POUK ZA DOLOČEN ČAS (OD 1. DECEMBRA DO 30. JUNIJA 1977). SPREJMEMO TUDI ABSOLVENTE PA – ODDELEK ZA RAZREDNI POUK. MOŽNA TUDI HONORARNA ZAPOSILITEV.

ISCEM DEKLE za pomoč v kuhinji z nekaj znanja kuhe ter snažilko za dve uri na dan. Naslov v upravi lista (3362/76).

TAKOJ ZAPOSILIM v redno delovno razmerje 4 monterje Centralne kurjave, 1 vodovodnega inštalaterja in 2 toplotna izolaterja. Pogoji: teren ni ovira – drugo po dogovoru. Inštalaterstvo Anton Mrvič, Osojnik 16, 68333 Semič ali Anton Mrvič, Majde Šilc 19, 68000 Novo mesto, telefon 23-101.

SLUŽBO IŠČE

V VEČERNEM času bi sprejela strojeprisna ali kakšna druga dela. Pripravljen sem se naučiti na stroj za knjiženje. Ponudbe pod šifro „Nujno“.

STANOVANJA

ODDAM opremljeno sobo dvema študentoma. Naslov v upravi lista (3368/76).

ISCEVA sobo in kuhinjo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (3383/76).

ISCEM opremljeno sobo v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista (3403/76).

NUJNO potrebujemo opremljeno sobo v Novem mestu. Plačam tudi za eno leto vnaprej. Naslov v upravi lista (3414/76).

Motorna vozila

ZARADI NAKUPA novega avtomobila prodam zastavo 750, letnik 1970 (december), prevoženih 38.000 km. Naslov v upravi lista (3360/76).

PRODAM SPAČKA 74 za 33.000 din ter spalca 71 za 16.000 din, oba registrirana. Oglasite se popoldan v Novomontazi in popoldan v bolnici – interna, Karel Mihelin.

PRODAM TRAKTOR PASQUALE 18 s priključki, obračalnik, plug in brane ter motorno žago Stihel. Janez Fortuna, Male Dole 7, Veliki Gaber.

PRODAM FIAT 1300, letnik 1969, in rezervne dele. Trdinova cesta 21, Novo mesto.

PRODAM ZASTAVO 850 (delno obnovljeno). Marjan Mikec (Bobnar), Podboršt, Mirna peč.

PRODAM FIAT 850, dobro ohranjen. Darko Knez, Hrastovica 18, 68230 Mokronog.

PRODAM OPEL COMODORE COUPE, letnik 1970. Cena ugodna. Informacije na telefon 75-189 ob večernih urah. Naslov v upravi lista (3378/76).

PRODAM ali zamenjam FIAT 850 sport coupe. Tomič, Dol Polje 12, Straža.

PRODAM 125 PZ po nizki ceni, letnik 1975, registriran do maja 1977. Naslov v upravi lista (3394/76).

PRODAM JAVO 175 ccm, letnik 1969. Naslov v upravi lista (3395/76).

NUJNO PRODAM VW 1300, letnik 1971. Janez Klemenčič, Smolenja vas 64, Novo mesto.

KOSTANJEVICA: 28. 11. angleški barvni film Dva koraka izven zakona. 5. 12. španski barvni film Tarzan in črna panterja.

KRSKO: 27. in 28. 11. francoski film Ni dima brez ognja. 1. 12. ameriški film Legenda o črnem Charlyju. 4. in 5. 12. ameriški film Vlak za dva potepuha.

NOVO MESTO – KINO KRKA: Od 26 do 28. 11. danski barvni film Avtocesta v postelji.

RIBNICA: 27. in 28. 11. italijanski barvni film Lov za plenom.

SEVNICA: 27. in 28. 11. jugoslovanski film Okovani šoferji. SENTJERNEJ: 27. in 28. 11. Boter. 4. in 5. 12. V službi njenega veličanstva.

TREBNJE: 27. in 28. 11. italijanski barvni croični film Boccaccio: Dekameron, 4. in 5. 12. barvni kavbojski film Vagabundi zahoda.

PRODAM FIAT 850. Janko Mali, Bršlin 57, Novo mesto.

PRODAM SPAČKA, letnik 1974, lahko delno na potrošniški kredit. Brezovar, Gotna vas 44, Novo mesto.

PRODAM ŠKODO 100, prevoženih 46.000 km, v zelo dobrem stanju. Ivan Rozman, Gor. Globodol 22, Mirna peč.

UGODNO PRODAM ZASTAVO 101, letnik 1973. Informacije po telefonu 22-096 od 16. ure dalje.

PRODAM AVTO TAUNUS, karamboliran, po zelo ugodni ceni. Polde Mlakar, Zaboršt 4, Bučka (Škokjanc).

PRODAM FIAT 750, registriran do novembra 1977. Vinko Bojanc, Kristanova 53, Novo mesto.

AMI 6, dobro ohranjen, registriran do avgusta 1977, ugodno prodam. Škof, Mestne njive 4, Novo mesto.

PRODAM TRAKTOR Steyr s plugom (18 KS) v odličnem stanju. Franc Drobne, Zigerski vrh 13, 68290 Sevnica.

PRODAM KOMBI Zastava 750, letnik 1972, registriran do 1. novembra 1977, v dobrem stanju. Dušan Pavlič, Majde Šilc 3, Novo mesto, telefon 23-259.

UGODNO PRODAM zastavo 750, letnik 1970. Dušan Vencel, Gor. Nemška vas, Trebnje.

PRODAM traktor Pasquali (18 KS). Naslov v upravi lista (3427/76).

PRODAM FORD EXORD 1100, letnik 1973. Ogleđ možen vsak dan od 15. ure dalje. Alapovič, Zagrebška 18, Novo mesto.

PRODAM

POCENI PRODAM črno-beli televizor El Niš. Ciril Novak, Nad mlino 21, Novo mesto.

PRODAM 200 kg težkega prašiča. Ivan Ambrožič, Sentjošt 14, Stopiče.

PRODAM električni štedilnik, tridelno omaro z vitrino in mizico. Zvone Pavlin, Zagrebška 11, Novo mesto.

PRODAM manjšo slamorezno s puhalnikom in kosilnico BCS v dobrem stanju. Selak, Luterško selo 13, Otočec.

PO UGODNI ceni prodam dve dolgi beli poročni obleki. Krivec, Kettejev drevored 49, Novo mesto.

PRODAM pletilni stroj Standard z originalno mizo in lepo ohranjeno vitrino. Vida Novakovič, Cankarjeva 15, 68250 Brežice.

PRODAM malo rabljeno trajno gorčo peč. Neža Bizjak, Ravno 12, Raka.

PRODAM skoraj nov električni radiator. Naslov v upravi lista (3382/76).

PRODAM večje ostrižje za hišo. Fani Dular, Gotna vas 49, Novo mesto.

POCENI PRODAM termoakumulacijsko peč CER Cačak 3 KW malo rabljeno. Urbančič, Straža 78.

PRODAM dobro ohranjeno peč na olje Emo 8, radioaparar in divan po primerni ceni. Ogleđ na Trdinovi 32 v Novem mestu.

PO UGODNI ceni prodam dve termoakumulacijski peči 3 in 4 KW. Informacije na telefon 22-668 od 19. do 20. ure.

PRODAM dvostranski skobelni stroj. Informacije po telefonu 21-575.

PRODAM prašiča za zakol, težkega 170 kg. Naslov v upravi lista (3429/76).

DVE zimski gumi, novi, „Ceat 175-14“, prodam. Naslov v upravi lista (3432/76).

PRODAM kleparsko orodje in stroje. F. Bernardič, Delavska 5, 68270 Krško.

PO NIZKI CENI PRODAM hladilnik Himu 75 l. športni otroški vo-

ziček in moped Tomos T 12. Naslov v upravi lista (3436/76). PRODAM pse mladiče, ovčarje, in popolnoma novo športno kolo na 5 prestav. Krhin, Ratež 18, Brusnice.

PRODAM prikolico za traktor. Tone Kukovičič, Lokve 7, 68280 Brestanica.

UGODNO PRODAM računski stroj (mlinček). Informacije po telefonu 72-083 od 13. do 14. ure.

PRODAM varilni transformator, tudi na obroke. Izdelan je za 220 in 380 V, varilna moč je 2 do 5 mm elektrode. Cena 2.600 din. Ivan Sojer, Brezovica 217, poleg železniške postaje, 61351 Brezovica pri Ljubljani.

KUPIM

KUPIM FIAT 750, letnik 1972/73. Ponudbe dopoldne na telefon 84-522.

KUPIM trifazni elektromotor 1 KW (1000 obratov). Informacije na telefon 78-310.

KUPIM tehniko od 200 do 500 kg. Naslov v upravi lista (3401/76).

KUPIM enofazni hidrofor. Mačkovec 6.

KUPIM rabljeno opremo za frizerski salon. Vlado Gračner, Sremič 5, 68270 Krško.

POSEST

PRODAM VINOGRAD z vinskim hramom in posebej dve parceli v Zakovcu-Ponikve. Interesenti se naj zglasijo pri meni doma v Glazuti pod Stojdrago, Samobor, Nikola Kekić.

NA MIRNI na Dolenjskem prodam manjše posestvo s hišo in gospodarskim poslopjem. Vodovod, elektrika in dostop z avtomobilom. Informacije Janez Ahlin, Koper, Vanganelška cesta 53/II, telefon 066-21-704.

PRODAM parcelo za vinograd v Drenovcu pri Krškem (18 arov). Možnost gradnje vikenda. Martin Groznica, ČKZ 92, Krško.

PO UGODNI ceni prodam hišo, zgrajeno do tretje faze, parcela v velikosti 1.400 m², v okolici Sentjerneja. Naslov v upravi lista (3388/76).

V BLIŽINI Velikih Malenc prodam njivo (16 arov) in gozd (25 arov). Ogled 28. novembra med 9. in 10. uro. Kodrič, Velike Malence 43, Krška vas.

PRODAM manjšo parcelo, zrigolano za vinograd, primerno za vikend. Lep razgled, sončna lega. Naslov v upravi lista (3398/76).

PRODAM vinograd, primeren za vikend. Električna bližina, dovoz z avtom. Ivan Longar, Češnjec 3, Trebnje.

PRODAM novo hišo v Trebnjem v 4 fazi gradnje. Dolenjske Toplice 66.

PRODAM enostanovanjsko hišo v Sevnici. Vse informacije dobite na naslovu: Heda Gabersček, Francetova 16, Slovenj Gradec.

RAZNO

PROSIM poštenega najditelja železniške izkaznice na ime PETER ZULA, izgubljene dne 14. novembra 1976 od 12,30 do 13. ure v Novem mestu na avtobusni postaji, da jo vrne proti nagradi na upravo Dolenjskega lista.

V NAJEM oddam skladiščne prostore, suhe, zidane, v zaprtem prostoru, v velikosti 150 m². Ogleđ lahko vsak dan. Naslov v upravi lista (3367/76).

VZAMEM v varstvo dva ali tri otroke. Informacije do 18. ure. Naslov v upravi lista (3392/76).

SPREJMEM v varstvo otroka od 1 leta dalje v dopoldanskem času. Naslov v upravi lista (3397/76).

POROČNI PRSTANI! Za lepa in moderna poročna prstana se Vam spleta pot v Ljubljano k zlatarju v Gosposki 5 (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

NAJDENO rdečo denarnico na Zagrebški cesti oddajte v novomeški lekarni.

ZAHVALA

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta in dedka

LEONA TOMAŠIČA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znanecem, Zvezi borcev in Društvu upokojencev za spremstvo na zadnji poti in izraženo sožalje. Najlepša hvala govornikom za iskrene in tople poslovilne besede.

Zalujoči: žena Hema in sin Anton z družino.

Gradac v Beli krajini, 8. novembra 1976.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JOŽETA ŠETINE

iz Vel. Bučne vasi 24

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali, z nami sočustvovali, pokojniku darovali vence in cvetje, ga pospremili na njegovi zadnji poti, ter duhovniku za opravljene obrede.

Posebno zahvalo smo dolžni zdravniškemu in strežnemu osebju kirurškega oddelka bolnice Novo mesto za prizadevanje, tov. Hladetu, Justinu Kranjčiču, Marički in njeni mami, družinam Krcev, Zagorc, Nadu, Lukman, Škufca in drugim sosedom za nesebično pomoč.

Se enkrat vsem in vsakemu posebej najlepša hvala.

Zalujoči: žena Marija, sin Milan, hčerka Dragica z družino in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta, brata, strica in svaka

JOŽETA TUTINA

iz Gabrja 110

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje. Zahvaljujemo se organizaciji ZB Gabrje, govorniku za poslovilni govor in duhovniku za opravljene obrede.

Vsem še enkrat prisrčna hvala.

Zalujoči: žena Lojzka, sinova Martin in Jože, hčerka Milena z možem in družino in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

ANTONIJE HOČEVAR

roj. Pucelj iz Kočevja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znanecem za izrečena sožalja, darovalcem cvetja in vencem, predsedniku konference SZDL OB Kočevje, Nacetu Karničniku za poslovilne besede, godbenikom in sosedom.

Posebno se zahvaljujemo za nesebično pomoč v težkih trenutkih mamine bolezni, ki so jo nudili Cesarjevi, Koruzerjeva in zdravstveno osebje.

Zalujoči: sinova Stane in Lojze z družinama ter hčerka Silva z družino.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, state mame

JOŽEFE HROVAT

iz Regerče vasi 38

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in vaščanom za pomoč. Posebna zahvala sindikatu ISKRE ter sindikatu MERCATOR za podarjena venca.

Zalujoči: sin Janez, hčerka Cirila z družino, sestri Mimi in Nežka, polsestra Lojzka ter bratje Avgust, Karel in Jože z družinama.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jožica Teppey in Alfred Zeleznik. Oblikovalec Priloge Peter Simič.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva v naprej – Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev št. 8 od 15. 10. 1976. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje tem-ljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Illica talcev 2, p.p. 33, telefon: (068) 23-606 – Naslov uprave: 63001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon (068) 23-611. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: CZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in isk: Ljudska pravica, Ljubljana.

»POSAVJE«

Trgovsko-gostinsko podjetje
na veliko in malo
BREŽICE

Na podlagi določil 13. člena samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in sklepa delavskega sveta TOZD gostinstvo

objavljamo
prosto delovno mesto

POSLOVODJA POSLOVNE ENOTE „GOSTIŠČE PRI KINU“

Na to delovno mesto je lahko sprejet kandidat, ki razen splošnih izpolnjuje še naslednje posebne pogoje:

- da je VKV gostinski delavec in ima 4 leta delovnih izkušenj;
- da je KV gostinski delavec in ima 8 let delovnih izkušenj;
- da ni kaznovan ali ni v postopku zaradi k.d. naštetih v 134. čl. Zakona o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register;
- da ima organizacijske sposobnosti.

Kandidati naj svoje vloge z opisom dosedanjih zaposlitev in z dokazili, da izpolnjujejo zahtevane pogoje, pošljejo v 15 dneh v splošni sektor podjetja.

Osební dohodek se obračunava in izplačuje v skladu z določili Samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebne dohodka.

»POSAVJE«

Trgovsko-gostinsko podjetje
na veliko in malo
BREŽICE

Na podlagi določil 13. člena samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in sklepa delavskega sveta TOZD — gostinstvo

objavljamo
prosto delovno mesto

KUHARICE V OBRATU

Na to delovno mesto je lahko sprejet kandidat, ki razen splošnih izpolnjuje še naslednje posebne pogoje:

- da je KV kuharica in da ima 3 leta delovnih izkušenj pri delu v kuhinji.

Kandidati naj svoje vloge z opisom dosedanjih zaposlitev in z dokazili, da izpolnjujejo zahtevane pogoje, pošljejo v 15 dneh v splošni sektor podjetja.

Osební dohodek se obračunava in izplačuje v skladu z določili Samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebne dohodka.

„Odbor za medsebojna razmerja Zavarovalnice SAVA — poslovna enota Novo mesto

objavlja

v službi zavarovanja oseb prosto delovno mesto

KONTROLOR INKASA.

POGOJI:

Za objavljeno prosto delovno mesto se zahteva srednja šolska izobrazba in tri leta delovnih izkušenj.

Za navedeno delovno mesto je določeno dvomesečno poskusno delo.

Pismene prijave z dokazilom o strokovni izobrazbi in kratkim življenjepisom pošljite v roku 10 dni na odbor za medsebojna razmerja Zavarovalnice SAVA — PE Novo mesto.

SKUPŠČINA OBČINE RIBNICA, krajevna skupnost Dolenja vas

Na podlagi 4. člena zakona o referendumu (Uradni list SRS št. 29/72) in 2. ter 6. člena zakona o samoprispevku (Uradni list SRS št. 3/73) in v skladu s sklepom zbora občanov naselja Rakitnica ter statuta KS Dolenja vas je zbor delegatov KS Dolenja vas dne 3. 6. 1976 sprejel

SKLEP

o razpisu referenduma za uvedbo dodatnega krajevnega samoprispevka za sofinanciranje asfaltiranja ceste skozi naselje Rakitnica.

1. člen

Za del območja KS Dolenja vas, ki zajema naselje Rakitnica, se razpiše referendum za uvedbo dodatnega krajevnega samoprispevka za sofinanciranje asfaltiranja ceste skozi Rakitnico, v skladu s sprejetim programom KS Dolenja vas.

2. člen

Referendum bo v nedeljo, 5. XII. 1976, od 7. do 19. ure na običajnem glasovalnem mestu (gostilna Greben), izvede pa ga volilna skupina KS Dolenja vas po načelih splošnih volitev in v skladu z zakonom o referendumu.

3. člen

Pravico do glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošnem volilnem imeniku za naselje Rakitnica, in tudi zaposleni občani, mlajši od 18 let, ki še nimajo pravice do volitev v skupščino družbenopolitičnih skupnosti in še niso vpisani v splošni volilni imenik.

4. člen

Na referendumu glasujejo glasovalci neposredno in tajno z glasovnico, na kateri je naslednje besedilo:

Krajevna skupnost Dolenja vas
GLASOVNICA

Krajevni samoprispevek za sofinanciranje asfaltiranja ceste skozi naselje Rakitnica se uvede za obdobje 6 mesecev od dneva uveljavitve sklepa o uvedbi dodatnega krajevnega samoprispevka z enkratnim prispevkom posameznega gospodinjstva oz. hišnega lastnika naselja Rakitnica v višini 5.340 din ali z dajtvijo 6 kubičnih metrov obdelanega okroglega jelovega lesa normalne ali boljše kvalitete (hlodi z manj kot 25 cm premera, močno grčavi, in sušice, se ne smatrajo za normalno kvaliteto), dostavljenega do najbližje kamionske ceste.

GLASUJEM

ZA

PROTI

Glasovalec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo ZA, kolikor se strinja z uvedbo dodatnega samoprispevka, v nasprotnem primeru pa PROTI.

5. člen

Pred izvedbo referenduma morajo biti občani seznanjeni z osnutkom tega sklepa.

6. člen

Sredstva, zbrana iz tega samoprispevka, so strogo namenska, stekajo pa se na tekoči račun KS Dolenja vas, evidentirajo se ločeno in se lahko uporabljajo samo za financiranje asfaltiranja ceste skozi Rakitnico.

7. člen

Za plačevanje in izterjatve samoprispevka veljajo predpisi, ki so v veljavi za odmero, plačevanja in izterjavo davkov občanov.

8. člen

Ta sklep začne veljati dan po objavi v Dolenjskem listu. Dolenja vas, 3. 6. 1976

Predsednik zbora delegatov
KS Dolenja vas
Alojz Zbačnik, l.r.

dolenjka

trgovsko podjetje na debelo in drobno novo mesto

DOLENJKINE DEŽURNE TRGOVINE OB DNEVU REPUBLIKE

POTROŠNIKE OBVEŠČAMO, DA BODO OB DNEVU REPUBLIKE TRGOVINE ODPRTE TAKOLE:

- 27. novembra bodo odprte kot običajno,
- 28. in 29. novembra bodo vse trgovine zaprte.
- 30. novembra bodo od 7.30 do 10.30 ure dežurne naslednje trgovine:

v Novem mestu:

Market Bršljin, Market Cesta herojev, Samopostrežba pri mostu, Market Kristanova, Market Ragovska in prodajalna kruha.

v Straži: Market;

v Šentjerneju: Market;

v Žužemlju: prodajalna Grad;

v Trebnjem: prodajalna Prekrsba;

na Mirni: prodajalna Grič;

v Mokronogu: prodajalna Živila;

v Črnomlju: samopostrežba na Cesti komandanta Staneta

Rozmana in samopostrežba Pod lipo;

v Semiču: Market;

v Vinici: prodajalna „Vinica“.

Vsem občanom čestitamo za dan republike in se pričepujemo za obisk v naših prodajalnah!

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi dragega moža, skrbnega očeta in deda

IVANA
DULCA

iz Bistrice pri Mokronogu

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih.

Zahvala vsem, ki so darovali cvetje in vence, nam izrazili sožalje in pokojnika pospremili na zadnji poti.

Posebna hvala delovnemu kolektivu OŠ Mokronog in Klubu študentov Trebnje za podarjene vence. Zahvala ZB, upokojencem, tov. Bizjaku za tople poslovilne besede, pevce, ter župniku za opravljene obrede.

Vsem sorodnikom še enkrat iskrena hvala.

Zaljujoči: žena, sin in hčerki z družinami, sestra in drugo sorodstvo.

Josip Jurčič

med dvema stoloma

Kolodeju, kateri se na prste postavi in pazno gleda sliko svojega sina, ali vendar obraza ne zgane in se niti fotografije ne dotakne; pod hrptom drži roki sklenjeni.

„Ej, da bi te, spet novota,“ pravi kakor sam sebi. „Včasí so le božje svetnike malali na papir ali na steno, zdaj pa že ljudi.“

Sedaj pogleda tudi Tončka v roko svojega očeta, kateri ji fotografijo izroči, potem ko se je stari Kolodej odpovedoval kar odmaknil.

Pogledavši sliko, se Tončka preko mladih, belih lic nalahko zardi; tega si je morala sama v svesti biti, zato se brž na stran nagne in da fotografijo prijateljici gospodični Luizi brez vse besede.

Ta s kritičnim očesom sliko ogleda daljnoko in blizovidno ter reče:

„Lepo brado ima ta mladi mož, spodnji del obraza je sploh zanimiv, a zgornji je preširok in oko... Kaj misliš?“

S tem pokaže sliko bolehní sestrični. Ta brez zanimanja pogleda mehanično, z ramami zgane in ne reče ničesar. Zanjó ni bil noben obraz zanimiv, ker je bila bolna.

Nekako naglo vzame potem Tončka fotografijo nazaj.

Medtem sta bila stara dva pismo prebrala. Stalo je v njem prav kratko poročilo, da je sin Nikolaj Kolodej svoje študije na višji gospodarski šoli dokončal, da pride v nekoliko dnevih domov in prosi očeta, naj na postajo pošlje voz. Fotografijo prilaga, da bode oče videl, koliko se je spremenil v dveh letih.

Stari Kolodej potem odide, pustivši celo fotografijo, reki Pridanu: „To naj le tvoja punca ima, če če, meni še take igráče niso po veselju.“

Gospodična Luiza pak vpraša Tončko:

„Ali ste kaj bolj znani s tem mladim gospodom?“

„O da, celo v rodu smo nekoliko in, ko smo bili otroci, smo se igrali skupaj. Tudi potlej... Še ko je zadnjič odšel... bil je pri nas... To se ve, da smo dobro znani.“

Gospodična se lepo nasmehne, tako da Tončka oči povesi.

„Na fotografiji ni sicer videti idealne lepote, a čeden mlad mož je,“ ponavlja Luiza.

„In bogat bode. On je edini sin tega starca, ne?“ vpraša pristav Kralj krčmarja.

„Nobenega drugega ne,“ odgovori krčmar ter pristavi: „Bogat bode, bogat. Stari njegov, ki je zdaj tu bil, imel je posebno srečo. Iz vsega se mu je denar delal. Zraven tega je še po smrti drugih dobival. Da, bogat, bogat.“

Po lepem čelu gospodične Luize se nabere zanimiv oblak globočjega premišljevanja. Pogovor preide na druge stvari. Drugi govore o svojih zadevah.

Luiza spregovori naenkrat, a bolj samo Tončki, tiho in zaupno:

„Pokaži mi fotografijo še enkrat.“

Deklica jo pokaže.

„Res ni navaden obraz to, lep mlad mož ta tvoj sorodnik,“ pravi gospodinja prijateljica, a tako nekako, kakor ko bi svojim lastnim mišlim odgovarjala.

„Kako ste si v rodu?“ vpraša čez nekaj časa.

„Prav malo; že ne vem natanko,“ odgovori deklica.

III

Nekoliko dni kasneje sta sedeli toplega popoldne v senci orehovega drevesa obe naši mladi znanki, Tončka in Luiza, prva je šivala, druga pak s plavo in rdečo volno krasne rože v tankovino vpletala.

Luiza je skoro vsak dan prihajala obiskat svojo prijateljico in poslednja ji je bila hvaležna ter je rada vse drugo delo prepustila skrbni stari veliki dekli Jeri ter kaj lahkega v roko vzela, da je gospodični družinova. Oče ji je dajal v izbiri dela popolno svobodo; bil je preponosen na svojo edinico.

„Jutri ima tisti tvoj interesantni sorodnik domov priti?“ vpraša naenkrat po vsem drugem pogovoru gospodična, bistro pogleda svojo družico ter tako nepazno stegne nogo po travi, da je mali njen čevljiček skoro preveč koketno

izpod sive proste, a okusne obleke na beli dan pogledal.

„Jutri v večer,“ pritrđi Tončka, ne pogledavši od svojega šivanja.

Potem Luiza na druge stvari pogovor navede, na čisto navadne in dolgočasne, in skokoma od tega predmeta na oni prehaja. Nazadnje pusti delo in roki v krilo in reče:

„Tončka, jaz te včasí vičem, včasí tičem, ti pa mene vedno kličeš „vi“. To ni prav. Ti ne veš, kako te imam jaz rada. Bodive prijateljici. Ti imaš dobro srce in jaz ti vse zaupam, vse. Reci mi odslej „ti“. Hočeš li?“

Solza veselja zablisne pri teh besedah v očeh mlade kmetske deklice; ona stegne roki, nagne se k Luizi in jo objame ter poljubi tako strastno, kakor do sedaj še nikdar nikogar ni.

Koga pač bi bila? Mati ji je umrla, ko je bila ona osem let stara; sester in bratov ni imela; oče je bil sicer dober, ali bil je bolj praktičen mož in nič manj nego nežnočuten ali poljubov vajen.

Tako je ta tujka bila prvo bitje, katero je smela s celim ognjem svojega ljubezni polnega srca objeti in strastno poljubiti; in kaj to znači, o tem vedo ona srca pravit, katera so morala izobilje v sebi nakupičenega čutja ali skrivati ali zatirati pred seboj in pred drugimi. Misli se torej more, kako hvaležna je bila Tončka svoji prijateljici za ta dokaz ljubezni.

Ingovorili sta tikaje se o malenkostnih rečeh: kaj je pozimi počela, ali je že začela knjigo čitati, katero ji je prinesla, kako ji je dopala. Potem je bil zopet premolk.

„Torej jutri, misliš, pride tvoj sorodnik. Kako mu je že ime?“ vpraša zopet gospodična Luiza.

„Nikolaj, ali doma smo mu rekli Nikelj. Slišala sem, da ga je prvi tako imenoval njegov stric, ki je bil duhoven.“

„Nikelj. Ali se ti to ime lepo zdi?“

„Lepo. Ali vam... ali tebi ne?“

„Meni? Zakaj?“

„Zato, ker se meni zdi najlepše ime, res.“

„Ti ga ljubiš,“ reče Luiza naglo.

Živimo z našo tovarno

Praznik bo, toda stroji v krški Celulozi se zaradi tega ne bodo ustavili ne spremeni svojega ritma. Le delavcem ob njih bodo ob misli na povečano tovarno svetleje zasijale oči, saj jim zagotavlja kruh, trdnost in varnost za prihodnja desetletja.

„Dan republike povezuje me letos še z drugim pomembnim mejnikom z zakonitvijo novih samoupravnih odnosov v združenem delu,“ naprej glasno razmišlja dolgoletni član kolektiva, obratovodja tozda Celuloza in namestnik predsednika centralnega delavskega sveta v tovarni Karel Novak

„Osnutek zakona o združenem delu ni šel mimo našega 1600-članskega kolektiva. Četudi nas je velika investicija v razširitev tovarne močno zaposlila, smo si vzeli čas za razpravo, v kateri smo osnutek temeljito krazčlenili, se dokopali do skupnih stališč in hkrati ocenili pravilnost dosedanje poti v našem kolektivu. Z zadoščenjem lahko povem, da z vključevanjem in delom zaposlenih v samoupravnih organih pri nas nimamo težav. Prepričan sem, da je ključ do tega dobra obveščeno članov kolektiva.

Dokaz zrelosti kolektiva je tudi nova tovarna, ki jo bomo odprli v soboto. Brez plebiscitarne odločitve 1600 zaposlenih za združitev slovenske papirne industrije v TOZD Slovenija papir je naj-

brž se ne bi imeli. Združili smo se z željo, da bi okrepili razcepilno ekonomsko moč in dosegli enoten samoupravni nastop.

Ob združevanju sredstev za razširitev krške tovarne se je že pokazal uspeh. Zgradili smo jo in s tem zagotovili zadostne količine celuloze vsem članicam sozda. Nova tovarna pa je tudi simbol napredka za vse naše občane, saj obeta velik razmah družbenega standarda v kraju, zato nam vsi želijo, da bi se stroji vrteli brez zastojev, da bi bilo jutri boljše in lepše vsem, ki smo posredno in neposredno odvisni od nje.

Razvoj Celuloze spremlja Karel Novak že dvajset let, od tistega dne, ko se je zaposlil v njej kot mlad papirničar. Medtem jo je dodobra spoznal, saj je delal že po vseh obratih. Ob delu se je z izrednim študijem strokovno izpopolnjeval in uspešno končal srednjo tehniško papirničarsko šolo. Svoje želje po znanju pa še vseeno ni zasilil, zato se je pred kratkim vpisal na višjo ekonomsko komercialno šolo, da bi potem laže zapolnil vrzeli, ki jih občuti kot član kolektiva, kot družbenopolitični delavec in samoupravljalec. Svoje samoupravljalske dolžnosti vestno opravlja že vrsto let. S tovarno živi, zato mu ni vseeno, kam vodi njen razvoj, kakšni so odnosi med delavci, ki so kot on zrasli z njo in z njo živijo.

JOŽICA TEPPEY

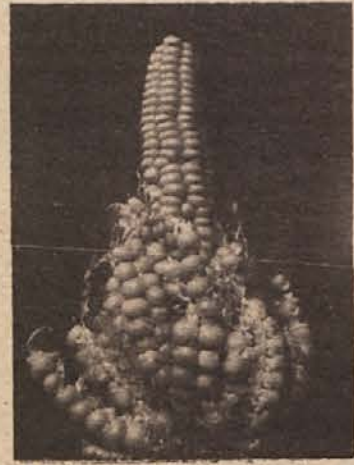
OCETJE IN SINOVI: Mihelčiča in Burkata na javnem nastopanju

Jabolka ne padejo daleč od drevesa

Za Mihelčičevo družino iz Crnomlja zagotovo velja pregovor, da jabolka ne pade daleč od drevesa. Ob Silvestru Mihelčiču, komponistu in mojstru na elektronski harmoniki in njegovem očetu – glasbenem pedagogu Silvestru Mihelčiču, raste tretji Silvester, ki tudi že kaže svoja glasbena nagnjenja. Če prištevamo še Mihelčičevo mamo, ki je tudi glasbenica, dobimo edinstveno glasbeno družino na Dolenjskem.

Najmlajši Silvester je vzbudil pozornost, ki je pred dnevi v novomeški športni dvorani stopil za elektronske orgle, obložene s kopico ojačevalnih naprav in zaigral priljubljeno popevko „Yesterday“. „Ne, ni mi nerodno, saj je to že moj drugi

javni nastop. Pred dnevi sva z očetom nastopila v Brkinih,“ je pol-

„Ko smo krhali koruzo, nisem mogla verjeti: tale storž je poleg glavnega imel še 26 stranskih poganjkov...“ je dejala Regijeva mama iz Gornje Težke vode. Igra narave, kot toliko podobnih v tem plodnem letu...

JANEZ PAVLIN

V TEMI ZADET

22. novembra malo pred 18. uro je prišlo do hujše nesreče blizu vrtnarje v Cateških Toplicah. Milorad Janković iz Brezice je z zasenčenimi lučmi vozil z avtom od Toplic proti Catežu. Tako je zadnji hip pred seboj opazil pešca, 40-letnega Jožeta Tomseta iz Brezice, ki je peščal ob desni strani ceste. Pešca je zbil in so ga hudo ranjenega prepeljali v bolnišnico.

211 tabornikov v Padežu

Z največjega letošnjega taborniškega izleta

Sobotnega izleta občinske zveze tabornikov Novo mesto se je udeležilo kar 211 članov iz enot v Sentjerneju, Straži, Novem mestu in Bršlinu, nekaj tabornikov pa je prišlo tudi iz Semiča, kjer dobro dela mlada taborniška četa.

Zbrali so se ob domu GG v Padežu pri Birčni vasi, kjer so jim starejši novomeški taborniki postregli s toplo malico. Sredi tekmovalnega sporeda jih je sicer zmotil prvi letošnji sneg, ki pa je prinesel več veselja in neugnane razigranosti kot pa žalosti zaradi mrzlih noskov najmlajših, medvedkov in čebelic. Tem sploh ni bilo dolgčas: iskali so „zaklad“ v gozdu, v katerem pa je bilo za čuda tudi drugih dobrot, skritih malih čokolad, bonbonov in podobnih presenečenj. Tabornice in taborniki so se pomerili v raznih spretnostih. Tako so v metu bombe zmagali novomeški porečani in Sentjernejske tabornice, v poznavanju rastlin člani iz OŠ K. Rupena in spet

tabornice iz Sentjerneja, v metu v cilj taborniki iz OŠ Grm in znova Sentjernejske tabornice, v navpičnem metu pa so bili Sentjernejski kar dvakratni zmagovalci! V enakih disciplinah so zmagali med MC medvedki in čebelic iz Sentjerneja, Grma in Bršlina. Tekmovalo je 44 ekip s 132 tekmovalci.

Ko so nato v globeli za domom GG prižgali taborni ogenj, so se spomnili na bližnji dan republike, kateremu so namenili izlet s tekmovalnim in medsebojnim spoznavanjem. Spregovoril jim je tudi tovariš Jože Udovč, nosilec partizanske spomenice 1941 iz Novega mesta. Navdušenim poslušalcem je govoril o akcijah novomeške mladine v letu 1941, o deležu mladih v letih NOV in o zanimivostih, ki jih je kot orožar v Starih žagah doživel med vojno.

S pesmijo so se taborniki vrnili na železniško postajo Birčna vas in kljub mrazu in hladnemu dnevu veselo razigrani sklenili letošnji največji taborniški izlet v občini.

T. G.

Obrazi povedo, da jim kljub prvemu snegu in ohladitvi v Padežu pri Birčni vasi ni bilo dolgčas. (Foto: Tone Gošnik)

A. B.

Odkopano domovanje strupenjač

Pri kovanju jarkov za vodovod so rudarji odkopali 14 modrasov

„Pri delu v jami smo marsikaj doživeli, tudi to, da so nam podgane kradle malico iz žepa, ampak z modrasji pa res nismo imeli nikoli opravka,“ je povedalo osem kanizarjskih rudarjev, ki so sedaj začasno zaposleni pri črnomaljskem OKP.

Pri kovanju jarkov za ojačitev vodovoda Dobljče – Crnomelj so v enem samem dnevu nad črnomaljsko železniško postajo odkopali osem modrasov, ki so se zarili v zemljo, da bi tako prezimili; vsega skupaj pa so v nekaj dneh na istem mestu odkopali kar 14 strupenjač.

„Niso bile tako otrple, kot bi pričakovali,“ pripovedujejo rudarji. „Ne samo to, celo napadalne so bile in so sikale, da je bilo groza. Trije modrasji so nam ušli, ostalih enajst pa smo potokli.“

Prvo kačo so našli pol metra pod zemljo, zadnjo pa na istem mestu kar tri metre globoko. Tam je nasip in zemlja je bolj rahla, polna lukenj, zato so si ta kraj modrasji izbrali za svoje prezimovališče.

Večino kač je odkopal Slavko Osojnički, rudar-kopač. „Bal se jih nisem, saj sem imel v rokah kramp, prijeto pa kljub temu ni bilo. Ena od kač je bila še posebno napadalna. Zraven smo kurili ogenj in modras je

Slavko Osojnički: v enem samem dnevu odkopal osem modrasov.

zagrizel v živo žerjavico in strašljivo slikal; ves gobec si je ožgal, vendar žerjavice ni spustil. Eno kačo sem s krampom presekal na pol, pa smo jo naslednji dan našli živo. Najmanjša je bila dolga okoli 30 centimetrov, vse druge so merile več kot pol metra, najdaljša celo 90 centimetrov,“ je povedal Osojnički.

Ljudje, ki stanujejo pod hribom, pravijo, da se poleti nihče ne upa tja, saj modrasov kar migoli. Čeprav to ni tolažba, drži pa, da jih bo prihodnje poletje enajst manj.

A. B.

Zlati jubilej

Petdesetletno skupnega življenja sta v starosti 75 let v nedeljo, 21. novembra 1976, proslavljala zakonca Neža in Leopold Cvetko iz Globokega.

Zopet sta pred matičarjem izmenjala zlata prstana ter se v mislih napotila za pol stoletja nazaj. Težki časi so bili takrat. Mož Leopold se je nekajkrat zaposlil, toda stalno službo je bilo skoraj nemogoče dobiti. Žena Neža je gospodinjala in skrbel za otroke, mož pa je tudi aktivno delal v prosvetnem in v gasilskem društvu. Leopold je med vojno aktivno deloval v NOB, bil ujet, pobegnil in se ponovno pridružil partizanom. Njegova povojna leta so bila polna dela v organizacijah in društvih, za kar je prejel tudi številna priznanja.

Po 50. letu sta ostala sama. Obiskujejo ju vnuki, pestujeta pa že tudi pravnuke. Čeprav sta sama, nista nikoli osamljena, saj ju veže njuna medsebojna ljubezen ter ljubezen otrok, vnukov in pravnukov. Vsi jima želimo še vrsto srečnih let, vitalnosti in zadovoljstva.

M. ZUPANCIC

V ZADNJEM TEDNU: 107 NOVIH NAROČNIKOV

Doslej: 602 naročnika!

Pridobitev zadnjega tedna: 107 novih naročnikov, tokrat največ iz občin Novo mesto, Sevnica, Trebnje, Crnomelj in Krško. In še 21 doslej najuspešnejših pismoš:

Jože Janković s Senovega – 35 novih naročnikov; prav toliko jih ima Maks Krevelj iz Sevnice, oba kraja pa krepko vodita v nenapovedani tekmi naših pismoš. Anton Hren s trebanjske pošte jih ima že 24, Jože Trefalt iz Zabukovja 17, Anton Šuštaršič iz Semiča 14, Ivan Volčanjšek iz Sromelj 11, Martin Kink iz Zabukovja 10, Terezija Zgonc iz Sentruperta pa 9. Po 8 naročnikov so pridobili: Jože Umek iz Stopič, Anton Omerza iz Dolenje vasi in Stane Matko iz Sodražice. – Po 7 naročnikov imajo: Pavel Kastelic iz Starega tga, Ivan Briški iz Kočevske Reke in Marica Toplišek iz Koprivnice. Po 6 naročnikov so pridobili: Martin Švalj iz Kostanjevice, Jože Kuplenik z Otočca ter Franc Simončič iz Boštana. Po 5 novih naročnikov imajo: Ladislav Plevnik iz Koprivnice, Milan Skoberne s Senovega, Anton Škrjnar z Mirne in Tatjana Hace iz Velike Loke.

Po dobrih petih tednih akcije imamo zdaj v spiskih 602 nova naročnika, ki so po občinah razdeljeni takole:

OBČINA BREŽICE:	30
OBČINA ČRNOMELJ:	49
OBČINA KOČEVJE:	43
OBČINA KRŠKO:	81
OBČINA METLIKA:	12
OBČINA NOVO MESTO:	154
OBČINA RIBNICA:	25
OBČINA SEVNICA:	81
OBČINA TREBNJE:	58
razne pošte v SRS in SFRJ:	62
naročniki v inozemstvu:	7

Še vedno velja: do 31. decembra letos bodo vsi novi naročniki prejeli Dolenjski list brezplačno! Naročilnico za vas ima vaš pismoš!

Lepo pozdravljeni!

UREDNIŠTVO LISTA

Od štirinajstih modrasov, kolikor so jih rudarji odkopali, so jih enajst potokli, trije pa so ušli.

5 let
1971-1976

Spoštovani kupci,
za dosedanje petletno
naklonjenost in zaupanje
se vam iskreno zahvaljujemo!

emona
trgovska hiša
maximarket
ljubljana

praznik kraljevske igre

Šah pomei v perzijskimi kralji, vladar. Kraljevska igra na 64 belih in črnih poljih, njena domovina je Perzija, je ena najstarejših miselnih iger v zgodovini človekove civilizacije. Debele knjige so napisane že o tako bizarni stvari, kot so šahovske figure, literature o samem šahu pa je za cele knjižnice. Šah ima neverjetno privlačnost in moč: igrajo ga pastirji na pampah, znanstveniki, ki samevajo na Južnem tečaju, iskalci urana v Sibiriji, nobena boljša evropska kavarna ne upa biti brez šahovskega kotička, za šah so se v zadnjem času navdušili celo Američani, narod, ki ne da veliko na premišljanje, če ne prinaša zelenih bankovcev.

Prve vesti o igranju šaha na ozemlju današnje Jugoslavije so iz srednjega veka. V „Zgodovini Srbov“ piše, da so igrali šah v Dubrovniku že leta 1422, prvi pisani dokument o šahu na naših tleh pa je iz leta 1491. Ta razprava o šahu je pisana v arabskem jeziku in ima naslov „Un muzed al kital fi naki el ival“. Šahovnica je še danes v hrvaškem grbu, Vuk Karadžić nekje piše, da je znal pisar kneza Miloša poleg peresa dobro sukati tudi šahovske figure; šah srečujejo tudi izven črnih in belih kvadratov, v vsakdanjem jeziku: „Matiral sem ga, to je pat pozicija itd.“

S šahom se torej lahko srečamo povsod, tudi v Novem mestu, kjer Šahovski klub prav te dni praznuje 30-letnico ustanovitve. Praded današnjega Šahovskega kluba je bil Šahovski odsek pri novomeškem Fizikulturnem društvu, ustanovljen 2. aprila 1946. Šahovski odsek so formi-

rali na pobudo šahistov Denarnega zavoda, Gradisa, okrožnega in okrajnega sodišča, javnega tožilstva in okrožnega ljudskega odbora. Na ustanovnem občnem zboru se je sestalo 15 šahistov: dr. Tone Hočevar, Tone Šmalc, Jože Klarič, Boris Sarttori, Stanko Modic, Jurij Picek-starejši, Ferdo Kvas, prof. Ivan Kasesnik, Ivan Zorman, Ivan Jenko, Maks Megušar, Mirko Novak, Karl Štrukelj, Gregor Cerkenik in Branko Lamut.

Komaj teden dni po ustanovitvi so se novomeški šahisti že pomerili s Črnomaljčani. Rezultat je bil 6:2 za Novomeščane, katerih barve so branili (naj ostane zapisano za zgodovino) Spli-chal, Sarttori, Avbelj, Šubic, Zorman, Picek, Modic in Klarič. V aprilu in maju 1946 so novomeški šahisti igrali tudi kvalifikacijski turnir, na katerem je zmagal Boris Sarttori, drugi pa je bil Jurij Picek. To so bile prve poteze novomeških šahistov pred 30 leti.

V letu 1948 je začel rasti med dijaki novomeške gimnazije nov rod šahistov, ki so ustanovili šahovski klub „Stojan Puc“. Brez prizadevanja pomoči prof. Marjana Dobovška seveda ne bi šlo, nič manjših zaslug pa nima tudi organizator — dijak Ivan Zabukovec. Na prelomu desetletja je začel Šahovski odsek v težave, zato so novomeški ljubitelji šaha sklicali 25. januarja 1952 občni zbor in ustanovili Šahovsko društvo Novo mesto, ki je oče današnjega kluba. Šahovsko društvo je prvi vodil Slavko Kastelic, v pripravljalnem odboru pa so bili še Miro Verbič, Rudi Mihelin, dr. Ludvik Golež in Jurij Picek-starejši. Tako so bili postavljeni temelji samostojnega ša-

hovskega društva, ki se mu je pripojil tudi dijaški klub „Stojan Puc“.

Med člani Šahovskega kluba Novo mesto je doslej največ dosegel prof. Igor Panko, ki je že desetkrat igral na republiškem članskem prvenstvu. Enkrat je bil drugi, dvakrat pa delil 5. do 6. mesto. Novomeščani se lahko pohvalijo tudi z mladinskim republiškim prvkom Ervinom Poredošem, ki je ta naslov osvojil leta 1974, Anica Praznik-Bucher pa je leta 1972 na ženskem slovenskem prvenstvu delila 1. do 2. mesto. Letos, kot nalašč za praznik, so novomeški šahisti ekipno zmagali na hitropoteznem prvenstvu slovenskih mest in krajev, ki je bilo na Bledu, lepe uspehe pa so dosegli tudi v republiški ligi.

Novo mesto je povezano s slovenskim in jugoslovanskim šahom tudi drugače. Malokdo ve, da je prvi jugoslovanski vele mojster, prof. dr. inž. Milan Vidmar, maturiral na novomeški gimnaziji, malo je znano, da je mednarodni šahovski mojster Stojan Puc po rodu Novomeščan, prav tako tudi mojster Zvone Kržišnik. Na Novo mesto je vezano tudi ime Gotfrida Fridricha, enega prvih in največjih pospeševalcev šaha na Slovenskem. Fridrich je bil sin ljubljanskega trgovca, pravo je študiral v Gradcu. V „Grazer Journalu“ je urejeval šahovsko rubriko. Od 1887 do 1900 je služboval v Kamniku kot okrajni glavar. Vsi njegovi podrejeni so morali igrati šah na rednih šahovskih večerih. Teh večerov s šahom, ki so prenekateri trdi birokratski buči zadali obilo težav, ni Fridrich opustil tudi v Novem mestu, kamor je leta 1900 prišel za

okrajnega glavarja. Z njim je moral odigrati pet partij tudi takratni novomeški maturant Milan Vidmar. Žal knjiga „Slovenski šah“ ne poroča, v čigavo dobro je bil seštevek dvoboja.

Danes šteje Šahovski klub Novo mesto 3 mojske kandidate, 11 prvokategorikov, 13 drugokategorikov, 15 tretjekategorikov in 9 šahistov, ki imajo četrto kategorijo. Novo mesto ima dva zvezna šahovska sodnika — Ferda Avsca in Jožeta Udirja.

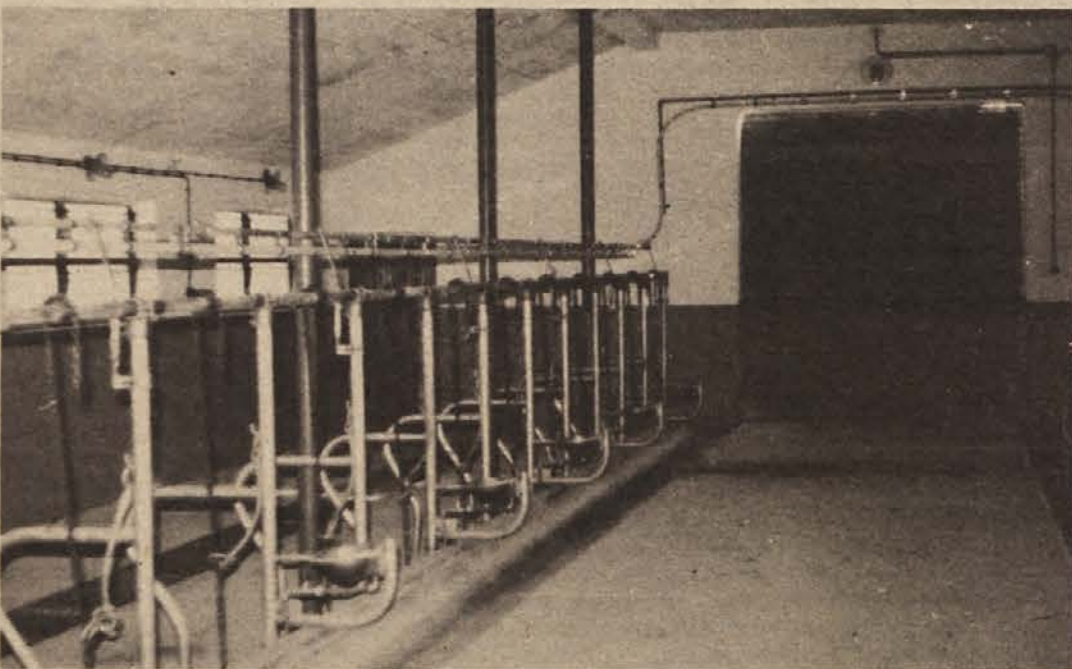
„Novo mesto pa ima tudi,“ pravi Slavko Sitar, predsednik Šahovskega kluba, „povsem neprimeren šahovski klub. To je soba v starem samostanu v Seidlovi ulici. Če imamo goste, nas je sram popeljati jih v ta prostor. Podobno je z denarjem. Šahovski klub dobi na leto nekaj več kot 30.000 dinarjev pomoči. S tem lahko pokrijemo udeležbo članov na najbolj nujnih tekmovanjih, za kaj več ne preostane. Celotno skoraj pravilo je, da nekateri ‚bogatejši‘ člani posojajo za klubsko dejavnost svoj denar.“

Jutri, 26. novembra, se bo začel v Novem mestu III. šahovski turnir, ki ga prirejajo v počastitev 30-letnice Šahovskega kluba. Kopja bodo prekrizali šahisti iz vse Slovenije. Turnir so z denarnimi prispevki podprle in ga tako omogočile številne novomeške delovne in družbenopolitične organizacije ter posamezniki. Turnir v čast praznika kraljevske igre bo hkrati tudi spomin na vse novomeške šahiste, ki so ime svojega mesta ponesli v širni svet. Na osemkrat osmih črno-belih poljih.

M. B.

Janez Kovačič

DEDIČ ŽULJAVIH DLANI

„Norca ti vržejo v obraz, če jim porečeš, da si kmet!“

So si mar to zaslužili? Zaradi bogate dediščine njihovih očetov, stricov in praočetov, ki so s trdno roko, polno žuljev in krvavih ran, priborili ta koščeni zemlje?

„Ostali bomo! Zaradi zemlje, njenega vsakega pednja, ki je nekajstokrat prepojen s krvavim potom našega rodu.“ Zveni, kot glas vpijočega v puščavi. Toda nekaj jih je, peščica tistih, ki so pripravljene braniti dediščino svojih očetov. Toda ne z vilami, lopatami in krampi. Imajo traktorje, kosilnice, samonakladalne prikolice, imajo zadruge, ki jih družijo, jim pomagajo.

CELO PRIJATELJSKI POGLED POZELENI OD ZAVISTI

V planu družbenega razvoja ribniške občine za obdobje 1976–1980 piše med drugim v poglavju o kmetijstvu, da se bo le-to v glavnem razvijalo v dveh smereh:

— kmetije s pašno-kosnim sistemom, ki je za naše razmere najprimernejši, vendar ga zaradi razkasanosti v ravninskem predelu ne moremo uporabljati, in

— kmetije s hlevsko vzrejo živine in intenzivnim pridelovanjem krme na travnikih.

To slednje pa je tudi glavni moto našega današnjega zapisa. Vzorno sodelovanje s kmetijsko zadruzo, načrtno in posodobljeno delo lahko marsikoga dvignejo nad lastne možnosti, tako da celo nekdanji dober sosedski pogled pozeleni od zavisti.

In tako se še ni končala asfaltna pot iz Sodražice proti Slemenu, ko je bilo opaziti veliko, resda še nedograjeno stavbo. Natančnejši pogled pa je nudil še zanimivejšo podobo: človek, sam sredi mogočnih zidov, kupov zloženega cementa in naloženega gramoza. Kdo drug kot Janez Kovačič, še do pred tremi leti reven kmetovalec brez večjih načrtov in prihodnosti. Nato je počilo...

DAN ZA DNEM VIHTI KRAMP

„Odločitev je bila nagla, resda po dobrem premisleku. Nekako tri leta je od tega. Z očetom sva se pravkar odločala za gradnjo hleva, ki bi imel prostora za 20 glav živine. Bilo bi pač skromno, pa tudi s krmo bi bil nemajhen problem, saj smo imeli le pol hektarja travnate površine za košnjo. Takrat so prišli ljudje iz ribni-

ške kmetijske zadruge. Ponudba je bila zanimiva in vabljava.

V sodelovanju s Kmetijsko zadruzo iz Ribnice tako že lep čas gradim hlev, v katerem bo prostora kar za 60 glav živine; od tega bo 28 krav, ostalo pa teleta in plemenske živali. Tudi glede krme smo neprimerno na boljšem, kot bi bili z gradnjo prvega, lastnega hleva. V najemu imam kar 18 hektarov travnate površine, kar bo zadostovalo za „prehrano“ 100 glav živine.“

Janez Kovačič je zelo skromen človek, so vedeli povedati domačini, njegovi sosede iz Sodražice. „Po cele dneve vihti lopato in kramp,“ pravijo. Toda ta vnema je povsem razumljiva. Vrednost objekta namreč ni majhna: 2 milijona dinarjev. Jasno je, da skuša Janez z lastnim delom prihraniti kak dinar. Kar 1.750.000 din je kredita, ki ga bo moral Janez tako ali drugače vračati. „Bo že šlo,“ pravi. „Poglejte, kako je vse moderno narejeno. Prostora za skladiščenje je dovolj, čiščenje gnoja pa tudi vse ostalo bo mehanizirano. Tako bo 60 glav živine moč opraviti le z nekaj pari rok, bolje rečeno: z očetovimi in mojimi. Če pa bo čas pokazal, da sama ne bova zmogla vsega, bo potrebno poiskati pomoč, najbolje kakega mladega kmetovalca.“

JANEZ JIM JE PRIHODNOST

„Seveda pa vse ni šlo gladko. Z gradnjo našega hleva smo namreč že tako daleč, da se vanj že lahko vseli živina. Le na vodo še čakamo. Dolga so bila pota in precej časa je preteklo, preden smo dobili potrebno soglasje. Pa še to le pod pogojem, da imamo lasten števec in da plačujemo vodo od prvega dne uporabe.“

Čas je že, da razkrijemo tudi drugi del Janezovih načrtov. Prav po njegovi želji je gradbeno podjetje iz Cerknice, ki je gradilo hlev, upoštevalo tudi možnost njegove razširitve. Janez Kovačič nam je zaupal: „Naj se sliši še tako čudno, toda že sedaj je treba misliti na morebitno povečanje sedanjih prostorov. Dosedanje sodelovanje s Kmetijsko zadruzo iz Ribnice je namreč že dalo več kot zadovoljive rezultate in zakaj ne bi tako pristno in dobro sodelovali tudi vnaprej? Brez njih bi še vedno žedel v majhnem, temnem hlevu, pa tudi tisti, ki sva ga z očetom nameravala graditi, ne bi bil tako lep, sodoben in kar je najvažnejše: ne tako izpopolnjen.“

In tako postaja Janez v Sodražici vse bolj priljubljen. Začetna sosedska zavist je izginila, kmetje vidijo v Janezu svojo prihodnost. In če mu bodo sledili, jo bodo tudi našli.

BOJAN BUDJA

MARJAN BAUER IZ KRIMINALISTOVE BELEZNICE

VINKO PAVLIN

„Spoštovani, če vam je kaj do hčerke, prinesite 5 milijonov, k spomeniku sicer vam bo žal. Nameravamo jo ubiti če denarja ne prinesete in sicer k spomeniku padlih. Vem da veste kje je to zato ubogajte in ne kličite policije sicer bomo hitro ukrepali. Ne poskušajte skriti ene hčerke ker bi utegnili drugi pasti. Našel bi jih brez skrbi. Denar prinesite do ponedeljka 3. decembra ob 4h popoldne h kapelici. Položite ga na ploščo. Prinese naj ga najmlajša hči. Nič ji ne bomo storili ker nas ne bo tam. Po denar pridemo šele v torek zvečer. Mislimo, da ste dovolj pametni in se zavedate posledic če ne boste prinesli denarja ali pa če boste obvestili policijo. Denar vam bomo v Maju vrnili če ne lahko ukrepate. Rok je majhen. Pohitite in nas

IZSILJEVALEC JE BILA PUNCKA

Spoštovani, če vam je kaj do otroka prinesite milijonov, h kapelici sicer vam bo žal. Nameravamo ga ubiti če denarja ne prinesete in sicer h kapelici. Vem da veste kje je to zato ubogajte in ne kličite policije sicer bomo hitro ukrepali. Ne poskušajte skriti enega otroka ker bi utegnili drugi pasti. Našel bi jih brez skrbi. Denar prinesite do ponedeljka 3. decembra ob 4h popoldne h kapelici. Položite ga na ploščo. Prinese naj ga najmlajši otrok. Nič ne bomo storili ker nas ne bo tam. Po denar pridemo šele v torek zvečer. Mislimo, da ste dovolj pametni in se zavedate posledic če ne boste prinesli denarja ali pa če boste obvestili policijo. Denar vam bomo v Maju vrnili če ne lahko ukrepate. Rok je majhen. Pohitite in nas ne zavedate se tega.“

ne skušajte prevariti. V vaši neposredni bližini smo — ne zavedate se tega.“

Pismo z navedeno vsebino (objavljamo ga z vsemi napakami) je dobil pred leti oče dveh otrok. Družina je veljala za dobro stoječo, vendar ne bogato. Bili so tudi srečna družina, prepričani ni bil nikoli gost v hiši. Prestrašeni oče je pismo zanesel na upravo javne varnosti Novo mesto. Primera se je lotil kriminalist Vinko Pavlin s sodelavci.

KLASIČNO IZSILJEVALSKO PISMO

„Pred sabo smo imeli,“ se spominja Pavlin, „klasično izsiljevalsko pismo. Zahtevalo je de-

nar in grozilo z ubojem. Govoril v množini. Določuje čas in kraj izpolnitve. Pogovor z očetom nam ne pove ničesar. Sovražnih sosedov nima, živi v gostem naselju, ne spominja se, da bi v življenju kdaj koga namenoma užalil, dobro se razume tudi s sodelavci, nikoli ni dal povoda, da bi lahko kdo sklepal, da imajo večje vsote denarja. Na podlagi pisma smo sklepali, da je izsiljevalec mlajši človek. Pismo učinkuje dosti resno, čeprav so tudi znaki, da gre morebiti za neslano šalo, psihološko vojno.

Vendar smo ravnali tako, kot da gre zares. Oče je bil zelo zaskrbljen. Najprej smo si ogledali kraj, kjer naj bi hčerka pustila denar. Okoli spomenika je velika čistina. Obkoliti tak kraj, ne da bi kdo opazil, je bilo precej težko. Vendar smo se približali, kolikor so sploh dovoljevale razmere. Hči je zavitek z „denarjem“ odnesla h kapelici ob štirih popoldne. Okoli kapelice smo prezebali vso noč — bilo je 15 stopinj pod ničlo — vendar ni nihče prišel po zavitek. To nas ni presenetilo preveč, saj je izsiljevalec napisal, da bo prišel drugo noč. Enaka akcija, vendar nič. Težave z naključnimi sprehajalci. Vsak je sumljiv, lahko je izvidnica ali pa celo storilec. Legitimirati jih ne smemo, ker bi s tem povedali, da vemo za izsiljevanje. Sprehajalce diskretno preverimo. Izsiljevalca ni tudi drugo noč.

ZASEDE SO BILE ZAMAN

Sprašujemo se, ali nas ni opazil. Zaseda tudi tretjo noč. Spet nič. Torej ga ne bo. Zasede opustimo, pod nadzorstvom ostane le hiša, v kateri živi zaskrbljena, izsiljevana družina. Medtem se s pismom pozabavajo grafologi in psihologi. Ocenijo, da ga je napisala oseba, ki je končala osemletko ali nekaj več. Izsiljevalec mora dobro poznati razmere, v kateri živi izsiljevana družina. Išče mo ljudi v tej smeri. Naletimo na človeka, čigar pisava je zelo podobna pisavi v izsiljevalskem pismu. V prvem trenutku nasedejo celo grafologi. Vendar se izkaže, da ne gre za pravega. Opravičimo se.

Pride drugo izsiljevalsko pismo. Podobne vsebine. Policije ne omenja, oddahnili smo se. Nesrečni oče spet ravna natanko po navodilih, mi smo v zasedi. Nikogar ni blizu, razen sprehajalcev, ki jih preverimo in izločimo kot nesumljive. Čez slab mesec dni še eno pismo. Izsiljevalec še vedno zahteva denar, grozi, ne pove pa, zakaj ni prišel po denar. Počasi spoznavamo, da ne gre za pravo izsiljevanje, ampak za psihološko vojno. To nam določi nov krog osumljen- cev, čeprav zased ne opustimo. Nekoliko se od-

dahnejo tudi izsiljevani starši. Preverimo veliko ljudi, vendar nič. Poteče nekaj mesecev. Izsiljevalec ponovno „oživi“. Tokrat si izbere za žrtev drugo družino. Oče je zaposlen v bližini prve izsiljevane družine, pred leti pa je v tem delu naselja tudi stanoval.

Izsiljevalec zahteva tokrat 2 milijona, grozi z ubojem otroka, vendar deluje pismo že nekako naveličano, zmedeno. Zdaj vemo, da izsiljevalca ne bo po denar. Naša akcija je lahko zato manj diskretna. Pomlad je. Okoli kapelice mrgoli zaljubljenec, sprehajalec in otrok. Nekatero legitimiramo in preverimo. Nič.

Takrat se odločimo, da bomo z izsiljevalcem skušali navezati stik. Oče izsiljevane družine napiše pismo. Pismo položimo h kapelici.

DEBELUŠNA DEKLICA Z RISALNIM BLOKOM

Veliko ljudi gre mimo, nekateri pismo preberejo. Pozanimamo se, kdo so in čakamo. Med drugimi je prebrala naše pismo tudi debelušna deklica, ki je prišla risat kapelico.

Izsiljevalec odgovori na pismo. Tokrat je pisanje obširno. Veliko pove. Krog je sklenjen.

Izsiljevalec je bila tista debelušna deklica z risalnim blokom. Takoj vse prizna, videti je, kot da je pričakovala, da se bo igra končala. Deklici je 14 let, ko je napisala prvo izsiljevalsko pismo, jih je štela 13. Otrok, zdaj mlajši mladoletnik.

V šoli je dokaj solidna učenka, vendar pogovor z učitelji pokaže, da je imela osebne težave. Sanjač je, družina je neurejena, oče se je ločil in se poročil z drugo. Najprej ne moremo verjeti, da je izsiljevala sama. Zakaj je to počela, noče povedati. Odgovarja zelo napadalno, kar je za njeno starost nenavadno. Stanuje v bližini prve izsiljevane družine, ki živi tako harmonično. Je vmes zavist, žalost ob dejstvu, da pri njej doma ni vse tako harmonično? Odgovora ni. Deklica vztrajno molči.

Izsiljevalska pisma v „drugem krogu“ je pošljala svojemu ločenemu očetu! Grozila je s smrtjo otroka. Je grozila s tem tudi sama sebi, saj je tudi ona njegova hči? Pota človekove zavesti in podzavesti so zamotana.

Tudi kriminalisti smo ljudje. Kljub trdemu delu, prezebanju na mrazu nam je bilo deklice žal. Ne vem, kaj se je z njo zgodilo, kasneje najbrž je sodišče določilo kakšen zakon za pre- vzgojo. Bila pa je to zelo nesrečna deklica.“

Prihodnjič: Prstni odtis vodi v Zagreb.

Na Martinovo nedeljo, ko je na prenekateri mizi zadišala pečena gos poleg šefana, nalitega s „kapljico“, ki je ta dan iz mošta postalo vino, so na Povšetovi domačiji v Dolenjskih Toplicah 18 dvignili kozarce „na čast, zdravje in dolgo življenje“ obeh osemdesetletnikov: očeta Vinka, ki ima rojstni dan 14. novembra, in matere Uršule, ki je zagledala luč sveta nekoliko prej — 21. oktobra.

Oči so jima igrale ob čestitkah svojih najbližjih, otrok in vnukov, in oče je, še ves poln telesnih in umskih moči, hitel pripovedovati o kozolcu, ki mu ga je bil zvezal Jože Fabjan iz Dolenjih Sušic, „najboljši tesarski mojster daleč naokrog“, in stoji zdaj kakih sto metrov stran od tistega kraja v Dobravi, kjer je še vedno nekaj ožganih ostankov toplarja, ki ga je lani „med neurjem 8. avgusta ob štirih popoldne upepelila strela“.

Nekaj dni prej, ko v hiši še ni bilo slavja in so imeli Povšetovi skrbi čez glavo s pravilom pridelkov in graditvijo novega kozolca, je Povšetov oče iz glave, a kot bi bral iz odprtih bukev, pripovedoval dele svojega življenja, bolj trnovega kot lepega, za tale zapis. O tem, kako je moral menjavati domove, preden je kupil domačijo, kjer živi in dela na jesen življenja, pa o obeh vojskah in še zlasti o kozolcu, ki nekako simbolizira njegovo vztrajnost, češ da „človek ni niti na stara leta na tleh, če noče biti in mu še služijo roke“.

VRAZJE SREČE POVŠETOVEGA OCETA

CESAR JE VPRAŠAL: „VOJAK, OD KOD SI?“

V prvi svetovni vojni je bil na najbolj krvavih frontah z deseto avstrijsko armado. Na Tirolskem, Koroškem, ob Piavi. Bilo je že proti koncu, ko je prišlo povelje, da mora s tistim tisočem, ki so ga krasila odlikovanja iz bojev, pred samega cesarja. Še je prišel s svojo ženo „dajat korajže“ bojevnikom, ki so imeli v mislih mir. „Stali smo v vrsti, ko se je prikazal cesar Karel in sami cesarski zlati opravi, stopil pred vsakega od nas v vrsti in

spraševal: „Vojak, kje si dobil vsa ta odlikovanja?“ Odgovarjali smo po vrsti: „V tem in tem boju, visokost.“ in še naprej: „Vojak, iz katere dežele si, kaj si po narodnosti?“ Potem je še vsakemu stisnil roko,“ se spominja nekdanji avstrijski kaprol s petimi odlikovanji za hrabrost — Vinko Povše.

Napad na staro Jugoslavijo je Povšetov oče dočkal kot mobiliziranec za stražo ljubljanskih mostov. Poveljeval je dvanajstim možem, ki so se po hitrem razsulu jugoslovanske vojske razbežali. V Dolenjske Toplice je prihajal na lepem konju. Ko se je vrnil domov, so z zahoda že vdrli Italijani.

Povšetovi so se kmalu preselili v Poljane, kjer je imela Emona posestva. Kmetom so ponudili, da bi delali za to firmo in Povšetovi so bili za to. Toda tedaj so se pojavili že prvi partizani in Povšetova hiša je postala tudi njihov dom. Do roške ofenzive je bilo še kar mirno, potem pa so prišli Italijani in zahtevali osebne dokumente. „Nič ni pomagalo dopovedovanje, da delam za Emono, ukazali so, da moram z njimi, in tako so nas iz Poljan odgnali šest. Nas, ki smo delali za partizane, je nekdo izdal.“ Do Straže so morali nesti vsak poln zaboj streliva, v Novo mesto pa so se odpeljali z vlakom. V novomeških zaporih so tudi prvič dobili jesti.

TRNOVA POT INTERNIRANCA

Povše je kmalu zvedel, da sta v zaporu tudi sinova Vencelj in Darko. „Transport za italijansko internacijo je vzel oba moja fanta, mene pa so v Novem mestu obdržali za talca. Ker se ni nič posebnega zgodilo, sem ostal živ. Po šestih tednih so nas kot živino naložili na kamione in odpeljali v Ljubljano. V ljubljanskih zaporih sem prvič spoznal, kaj je glad. Iz Ljubljane so nas poslali v Gonars in iz Gonarsa v Renicci. Pozimi smo spali pod platneno streho, brez odej. Bili smo lačni, da se je videlo skozi trebuhe. Ker sem bil še nekaj pri močeh, sem se javil za delo pri barakah, ki so jih začeli postavljati. In dobil sem več jesti.“

S kapitulacijo Italije je bilo konec internacije. „Taborišče v Renicciju so iz strahu pred prihajajočimi Nemci najprej zapustili italijanski stražarji. Izbrabili smo preplah, podrli ograjo in se raztepli. Mnogi so obžalovali, da je v taborišču ostalo toliko hrane, saj je bilo takrat že kuhano kosilo. Vrnili so se in padli v roke Nemcem, ki so že zasedli taborišče.“

Nato sta prišla dva dolga meseca bega proti domovini. Izogibati se je bilo treba Nemcem in fašistom, ki so stopili v njihovo službo. „V krajih, ki jih nobeden od nas, ki smo hodili skupaj, ni poznal, je bila na vsakem koraku nevarnost, da nas ujamejo Nemci. In res se je to zgodilo. Ker pa se me je držala vrazja sreča, sem se iz teh klešč kmalu izmuznil. V Trstu, kamor sem prišel s hudimi bolečinami v kolenu in z mreno na očesu, sem brez dokumentov sedel na vlak in prepričal kontrolo, da moram nujno v ljubljansko bolnišnico. V Ljubljani so mi Nemci dali dovoljenje za gibanje. V ljubljanski bolnišnici so mi z očesa sneli mreno. Prosil sem, da bi me premestili v novomeško bolnišnico, češ da imam tam bližje dom. V Novo mesto sem prišel, nisem pa maral na bele hodnike. Varneje se mi je zdelo, da se čimprej odpravim domov. In marca 1944 sem res potrkal doma v Poljanah.“

ŽE MED VOJNO PREDSEDNIK KNOO

Vinko Povšetovi je pripadla čast, da postane prvi predsednik KNOO za Dolenjske Toplice. Izvolili so ga kmalu po vrnitvi domov, češ „ta bo pravi, povsem naš človek in sposoben“. „Ha, pa sposoben,“ se sredi spominov nasmehne Povšetov oče. „Nenehno so nas klicali na nekakšne tečaje, kakšni moramo biti v tej funkciji, kakšne dolžnosti imamo. Teh pa ni bilo malo: preskrbeti je bilo treba hrano za partizane, prevoz za ranjence, pokopavati mrtve. Nemaleokrat sem od blizu gledal Kardelja, Kidriča, Vido Tomšičevo in druge, ki so bili na čelu NOB. Tisto predsednikovanje sem potem vlek do 1948, nakar so prišli drugi.“ Dokler je bila vojna, so Nemci nastavili najrazličnejše pasti, da bi ga ujeli in z njim zatrli narodnoosvobodilno oblast. Kot mnogokrat prej je imel tudi tokrat vrazjo srečo: Nemci so prišli ponj vedno prepozno.

Tu se njegovi spomini ne končajo. Ure in ure lahko pripoveduje, pa mu jih ne zmanjka. Je kot vrelc, ki ne presahne. Vrelc za debelo knjigo spominov. Mnogo je doživel, mnogo prestal. In morda prav zato ohranil tako vedrega duha.

URŠULA POVŠE

VINKO POVŠE

KOZOLEC JE DESNA ROKA

„Marsikoga bi zlomilo, a mene ni,“ je začel tam, kjer se njegova zgodba pravzaprav zaključuje. „Ni bilo lahko prenesti tak udarec. Vse je šlo k vrugu: šestokenski toplar, 6.000 kg sena in detelje, gumar, plugi, brane in najrazličnejše poljsko orodje. Škode je bilo vsaj za 90.000 dinarjev, jaz pa sem dobil povrnjenih le 22.000, za kolikor je bilo poslopje zavarovano. Seveda je bilo to premalo, da bi lahko postavil novo poslopje, čeprav se je zavarovalnica izkazala in izplačala zavarovalnino v štirinajstih dneh. Ko sem povedal, da sem se odločil graditi na novo — kaj pa bi drugega, saj je kozolec kmetova desna roka! — so mi takoj dobrotniki pomagali z lesom in delom. Topličani so darovali: Franc Kump dve smreki, Jože Peršina in Rado Škedelj po 30 lat; Selani: Karolina Nardin in Janez Erjavec po eno smreko, Viktor Ferko pa je brezplačno šest ur žagal; Bušinjčana Janez Bučar in Franc Gril sta dala vsak en hrast. Zapišite, da sem jim izredno hvaležen, saj bi se brez njihove pomoči najbrž res zgodilo, da bi na Povšetovem nikoli več ne bilo kozolca, kakor so nekateri že na glas govorili.“

Spomine na prvo in drugo svetovno vojno zna Povšetov oče pripovedovati tekoče in tako živo, da se ob poslušanju človek vpraša, kako se mu jih je posrečilo ohraniti skozi vse te viharje življenja in naporov za obstoj, da niti po tolikih letih niso zbledeli. Nekaj tistega, kar bo ostalo zapisano na magnetofonskem traku — za to se je odločil njegov sin Viktor, akademski slikar in znani jugoslovanski restavrator, ki živi v Celju (eden od sedmih otrok, ki so se rodili Povšetovima, od katerih je še pet živih) — priobčujemo v tem zapisu.

Franc Bobič

Če bi imeli v naši sredi športnika z desetimi zlatimi medaljami in več kot 40 nagradami, med katerimi je več priznanj mednarodnega slovesa, bi zanj nedvomno vsi vedeli. Vsi bi ga poznali, o njem bi se razpisali. Imamo pa barmana — mešalca pijač Franca Bobiča, pa razen gostincev malokdo ve, da ima mož v svojem stanovanju pretesno vitrino za vse kristalne, srebrne in celo zlate pokale ter medalje.

Franc Bobič, doma iz Čadraž pri Beli cerkvi, po poklicu pa gostinski tehnik in zadnja leta strokovni učitelj v Šolskem centru za gostinstvo v Novem mestu, je kljub tolikim uspehom sila skromen. Najbrž preveč in ravno zato je med širšim krogom someščanov ostal anonimen. Tudi meni je nekajkrat rekel: „Ne maram pisanja preveč na široko. Saj ni važno, da ljudje vedo zame. Kdor mora, ta me pozna.“

Nazadnje je barman Bobič oktobra letos sprejel Martellov pokal iz Francije in srebrno medaljo v Postojni, vendar to ni zanj nič posebnega. Vse od leta 1970, ko je prvič poskusno nastopil na tekmovalju barmanov v Zagrebu in takoj uspel, je postal stalen tekmovalec na poprečno 7 nastopih vsako leto. Nekateri so med-

STUDIRAS, MESAS, DOLIJES, USPES

narodnega značaja, nekateri državni, nekateri slovenski ali turističnega pomena.

„Izučil sem se na Otočcu, nato sem bil deset let instruktor šolskega centra v zdravilišču Šmarješke Toplice, zdaj sem samo na šoli. Že zelo zgodaj sem začutil, da je na Dolenjskem glede mešanja pijač neka vrzel. Nihče se ni s tem intenzivneje bavil, mene pa je to zanimalo in sem se poglobil v to znanje. Ker sem že prvič uspel, mi je bila to dobra spodbuda za nadaljnje, še bolj zavzetno delo.“

Barmani so v Jugoslaviji včlanjeni v svoje društvo, ki ima okrog 60 aktivnih članov. Ti se skoraj vedno pojavljajo na tekmovanjih. Pogoj za nastop je, da je barman član društva. Vsako tekmovaljevo zahteva dve novi kreaciji pijač iz kategorije dolgih pijač, ki še niso bile objavljene v nobeni strokovni literaturi.“

Kakšen uspeh je pravzaprav Martellov pokal, si je težko predstavljati, če ne veš, da je bila v Opatiji zbrana „smetana“ evropskih barmanov iz sedmih držav. Da ima zlato medaljo IHOGA (Internacionalna izložba gostinstva in gastronomije), podeljeno na spomladanskem velesejmu v Zagrebu, je prav tako veliko priznanje, saj je bil

prvi v hudi konkurenci s 50 navzočimi barmani. Ima pokal Pariza in kdove koliko jih je še. Natančne številke še sam ne ve, prešteti pa jih nisva mogla, ker doma za vse ni prostora.

Poprečen Dolenjec bolj malo ve o koktajlih, frapajih in drugih pijačah imenitnih imen, ki jih izkušen barman lahko zmeša na štiri načine. Ko me je zanimalo, zakaj nekateri tožijo, da jih po zaužitju takih pijač boli glava, mi je odgovoril z znanim rekom: „Pij malo — pij dobro! Po enem ali dveh dobrih koktajlih ne bo nihče občutil glavobola, če pa kdo zaužije tega toliko, kot je sicer vajen vina, so lahko posledice...“

Zmagovalec Bobič mi je mimogrede omenil dolge pijače, suhe pijače, teamble, shecker, pomembnost vezav in take stvari, ki imajo v strokovnem gostinskem žargonu svoj pomen, za navadne zemljane pa so ena izmed neznank. Biti dober barman s tolikimi priznanji je najbrž prav tako težko, kot se spustiti v mednarodno areno po zlate medalje na katerem koli drugem področju.

Rojakom pa se bo Franc Bobič gotovo še bolj prikupil po tem, kako je odgovoril na vprašanje, zakaj je ob toliko uspehih ostal zvest Dolenjski:

„Takoj po prvi zmagi sem dobil laskave ponudbe doma in v tujini, vendar sem vse dobro premislil in ostal. Denar je trenutna vrednost, domovina pa je le ena. Vsake zmage sem vesel. Ne zato, ker se pojavlja moje ime, ampak zato, ker najavijo in pišejo: „Bobič iz Novega mesta, metropole Dolenjske.“ Bolje je biti prvi na vasi kot zadnji v New Yorku. Tudi žena je gostinske stroke, pred kratkim smo dobili novo stanovanje v bloku in jaz sem zadovoljen. Kot strokovni učitelj si bom prizadeval, da bo še kdo od mlajših šel po mojih stopinjah. Omenil pa bi rad zahvalo našim tovarnam, predvsem mirenski „Dani“, ki kaže za moje delo veliko razumevanja.“

Franc Bobič ni bil pripravljen reči besede o sebi zasebno, po slikah v njegovem stanovanju sodeč, pa lahko rečem, da je ljubitelj likovne umetnosti. Prijela pa sem ga za besedo takoj, ko se je zarekel, da se pripravlja na novo tekmovaljevo v začetku decembra v Ljubljani. Na tekmovalju za Slovinov pokal bo predstavil novoletni koktajl. Obljubil je, da bo po tekmovalju recept za to pijačo povedal našim bralcem, da bodo lahko z njo nazdravili v novoletni noči.

RIA BAČER

DOLENJSKO ZLATO JE CVIČEK

Prof. inž. Miran Veselič

„Dolenjski cviček je poleg kraškega terana najbolj priljubljeno slovensko vino. Cviček je dolenjsko zlato. Po cvičku je tako povpraševanje, da je pri nas najdražje namizno vino. Relativno gledano pa tudi v Evropi in v svetu,” pravi prof. inž. Miran Veselič, enolog (strokovnjak za vina), obenem pa tudi sam velik, vendar preudaren ljubitelj dolenjske kapljice.

Miran Veselič govori o cvičku s srcem. Štajerca po rodu skrbi usoda dolenjskega vinogradništva, veseli pa se njegovih uspehov.

„Povojna obnova vinogradov,” pravi Veselič, „ni potekala skladno s potrebami potrošnje. Prednost so imela podravska in primorska vinorodna območja. Dolenjska s svojo drobno zasebno proizvodnjo je zaostajala, kljub temu da je cviček že od leta 1945 vino, po katerem je največ povpraševanja. Velika napaka je bila, čeprav zveni to morda presenetljivo, da cvička nikoli ni zmanjkalo. Če ga namreč bi, bi odgovorni gotovo sprožili vprašanje obnove dolenjskih vinogradov. Kakšen pa je bil ta cviček, ki ga nikoli ni zmanjkalo, je vsakomur jasno.

Danes so razmere bistveno boljše. Obnova vinogradov na Dolenjskem je precej napredovala, tudi družbena. Velik napredek je dosežen tudi pri kakovosti in originalnosti.

VINO „PAR EXCELLENCE“

Pri današnjem razvoju življenjske ravni, pri današnjem razmahu motorizacije so v svetu in pri nas posebno zaželena vina z majhno stopnjo alkohola ter visoko kislino, ki deluje osvežujoče. Taka vina pridelujejo na severnih vinorodnih območjih, tudi na Dolenjskem. Povpraševanje po takih vinih se bo še povečevalo.

Cviček je vino „par excellence“ tudi za ljudi, ki imajo sladkorno. Odlikuje ga nizka stopnja alkohola, majhen delež sladkorja, skoraj nič žvepla. Žal teh njegovih lastnosti ne izkoriščamo. Cviček bi bil idealno vino za ljudi s sladkorno, obenem pa vemo, da je samo v ZR Nemčiji okoli dva milijona diabetikov.

Žal moram povedati, da na Dolenjskem pridelajo danes velik del cvička na neracionalen, razdrobljen in nestrokovno način. Pri tem mislim predvsem na fazo predelave in kletarstvo. Ničesar nimam zoper majhne vinogradnike, pridelajo lahko odlično grozdje, žalomi pa se pri predelavi grozdja-vinifikaciji. Danes že vemo, da je za pridelavo grozdja industrijska tehnologija boljša od vinske umetnosti dedov in pradedov. Po svetu ustanavljajo nekakšne vinogradniške strojne skupnosti in skupne kleti. Tako najbolje izkoristijo grozdje in dosežejo izenačeno kakovost vina. V naprednih vinogradniških državah torej težijo za velikimi količinami vin ter izenačeno kakovostjo.

VINOGRADNIŠKE SKUPNOSTI?

Še tem seveda ne mislim reči, da bi moral dober vinogradnik opustiti starinski način predelave grozdja. Velik užitek je, če ponudiš sosedu resnično „svojega“, to je stvar ponosa. Nesmiselno

bi bilo tudi, da bi v vinogradniške skupnosti vpisovali počitničarje z nekaj vrstami trte. S tem bi bili ljudje ob konjička, ki jim nudi toliko zadovoljnih in veselih uric oddiha. Moramo pa razlikovati počitničarsko vinogradništvo, malo vinogradništvo od proizvodnega. Za počitničarsko vinogradništvo bi morali določiti območja, kjer ni možno veliko vinogradništvo. V vinogradniške skupnosti bi se vključevali samo veliki vinogradniki, govor je tudi o zasebnikih. „Počitničarji“ pa bi se lastne dobre kapljice veselili po svojem okusu in premisleku, vendar ne na območjih, kjer je najbolj pomembna pridelava vina za tržno proizvodnjo.

Za „počitničarje“ se ve, da ne gledajo na to, koliko jih bo stal liter cvička. Tržni proizvajalci pa bi se morali truditi, da bi bila proizvodna cena cvička čim manjša. Seveda pa vinogradniške skupnosti ne bi smele kovati dobička. Njihov temeljni namen je povečati proizvodnjo kakovostnega vina. Škoda je namreč pridelati dobro grozdje, potem pa narediti slabo vino. Imam izkušnje — sem pokuševalec na „Tednu dolenjskega cvička“ — da so pokvarjeni ali pa ne ustrezajo celo „odlični“ vzorci. Kakšna škoda: celo leto dela v vinogradu, potem pa se vse skazi!

Velika sramota je tudi, da ima novomeška občina toliko šmarnice. Bojda ima Novo mesto industrijo na evropski ravni, v vinogradih pa raste samorodnica. Zavedati bi se morali, da je del civilizacije tudi vinska kultura. Vino pa je pridelek, ki lahko najhitreje razvije pasivna območja.

Z dobrim obdelovanjem lahko na enem hektarju vinograda pridelamo na leto za 200.000 dinarjev cvička. Je še kakšna kmetijska kultura, ki prinaša večji dobiček? Jaz je ne poznam. Mehanizacija je že toliko napredovala, da je edina naporna faza pri pridelavi vina obiranje grozdja.

Zdaj bom navedel zahodnonemški primer. Pri Schwarzwaldju je vinogradniško območje, kjer so se ukvarjali tudi z industrijo. Industrija se je avtomatizirala, ljudje so morali na cesto. Takrat so se spomnili vina. Skorajda čez noč so obnovili 3000 hektarjev vinogradov. V tisti deželici vlada zdaj blaginja. Prinašata ga avtomatizirana industrija in do nedavnega zaničevano vinogradništvo.

CVIČEK JE NAJDRAŽJE VINO V EVROPI

Še enkrat poudarjam, da je cviček zagotovo najdražje konzumno vino v Evropi. Cviček ima tudi to srečo, da po mednarodnih dogovorih proizvodnja konzumnih vin ni omejena. In še tretje je: tržišče hlepi za cvičkom. Cena ni važna, važno je dobiti dober cviček. Nobenih znakov ni, da bi se povpraševanje po cvičku zmanjšalo. Ljudje se z lahkoto odpovedo visoko kakovostnim vinom, cvičku pa ne. Malo zaradi dobre dejavnosti učinka, malo morda zaradi nostalgije po zemlji pradedov, katere „vzorčni“ primer je zaradi svoje mehkoobe prav Dolenjska. Najbrž je tudi kaj drugega vmes, kdo bi vedel? Važno je predvsem, da bi lahko prodali skorajda neomejene količine cvička.

Stvar ponosa pa je seveda, da mora biti cviček neoporočen.

Letos se je prvič zgodilo, da je šlo nekaj vagonov cvička čez mejo. Odziv je zelo ugoden, pomislite pa, če bi se v Evropi ali po svetu (to je dolžnost reklame) razvedelo, da je dolenjski cviček poleg drugega tudi idealno vino za diabetike!

Dovolj o cvičku. Izkoriščam priložnost, ki mi jo ponuja Dolenjski list, da povem tudi nekaj splošnega o jugoslovanskem vinogradništvu.

Vinogradniški prostor Jugoslavije je zelo velik in raznolik. Globalno gledano, gojimo vinsko trto predvsem na ravninah, kar je neracionalno. Seveda vinogradniki niso edini „grešniki“, ki zasegajo površine, na katerih bi lahko gojili druge kulture. Ve se, da zaseže veliko plodne zemlje tudi industrija. Ravnica za vinogradništvo ni najbolj primerna, trta bolje uspeva na prisojnih območjih, kjer ne raste skorajda nobena druga kultura. Gričkov in pobočij pa se vinogradniki — ne govorim v dolenjskem, ampak v jugoslovanskem merilu — večinoma izogibajo. To pomeni, da še ni prevladala miselnost, da je treba pametno in najbolje izkoristiti vsako ped zemlje.

KRATKOVIDNA IN NEPOŠTENNA POLITIKA

60 do 80 odstotkov v Jugoslaviji pridelanega vina izvozimo na evropsko tržišče. Pritisk na ta trg je vedno hujši. Bomo vzdržali, še posebno, ko vemo, da se pri nas v vinogradništvu ukvarjamo tudi s tako imenovanim „svaštartvom“? Večji asortiment vin kot Jugoslavija ima v Evropi samo še Francija. To pa za nas ni pohvala, pri nas bodo kmalu, če ga že ne, začeli pridelovati cviček v Makedoniji. O kakovosti ni treba izgubljeni besedi. Cviček, ki je samo primer, lahko zraste dober samo na Dolenjskem. Treba bi bilo vedeti, katera območja so primerna za določeno vino. Dolenjcu na primer ne pade na misel, da bi na obrobju Gorjanec prideloval slovito hercegovsko blatino. Ve, da ne more biti kakovostna. V Jugoslaviji pa so žal preveč pogosti primeri, da prodajajo vinsko ime, ne vino. To je kratkovidna in nepoštena politika. Manjka torej globalni razvojni načrt jugoslovanskega vinarstva. Sorte s severa se presajajo na jug in obratno. V Franciji bi se takemu početju smejale celo krave, čeprav pijejo vodo. Poznamo celo že makedonski „teran“.

Vedeti bi morali, da je zaščitni znak dobrega vina geografsko poreklo. Slednje izpričuje kakovost. Kljub temu poznamo v Jugoslaviji na stotine vrst vin s tako imenovanimi fantazijskimi imeni. To so anonimna vina. Kdo pod soncem bi vedel, kakšna mešanica ali zwarek se skriva pod „zvencečim“ imenom vino „Proga Beograd-Bar“? Potrošniku to ime ničesar ne pove. Drugo pa je, če, recimo, sliši teran, blatina, vranac. Upam, da bo novi zakon o vinu le dosegel, da bodo teran, olatino, vranca in ostala sloveča jugoslovanska vina, ki jih ni ravno malo, pridelovali samo na območjih, ki to zaslužijo.

KAJ JE TO VINSKA KARTA?

V Jugoslaviji tudi skorajda ne moremo govoriti o kulturi uživanja vina, čeprav bi že bil čas. V gostinskih lokalih vina niso razvrščena po kakovostnih stopnjah. Niti v Jugoslaviji niti v Sloveniji še nikoli nisem videl niti ene prave vinske karte. Prava vinska karta mora vsebovati podatke o geografskem poreklu vina, navedena je lahko sorta grozdja, pisati bi moralo, ali je bilo vino ustekleničeno na domačem proizvodnem območju, ne sme manjkati podatek, ali je vino suho, sladko itd. Dober proizvajalec bo tudi navedel — slednje ni obvezno — katerim jedem najbolj prija njegovo vino. Vsega tega ni, prave vinske karte ne boste našli niti v jugoslovanskih hotelih visoke kategorije A z ne vem koliko dodatnimi zvezdicami. Sramota!

Sredozemlje je sinonim za območje vina. Tudi naša država šteje v ta prostor, vendar je pri nas uživanje vina skorajda istoznačnica za pijančevanje. Žal je res, da imajo pri nas vino za hrano samo v Dalmaciji. Približno.

Smo država, ki ji turizem vrže prenekateri dinar. Pravilo bi moralo biti, da ponudimo gostu vino z vinarskega območja, kamor ga je zanesla popotna palica. Spodobilo bi se, turist je namreč radoveden človek, ki želi spremeniti okolje, hrano in pijačo, da mu k vinu ponudimo domačo hrano. Kako daleč smo od tega! Čevapčiče pečemo od Gevgelije do Triglava. Kljub temu da ima dobesedno vsak košček naše države svoja vina in jedi. Dobre jedi in dobra vina.

JESTI Z VILICAMI IN NOŽEM NI SNOBIZEM

Ne zahtevajte potemtakem od mene, da vam povem še nekaj o tem, kako uživajo vina v civiliziranih državah. Po svetu je navada, da je v vsakem gostišču, ki da kaj nase, tudi spodobno oblečen mož, ki diskretno stoji ob natakarku, ki sprejema naročila za jedi. Ko prvi opravi, pristopi „naš človek“ in svetuje, kateri aperitiv ali vina bi jed, ki jo je gost naročil, še oplemenitila. Možak uživa, če vidi, da se gost na vina razume, poklepetata o različnih letnikih, seveda so starejši, že popiti, veliko „boljši“ od današnjih. Kako lepo bi na primer zvenelo, vendar tega ne morete slišati: „Teran, letnik 1973, kakšna plemenitost, kakšna aroma!“

Nič hudega tudi ni, če se gost na vina ne razume. Naš možak je tako izurjen, da gost niti ne opazi, da k naročenim jedem primernih vin ni naročil on, ampak natakark. Morebiti bo kdo rekel, da je vse to snobizem. Ni. Kaj vedeti ni greh, pa čeprav o vinih. Še nikoli nisem nikomur očitali, če zna pri jedi ravnati z vilicami in nožem. Zakaj torej ne bi smel vedeti, kakšna in katera vina najbolj oslade kosilo ali večerjo.

Morda sem zašel predaleč. Če se spet spustim na trdna tla, je treba reči, da ima Jugoslavija dobra vina, je pa tudi ena največjih proizvajalk vin na svetu. Ali je prepovedano storiti korak naprej?

Pogovor zapisal
MARJAN BAUER

egiptovske podobe malika

kupiti, se ne odlepi mladenič, kupiti, no, koliko? Pri sosedih so kupili antično Izis, kako se zdaj razrezi mladenič, ko vidi, da je zapravl čas! Kar slabo vest imam, zakaj v Egiptu množice ljudi živijo samo od lahkovernih turistov, in prav imajo.

„Misju,“ tenko zapoje glasek v pisani noši islamskih deklic in podrži kvišku punčko iz cunj in slame: Kupi, gospa! Nasilni pobič na oslu se hoče vrniti med njo in fotografski aparat, saj to stane deset piastrov, bakšiš za vsak posamezen turistični posnetek, pretresljivi glasek pa sili kar naprej: Misju, misju, kupi! Punčke pa res ne morem kupiti od otroka, ne, hvala, se umikam z nogami in rokami in srce me zaboli, ko pomislim, kakšno otroštvo, kakšna neusmiljena siromaščina je to, če se že otroci ločujejo od svojih igrač. Pri nas doma pa, saj ni, da bi primerjali! In ko pomislim na svojo deklico doma, poiščem v torbi bonbone, ki jih zagleda deset parov drugih otroških oči in razgrabi deset parov drugih, krčevitih otroških rok, deklica s punčko pa ne more zraven. Glasek se ji trese: Misju, kupi! Pokažem proti tebankemu Zahodnem pogorju in se zlažem: Kasneje, ko se vrnemo, razumeš? Kažem z roko tja in nazaj, pa se spomnim ene od štirih arabskih besed, ki sem se jih naučila spotoma v letalu: „Malika“ tam, razumeš? Navdušeno pokima: Malika, tole malika, pokaže in spet sili s punčko. Pa ji dam prav, tudi tvoja punčka je malika, tudi ti si malika, Yes, yes.

Malika pomeni kraljica.

Vožnja s kombijem po asfaltirani cesti, postanki, največji kipi na svetu, črne domačinke pridejo mimo, bakšiš za posnetek, spet v kombi, preletimo sence med debelimi stebri in obglavljenimi Oziris, Oziris je bil bog smrti in obnavljanja se življenja, izklesan iz kamna kot mumije še stoji

na mrtvi straži v večjih templjih, deset in desetkrat ponovljen, veličastno zagotavljač nesmrtnost davnim kraljem, ki jih lahko vidite v kairskem muzeju. Kot mumije so razstavljeni, kot asfalt črni in ob krhkih kosti posušeni in nagačeni. Po pustolovskih skrivališčih v tem skalovju, pred katerim sto jimo brez besed, so ti kralji znamenitih imen navsezadnje pristali v steklenih vitrinah menažerije, ki stane le egiptovski funt dodatne muzejske vstopnine.

Mogoče je med tistimi mumijami v kleti, ki niso identificirane (tudi druge niso stoodstotno), kraljica Hatšepsut. Edina kraljica, ki je vladala kot faraon, kot možki, tega je že tri tisoč in petsto let. In ta njen beli posmrtni tempelj, v katerega stopamo po belih klančinah, je star prav toliko, videti pa je čisto moderen s svojo lepo, strogo enostavnostjo, z igro arkadnih navpičnih in senc, z mogočno kuliso razgibanega skalovja, ki se navpično vzdiguje tri sto metrov visoko pod sinje nebo. Vsakdo vam bo pritrtil: to je okamenela poezija. Tempelj na treh prostranih terasah iz apnenca, na katerih zdaj v vrstah leži registrirano kamenje, ki čaka, da ga s cementom vkomponirajo v stebre — zadnja leta opravlja konservatorska dela poljsko-egiptovska arheološka misija, zaslužna še za nova velika odkritja pri „šwiatyni krolowej Hatszepsut“, kakor piše na tabli tudi v angleškem jeziku — kakor rečeno, tempelj je poezija tudi zaradi svojih pisanih slikanic po stenah.

To so sporočila (samohvala) iz življenja in dela kraljice-faraona, ki se je po smrti svojega za koza mi umrlega moža samovoljno okolica za vladarja, čeprav bi ji pritikal samo funkcija „glavne kraljevske soproge“, zakaj začasno bi smela po pravem opravljati samo formalne regentske posle namesto svojega pastorka, zakonitega soregenta in faraona Tutmozisa III. Ne, Hatšepsut-Merikare se ni dala potisniti v kot, marveč je, dedinja „son-

čne krvi“, uzakoniła žensko vladajočo linijo, saj je potem za soregentko razglasila svojo najstarejšo hčer. Škoda, ta zala deklica Nefrure je prezgodaj umrla in vse faraonkino prizadevanje je splavalo po vodi. Po dvajsetih letih zaresnega in uspešnega opravljanja najvišjih političnih in duhovniških dolžnosti ji je opozicija spustila na vrat in z vajeti nestrpnega vojščaka Tutmozisa, ki bo hodil poslej sedemnajst let, vsako sezono, ko Nil poplavi deželo in kmetje nimajo kaj početi, z vojsko širit egiptovske meje in ga bodo zgodovinarji zato počastili s pridevkom Veliki. Naredil bo največji Egipt, od Evfrata na vzhodu noter v zahodno Libijo in na jug bo segal v Sudan. To, vidite, stori dvajset let zatajevanega besa in nemoči in kratene oblastičnosti. Ne samo to, nastorek Tutmozis bo dal uničiti vse, kar bi ga lahko spominjalo na strašno teto, izbrisati obraze na poslikanih stenah, izpraskati njena kraljevska imena, celo leta njenega vladanja bo prištel kar k svojim. Hatšepsut-Merikare ni nikoli bilo, nikjer je ni bilo, krivo-verke in emancipiranke. Tudi kasnejši vladarji bodo prekleli njen spomin z molkom, ko bodo naštevati dinastične prednike, a izničanje pokojnikove podobe ali imena je bilo najhujše prekletstvo v starem Egiptu — je bilo dokončna smrt, zakaj podobe so bile pokojnikov drugi jaz, kamor se je lahko vračal njegov duhovni dvojček po identiteto. Če ni našel več podobe, svojega stanovanja, svoje identičnosti, se nesrečni „ka“ ni imel več kam deti. Bled obup, zakaj njegova smrt, se pravi ta druga smrt je bila zapravljena večnost. Saj veste, da so se dali stari Egipčani zato balzamirati, da bi se lahko njihov „ka“ sprehajal med nebom in zemljo, saj je moral pokojnikov sin in potem sinu-sin in sinu-sinu-sinu-sin skrbeti za to, da je „ka“ dobival nastavljeno hrano in mleko, le tako je duhovščina pokojniku lahko zagotovila večno življenje v nekem drugem, a prav tako lepem Egiptu.

Hatšepsut je umrla tisočerihi smrti. Šele mladi Francoz Champollion, ki je prvi razbral egipčanske hierogliffe, je naletel na njeno sled v tem njenem templju, Deir el Bahriju. Tako se zdaj po arabsko imenuje, pomeni pa severni samostan, zakaj po grško-rimskem obdobju, ko je bil tempelj sanatorij, so se v njem naselili prvi kristjani, zagriženi menihi, in še oni jezno praskali po poganskih reliefih. Nato je potres stresel navpično goro in tempelj in usmiljeni pesek je pokopal ruševino. In ko so jo v preteklem stoletju učenjaki odkopali, nekoliko zakrpali, zaslutili tragedijo in začeli raziskovati, so iz triinpolstisočletnega preletstva rešili Trnuljčico — njena zgodba in njen tempelj sta napolnila že celo biblioteko.

Mi, ki se to meni nič, tebi nič sprehajamo iz kapele v kapelo, pa molče gledamo spraskano usodo in s turističnim hitenjem poslušamo vodnika: ponekod so besni uničevalci le prezrli prekleto ime, recimo tam gori na zidu, ponekod so v temi kapele spregledali njen mladostni profil. Nosi la je umetno možko faraonsko brado in faraonsko možko plisirano krilce „zgoraj brez“, bila je vprav manekenske postave, drobna, ozkega obraza z nekoliko upognjenim nosom. Čudno je bila podobna svojemu pastorku. Njeno neomadeževano božje rojstvo (božična legenda), njena odprava po kadilo in miro v deželo Punt, njen arhitekt in ljubimec Senmut, ponižno skrit za vrati: prvi med njenimi dvorjani je bil, upognjen pod osemdesetimi uradnimi funkcijami. Bila je gotovo velik faraon, če je bila pa dosti drugačna od možkih faraonov, o tem se učenjaki še pripravajo.

Arheologi so v bližnjem kamnolomu naleteli na tisoče očitno zdobljenih koscev in jih spet potrpežljivo sestavili v nekaj njenih soh. Nekoč jih je bilo vsaj dvesto, če ne več, za okras templju in za njeno večnost. Seveda, postorek Tutmozis Gnevni jih je dal vreči s podstavkov, podkuriti pod njimi in jih politično z vodo, da jih je razneslo v drobir. Ampak bilo je zaman, Hatšepsutin „ka“ je vstal od mrtvih: zlepljeni kamenčki so spet njen obraz — obraz sfinge.

OLGA RATEJ

izziva drugega kot to, da si Slovenci enkrat srečni manejo roke.

No, marsikateri si jih morda res manejo. Spomniti se je samo, kako omenjene velike, obubožane delovne organizacije vendarle prispevajo novce za ne tako redke „sprejeme“ s pravimi objestnimi požrtijami, ki pa se jih večidel — paradoksalno — udeležujejo tisti, ki že privatno preveč snejo. Je pa to, kajpak, le en zgled sladke potrate, ki jo mora oploditi gospodarski novec.

Po drugi plati pa si direktne pomoči podjetij kulturniškim in kulturnim dogodkom malodane ni moč predstavljati drugače kot po poti reklam in oglasov: z reklamami v kulturniških publikacijah kulture ustanove ali posamezniki resda prejmejo sredstva, toda reklama je sama po sebi nekaj čarobni ključ, ki tistim podjetjem bolj ali manj na široko odpira zadnja vrata na njihovih blagajnah, v katere se potlej vrača denar, podarjen kulturi. Naposled sicer ta mehanizem „medsebojne pomoči“ niti ni toliko sporen, kaže pa, kako so mecenji — naj to hočejo ali ne — strastno navezani na svoj dinar in izravnavanje dohodkov in izdatkov: tovrstna banalna menjava je njihov življenjski horizont in vseobsežni smisel.

Seveda je na dlani, da tudi „drugod po svetu“ gospodarstvo ne daje pogosto direktne pomoči kakšnim velikim založniškim projektom in raziskavam na področju nacionalnih ved. A ob tem ni treba prezreti, da se tamkaj recimo založništvo zaradi širokega trga financira samo; menda pa tudi to ni cilj planetarnega razvoja; zveni kot utopija, a videti je, da planetarni razvoj seže najdlje, kadar se prežemajo vse kreativne človekove (z)možnosti. Enako in nemara še bolj velja, razumljivo, tudi za razvoj slovenskega prebivanja. Odtujenost kulturne od gospodarske dejavnosti (če ostanemo pri tem) bo nekoč lahko njegov prazen tek. Morebiti je to revna in povrh še preroka fraza, toda slovenska kulturna odtujenost je po vsem sodeč revnejša od odtujenosti v vseh drugih nacionalnih sredinah. In kako zelo je odtujenost na Slovenskem evidentna, pričajo npr. že gledališki listi ljubljanskih teatrov: v vsakem je več kot polovica, o čemer pišejo, reklam in oglasov delovnih organizacij. Most tovrstnega zblizanja med gledališčem in podjetjem je potemtakem zlasti denar, denar pa je material, katerega „trdnost“ pozna malo manj kot vsakdo... Zato (ali kljub temu?) je denar v Ljubljani ta hip javni sen slovenske kulture.

JOŽE HORVAT

andrej novak: s flomastrom

— Ste že ugotovili izgubo v zadnjem polletju?
— Kljub 450 naduram je še nismo izračunali.

VSE SANJA O DENARJU

V nekem časopisnem zapisu je pred kratkim profesor na ljubljanski slavistiki dr. Boris Paternu zastavil vprašanje, zakaj ne bi slovenska zbornica ali kakšna slovenska banka sofinancirala velikega Slovarja slovenskega knjižnega jezika. Vprašanje je bilo v zvezi z ugotovitvijo, da je družbena baza pogosto odtujena od duhovne (humanistične) nadgradnje, veliki slovar pa je bil le primer obsežnega projekta nacionalnega pomena, projekta, ki bi potreboval izdatne podpore, če naj se njegovo uresničevanje ne bi zavleklo za morda več kot celo desetletje. Kot je znano, sta doslej izšla dva zvezka SSKJ. Skupaj jih bo predvidoma pet, naslednji trije pa bodo prišli v javnost — v najboljšem primeru — čez deset do dvanajst let. (Prvi zvezek je izšel leta 1970, drugi lani...)

A ne gre za veliki slovar, ki ga pripravlja SAZU. Gre zanj kot zgolj primer, kako se, konkretno, slovensko gospodarstvo obnaša do nekaterih vidikov kulturne in znanstvene ustvarjalnosti v Sloveniji: dokaj ali povsem nebržno. Temeljnih znanstvenih in kulturnih dolgoročno zasnovanih načrtov ne podpira direktno.

Kajpak je treba vedeti vsaj dvoje: da so tudi „največje“ slovenske delovne organizacije lahko hudo revne, in drugič, da hekatere kdaj pa kdaj vendarle nakažejo simboličen znesek za kak kulturni festival ali festivalček. Tako nastaja videz, da gospodarstvo v okviru svojih možnosti tako rekoč optimalno drži podporo kulturi in nacionalnim vedam ter da zato obstoječe stanje ne

za najdaljšo noč v letu

Potovalne agencije in hoteli že vabijo goste na slavnostno Silvestrovo noč, v kateri rade tudi ženske zableščimo. Vsekakor k dobremu in slavnostnemu razpoloženju veliko pripomore obleka, v kateri se dobro počutimo.

Kaj bomo letos oblekle za to, najdaljšo noč v letu? Pred nakupom velja dobro premisliti, ker posebno vpadljiva obleka, ki je ni mogoče kasneje popraviti ali predrugačiti, preveč stane, da bi si jo lahko privoščile samo tokrat. Lastnica take obleke nima dobrega občutka, če pogosto hodi na gala prireditve in se nekajkrat pojavi v istem oblačilu.

Letošnja večerna moda je zelo raznolika in v njej lahko res vsaka najde svojemu okusu, žepu in postavi primerno zamisel. Naj vas le spomnim, da dajejo pečat letošnji modi rokavi. Naj bodo kimono, lahko povsem kratki, dolgi in spodaj ozki, lahko segajo do komolca ali pa je obleka brez rokavov. Globoko izrezana večerna obleka podobnega kroja, kot je na primer zgoraj kombinirana, je tudi na hrbtu gola, zato sodi zra-

ven pled ali šal iz istega materiala. Če pa je že pled pleten, naj bo svetlikajoč in lahak, z resami.

Krilo in bluzna sta še aktualna, le da letošnje bluze segajo čez pas ali pa veliko dlje — kot tunika. Lahko se odločite za dolge in ravne hlače s tuniko, ki sega skoro do kolen in ima ob strani razporke. Morda vam je všeč dolga črna obleka z rokavi, ki jo poživlja velika bleščeča roža ob vratu, spodaj pa nekaj večjih cvetov, vtkanih ali naslikanih na blago? Moderne so tančice, na katerih so našite bleščice. Za manjši, ki se ne morejo odtrgati od hipijevskega stila, bo morda večerna obleka v folklornem stilu. Zanj lahko uporabite bodisi drobnorožasto bleščečo blago ali pa „amet“. Taka obleka ne sega do tal, temveč je tričetrtinske dolžine, običajno ima nabrano krilo in kratak bolero, spodaj pa bluzo z zelo bogatimi in nabranimi rokavi.

Pa še to: k večerni obleki obujete zelo koničaste čevlje!
R. Bačar

DOMAČA LEKARNA: krvavi mlečnik

To je pri nas zelo razširjen plevel z okrog 50 do 90 cm visokim vejnatim, modro zelenim in dlakavim stebлом. Listi so pecljati, zgoraj zeleni, spodaj bolj modri, cveti so zlato rumeni in so zbrani v dolgopecljatih kobulih. Plodovi so kakih 5 cm dolgi luski, polni črno rjavega semena, vsa rastlina pa je polna pomarančno rumenega soka.

Krvavi mlečnik raste ob ograjah, obzidjih, skalah, pa tudi po

vrtovih ga je dovolj. Nabiramo vso rastlino s korenino vred, in sicer preden cvete. Krvavi mlečnik je predvsem zdravilo za jetra in žolč, zato ga priporočajo pri obolenju jeter, ledvic in vranice, pri rumenici in vodenici, pri žolčnih kamnih, pa tudi pri želodčnem in črevesnem katarju ter pri zastarelem belem perilu.

Za zdravilo priporočajo čaj (1 do 2 gr sveže ali posušene

rastline na skodelico vode kot polivek) ali pa sok iz sveže rastline. Krvavi mlečnik lahko uporabljamo za zdravilo tudi, če ga kuhamo na vinu in pijemo. To odstranja vodo. Če pa stolčemo korenine in jih kuhamo na vinu, dobimo mazilo, ki zdravi čire na ženskih prsih. To rastlino priporočajo tudi zoper izpadanje las, zdravilo pa pripravimo tako, da zažgemo korenine in iz pepela naredimo mazilo.

govedina na lovski način

Kati Šenica, kvalificirana kuharica iz Zdravilišča Dolenjske Toplice, je tokrat povedala recept za dobro jed, s katero se lahko vsaka gospodinja postavi pred še tako zahtevnimi gosti. Dušeno govedino na lovski način za 4 osebe pripravimo iz 40 dkg govedine brez kosti, 10 dkg korenja, 10 dkg čebule, 5 dkg slanine in začimb, malo smeta-

ne in kozarec rdečega vina. Postopek za pripravo jedi je po navodilih Katke Šenice naslednji: „Kos govedine solimo, popramo, premažemo z gorčico in na hitro opečemo z vseh strani. Posebej pripravimo malo pomaščen pekač, v katerega damo narezano slanino, na kolobarje narezano korenje in čebulo, dodamo malo šatrajke, list lovora,

malo rožmarina, damo zraven meso, prelijemo z maščobo in porinemo v pečico za približno 1 uro. Ko je meso mehko, ga vzamemo ven in narežemo na kose. Zelenjavo iz pekača pretlačimo, ji dodamo malo rdečega vina in smetane, pa je gotova tudi omaka za preliv mesa. Zraven serviramo kruhove cmoke ali pa sirove cmoke.“
R. B.

FILM

30 let VESNA filma

Distribucijsko podjetje Vesna film iz Ljubljane je pred kratkim praznovalo tridesetletnico delovanja. V teh treh desetletjih je z izborom in razpečevanjem filmov vplivalo na oblikovanje filmskih programov v slovenskih in jugoslovanskih kinematografih ter s podnaslavljanjem filmov v slovenskem jeziku našim gledalcem odprlo zakladnico tuje filmske proizvodnje, hkrati pa omogočilo, da se je preko filma kot najširšega kulturnega medija slovenščina uveljavila tudi v praksi kot enakovreden jezik v večjezični jugoslovanski skupnosti. Podjetje je sodelovalo tudi pri nastajanju izvornih slovenskih filmov, kratkih in celovečernih.

Ko kolektiv pregleduje preteklo delo, mora seveda opaziti, da je včasih tudi odstopal od pravilne usmeritve in pošiljal v kinematografsko mrežo filme, za katere bi težko rekli, da so kaj pripomogli k oblikovanju filmske kulture občinstva. Tu in tam je Vesna film pač podleгал zahtevam tržišča na škodo kvalitetnega programa. Vsekakor pa je Vesna film med tovrstnimi jugoslovanskimi organizacijami še najmanj gledal le na uspešno prodajo filmov; vzgoja naših gledalcev, katerih filmska nevzgojenost in nizka raven filmske kulture sta obče znana, je bila mnogokrat odločilni činitelj pri nakupu filma. Vloga, ki jo tak kolektiv pri nas ima, je precejšnja, zato mora ob vseh uspehih pogledati tudi tiste neuspehe, kakršnih ne bi bilo treba, ter jih vnaprej onemogočiti.

MIM

KNJIGE

ČEH O NAŠEM ROJAKU

Študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu je po nekajletnem premoru oživila svojo

založniško dejavnost. Težave, ki to našo osrednjo knjižnico tarejo, so krive, da svoje poslanstvo na tem področju komaj opravlja, zato je izdaja publikacije dr. Jaroslava Paneka o dr. Otonu Berkopcu lep uspeh. Natis je omogočila Kulturna skupnost Slovenije; da pa je publikacija izšla pri nas, je zaslužen predvsem prizadevni ravnatelj Študijske knjižnice Bogo Komelj.

Dr. Oton Berkopec, ki se je rodil v Vinici v Beli krajini, velja za neutrudnega književniškega konzula na Čehoslovaškem in za enega najpomembnejših graditeljev mostu med češko in slovensko literaturo ter kulturo v širšem smislu. Brez njega bi bili kulturni stiki manj bogati in slovenska ter jugoslovanska književnost manj poznani na Čehoslovaškem.

Pisec publikacije dr. Jaroslav Panek je svoje delo razdelil v dva dela: prvi predstavlja oris Berkopčevega življenja in dela, drugi pa bibliografijo za leta 1926 - 1975.

Publikacija zaradi svoje strokovnosti ni namenjena širokemu krogu bralcev, gotovo pa ne bo šla mimo vseh tistih, ki bodo kdaj raziskovali odmev naše književnosti v svetu.

BELA IN SEBASTIJAN

Deček Sebastijan in velika, lepa psica Bela sta junaka knjige „Sebastijan in Bela“, katere slovenski prevod je pred kratkim izšel v znani knjižni zbirki Mladinske knjige Sinji galeb. Zgodba pisateljice Cecile Aubry pripoveduje v svoji prvi knjigi o tem, kako sta se deček in na pol podivjana psica spoprijateljila in kako je Sebastijanu žival rešila življenje, ko se je v planini odtrgal plaz; druga knjiga pa pripoveduje o tajnem dokumentu, okoli katerega se zgodba pleče ves čas napeto, dokler se seveda s pomočjo obeh junakov ne reši in razplete.

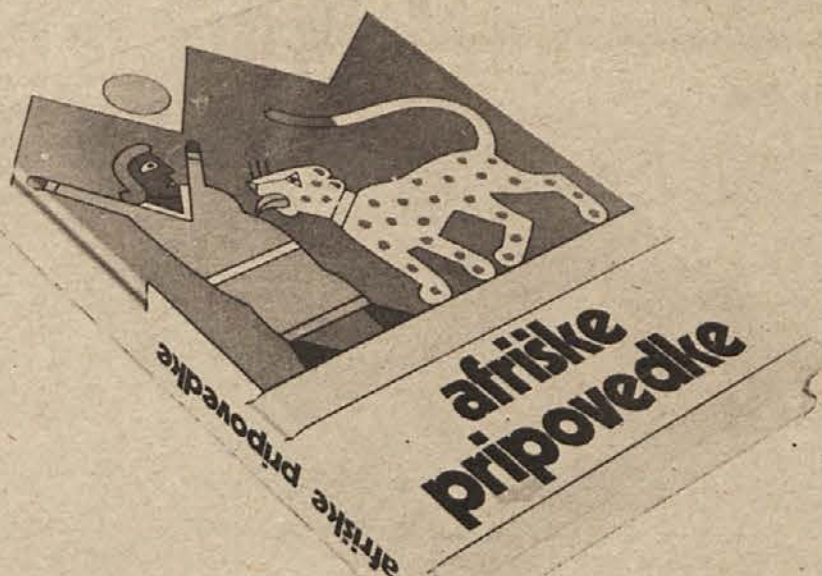

AVTOSTOPAR

Pri Mladinski knjigi je izšel prevod mladinskega romana „Avtopostopar“ pisateljice Irene Jurgielewiczowe. V središču te odlično sestavljene pripovedi je mladostnik Zenek, ki se zateče na otoček neke reke. Tu se sreča s skupino mladih fantov in deklet, ki imajo na tem otočku svoje zatočišče in igrišče. Med „prebivalci“ otoka se spletejo čvrste vezi. Junaku pripovedi pomagajo ostali, skrbe zanj in mu prinašajo hrano, da lahko nemoteno prebiva na otočku. Avtorici romana je uspelo z občutkom za mladostnikovo duševnost napisati knjigo, ki bo gotovo pritegnila mlade bralce, saj končno knjiga govori o njih samih.

SODOBNA KOROŠKA LITERATURA

Onstran naše severne meje, kjer že stoletja bivajo koroški Slovenci, je ves čas nastajala tudi izvorna literatura, ki je bila včasih skoraj edina priča avtohtonega slovenskega življa. Zalostno se sliši, a je vendar res, da se ob pomanjkljivo poznavanje sodobne slovenske književnosti med bralci postavlja še slabše poznavanje sodobne literarne ustvarjalnosti slovenskih pisateljev in pesnikov na avstrijskem Koroškem. V drobnih, a bogatih knjigi „Ta hiša je moja, pa vendar moja ni“, ki je izšla pri Mladinski knjigi v zbirki Kondor, je dr. Matjaž Kmecl uredil izbor iz sodobne literature koroških Slovencev. Zajel je vrsto ustvarjalcev od voini padlega Maksa Sorga in partizana Karla Prušnika Gašperja preko znanega celovškega pisatelja in literarnega organizatorja Jan-

S knjigo „Afriške pripovedke“ je Mladinska knjiga slavila dvajsetletnico svoje knjižne zbirke Zlata ptica, ki že vsa ta leta prinaša mladim in starejšim bralcem najlepše pravljice in pripovedke iz svetovne književnosti. Zbirka si je pridobila lepo število bralcev, saj ima svet pravljič v sebi ne samo čar domišljije, ki priteguje najmlajše, ampak tudi prikrite življenjske resnice, ki prevzamejo starejše. Pripovedke nekaterih afriških ljudstev je izbral in za čim vernejši prikaz afriškega pravljicarstva, zato je v knjigo uvrstil le tiste za čim vernejši prikaz afriškega pravljicarstva, zato je v knjigo uvrstil le tiste pripovedke, ki jih je lahko prevedel iz izvornika. Čeprav v izboru niso izšle pravljice nekaterih velikih afriških ljudstev (te bodo izšle samostojno) nam knjiga vseeno odpira pogled v bogati svet afriške ljudske pripovedne ustvarjalnosti.

NOVEGA

ka Messnerja do Prešernovega nagrajenca Florijana Lipuša, Gustava Januša, Valentina Polanška, Andreja Kokota ter drugih. Izbor ni izšel le zato, da bi taka knjiga sploh izšla in podprla literarno snovanje koroških Slovencev, ampak predvsem zato, ker so objavljena dela resnično tehten in izviren doprinos slovenski literaturi.

Založba Borec v svoji Kurirčkov knjižnici posrečeno združuje izvorno slovensko besedno ustvarjalnost, namenjeno mlajšim bralcem, z izvorno ilustrativno ustvarjalnost slovenskih risarjev. To potrjujejo tudi zadnje tri knjige: „Moje akcije“ Karla Grabeljška, „Zverinice z Večne poti“ Polonce Kovačeve in

„Dežela smejalka“ Zvonimirja Baloga. Kot ilustratorji se predstavljajo karikaturista Božo Kos in Marjan Manček ter slikarka Melita Vovk-Štihova.

Zadnja iz vrste leposlovnih knjig, ki jih izdaja ČZP Kmečki glas v Kmečki knjižni zbirki, je povest Ivana Sivca „Klic domače zemlje“. Ivan Sivec je bral-

cem že dobro znan, saj je to že njegovo peto delo, ki so ga natisnili v tej zbirki. S svojim zadnjim delom posega v sodobno življenje slovenske vasi in v pripovedi naniza vrsto problemov, brez katerih si dandanes že težko predstavljamo našo vas in našega mladega kmečkega človeka. Povest v ničemer ne presega običajne ravni pripovedništva, v katerem je poglavitni poudarek na zgodbi sami. Gre torej za nezahtevno branje, ki pa kljub vsemu ne pade pod povprečje dobrega okusa, kar sicer preži na vse tiste izdaje, ki iščejo nezahtevnega bralca.

V zgodovini poznamo osebnosti, ki so kakor vihar posegle v dogajanje narodov in ljudstev, osebnosti, ki so z močjo svojega značaja znale uresničiti in doseči začrtane cilje. Prav te osebnosti so hvaležne teme številnih pisateljev zgodovinskih romanov, ki bolj ali manj prepričljivo, bolj ali manj zvesto resnici opisujejo življenjske poti velikih mož.

Založba Obzorja iz Maribora je na slovensko knjižno tržišče v letošnjem letu poslala zgodovinski roman Gerharta Ellerta „Atila - bič božji“. Roman je eden od številnih, ki poskušajo z umetniško močjo prikazati ne navadno osebnost hunskega voditelja, vojskovodje, državotvorca Atile, kateremu so podjarmljena in v strahu trepetajoča ljudstva nadela naziv „bič božji“. Atila je v obdobju preseljevanja narodov kot vihar prodiral od Volge do Germanije s svojo neusmiljeno vojsko. Bil je najznamenitejši barbarski vladar.

Roman „Atila - bič božji“ se bere tekoče in je dovolj zanimivo ter napeto branje za vsakogar.

krmar je ženska

Fantje in moške iz krajev okoli Šmarjete so že od nekdanj, tako kot skoraj povsod po naši domovini, radi združili svoje glasove in v gostilni ali na vaški poti zapeli lepo narodno pesem. Radi pojejo tudi zdaj; morda celo še raje, saj je njihova pesem blagovročnejša, bogatejša, kar vse priča o tem, da ne pojejo le po trenutnem posluhu, ampak je za njimi dobršen del znanja o petju in precej vaj. Po nekajletnem premoru namreč ponovno prepeva moški pevski zbor, do 20 fantov in mož, ki so prepustili svojo pevsko baroko rokam ženskega krmarja.

Barbara Medja, učiteljica glasbenega pouka na šmarješki osnovni šoli, je prevzela vodstvo šmarješkega moškega pevskega zbora, ker so jo zaprosili. Ob njem vodi še šolske zборе v Šmarjeti in na Otočcu. Ni ravno domačinka - rc ila se je v Moravčah pri Domžalah - vendar jo imajo vaščani že dolgo povsem za svojo, saj dela v Šmarjeti že 18 let.

„Moški pevski zbor, ki ga vodim, nima stalnega števila članov in tudi njegova aktivnost niha. Največ pevcev in tudi vaj je v zimskem času, ko imajo ljudje več časa. Lahko bi rekla, da je naš zbor bolj zimski.“ je povedala dirigentka in dodala, da so pred leti imeli v Šmarjeti mešani pevski zbor, ki je propadel, potem pa da so prepevali le v gostilni Prinovec.

V zbor so se vključili vaščani Šmarjeških Toplic, Šmarjete, Gorenje vasi. Na začetnem sestanku so najprej ugotovili, da jih je dovolj za zbor, in tako so začeli. Velikokrat je šlo naprej z minimalnimi sredstvi, saj tudi notnega gradiva ne kupujejo, ampak ga dajo preslikati ter tako prihranijo prepotrebni dinar. Tudi delo zborovodje ni plačano, Barbara Medja vodi zbor brezplačno. Člani so ji za njeno pomoč hvaležni, kar pokažejo ob priložnosti tudi z darilom, čeravno je verjetno najlepše darilo lepo in dobro zapeta pesem.

„Šola je v Šmarjeti pravo kulturno središče. Učitelji smo v mnogočem edini kulturni animatorji. Ker pa se jih veliko vozi iz Novega mesta, se za kulturne potrebe kraja nimajo toliko časa zanimati. Ljudje pa bi radi, da bi bilo življenje v njihovem kraju bolj živahno in bolj pestro,“ zatrjuje Barbara Medja.

Kot učiteljica čuti odgovornost, da pomaga, kadar more, vendar pa samo s tem ne moremo razložiti njenega delovanja. Nedvomno igra precejšen delež v njenem udejstvovanju tudi ljubezen do petja in ljudske glasbene tvornosti. Ljudsko pesem ima za dovolj močno, da bo preživela tudi slabe čase, ko ji z vseh koncev grozi konkurenčna skomercializirana „narodna“ pesem.

„Ljudje so že siti poplave zabavnih narodnih pesmi; čutijo in želijo si pravo ljudsko pesem. Ljudje iščejo človeško toplino, ne mehanizem. In v tem iskanju človeka je ljudska pesem lahko važen drobec.“

ladislav
lesar

VODNJAKI IN IZVIRI

Noči so bile polne tesnobe. Dnevi so bili prestrašene ptice in ljudje so bili zazrti v svoj brezup, v svoje upanje. Rože so bile šrapneli in rafali mitraljezov in detonacije bomb.

Bil je čas velike človeške solidarnosti in velikih nasprotij, ko ubijanje ni bilo dilema, ampak nuja kakor kruh in kakor požirek vode. Borci so prihajali utrjeni z maršev in položajev. Ranjenci so tiho ječali, imeli so suhe napete ustnice in vročične oči.

Dnevi so bili visoki in oddaljeni kakor zenit svobode, kakor mir in ljubezen. Bil je upor. Samozavest je sijala iz bledeh obrazov in tovarištvo je bilo močnejše, od prijateljstva.

Vodnjaki pa so molčali. Po kmečkih dvoriščih, vsepovsod po naši domovini so bili skriti protest in veliki zavezni v tistih hudih časih. Kdo bi premogel besede veselja za četo žejnih tovarišev. Posedli so se na vodnjak in okoli vodnjaka, vedriča vode pa je romala od ust do ust. Voda je kakor balzam hladila razgreta telesa. Besede so bile odveč. Voda je bila tiha, radostna pesem in upanje. Zaupanje v domačo zemljo v ljudi, ki so izkopal ta vodnjak, da bi bil v blagor preprostih kmečkih ljudem.

Na enem izmed takšnih vodnjakov sem se pogovarjal s starim partizanom in povedal mi je zgodbo, kako je prihajal ponoči v domačo vas k sorodnikom in zaupnim prijateljem, da so mu natočili banko hladne vode, dali pa so mu tudi poln cekar drugih dobrot. Vodo iz domačega vodnjaka je hranil na dolgih pohodih in jo pil s kratkimi požirki in prav zaradi te ljubezni do vode iz domačega vodnjaka je ohranil na svoje partizanske čase še lepše spomine in prijatelje, saj jo je nesebično delil s četnimi tovariši. „Velikokrat smo pili tudi iz prazne čutare. Ta občutek, da je pri meni zmerom voda, je že veliko pomenil.“

V tistih časih nenehnih premikov in akcij, ko se je kolona ali brigada le za nekaj časa ustavila v kakšni vasi, je bilo pri vodnjakih vse živo. Borci so prali svoje prepotene obleke in zdravniške po-

VODA ZA RANJENEGA TOVARISA

voje, oglasila se je slovenska partizanska pesem in bilo je nepopisno veselo. Kmečke izbe so dišale po svežem perilu in vsepovsod na peči in na podu v veži in na podstrešju so spali partizani. Zjutraj pa je bila pot lažja. Noge niso bile utrujene in sonce je prijetno sijalo.

Teh časov se spominjajo tudi naše matere. Pomagale so po svojih močeh in materina ljubezen je bila kakor plamen. V kozici so vreli žganci, matere pa so gledale mlade obraze in si predstavljale svoje sinove in hčere, zato so bile še bolj pozorne in nežne. Bile so izviri dobrote v skromnih domovih in velikokrat so bile prav žene in matere tiste, ki so razvedrile celo četo.

Izviri prave čiste studenčnice pa so bili tudi v globokih gozdovih, na skritih krajih, kamor so prihajale le divje živali. Ti izviri so bili pravo kraljestvo posebno za partizanske bolnišnice, za konspirativno življenje med ofenzivami in brez teh izvirov bi bilo življenje nemogoče.

Borci so se kakor tihotapci spuščali med drevesi in kamenjem in za sabo brisali sledi. Izvir je za vsako ceno moral ostati neodkrit, stopinje nevidne in oči so morale biti izostrene kakor oči risa ali sove.

O vodnjakih, o tistih pravih kmečkih vodnjakih, poraslih z mahom in divjimi lilijami, je toliko zgodb, ampak vodnjaki jih nikomur ne pripovedujejo. Samo drevesa, ki se kdaj dotaknejo najtišje globine vodnjaka, vedo povedati, kadar se pogovarjajo z vetrom. Takrat moramo tej govornici prisluhniti. Brezimna človeška zgodovina se spremeni v žive podobe, v človeške obraze, v žejna usta in v ljubezen, ki je močnejša od smrti. V tovarištvo, v neponovljivi heroizem ali v ponovljivi, če bi bilo kdaj potrebno.

Božidar Jakac je v svojem partizanskem obdobju slikal in fotografiral tudi vodnjake, borce, kako nosijo vodo, in srečne obraze ranjenec, saj so čutili bratsko pozornost in humanizem sotovarišev. Prvo je bilo človeško življenje. Voda pa je bila velikokrat problem. Toda ta problem je bil kot toliko drugih, na prvi pogled nerešljivih, zmerom rešljiv.

„Kjer bog roko ven molji“
A. BARTEJ

kovači v gostilni

Dolgoletni trud Matije Brunskoleta je bil julija 1942 v hipu uničen. Tistega dne so italijanski fašisti iz maščevanja, ker so partizani napadli njihovo postojanko na Hrastu, požgali celo vas; zgorela je tudi gostilna „Pri kovaču“.

„Očeta takrat ni bilo več doma, ker so ga Italijani že prej odgnali v internacijo. Mati, sestra in jaz smo se, brezdomci, do konca vojne potikali od vasi do vasi,“ pripoveduje Slavko Brunskole, današnji lastnik gostilne na Hrastu.

Njegov oče Matija je kot mlad fant, izučeni kovač, pred vojno prišel na Hrast iz semiškega konca in tu vzel v najem kovaško delavnico. „Nič ni imel, razen pridnih rok in veliko volje. Delal je cele dneve in noči, da bi nekaj svojega ustvaril,“ se očetovega pripovedovanja spominja sin. Matija je bil edini kovač v okolici in mu dela ni nikoli zmanjkalo; za denar je bilo v tistih časih hudo, zlasti na kmetih, in Matija Brunskole je za plačilo rad počakal. „Oče mi je nekoč dejal, da je imel tod okoli toliko dolžnikov, da bi si, če bi mu vsi plačali, lahko kupil cel grunt.“

Matijeva želja je bila, da bi imel poleg kovačije še gostilno, zlasti potem, ko si je na Hrastu poiskal dekle in se tam oženil. Ob cesti na belokranjski strani Gorjancev je začel graditi hišo in 1938 odprl gostilno. Seveda kovačije ni pustil, saj samo od gostilne ni bilo moč živeti. Kaže, da je gostinstvo v tej družini v krvi: od desetih otrok jih je v stari Jugoslaviji kar polovica imela gostilne. Ena od njegovih sester je bila znana gostilničarka Drenikova iz Gotne vasi pri Novem mestu. Vsi Brunskoletovi otroci so si morali od malega sami pomagati, saj so zelo zgodaj postali sirote; Matiji je bilo komaj 14 let, ko ni imel ne očeta ne matere, najmlajši od desetih otrok pa je bil takrat star komaj tri leta. Eden Matijevih bratov, prav tako kovač in gostilničar, je bil lastnik znane gostilne „Pri tajčbirtu“ nad Semičem, kjer še sedaj živi.

Takoj po koncu vojne je delavni Brunskole, ki je po italijanski okupaciji ušel Nemcem z drznim skokom iz vlaka v Zidanem mostu in potem delal v komandi Metlike, začel obnavljati porušen dom in tik pred novim letom 1945 spet odprl gostilno. „Oče je bil še naprej kovač in oštir; 1962 je pustil kovačijo in čez eno leto sem jaz prevzel gostilno,“ pripoveduje Slavko, ki se je pri očetu tudi izučil kovaške obrti. „Danes je tako, da se moraš posvetiti samo enemu poklicu, in jaz sem se odločil za gostinstvo in pustil kovačijo; odkar je oče nehal delati, na Hrastu ni več kovača. Ko gorjanska cesta še ni bila asfaltirana, gostilni ni dobro kazalo; asfalt je prinesel napredek, promet se je povečal, izletnikov je več in danes gostilna zahteva celega človeka,“ razlaga oštir.

Brunskoletova gostilna še posebej slovi po pristnem domačem vinu in dobri kuhinji. „Gostje so danes zahtevni, težko jih pridobiš, in če ne paziš, kaj hitro izgubiš. Tudi jaz ne bi šel več v gostilno, če bi me naslednji dan zaradi slabega vina bolela glava ali če bi mi prinesli

zanič jedajo. Pri nas celo leto točimo samo vino iz lastnega vinograda pri Lokvici. Vinograd je sodoben, nekaj več kot hektar ga je, obdelujem ga strojno in ob normalni letini pridelam okoli 8.000 litrov vina. Letos je toča stolkla okoli dvajset odstotkov, kvaliteta je pa boljša kot lani,“ pove Brunskole.

V gostilni na Hrastu se radi ustavljajo izletniki, ker je od tam zelo lep razgled na celo Belo krajino; v okolico tudi iz bolj oddaljenih krajev hodijo nabirat kostanj in gobe, v gostilni pa se odžejajo s kozarčkom črnine in si potešijo lakoto. „Domačini raje pijejo belega, tisti, ki pridejo z ene strani Gorjancev, pa naročajo zgolj črnino.“

Skozi celo leto je moč dobiti na ražnju pečene odojke, od marca do avgusta se na ražnju vrtijo tudi janjčki, sedaj pa je sezona domačih pečenic, krvavic, šunk, salam — vse to pri Brunskoletu naredijo doma. „Janjčke hodim kupovat v Bosno; to je majhna pasma, ki ima svojevrsten okus, poln, sladek. Neki zdravnik iz Ljubljane je v sezoni vsako soboto prišel nalašč zato na Hrast, da je dobil porcijo sveže pečene. Poleti, ko hodijo turisti tu mimo na morje, se tudi marsikdo ustavi; nekateri postanejo kar naši redni gostje: od njih dobivam pisma in slike in zagotavljajo mi, da se poleti spet vidimo.“

Za kuhinjo skrbi oštirjeva žena, če je potrebno, priskoči na pomoč tudi lastnikova mama. Ker je oštir vnet lovec, je včasih moč naročiti tudi divjačino, zlasti srnjad. Sedaj pa gredo v slast pečeni purani, ki jih Brunskole kupuje na trgu v Karlovcu. Na Hrast rade pridejo tudi večje skupine, ki se prej napovedo. „Vsakega zanima, če ima dobro vino. Ko jim ga dam pokusiti, vprašajo, če jim bom tega potem tudi natočil ali ga imel le za ‚reprezentanco‘. Še ko jim povem, da drugega nimam, ne verjamejo popolnoma; verjetno imajo slabe izkušnje od drugod.“ Gasilci iz Ljubljane, ki so na Hrastu preživeli prijetne ure, so se naslednji dan prepričali, da po Brunskoletovem vinu res ni nihče bolan, in so sporočili, da ob prvi priložnosti spet pridejo.

Podjetni gostilničar je uredil šest sob za goste, povečati in pokriti namerava vrt, kjer ob toplih dneh in večerih gostje radi posedajo na svežen gorjanskem zraku in občudujejo Belo krajino pod seboj. Slavko ve, za koga dela: ima dva sinova in starejši, sedaj 11-letni, pravi, da bo gostinec. „Najprej naj naredi poklicno šolo, potem pa še višjo, saj danes tudi v gostilni potrebuješ čim boljšo izobrazbo,“ pravi oče. Mlajši pa hoče na vsak način po stopinjah starega očeta in očeta. „Najraje je v kovaški delavnici. Stari ate je obljubil, da ga bo izučil za kovača, pa je, žal, prej umrl. Sedaj pa nagovarja strica pri Tajčbirtu, da ga bo učil,“ se veselo smeje oče.

Danes so pač taki časi, da se moraš specializirati: gospodarja dveh rodov sta bila kovača in oštirja, mlajšja pa sta si to razdelila. Vse pa bo ostalo v družini.

